

De Europæiske Fællesskabers Tidende

ISSN 0378-7001

C 195

37. årgang

18. juli 1994

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
	
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det Økonomiske og Sociale Udvalg	
	Forsamling af april 1994	
94/C 195/01	Udtalelse om Kommissionens udkast til Rådets forordning (EF) om Fællesskabets aktion på det statistiske område	1
94/C 195/02	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) om fastlæggelse af en fællesskabsprocedure for aromastoffer anvendt i levnedsmidler	4
94/C 195/03	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om indførelse af en ordning for gensidig information om nationale foranstaltninger, der fraviger princippet om frie varebevægelser inden for Fællesskabet	6
94/C 195/04	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om betegnelser for tekstilprodukter	9
94/C 195/05	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse metoder til kvantitativ analyse af binære tekstilfiberblandinger	10
94/C 195/06	Udtalelse om Fjerde årsberetning fra Kommissionen om strukturfondsreformens gennemførelse — 1992	11

Pris: 23 ECU

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
94/C 195/07	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om transport af farligt gods ad vej . . .	15
94/C 195/08	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indførelse af ensartede kontrolprocedurer i forbindelse med transport af farligt gods ad vej	18
94/C 195/09	Udtalelse om udkast til Kommissionens forordning (EØF) om anvendelse af EF-traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis mellem linjerederier (konsortier)	20
94/C 195/10	Udtalelse om Kommissionens grønbog om den europæiske dimension på uddannelsesområdet	26
94/C 195/11	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om iværksættelse af Fællesskabets handlingsprogram SOCRATES . . .	29
94/C 195/12	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 337/75 om oprettelse af et europæisk center for udvikling af erhvervsuddannelse	32
94/C 195/13	Udtalelse om: — Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om fælles retningslinjer for transeuropæiske energinet, — Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om et sæt retningslinjer for transeuropæiske net på energiområdet, og — Kommissionens forslag til Rådets beslutning om en række aktioner med henblik på at skabe gunstigere vilkår for udbygning af transeuropæiske net på energiområdet	33
94/C 195/14	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 66/400/EØF, 66/401/EØF, 66/402/EØF, 66/403/EØF, 69/208/EØF, 70/457/EØF og 70/458/EØF om handel med bederoefrø, frø af foderplanter, sædekorn, læggekartofler, frø af olie- og spindplanter og grønsagsfrø og om den fælles sortsliste over landbrugsplantearter	36
94/C 195/15	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv af 26. juni 1990 om ændring af Rådets direktiv 90/428/EØF om samhandelen med enhovede dyr bestemt til konkurrencer og om fastsættelse af betingelserne for deltagelse i disse konkurrencer	40
94/C 195/16	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1360/90 om oprettelse af et europæisk erhvervsuddannelsesinstitut	42
94/C 195/17	Udtalelse om Kommissionens økonomiske årsberetning for 1994	44
94/C 195/18	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om etablering af et fællesskabssystem til informering om ulykker i hjemmet og i fritiden	52
94/C 195/19	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening	54

(Fortsættes på omslagets tredje side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
94/C 195/20	Udtalelse om unge landbrugere og generationsskiftet i landbruget	64
94/C 195/21	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om markedsføring af biocidholdige produkter	70
94/C 195/22	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for transeuropæiske net . . .	74
94/C 195/23	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse dele eller egenskaber ved to- og trehjulede motordrevne køretøjer	77
94/C 195/24	Udtalelse om: — Kommissionens ændrede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet, og — Kommissionens ændrede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for det indre marked for naturgas	82
94/C 195/25	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 77/388/EØF og om nye forenklingsforanstaltninger vedrørende moms — anvendelsesområdet for visse fritagelser og reglerne for deres praktiske gennemførelse	87
94/C 195/26	Udtalelse om generelle rammer for Kommissionens indsats på området sikkerhed, hygiejne og sundhedsbeskyttelse på arbejdspladsen	88
94/C 195/27	Udtalelse om forbindelserne mellem Den Europæiske Union og landene i Central- og Østeuropa: Slovenien	91

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Udtalelse om Kommissionens udkast til Rådets forordning (EF) om Fællesskabets aktion på det statistiske område⁽¹⁾

(94/C 195/01)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 30. marts 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Klaus Meyer-Horn til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Retsgrundlaget

1.1. EF-Kommissionen har fremlagt et udkast til en rådsforordning [KOM(94) 78 endelig udg.], som indeholder bestemmelser om Fællesskabets aktion på det statistiske område.

1.2. Forordningen støtter sig til artikel 213 i Traktaten om Den Europæiske Union og udstedes efter udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Monetære Institut.

1.3. EF-Kommissionen har sendt forordningsudkastet til høring i Udvalget for Det Statistiske Program, Udvalget for Penge-, Kreditmarkeds- og Betalingsbalancestatistik og Udvalget for Statistisk Information på det Økonomiske og Sociale Område.

1.4. I henhold til artikel 23 træder forordningen i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i EF-Tidende, og gælder derefter umiddelbart i hver medlemsstat.

2. Begrundelse og formål

2.1. For at kunne træffe beslutninger må Den Europæiske Union have adgang til fællesskabsstatistikker, som er ajourførte, pålidelige, relevante og sammenlignelige fra land til land. Der er navnlig behov for fællesskabsstatistikker på følgende områder:

2.1.1. I forbindelse med forberedelsen og gennemførelsen af Den økonomiske og Monetære Union (f.eks. finansielle og monetære indikatorer for konvergenskriterierne, nationalregnskaber, købekraftspariteter, forbrugerprisindekser, betalingsbalancer, bank-, rente- og pengestatistikker til brug for Det Europæiske Monetære Institut).

2.1.2. Til fremme af den økonomiske og sociale samhørighed (f.eks. regionernes »bruttonationalprodukt«, arbejdsløshedstal, regionale indikatorer for arbejdsstyrken og beskæftigelsen med henblik på at bedømme, om regionerne er berettigede til tilskud fra strukturfondene og Samhørighedsfonden, Regio-databasen).

2.1.3. Til oprettelse af et finansielt integreret Europa (f.eks. kapitalmarkedsstatistikker, herunder oplysninger om udstedelsen af ECU-obligationer, en databank for ECU-statistik).

2.2. Kommissionen peger i sin evalueringsrapport vedrørende det statistiske program 1989-1992 [dok. KOM(93) 454 endelig udg.] på de allerede opnåede fremskridt på disse statistiske områder (punkt I B til I B 4, 1 C 1). Det tiårige arbejde omfattede navnlig en afstemning af Det Europæiske Nationalregnskabssystem (ENS) med De Forenede Nationers Nationalregnskabssystem og med Den Internationale Valutafonds betalingsbalancemetodologi. Hvad angår ENS, fremskyndedes registreringen af dataene, som allerede i vid udstrækning var sammenlignelige, ligesom den senere udvidelse af programmet til også at omfatte Østrig, Schweiz, Sverige og Finland blev forberedt.

⁽¹⁾ EFT nr. C 106 af 14. 4. 1994, s. 22.

2.3. Fællesskabsstatistikken bygger på oplysninger fra de statistiske kontorer i medlemsstaterne. Dette er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, som forlængst har stået sin prøve på statistikområdet. Subsidiaritetsprincippet indebærer imidlertid også følgende krav:

2.3.1. Der må fastlægges en kompetencefordeling mellem Det Statistiske Kontor for De Europæiske Fællesskaber (SKEF) og de statistiske kontorer i medlemsstaterne.

2.3.2. Medlemsstaterne må sørge for, at de oplysninger, som deres statistiske kontorer indberetter til Kommissionen, er i overensstemmelse med de principper, der er vedtaget på fællesskabsplan.

2.3.3. Fortrolige statistiske oplysninger må beskyttes i lige høj grad på alle niveauer, så de oplysningspligtige bevarer tilliden.

2.3.4. Der må træffes foranstaltninger til, at fællesskabsstatistikken — for så vidt den ikke er fortrolig — er tilgængelig ikke kun for de direkte brugere, men for alle EU-borgere.

2.3.5. I overensstemmelse med de særlige behov og det ansvar, som henholdsvis Det Europæiske Monetære Institut (EMI) og det senere europæiske centralbanksystem (ESCB) har for bestemte statistikker, må der opnås aftale om en særlig form for samarbejde mellem de forskellige statistiske kontorer på nationalt plan og på fællesskabsplan; heri må der navnlig tages hensyn til Den Europæiske Centralbanks og EMI's uafhængige status.

2.4. Udkastet til forordning imødekommer det behov for handling, som følger af de i punkt 2.3. omtalte krav. ØSU betragter derfor forordningsudkastet som hensigtsmæssigt og fremfører sine bemærkninger hertil nedenfor i afsnit 3 og 4.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Udkastet til forordning rummer 23 artikler med bestemmelser om udarbejdelse, dvs. forberedelse, indsamling, lagring, behandling, bearbejdning, analyse og formidling af fællesskabsstatistikker på grundlag af ensartede normer og harmoniserede metoder. På basis af årlige arbejdsprogrammer opstilles flerårige, eventuelt løbende opdaterede, statistiske programmer med retningslinjer og målsætninger.

3.1.1. ØSU bifalder, at der ikke blot indføres relevante fællesskabsregler (art. 4), men også tages hensyn til de hermed forbundne ressourcekrav i medlemsstaterne og på fællesskabsplan. I den sammenhæng udtrykker ØSU sin klare støtte til følgende principper (art. 9, stk. 2, afsnit 3 og 4):

3.1.1.1. Respondenten belastes mindst muligt.

3.1.1.2. Arbejdstidsforbruget og omkostningerne ved fællesskabsstatistikken skal stå i rimeligt forhold til de resultater, der søges opnået.

3.1.2. I betragtning af det statistiske programs omfang og betydning, anser ØSU det for hensigtsmæssigt at høre det ved SKEF herfor særligt nedsatte udvalg og Det Europæiske Monetære Institut samt — for så vidt de er berørt — Udvalget for Statistisk Information på Det Økonomiske og Sociale Område og Udvalget for Penge-, Kreditmarkeds- og Betalingsbalancestatistik (art. 3, stk. 2 og 3).

3.1.3. I henhold til art. 3, stk. 2 skal Kommissionen »så vidt muligt« tage hensyn til Det Europæiske Monetære Instituts statistiske behov. Dette forekommer ØSU at være en uhensigtsmæssig begrænsning i betragtning af, at der må forventes at være behov for vigtige statistikker i forbindelse med tilrettelæggelsen af den fælles pengepolitik, tilnærmelsen af de pengepolitiske instrumenter og et tættere samarbejde mellem centralbankerne.

3.2. Ifølge forordningen (art. 9) skal fællesskabsstatistikkerne udarbejdes objektivt, og uden at der modtages instrukser fra politisk hold eller fra interessegrupper. I betragtning af statistikkernes betydning for virkeliggørelsen af Den Økonomiske og Monetære Union (jf. punkt 2.1.1 og 2.1.2) støtter ØSU dette princip tillige med de udførlige bestemmelser for hemmeligholdelse af fortrolige individuelle oplysninger og disses beskyttelse mod uberettiget videregivelse (art. 13 til 19). I denne sammenhæng forekommer det ØSU hensigtsmæssigt, at leverandørerne af statistiske oplysninger ud over retsgrundlaget for og formålet med statistikken også underrettes om de anvendte beskyttelsesforanstaltninger.

3.3. Gennemførelsen af konvergens- og genopretningsprogrammet samt den tættere koordinering af de enkelte medlemslandes økonomiske politik og den multilaterale overvågning heraf nødvendiggør en infor-mering af berørte samfunds- og erhvervskredse, navnlig arbejdsmarkedets parter. ØSU er derfor godt tilfreds med, at den foreslåede forordning sikrer, at fællesskabsstatistikken på upartisk grundlag er lettilgængelig i det omfang der ikke er tale om fortrolige statistiske oplysninger (art. 10 og 11).

3.4. ØSU går ud fra, at det fortsat vil blive hørt om Fællesskabets flerårige statistiske program (art. 2, stk. 1, i forordningsudkastet).

4. Særlige bemærkninger til de enkelte bestemmelser

4.1. Skønt arbejdet i forbindelse med det statistiske program som regel hører under de nationale myndigheder, kan fællesskabsstatistikker med samtykke fra den pågældende nationale myndighed udarbejdes af fællesskabsmyndigheden. ØSU anser det for hensigtsmæssigt, at der tages højde for denne mulighed (art. 7).

4.2. I henhold til artikel 11, stk. 4 reguleres adgangen for statistikbrugerne af de enkelte statistiske kontors prispolitik. De nationale statistiske myndigheder og Fællesskabets statistiske myndighed baserer denne politik på gensidig information og samarbejde. Dette er ganske vist i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet. ØSU opfordrer imidlertid til, at der i samarbejdet tilstræbes en prispolitik, som udelukker, at borgere i det ene eller andet medlemsland på grund af uforholdsmæssigt høje takster stilles ringere i adgangen til fællesskabsstatistikken.

4.3. Ifølge artikel 18 er medarbejdere ved de statistiske kontorer, også efter, at de er udtrådt af tjenesten, underkastet fællesskabsbestemmelsen om statistisk fortrolighed. ØSU hilser dette velkomment, men stiller

spørgsmålstegn ved, hvordan den bestemmelse arbejdskontraktligt og tjenstemandsretligt samt strafferetligt kan håndhæves på nationalt plan og på fællesskabsplan.

4.4. Artikel 20 indeholder bestemmelser om høring af Udvalget for Det Statistiske Program, især vedrørende afstemning og beslutningsprocedure for kommissionsforanstaltninger, der ikke er i overensstemmelse med ovennævnte udvalgs udtalelse. Selv om proceduren er kompliceret, forekommer den imidlertid ØSU at være uundgåelig, hvis beslutningerne i forbindelse med fællesskabsstatistikken skal kunne træffes uden større forsinkelser. Det samme gælder for den arbejdsform, der er fastlagt i artikel 21 for Udvalget for Fortrolige Statistiske Oplysninger, som blev oprettet i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 1588/90 af 11. juni 1990.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) om fastlæggelse af en fællesskabsprocedure for aromastoffer anvendt i levnedsmidler ⁽¹⁾

(94/C 195/02)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. december 1993 under henvisning til EF-Traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbruger-spørgsmål, som udpegede Kenneth J. Gardner til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 27. april 1994, uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

Rådets direktiv nr. 88/388/EØF indeholder bestemmelser om aromastoffer anvendt i levnedsmidler. Det opdeler disse stoffer i:

- naturlige stoffer,
- naturidentiske stoffer,
- kunstige stoffer.

Vanillin er et eksempel på de første to kategorier og ethylvanillin et eksempel på den tredje.

Kommissionens forslag fastlægger en procedure for etablering af en liste over disse aromastoffer.

2. Generelle bemærkninger

ØSU er enig i, at der er et altoverskyggende behov for at beskytte forbrugernes sundhed og sikkerhed i forbindelse med aromastoffer.

I EU er der omkring 3 500 almindeligt anvendte aromastoffer, de fleste af dem naturlige og naturidentiske. Langt de fleste af dem er til stede i fødevarer, såsom planter, krydderier, animalske produkter og andre materialer, som har været konsumeret fra Arilds tid. Størstedelen af aromastofferne vil fortsat komme fra disse kilder.

En liste bør derfor i første omgang have udgangspunkt i en EU-evaluering af kunstige aromastoffer og kun omfatte andre stoffer, hvor dette er nødvendigt.

Med forbehold heraf og af nedenstående bemærkninger støtter ØSU dette forslag.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1, stk. 1

Den generelle fremgangsmåde er meget fornuftig. Syvende led (røgaromaer) bør imidlertid også være omfattet, da det er disse aromaer, der indebærer den største helbredsrisiko, hvis de fremstilles på en forkert måde. Da de ofte er blandinger med en variabel kemisk sammensætning, må der anvendes forskellige evalueringsmetoder. ØSU opfordrer derfor Kommissionen til at udarbejde et separat forslag vedrørende disse aromastoffer.

3.2. Artikel 2, stk. 2

Det ovenfor i punkt 2 nævnte behov må defineres nærmere.

I nogle tilfælde må der fastlægges anvendelsesbetingelser for at beskytte forbrugernes helbred. Artikel 2, stk. 2, bør derfor ændres ved at tilføje de ord, der står med kursiv:

»Hvor det er nødvendigt, vil der blive fastlagt en liste over aromastoffer, hvis anvendelse tillades på bekostning af alle andre. Denne liste vil kunne udarbejdes i etaper.

Denne liste vedtages i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der er fastlagt i artikel 4, og kan indeholde betingelser, hvorunder aromastoffer vil kunne tilsættes, hvis disse af sundhedsmæssige årsager betragtes som nødvendige.«

3.3. Artikel 7

Der er åbenbart fastsat en fiktiv dato.

⁽¹⁾ EFT nr. C 1 af 4. 1. 1994, s. 22.

3.4. Bilag I, punkt 1, første led

De undersøgelser, der kræves gennemført af Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler, må tage udgangspunkt i behovet for at beskytte forbrugernes sundhed og sikkerhed.

3.5. Bilag I, punkt 1, andet led

Det er vanskeligt at tilsløre virkningerne af råmaterialer af dårlig kvalitet eller af en uønsket fremstillingsproces med henblik på at vildlede forbrugeren. Dette led bør styrkes og ordlyden reduceres til følgende:

»— deres anvendelse ikke vildleder forbrugeren.«

3.6. Bilag I, punkt 3

ØSU understreger vigtigheden af sidste del af sætningen og støtter kraftigt, at især nye stoffer til stadighed underkastes en ny vurdering.

3.7. Finansielle virkninger

Forslaget indeholder ingen oversigt over hverken de finansielle virkninger eller over virkningerne for små og mellemstore virksomheder (SMV) og håndværksvirksomheder.

En 90-dages undersøgelse for hvert smagsstof ville koste omkring 100 000-150 000 ECU, og testningen af alle 3 500 smagsstoffer ville i årtier lægge beslag på EU's testfaciliteter. Det er endnu en begrundelse for en selektiv fremgangsmåde.

3.8. Fortrolighed

Der må oprettes en fortrolighedsklausul, som dækker de oplysninger, der skal forelægges i forbindelse med en positivliste. En sådan klausul er nødvendig, hvis smagsstofforskningen i EU skal fortsætte. Måske kunne der indføres en ordning af samme type som den, der gælder for lægemidler.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om indførelse af en ordning for gensidig information om nationale foranstaltninger, der fraviger princippet om frie varebevægelser inden for Fællesskabet⁽¹⁾

(94/C 195/03)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 18. januar 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Liam Connellan til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I sin resolution om den praktiske gennemførelse af det indre marked⁽²⁾ gav Rådet tilsagn om at samarbejde med alle fællesskabsinstitutionerne og medlemslandene om at få det indre marked til at fungere og skride hurtigt ind, hvis der opstod nye hindringer, som kunne bringe markedets enhed i fare. Det opfordrede også Kommissionen til at fremlægge forslag til, hvordan man i praksis kan sikre en harmonisk forvaltning af enhedsmarkedet.

1.2. Dette forslag, som ligger i forlængelse af Kommissionens meddelelse om forvaltning af den gensidige anerkendelse af nationale regler efter 1992, tager specifikt sigte på at indføre en enkel informationsordning med deltagelse af medlemsstaterne og Kommissionen, som vil sætte EU i stand til på en åben og pragmatisk måde at forvalte den gensidige anerkendelse af de nationale lovbestemmelser, der ikke er blevet harmoniseret på EU-plan.

1.3. ØSU har taget hensyn til sin udtalelse af 27. maj 1993⁽³⁾ om Kommissionens meddelelse om det indre markeds funktion efter 1992 — opfølgning af Sutherland-rapporten — og til sin udtalelse af 22. september 1993⁽⁴⁾ om Kommissionens arbejdsdokument om et strategisk program for det indre marked.

1.4. ØSU anser det for overordentlig vigtigt, at der sikres åbenhed omkring det indre markeds funktion, og bifalder dette yderligere skridt til sikring af størst mulig konsekvens i gennemførelsen af bestemmelserne.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Dette er første gang Fællesskabet får lejlighed til at behandle oplæg til ny enhedsmarkedslovgivning efter retningslinjerne i Sutherland-rapporten, der går ud på, at alle lovforslag bør undersøges ud fra følgende fem kriterier: behov, effektivitet, proportionalitet, konsekvens og kommunikation.

2.2. Medlemslandene kan under henvisning til EF-Traktatens artikel 36 eller til bestemte af Domstolens fastlagte omstændigheder i forbindelse med EF-Traktatens artikel 30 fravige princippet om frie varebevægelser. I henhold til artikel 36 kan medlemslande indføre restriktioner vedrørende importen af varer fra andre medlemslande, hvis det sker under hensyn til den offentlige sædelighed, den offentlige orden eller sikkerhed, beskyttelse af menneskers, dyrs eller planters liv og sundhed, beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi, eller beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret. Hvad angår Traktatens artikel 30, accepterer Domstolen i henhold til sin retspraksis, at følgende hensyn til almenvellet kan give grundlag for fastsættelse af ufravigelige krav: forbrugerbeskyttelse, forbedring af arbejdsvilkårene, rimelige salgsbetingelser, effektiv skatte- og afgiftskontrol og miljøbeskyttelse. Sådanne forbud må imidlertid ikke være en metode til vilkårlig diskrimination eller tilsørede handelsrestriktioner over for andre medlemslande. Hertil kommer, at de skal være nødvendige, d.v.s. relevante (der skal være årsagssammenhæng mellem den vedtagne foranstaltning og det tilsigtede mål), og der må ikke være noget alternativ, som ville betyde færre begrænsninger i de frie varebevægelser. Endelig må sådanne foranstaltninger stå i et rimeligt forhold til forbuddets mål eller praktiske virkninger.

2.3. Behov

Medlemslandene har hidtil haft mulighed for i overensstemmelse med de i 2.2 nævnte kriterier at indføre nationale bestemmelser eller at bibeholde gældende

⁽¹⁾ EFT nr. C 18 af 21. 1. 1994, s. 13.

⁽²⁾ EFT nr. C 334 af 18. 12. 1992.

⁽³⁾ EFT nr. C 201 af 26. 7. 1993.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 304 af 10. 11. 1993.

retsbestemmelser, også når disse kunne føre til en begrænsning af de frie varebevægelser. De har imidlertid ikke nogen pligt til formelt at underrette de øvrige medlemslande om sådanne foranstaltninger. De øvrige medlemslande har klart et behov for at kende grundlaget for begrænsningen af den frie varebevægelighed, f.eks. ovennævnte årsager.

2.4. Effektivitet

I forslaget anbefales det, at medlemslande, som ønsker at fravige princippet om frie varebevægelser, skal have pligt til at underrette alle andre medlemslande og Kommissionen om de trufne foranstaltninger. ØSU mener, at denne ordning vil sætte fokus på hindringerne for det indre marked og opfylde det ønskede effektivitetskriterium.

2.5. Proportionalitet

I forslaget anbefales det, at oplysningerne gives i skemaform og på et enkelt ark papir. ØSU mener ikke, at dette udgør nogen urimelig byrde for medlemslandene. Det opfylder derfor proportionalitetskriteriet.

2.6. Konsekvens

Kommissionens og medlemslandenes rådighed over oplysninger i skemaform vil (i) gøre det lettere at sammenligne nationale love, der fraviger princippet om fri bevægelighed for varer og produkter, og (ii) bidrage til en mere konsekvent gennemførelseskontrol, som ikke ville have været mulig uden disse bestemmelser. (sic)

2.7. Kommunikation

Selv om det ikke udtrykkeligt står anført i beslutningsforslaget, går man ud fra, at der i Kommissionens årlige rapport om det indre markeds funktion vil blive givet oplysninger om antallet og arten af anmeldelser.

For at sikre at det indre marked kan fungere effektivt, bør sådanne oplysninger efter ØSU's opfattelse meddeles med kortere mellemrum.

2.8. Sammendrag

ØSU mener, at forslagets gennemførelse især vil gavne små og mellemstore virksomheder (SMV), som måske ellers ikke vil være klar over årsagerne til og begrundelsen for at begrænse deres varers adgang til et andet medlemsland. ØSU konstaterer, at kommercielle tjenesteydelser ikke er dækket af beslutningsforslaget, og anbefaler, at et tilsvarende forslag udarbejdes for sådanne tjenesteydelser.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Behov

3.1.1. Siden virkeliggørelsen af det indre marked den 31. december 1992 er grænsekontrollen fjernet, og der har været et stigende behov for samordning af politikkerne inden for alle områder, hvor der er tale om gensidig anerkendelse.

3.1.2. Dette gælder især tilfælde, hvor underretning ikke allerede har fundet sted i henhold til Rådets direktiv 83/189/EØF⁽¹⁾ (udkast til tekniske forskrifter) eller i henhold til Rådets beslutning 89/45/EØF (nedlæggelse af et generelt forbud mod et bestemt produkt af sikkerheds- og sundhedshensyn). Mange produkter, f.eks. komponenter anvendt i industrien, er ikke omfattet af disse to instrumenter.

3.1.3. Den foreslåede informationsordning vil øge forbrugernes, arbejdstagernes og virksomhedsledernes tillid til Fællesskabets lovgivningsproces.

3.2. Effektivitet

3.2.1. Artikel 1 bestemmer, at et medlemsland har pligt til at informere Kommissionen og de andre medlemslande, hvis det beslutter at begrænse bestemte produkters adgang til markedet, nedlægge forbud mod dem eller trække dem tilbage fra markedet.

3.2.2. ØSU vil gerne sikre sig, at der ikke kan opstå tvivl om fortolkningen af ordene »varer« og »produkter«. Begge termer er brugt i denne artikel. Udtrykket »produkter« kan fortolkes sådan, at det omfatter visse tjenesteydelser. På den anden side sondres der i en kendelse fra Domstolen for nylig mellem varer og de betingelser, hvorunder de sælges, f.eks. finhedsmærker og videresalg med tab. Domstolens kendelse gik ud på, at bestemte salgsforhold ikke er dækket af artikel 30. Det er derfor vigtigt, at det af artiklen tydeligt fremgår, hvad der forstås ved »varer« og »produkter«. Hermed være ikke udelukket, at Domstolen kan ændre sin retspraksis.

Det er desuden vigtigt, at det tydeligt anføres, hvad beslutningsforslaget dækker. Hindringer for frie varebevægelser, som ikke af Domstolen anses for at falde ind under artikel 30, bør tages i betragtning.

3.2.3. Det er muligt, at medlemslandene ikke giver underretning om enhver begrænsning af de frie varebevægelser. Alle enkeltpersoner og grupper har ret til at gøre Kommissionen opmærksom på markedsrestriktioner. Det er vigtigt, at Kommissionen forsynes med omfattende oplysninger om de faktiske forhold.

⁽¹⁾ EFT nr. L 109 af 26. 4. 1983.

ØSU mener, at individuelle erhvervsdrivende og forbrugere eller disses sammenslutninger bør tilskyndes til at indgive oplysninger til Kommissionen, hvis de mener, at der er medlemslande, som overtræder princippet om frie varebevægelser enten gennem lovgivningsmæssig eller forvaltningsmæssig praksis.

Euro-Info-centrene har ligesom ØSU en rolle at spille på dette område.

3.2.4. Herudover foreslår ØSU at inddrage nationale foranstaltninger, der fraviger princippet om frie varebevægelser inden for EU, i høringerne om det indre markeds funktion, som beskrevet i dets udtalelse af 22. september 1993⁽¹⁾.

3.3. Proportionalitet

3.3.1. Ifølge artikel 4 skal underretningen omfatte:

- en kopi af den af den kompetente myndighed truffene afgørelse, og
- et bilag med oplysninger præsenteret i skemaform

og fremsendes senest 30 dage efter, at afgørelsen er truffet af vedkommende medlemsstat.

3.3.2. ØSU bifalder denne pragmatiske fremgangsmåde, ifølge hvilken der kun kræves væsentlige oplysninger. Erfaringerne med underretning om udkast til tekniske forskrifter i henhold til direktiv 83/189/EØF viser, at der årligt foretages mellem 300 og 400 underretninger. Da beslutningsforslaget kræver underretning om undtagelser fra et harmoniseret system i henhold til Traktatens artikel 36, kan det forventes, at antallet af underretninger i dette tilfælde vil ligge noget lavere.

3.3.3. Selv om proportionalitetsprincippet må respekteres, bør det ikke kunne tjene som påskud for overtrædelse af det overordnede princip om frie varebevægelser.

I tilfælde, hvor medlemslande ikke gennemfører de enkle procedurer, som er foreslået i denne beslutning, bør det derfor gøres klart, at sagerne vil blive indbragt for Domstolen.

3.4. Konsekvens

3.4.1. Hovedformålet med informationsordningen er at sikre, at princippet om gensidig anerkendelse med nogle få undtagelser efterfølges over alt i EU. I tilfælde af undtagelser vil det være op til medlemslandene at acceptere situationen og løse tvistigheder på bilateralt grundlag; ellers må fællesskabsinstitutionerne interve-

nere. Det anbefales, at der på EU-plan fastlægges en mæglingsprocedure.

3.4.2. Målet bør være at finde praktiske løsninger og løse uoverensstemmelser så hurtigt som muligt. Det er vigtigt, at Kommissionen indfører klare, enkle, hurtige og effektive procedurer til behandling af aktioner, som kræver mægling mellem medlemslandene.

3.4.3. Kommissionens beføjelser på dette område er i overensstemmelse med dens rolle som Traktatens vogter, jf. artikel 155. Hvor det er nødvendigt, kan Kommissionen derfor med udgangspunkt i EF-Domstolens retspraksis advare medlemslande om risikoen for indbringelse for Domstolen i henhold til artikel 169.

3.5. Kommunikation

3.5.1. Ifølge artikel 6 er medlemslandene og Kommissionen ikke forpligtede til at give oplysninger, som ifølge deres natur er forretningshemmeligheder, medmindre de tjener til at beskytte borgernes sundhed og sikkerhed.

3.5.2. I henhold til artikel 8 skal Kommissionen senest to år efter beslutningen forelægge en rapport. ØSU går ud fra, at denne rapport vil omfatte en generel vurdering af beslutningens gennemførelse.

3.5.3. ØSU konstaterer, at artikel 8 indeholder en bestemmelse, som går ud på, at Kommissionen senest to år efter meddelelsen om beslutningen forelægger Rådet og Parlamentet en rapport om, hvordan ordningen har fungeret, og foreslår de ændringer, den måtte finde hensigtsmæssige. ØSU insisterer på at blive inddraget i denne proces.

3.5.4. I forbindelse med sin årlige beretning om det indre marked skal Kommissionen også forelægge en rapport om nationale foranstaltninger, som medlemslandene i henhold til beslutningen har pligt til at informere om. En sådan rapport bør omfatte en analyse af hindringerne for frie varebevægelser. ØSU anbefaler også, at efterfølgende årlige beretninger omfatter en kumulativ liste over samtlige foranstaltninger, som der er givet underretning om. I denne sammenhæng er det vigtigt, at en meddelt fravigelse fjernes fra listen, når den ikke længere er gældende.

3.5.5. ØSU anbefaler, at Kommissionen eller medlemslandene med kortere mellemrum, f.eks. kvartalsvis, udgiver en rapport om alle foranstaltninger, hvorom der er givet underretning i henhold til beslutningen. Det er yderst vigtigt, at erhvervsdrivende og forbrugere hurtigst muligt får adgang til sådanne betydningsfulde kommercielle oplysninger.

⁽¹⁾ EFT nr. C 304 af 10. 11. 1993, punkt 5.2.2.

4. Konklusion

ØSU er meget tilfreds med forslaget, og mener, at det udfylder et betydeligt hul ved at sikre, at det indre marked virkeliggøres på en konsekvent og

gennemskuelig måde. Med forbehold af ovenstående bemærkninger mener det, at informationsordningen opfylder de grundlæggende krav med hensyn til behov, effektivitet, proportionalitet, konsekvens og kommunikation.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om betegnelser for tekstilprodukter⁽¹⁾

(94/C 195/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 17. februar 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Alexander R. Smith til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Forslagets formål er at foretage en konstitutiv kodificering af alle retsakter om betegnelser for tekstilprodukter, som er vedtaget siden 1971, i én enkelt tekst.
2. ØSU finder det særdeles nyttigt at få alle teksterne samlet i ét direktiv. Det er blevet understreget, at den konstitutive kodificering ingen indholdsmæssige ændringer medfører, men kun skal tjene til at gøre EU-lovgivningen klar og overskuelig. ØSU tilslutter sig helhjertet denne målsætning og hilser derfor, med den ovennævnte forsikring, forslaget velkommen.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EFT nr. C 96 af 6. 4. 1994, s. 1.

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse metoder til kvantitativ analyse af binære tekstilfiberblandinger⁽¹⁾

(94/C 195/05)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 17. februar 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Alexander R. Smith til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Forslagets formål er at foretage en konstitutiv kodificering af alle retsakter om visse metoder for kvantitativ analyse af binære tekstilfiberblandinger, som er vedtaget siden 1972, i én enkelt tekst.
2. ØSU finder det særdeles nyttigt at få alle teksterne samlet i ét direktiv. Det er blevet understreget, at den konstitutive kodificering ingen indholdsmæssige ændringer medfører, men kun skal tjene til at gøre EU-lovgivningen klar og overskuelig. ØSU tilslutter sig helhjertet denne målsætning og hilser derfor, med den ovennævnte forsikring, forslaget velkommen.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EFT nr. C 96 af 6. 4. 1994, s. 20.

Udtalelse om Fjerde årsberetning fra Kommissionen om strukturfondsreformens gennemførelse — 1992

(94/C 195/06)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 29. november 1993 under henvisning til EF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: Fjerde årsberetning fra Kommissionen om strukturfondsreformens gennemførelse — 1992.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Regionaludvikling og Fysisk Planlægning, som udpegede John Little til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen har fremlagt sin fjerde årsberetning om gennemførelsen af strukturfondsreformen (FSR) som påbudt i Rådets forordning (EØF) nr. 2052/88 (art. 16) og nr. 4253/88 (art. 31).

1.2. Efter strukturfondsreformen i 1988 har Kommissionen udarbejdet tre årsberetninger og en midtvejsevaluering [doc. KOM(92) 84 endelig udg. af 18. marts 1992]. ØSU har afgivet udtalelser om alle fire beretninger.

1.3. Kommissionens årsberetning for 1992 følger det sædvanlige mønster, men kan på baggrund af den tid, der er gået, give en mere fyldestgørende vurdering af strukturfondsinterventionernes virkning. Gennemførelsen, forstået som hvilke typer støtte der er godkendt, og hvilke budgetmidler der er indgået forpligtelse om, har ikke så fremtrædende en plads og behandles mindre indgående end i de tidligere beretninger. Det er tegn på, at fremskridtet ved udgangen af programperiodens næstsidste år er tilfredsstillende.

2. Gennemførelsen af reformen i 1992

I de følgende afsnit gives en kort beskrivelse af visse punkter i Kommissionens beretning vedrørende gennemførelsen i 1992.

2.1. Finansielle aspekter

I 1992 blev der udnyttet forpligtelsesbevillinger for 16 925 millioner ECU til strukturfondsmålene som fastlagt i 1988 samt 1 046 millioner ECU til de nye tyske delstater. I henhold til rammeforordningen af 1988 skal forpligtelsesbevillingerne reelt fordobles over perioden 1987-1993, og det forventes, at planen holdes.

De udnyttede betalingsbevillinger lå på 15 816 millioner ECU plus 1 237 millioner ECU til de nye tyske delstater. Efter de første 4 år af programperioden 1989-93 er godt

3/4 af det samlede udgiftsniveau for 5 år, som blev foreslået i FSR, blevet udnyttet. Denne forbrugstakt stemmer også overens med rammeforordningen af 1988.

2.1.1. Mål nr. 1

Landene og regionerne under mål nr. 1 satte kræfterne ind på at gøre det muligt at udnytte de oprindeligt tildelte og disponible bevillinger fuldt ud. De sidste operationelle programmer blev fremlagt og godkendt, og tidsplanerne blev ændret, hvor det var påkrævet. Der er dog stadig problemer i Italien, hvor det i 1992 var vanskeligt at gennemføre FSR, især hvad angår betalingerne.

De ekstraprogrammer, der i 1991 blev godkendt for de nye tyske delstater og Østberlin, er for hovedpartens vedkommende forløbet glat. Da der imidlertid blev indsendt mange ansøgninger om støtte, var det nødvendigt at rykke udbetalinger, der var planlagt til de efterfølgende år, frem til 1992.

Målet, der blev fastlagt i rammeforordningen af 1988, om gradvist at øge forpligtelsesbevillingerne til mål nr. 1, så at de med udgangen af 1992 er dobbelt så store som i 1987 (i faste priser), er nået uden det store besvær.

2.1.2. Mål nr. 2

For aktioner godkendt i den første programperiode (1989-91) var forpligtelsesniveauet tæt på 100 % den 31. december 1992, og hovedparten af de dertil knyttede endelige udbetalinger forventedes at finde sted i løbet af 1993.

De fleste operationelle programmer inden for de FSR, der var godkendt for den anden programperiode, blev fremlagt af medlemsstaterne i begyndelsen af 1992. Der blev i løbet af året anvendt 1 620 millioner ECU af forpligtelsesbevillingerne, hvilket udgør 49 % af den bistand, der forudses i EU-støtterammerne for toårsperioden.

2.1.3. Mål nr. 3 og 4

Ved udgangen af 1992 var FSR for første fase (1990-92) endelig gennemført med hensyn til betalingsforpligtelserne.

Den 6. november 1992 blev der opstillet 9 FSR under mål nr. 3 og 4 i områder uden for mål nr. 1-regionerne. Disse nye støtterammer, der omfatter et rammebeløb på 2,1 millioner ECU, prioriterer de samme områder som tidligere, men er mere fleksible, idet de åbner mulighed for støtte til personer, der har været arbejdsløse i under 12 måneder.

2.1.4. Mål nr. 5a

Foranstaltningerne under mål nr. 5a ændredes ikke væsentligt i 1992. Udligningsgodtgørelser i forbindelse med effektivisering af landbrugsstrukturer var fortsat den største enkeltpost på støttebudgettet.

2.1.5. Mål nr. 5b

De sidste syv operationelle programmer blev godkendt i 1992. Der er dermed godkendt 73 programmer, som råder over en EU-støtte på 2 607 millioner ECU (1989-priser) i perioden 1989-93. Tempoet i gennemførelsen af programmerne øgedes i årets løb, men skifter fra region til region.

2.1.6. EF-initiativer

Den konkrete gennemførelse af 12 EF-initiativer godkendt i 1990 og 1991 var alle påbegyndt i december 1992. Der blev i maj 1992 godkendt et nyt initiativ, »RETEX«, som har til formål at fremskynde diversificeringen af den økonomiske aktivitet i områder, der er stærkt afhængige af tekstil- og beklædningssektoren. Der blev indgået forpligtelser for 1 970 millioner ECU til disse initiativer i løbet af 1992.

2.2. Gennemførelse af 1988-reformens principper

Tidligere beretninger fra Kommissionen har tegnet et stort set positivt billede af gennemførelsen af principperne om planlægning, koncentration og partnerskab, medens det har vist sig at være en vanskelig opgave at kontrollere, om additionalitetsprincippet overholdes. Kommissionen konstaterer, at der i 1992 ikke er fremkommet nye oplysninger, der kan ændre den vurdering.

2.3. Vurdering af EF-støttens virkning

Metoderne til vurdering af strukturfondsinterventionernes virkning gennemgik en betragtelig udvikling i 1992. Det gjaldt især de tematiske evalueringer, som

beskrives temmelig indgående i beretningen. Kommissionen erkender, at evalueringen af interventionernes virkning ikke altid har givet resultater af en kvalitet, der har svaret til forventningerne, men den påstår, at de tematiske evalueringer har åbnet mulighed for, at der kan ydes en mere målrettet indsats fremover.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Helhedsvurdering

ØSU hilser Kommissionens årsberetning velkommen. Den indeholder omfattende bemærkninger og meget nyttige oplysninger om gennemførelsen af strukturfondsforanstaltninger i 1992 og om den kumulative position efter 1988-reformen.

ØSU konstaterer med tilfredshed, at strukturfondsforanstaltningernes finansielle aspekter er i fokus, og erkender, at der er gjort fremskridt med hensyn til gennemførelsen af 1988-reformens principper.

3.2. Tidspunktet for årsberetningens udgivelse

Efter en større gennemgang af strukturfondene blev der i juli 1993 truffet endelige beslutninger om de juridiske og administrative rammer for strukturfondenes virksomhed i perioden 1994-99. ØSU konstaterer med beklagelse, at årsberetningen for 1992 ikke forelå tidnok til at komme med i betragtning, før de nye strukturfondsforordninger blev vedtaget og trådte i kraft.

3.3. Tidligere ØSU-udtalelser

ØSU konstaterer med glæde, at Kommissionen har tilsluttet sig mange af de synspunkter, ØSU fremlagde i sin udtalelse om årsberetningen for 1991 (ordfører: Quevedo Rojo) ⁽¹⁾. ØSU er dog skuffet over Kommissionens holdning til inddragelse af arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer. Dette spørgsmål behandles nærmere i punkt 4.1.

3.4. Ideer til årsberetningen for 1993

3.4.1. Kommissionens årsberetning for 1993, det sidste år i fasen efter 1988-reformen, vil være en god anledning til at se på, hvilke konsekvenser for 1994 og fremover der skal drages af de hidtidige erfaringer. I den forbindelse og på baggrund af de reviderede forordninger, der nu er gældende, foreslår ØSU, at 1993-beretningen tager følgende punkter op:

- den grad af samordning, der er opnået mellem medlemsstaternes regionalpolitik og EU's regionalpolitik, herunder f.eks. oplysninger om, i hvilken grad der er sammenfald mellem de geografiske områder,

⁽¹⁾ EFT nr. C 161 af 14. 6. 1993, ss. 46-50.

der er udpeget som berettigede til at modtage støtte fra de enkelte stater og fra EU-fondene,

- EU-regionalpolitikens forhold til andre former for EU-politik. Den samlede effekt på den økonomiske og sociale samhørighed behandles i punkt 4.4,
- de miljømæssige konsekvenser af strukturfondspolitikken.

Oplysninger om sådanne problemer vil sætte ØSU og andre i stand til at gennemgå dem grundigere, som det er tilfældet med f.eks. gennemførelsen af reformens principper i kapitel III i årsberetningen for 1992.

3.4.2. Medtagelsen af emneorienterede afsnit bør ikke ske på bekostning af de dele af beretningen, der omhandler evaluering og additionalitet, som er to spørgsmål af særlig interesse. Dette forslag betragtes ikke som uforeneligt med Kommissionens erklærede ønske om at afkorte beretningen. ØSU deler dette ønske.

3.4.3. ØSU hilser Kommissionens første positive reaktion på dets forslag om en dialog mellem ØSU og Kommissionen om kommende beretningers opbygning og præsentation velkommen.

3.4.4. Nogle af de andre emner, der behandles nærmere i punkt. 4, har også betydning for 1993 og kommende beretninger.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Partnerskabet og inddragelsen af erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter

4.1.1. ØSU har i mange år peget på den konstruktive rolle, som erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter kunne spille i alle aspekter af strukturfondsaktionerne. ØSU er skuffet over årsberetningens summariske behandling af emnet i kapitel 3, punkt 3, især i lyset af den særlige anmodning, som ØSU fremsatte i sin udtalelse om årsberetningen for 1991⁽¹⁾, om at tilvejebringe en evaluering af den faktiske inddragelse af organisationerne siden 1989 i de forskellige medlemsstater. En sådan evaluering er faktisk blevet foretaget af ØSU selv og beskrevet i en nyligt afgivet udtalelse⁽²⁾. Skønt denne evaluering er nyttig, kan den ikke træde i stedet for den uafhængige og omfattende undersøgelse, som Kommissionen kunne iværksætte.

4.1.2. ØSU har for nylig vedtaget en initiativudtalelse (ordfører: Ettore Masucci)⁽²⁾ om et bredere emne, nemlig inddragelse af arbejdsmarkedets parter i EU's regionalpolitik. Der gives heri en længere redegørelse for

det positive bidrag, erhvervslivets og arbejdsmarkedets interesseorganisationer kan yde, men det pointeres også, at organisationerne ikke hermed forsøger at tiltage sig en beslutningsmagt, som tilkommer de folkevalgte myndigheder.

4.1.3. Interesseorganisationernes kommende deltagelse i »partnerskabet«, der har ansvaret for strukturfondenes aktioner, knæses i artikel 4 i den nye rammeforordning [(EØF) nr. 2081/93]. Det slås fast, at partnerskabet omfatter såvel forberedelse af FSR som forudgående vurdering, overvågning og efterfølgende evaluering af aktionerne. Formuleringen af artikel 4 fremstår som et kompromis, som Rådet har indgået på grundlag af Kommissionens forslag, der var mere eksplicit, og som lå nærmere de ønsker, ØSU tidligere har fremsat.

4.1.4. ØSU⁽²⁾ fortolker imidlertid den endelige formulering af artikel 4 som et krav om inddragelse af interesseorganisationerne i partnerskabets snævre samråd, dog »inden for rammerne af bestemmelser, der følger af den enkelte medlemsstats institutionelle regler og gældende praksis«. ØSU, der har gjort opmærksom på den utilfredsstillende situation i EU som helhed, glæder sig over den nye artikel 4⁽²⁾. På nuværende tidspunkt vides det dog endnu ikke, hvorledes bestemmelserne vil blive gennemført i alle medlemsstaterne. I mindst et medlemsland (Irland) ser det ud til, at organisationernes deltagelse er mindsket efter de nye ordninger. Kommissionen opfordres til at overvåge anvendelsen af den nye lovgivning om partnerskab.

4.1.5. Under udarbejdelsen af denne udtalelse aflagde studiegruppen besøg i Skotland og fik førstehåndskendskab til strukturfondsaktiviteter der, herunder partnerskabsordninger. Under diskussionerne blev det hævdet, at de partnerskabsordninger, der blev gennemført i programperioden 1989-1993, især vedrørte projektudvælgelse og -gennemførelse. Alle parter erkendte, at disse arrangementer havde været overbureaukratiske og besværlige. Af direkte diskussioner med repræsentanter for centralregeringen fremgik det klart, at den britiske regering hverken agter at udpege arbejdsgiverorganisationer på nationalt eller regionalt niveau eller arbejdstagerorganisationer generelt som formelle »partnere«, dvs. de vil ikke blive indbudt til at deltage i arbejdsgrupperne om de nye FSR. [ØSU fik det indtryk, at det er den britiske regerings opfattelse, at de forskellige udvalgte detaljerede arbejder kræver repræsentation af implementerende instanser, som har det rette særkendskab til og erfaring med den økonomiske udvikling i de forskellige lokalområder (der vil i den nye programfase være 7 FSR for Skotland alene).] På den anden side blev det klart, at den britiske regering allerede er gået ind i drøftelser med nationale/regionale arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer inden for en bredere uformel ordning om aspekter af strukturfondsaktionerne, og

⁽¹⁾ EFT nr. C 161 af 14. 6. 1993, ss. 46-50.

⁽²⁾ EFT nr. C 127 af 7. 5. 1994.

især i den nuværende fase af processen, om forberedelsen af nye regionsplaner.

De nye ordninger frembyder en større fordel i forhold til tidligere praksis, idet der dermed er skabt en procedure, som faktisk kunne være egnet til høring om strategiske problemer og til overvågning. ØSU er dog af den opfattelse, at disse bredere ordninger falder uden for artikel 4, og at de formelle partnerskabsudvalg fortsat er utilstrækkeligt uafhængige.

4.1.6. ØSU opfordrer Kommissionen til at give en mere fyldestgørende forklaring af sin opfattelse af partnerskabsbegrebet og så snart som praktisk muligt at forsyne årsberetningerne med en beskrivelse af dets anvendelse i hvert enkelt medlemsland og en vurdering af, om denne anvendelse er i overensstemmelse med den nye artikel 4.

4.2. *Additionalitet*

4.2.1. I samordningsforordningen som ændret i juli 1993 er additionalitetsreglerne blevet revideret i forventning om, at dette vil mindske de praktiske kontrolproblemer. Kravene om, at medlemsstaten skal aftale kontrolordninger og fremlægge grundlæggende finansielle oplysninger, inden der fastlægges nogen FSR, betragtes som særlig nyttige.

4.2.2. Additionalitetsprincippet er en afgørende forudsætning for EU-strukturforordningernes succes. ØSU finder det afgørende at sikre overholdelsen af strukturforordningernes bestemmelse om, at medlemsstaten i alle de berørte områder skal fastholde sine offentlige strukturudgifter på samme niveau som i den foregående programperiode. Det skal endvidere sikres, at strukturforordningens prioriteter i det store og hele stemmer overens med den enkelte medlemsstats strukturudgifter.

4.2.3. ØSU bifalder de fremtidige regler, men har tillid til, at den foregående periode ikke glemmes, og at det samarbejde, medlemsstaterne nu tilbyder, i sidste ende vil føre til en tilfredsstillende kontrol af additionalitetsprincippet overholdelse i alle tilfælde.

4.3. *Koncentration*

ØSU har konstant støttet princippet om en koncentration af midlerne under 1988-reformen og senere under den nye strukturforordning og andre initiativer. I betragtning af dettes aspekts betydning føles det ikke rimeligt, at Kommissionen behandler det så kortfattet i 1992-beretningen. Det kunne f.eks. være interessant at vide, om koncentration og andre principper overholdes, når støtten med kort varsel skifter fra en foranstaltning til en anden.

4.4. *Evaluering af strukturforordningernes virkning*

ØSU bifalder den store del af beretningen (kapitel III, punkt 2), der beskriver evalueringen af EF-støttens virkning. Da det er næsten umuligt at måle resultatet i rent økonomiske termer, er de tematiske evalueringer og andre tekniske evalueringer afgjort nyttige som eksempler til illustration af virkningerne. ØSU opfordrer Kommissionen til at foretage yderligere case studies, så at virkningen kan illustreres over et bredere spektrum. På lang sigt ville det mest overbevisende vidnesbyrd om strukturforordningernes effekt være, at behovet for en sådan støtte forsvandt.

4.5. *Virkningen af andre politiske tiltag*

4.5.1. ØSU noterer sig med stor glæde, at Kommissionen i henhold til den nye samordningsforordning og i overensstemmelse med Maastricht-traktaten skal fremlægge en beretning hvert tredje år om de fremskridt, der er gjort, med hensyn til at nå strukturfondenes hovedmål, nemlig en styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed i Fællesskabet. Beretningen skal behandle strukturfondenes bidrag og skal ledsages af forslag vedrørende de øvrige EU-politikker, der berører samhørigheden. ØSU går ud fra, at det vil blive hørt om den nye beretning, når tiden er inde.

4.5.2. Som ØSU tidligere har erklæret, er regionalpolitik nok koncentreret om regional udvikling, men det er ikke rigtigt, at regional udvikling kun afhænger af regionalpolitik. Dette initiativ imødekommer derfor et hyppigt udtrykt ønske og bifaltes varmt.

4.6. *Virkning på regionerne i de enkelte medlemsstater*

4.6.1. ØSU har tidligere gjort opmærksom på den stadig større økonomiske kløft mellem regionerne inden for de enkelte medlemsstater. Det er skuffende, at beretningen ikke giver nogen antydning af, om denne situation er rettet op som følge af EU's politik, eller om den er blevet endnu værre.

4.6.2. Hvad enten situationen er blevet bedre eller værre, er det vel vigtigt at vide, i hvor høj grad EU's politik er koordineret med de enkelte medlemsstaters regionale og øvrige politik; men oplysninger af denne art gives ikke i beretningen. ØSU opfordrer Kommissionen til at fremskaffe data om, hvilken regional effekt EU-støtten har på regionalpolitikken inden for medlemsstaterne. En sammenligning af mønstret i EU-støtten med mønstret i hver enkelt medlemsstats støtte ville være endnu mere nyttig.

4.7. Udnyttelse af investeringsstøtten under mål nr. 5 a)

4.7.1. ØSU konstaterer, at udligningsgodtgørelser til landmænd i ugunstigt stillede områder fortsat er den økonomisk vigtigste foranstaltning under mål nr. 5 a).

4.7.2. Den begrænsede udnyttelse af investeringsstøtten skyldes tilsyneladende usikkerhed i forbindelse med reformen af den fælles landbrugspolitik og udfaldet af GATT-forhandlingerne. ØSU har tillid til, at investeringer vil kunne spille en mere dynamisk og effektiv rolle i fremtiden.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om transport af farligt gods ad vej ⁽¹⁾

(94/C 195/07)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. december 1993 under henvisning til EF-Traktatens artikel 75 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Helmut Giesecke til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling, mødet den 27. april 1994, med et flertal af stemmer for og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Markedernes åbning på internationalt plan og navnlig i Europa fremmer konkurrencen. På grundlag af videnskabelige og forskningsmæssige resultater tiltager mængden og sortimentet af gods, der kategoriseres som farligt, meget hurtigt. Følgelig tegner farligt gods sig også for en stadig større del af vejtransporten.

1.2. Efter en række opsigtsvækkende ulykker er befolkningens bevidsthed om risici for mennesker og miljø skærpet betydeligt med det resultat, at de nationale regeringer i mellemtiden har truffet til dels meget strenge foranstaltninger for at mindske risikoen.

1.3. Foranstaltningerne bygger ofte på Den Europæiske Konvention om International Transport af Farligt Gods ad Vej (ADR), der imidlertid egentlig kun dækker grænseoverskridende transport af farligt gods.

1.4. De forskelle, der kan konstateres mellem de enkelte landes lovgivning, er for en dels vedkommen-

de meget store, og de hindrer den frie bevægelighed for farligt gods inden for Den Europæiske Union og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

1.5. Der er derfor behov for en harmonisering på et sikkerhedsniveau, der er så højt som muligt.

1.6. Ved udarbejdelsen af et nyt, harmoniseret regelsæt bør der også tages højde for, at vejgodstransporten, herunder transport af farligt gods, til og fra de central- og østeuropæiske lande er i stærk stigning.

2. Kommissionens forslag

2.1. På grundlag af en delt kompetence med medlemsstaterne [i overensstemmelse med artikel 75, stk. 1, litra c)] tilstræber EU at gennemføre den nødvendige harmonisering ved hjælp af det forelagte direktivforslag.

2.2. Forslaget bygger på ADR-konventionen og FN's Henstillinger om Transport af Farligt Gods. Alle medlemsstater med undtagelse af Irland er kontraherende parter i ADR-konventionen.

2.3. Det foreliggende forslag til direktiv, der skal harmonisere de bestående krav i de enkelte medlemsstater, må dog ikke sænke det sikkerhedsniveau, der kræ-

⁽¹⁾ EFT nr. C 17 af 20. 1. 1994, s. 6.

ves ved transport af farligt gods. Sikkerheden bør oprettholdes på et så højt niveau som muligt, og det opnås kun ved at følge de ændringer, der vedtages i forbindelse med den regelmæssige ajourføring af ADR og FN's Henstillinger om Transport af Farligt Gods, hvis formål er at nå op på de højeste mulige sikkerhedsniveauer.

2.4. På baggrund af den omhandlede transports særlige karakter bør medlemsstaterne have mulighed for at gennemføre supplerende lovforskrifter vedrørende særlige aspekter af transport af farligt gods under henvisning til f.eks. miljøets beskyttelse eller den nationale sikkerhed, men ikke af rent transportsikkerhedsmæssige årsager.

Det foreliggende forslag omfatter ikke spørgsmålet om kontrolforanstaltninger, som Kommissionen behandler i en særskilt retsakt.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU bifalder planerne om at harmonisere de forskellige nationale forskrifter for transport af farligt gods på det højeste mulige sikkerhedsniveau.

3.2. Det er positivt, at ADR-reglerne for international transport af farligt gods overtages.

3.3. Principielt bør alle transportformer i medlemsstaterne så vidt muligt være underkastet ensartede regler for transport af farligt gods, der skal bygge på gældende internationale regler og aftaler.

3.4. ØSU mener dog, at direktivet i langt højere grad ville bidrage til at øge sikkerheden, hvis det blot indeholdt en henvisning til de til enhver tid gældende ADR-regler (»dynamic reference«, automatisk ajourføring) i stedet for den foreslåede løbende tilpasning til disse regler.

3.5. Dette ville ikke blot gøre foranstaltningen mere effektiv og gennemsigtig, det ville også lette forståelsen og gøre definitionerne og begreberne mere entydige.

3.6. Dermed ville man undgå risikoen for yderst farlige misforståelser og fejlfortolkninger som følge af, at der på én gang findes tre regelsæt:

- a) ADR-konventionen;
- b) EU-direktivet, som læner sig op ad ADR-konventionen, og
- c) nationale forskrifter.

Medarbejderne i de ofte små eller endog meget små transportvirksomheder har vænnet sig til ADR-konventionen, i hvert fald i forbindelse med grænseoverskridende transporter. Uddannelsen er også tilpasset ADR-konventionen.

3.7. En henvisning til den til enhver tid gældende ADR-konvention (»dynamic reference«) ville også lette transporten af farligt gods set i relation til østlandene og dermed bringe den op på et højere sikkerhedsniveau.

3.8. EU-lovgivningen synes at muliggøre en henvisning til de til enhver tid gældende ADR-regler, hvis blot de originale retsakter offentliggøres og er tilgængelige for alle borgere.

3.9. Hvis man vælger henvisningsmetoden, vil Kommissionen blot skulle sørge for, at ændringer i ADR-konventionen foreligger tilstrækkeligt betids på alle officielle EU-sprog.

3.10. Skulle der vise sig at være juridiske betænkeligheder ved en sådan henvisning, bør man se nærmere på de i punkt 3.5 og 3.6 nævnte potentielle konsekvenser for gennemførelsen af direktivet i den forelagte form.

3.11. Skulle den anbefalede henvisningsform give anledning til betænkeligheder på grund af indholdet i de løbende ændringer i ADR-konventionen, går ØSU ud fra, at repræsentanterne for EU og EØS, der i ADR's organer trods alt tegner sig for 18 stemmer blandt de 23 medlemslande, fremover vil have en markant indflydelse på ADR-konventionens udformning.

3.12. I forbindelse med en henvisning til de til enhver tid gældende ADR-bestemmelser skulle EU forbeholde sig ret til at indføre strengere bestemmelser i særlige tilfælde. Ved brug heraf skal EU så slå stærkt til lyd for, at de pågældende bestemmelser indarbejdes i ADR-konventionen hurtigst muligt.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 1

Det bør overlades til de enkelte medlemsstater at afgøre, hvorvidt reglerne skal gælde for de væbnede styrkers køretøjer. ØSU henstiller, at medlemsstaterne vedtager generelle nationale bestemmelser om inddragelse af de væbnede styrkers køretøjer. Postforsendelser bør omfattes af direktivet, da det statslige postmonopol er bortfaldet/vil bortfalde.

4.2. Artikel 2

For at sikre størst mulig klarhed og entydighed bør ADR-konventionens definitioner anvendes. Dermed overflødiggøres artikel 1, stk. 2.

4.3. Artikel 3

Af sikkerhedsmæssige hensyn bør transport i medfør af dette direktiv ikke blot omfatte den egentlige befordring fra sted til sted, men også godsets overtagelse og aflevering samt midlertidige ophold under transporten, de forberedende og afsluttende operationer (godsets emballering og udpakning, på- og aflæsning), også i de tilfælde, hvor disse operationer ikke udføres af transportvirksomheden.

4.4. Artikel 4

Denne bestemmelse gælder kun for bibeholdelse af bestående lovforskrifter. Der må ikke udstedes nye forskrifter.

4.5. Artikel 5, stk. 2

I stk. 2 bør det anføres klart, at der kan udstedes særlige nationale, regionale og lokale bestemmelser i medlemslandene. Disse skal uden forskelsbehandling gælde for al transport af farligt gods inden for det pågældende område.

4.6. Artikel 5, stk. 3

I stk. 3 bør det fastsættes, at særlige nationale, regionale og lokale bestemmelser (f.eks. om mærkning), der kan betragtes som en tradition, kan opretholdes, men kun for den pågældende medlemsstats egne køretøjer.

4.7. Artikel 6

Stk. 1: Bør tages op til fornyet overvejelse på grund af manglende overensstemmelse med ADR-reglerne. Det foreslås dog, at denne bestemmelse søges inkorporeret i ADR-konventionen.

Stk. 2: For at lette forståelsen bør følgende indføres som stk. 3:

»Dette gælder især medlemsstaternes respektive officielle sprog.«

I forbindelse med stk. 7 foreslår ØSU, at de hidtidige nationale undtagelsesbestemmelser om små mængder (til personlig brug) så vidt muligt harmoniseres ved hjælp af det i artikel 8 omhandlede udvalg.

De frister, der er angivet i stk. 8 for undtagelser, bør overvejes nærmere. I mange tilfælde vil en af en medlemsstat tilladt undtagelse, der gælder i fire år uden

mulighed for forlængelse, ikke være tilstrækkelig. Da ADR-konventionen i vidt omfang er harmoniseret med FN's henstillinger, må der forud for en ændring af ADR-konventionen ofte foretages ændringer i FN's henstillinger. Her er et tidsrum på 4 år sjældent tilstrækkeligt.

I forbindelse med stk. 10 anbefaler ØSU, at bi- og multilaterale aftaler i overensstemmelse med ADR-konventionen om international transport fortsat tillades uden tidsbegrænsninger.

4.8. Artikel 8

Det bekymrer ØSU, at der overdrages for mange opgaver til det i artikel 8 omhandlede udvalg. Kommissionen opfordres til at sørge for, at udvalget bliver funktionsdygtigt.

Hvis der henvises til den til enhver tid gældende ADR-konvention, kan tilpasningsopgaven bortfalde.

Udvalget kunne i stedet have til opgave at drøfte fælles regler for undtagelser.

4.9. Artikel 9

De berørte økonomiske aktører bør gennem deres faglige sammenslutninger inddrages i udvalgets arbejde.

4.10. Bilag A og B

Da teksten allerede foreligger i en officiel oversættelse til fransk og engelsk og endvidere i en uofficiel oversættelse til tysk, der er foretaget af en redaktionsgruppe med deltagelse fra Tyskland, Østrig og Schweiz, skal Kommissionen kun oversætte teksten til og offentliggøre den på de officielle EU-sprog, som den endnu ikke foreligger på.

Ellers er der risiko for, at forskellige oversættelser af en sådan specifik lovgivning åbner mulighed for forskellige fortolkninger.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indførelse af ensartede kontrolprocedurer i forbindelse med transport af farligt gods ad vej⁽¹⁾

(94/C 195/08)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 18. januar 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 75 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Helmut Giesecke til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Ca. 20% af al vejgods er farligt gods. På både nationalt og internationalt plan skærpes borgernes, politikernes og de administrative myndigheders årvågenhed over for farligt gods; som følge heraf vedtages der stadig flere forskrifter på området. For øjeblikket øges sortimentet af »farligt« gods næsten dagligt; der foreligger ikke nogen samlet oversigt. Med sortimentet øges risikoen også. Antallet af virksomheder, der er involveret i transporten, stiger. Det samlede transportvolumen vokser, og trafikken vil tiltage yderligere med åbningen af EU's grænser. Produktionen af farligt gods vil tiltage yderligere som følge af den naturvidenskabelige, tekniske og økonomiske udvikling. Det er derfor næsten en logisk følge, at de potentielle risici ved transport af farligt gods øges, medmindre der træffes foranstaltninger til nedbringelse af risiciene.

1.2. Også erhvervslivet har stadig større interesse i, at transporten af farligt gods om muligt bliver endnu sikrere. Som følge af internationale aftaler og internationalt registrerede ulykker, hvor farligt gods er involveret, udstedes der stadig flere love, forordninger og direktiver vedrørende håndtering og transport af farligt gods.

1.3. Harmoniserede nationale og internationale regler er dog ikke nok i sig selv; det er nødvendigt at kontrollere deres overholdelse og at overvåge de berørte virksomheder og køretøjer.

1.4. For som ønsket at øge sikkerheden og for at undgå eventuelle tilfælde af forskelsbehandling, der kan føre til konkurrenceforvridninger, bør medlemsstaternes kontrolprocedurer også harmoniseres.

2. Kommissionens forslag

2.1. Dette er formålet med Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indførelse af ensartede kontrolprocedurer i forbindelse med transport af farligt gods.

2.2. Med forordningerne (EØF) nr. 4060/89 og nr. 3912/92 blev kontrollen ved grænserne mellem medlemsstaterne afskaffet, også hvad angår transport af farligt gods ad vej. I mangel af EU-bestemmelser og internationale bestemmelser om kontrol af transport af farligt gods må medlemsstaterne fortsat anvende deres egne — ofte indbyrdes afvigende — kontrolkriterier. Dette kan afhængigt af kontrollens art og hyppighed føre til urimeligt megen kontrol under transporten.

2.3. Dermed vil de hindringer fortsat bestå, hvis afskaffelse er et af hovedformålene med ovennævnte forordninger. Efter afskaffelsen af kontrollen ved de indre grænser er det absolut nødvendigt at indføre et kontrolsystem for transport af farligt gods ad vej, og systemet skal være så ensartet som overhovedet muligt.

2.4. Formålet med direktivforslaget er bl.a. følgende:

— at præcisere, at der overalt på medlemsstaternes område kan foretages kontrol af farligt gods, der transporteres rundt i EU, såfremt det sker som led i de normale kontrolforanstaltninger, og uden at førernes eller køretøjernes nationalitet er årsag til forskelsbehandling. Det gælder også for tilsvarende transporter fra tredjelande, forstået på den måde, at de ikke nødvendigvis skal kontrolleres ved de ydre grænser i den første medlemsstat, de ankommer til,

— at fastlægge en ensartet og sikkerhedsmæssigt acceptabel ramme for, hvad der som minimum skal kontrolleres, idet der opstilles en minimumsliste over elementer, der skal kontrolleres, og de overtrædelser, der skal forfølges,

— at anvende samme ensartede regler i forbindelse med transport udført af køretøjer, der er indregistreret eller godkendt til kørsel i et tredjeland, hvad enten det har tiltrådt ADR-konventionen eller ej,

— at give føreren en kopi af kontrollisten, hvor kontrolresultaterne er påført, for at det så vidt muligt kan undgås, at kontrollen gentages flere gange undervejs.

⁽¹⁾ EFT nr. C 26 af 29. 1. 1994, s. 10.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU bifalder indholdet af Kommissionens forslag.

3.2. Der er imidlertid markante forskelle mellem bilag II og ADR-bestemmelserne, som kan føre til fatale misforståelser. Bilagene til ADR-konventionen indeholder allerede en detaljeret behandling af alle overtrædelser. ØSU foreslår derfor i sin udtalelse om direktivforslaget KOM(93) 548, at man i stedet for at fastlægge egne forskrifter i direktivet blot henviser til de til enhver tid gældende ADR-bestemmelser.

3.3. De rapporteringskrav, der er fastlagt i artikel 9 og bilag III, er efter ØSU's opfattelse overdrevet detaljerede. Det er tvivlsomt, om Kommissionen kan overkomme at behandle samtlige detaljer i hver eneste kontrol, der foretages i de enkelte medlemsstater. Der kan tænkes at blive tale om mere end 100 000 kontroltilfælde om året. Det er også spørgsmålet om sådanne oplysninger (som det vil være be kosteligt at indsamle og behandle) vil tjene noget nyttigt formål. Der bør kun kræves en sammenfattende rapport af medlemsstaterne.

3.4. ØSU påpeger, at man for at sikre en hurtig og ensartet omsætning af minimumsforskrifter i stedet kunne vælge at udstede en forordning. Medlemsstaterne bør have mulighed for meget hurtigt at indføre strengere kontrolbestemmelser efter det fastlagte mønster. Dermed ville fordelene ved ensartede kontrolordninger hurtigere få gennemslagskraft.

3.5. ØSU bemærker, at der ikke er føjet nogen konsekvensanalyse ved direktivforslaget, og ønsker at blive forsikret om, at omkostningsniveauet ikke vil være overdrevet højt.

4. Særlige bemærkninger

4.1. I begrundelsens indledning (afsnit A) kan henvisningerne til direktiv 79/116/EØF fjernes. Direktivet om mindstekrav til skibe er ikke relevant for vejtransport.

4.2. I afsnit C i begrundelsen til direktivforslaget kunne det anføres tydeligere, at køretøjer, der transporterer farligt gods fra tredjelande til EU, også fortsat skal kontrolleres ved EU's ydre grænser, i hvert fald ved stikprøver. Det vil ganske vist ikke være muligt at foretage en fuldstændig kontrol ved de ydre grænser, men den valgte formulering giver nærmest det indtryk, at der kun i sjældne tilfælde gennemføres kontrol ved EU's ydre grænser.

4.3. I andensidste betragtning og i artikel 6 tales der om kontrolbesøg i virksomheder. Det bifaldes stærkt, at der skabes mulighed for at gennemføre en kontrol, allerede inden den egentlige transport påbegyndes. I andensidste betragtning og i artikel 2 bør der dog ikke

tales om virksomheder, som oplagrer farligt gods, men om virksomheder, som midlertidigt opbevarer farligt gods i forbindelse med transporten (»transportbetinget midlertidig opbevaring«). Da der også kan opstå risici i forbindelse med den midlertidige opbevaring, bør denne inddrages i kontrollen.

4.4. I artikel 1, stk. 2, savnes en mulighed for, at medlemsstaterne kan udvide direktivet til at omfatte de væbnede styrkers køretøjer. Kontrol af den art, der er omhandlet i direktivforslaget, gennemføres i nogle lande også i forbindelse med de væbnede styrker, som i stigende grad tilpasser sig kravene i ADR-konventionens bilag A og B. Det ville være ønskeligt, om de væbnede styrkers køretøjer også kunne underkastes kontrolbestemmelserne.

4.5. Tilsvarende indvendinger gør sig gældende med forslaget i artikel 1 om at undtage postforsendelser fra anvendelsesområdet. Da det statslige postmonopol allerede delvist er afskaffet eller ventes afskaffet, synes en sådan undtagelse ikke længere berettiget.

4.6. Definitionen af »farligt gods« i artikel 2 bør lige som definitionen af »køretøj« bygge på både ADR-konventionen og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om transport af farligt gods ad vej.

4.7. Det anføres ikke i artikel 3, at et repræsentativt udsnit af den samlede mængde farligt gods, der transporteres i en medlemsstat, skal kontrolleres. Efter ØSU's mening bør Kommissionen forelægge Rådet et forslag om en sådan forpligtelse med klare retningslinjer til medlemsstaterne om den praktiske gennemførelse.

4.8. Formuleringen »når blot kontrollen ikke foretages ved Fællesskabets indre grænser« i artikel 3 synes desuden at være vildledende. Kontrol af transport af farligt gods ved EU's indre grænser er afskaffet. Der skal dog fortsat gennemføres kontrol ved EU's ydre grænser.

4.9. I artikel 5 fastsættes det, at kørsler i tilfælde af overtrædelse af sikkerhedsbestemmelserne først kan genoptages, når bestemmelserne overholdes. ØSU antager, at der fastsættes andre rimelige regler for tilfælde af ubetydelige overtrædelser og mangler.

4.10. Den rapporteringsprocedure, der foreslås i artikel 9, kræver urimeligt høje administrationsudgifter; det er tilsyneladende hensigten, at hver enkelt kontrolforanstaltning skal indberettes. Dette synes hverken hensigtsmæssigt eller nødvendigt, hvortil kommer, at denne fremgangsmåde er tvivlsom ud fra databeskyttelsesmæssige hensyn. Direktivet bør kun fastlægge de punkter, som medlemsstaterne skal medtage i en sammenfattende, årlig rapport til Kommissionen om den kontrol, der er udøvet på deres område i forbindelse med transport af farligt gods.

Kommissionen bør desuden regelmæssigt (f.eks. med tre års mellemrum) bearbejde medlemsstaternes rapporter og forelægge Rådet en samlet beretning.

4.11. I checklisten i bilag I bør der helt klart henvises specifikt til kontrol i medfør af andre forskrifter (f.eks.

færdselslove, sociale bestemmelser osv.).

4.12. Direktivet/forordningen bør endvidere indeholde en artikel, som sikrer ensartede sanktioner og tilknyttede frister i alle medlemsstater i tilfælde af overtrædelser.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Udkast til Kommissionens forordning (EØF) om anvendelse af EF-Traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis mellem linjerederier (konsortier)

(94/C 195/09)

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber besluttede den 2. december 1993 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Udkast til Kommissionens forordning (EØF) om anvendelse af EF-Traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis mellem linjerederier (konsortier)⁽¹⁾.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Francis Whitworth til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, med et flertal af stemmer for og 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Rådet vedtog den 25. februar 1992 forordning (EØF) nr. 479/92⁽²⁾, som bemyndigede Kommissionen til ved forordning at anvende Traktatens artikel 85, stk. 3, med det formål at fritage linjerederiers aftaler om fælles drift fra forbuddet om konkurrencebegrænsning i artikel 85, stk. 1 (konkurrencereglerne).

1.2. Kommissionen havde forud herfor forelagt Rådet et dokument indeholdende generelle bemærkninger om de vilkår og forpligtelser, som Kommissionen påtænkte at knytte til gruppefritagelsesfordelen⁽³⁾. Kommissionen lovede at tage størst mulige hensyn til

disse retningslinier, når den udarbejdede gennemførelsesforordningen.

1.3. Det økonomiske og sociale Udvalg behandlede i sin tid Kommissionens forslag til bemyndigelsesforordningen, og vedtog den 30. januar 1991 sin udtalelse herom⁽⁴⁾.

1.4. ØSU konstaterede dengang, at konsortiernes værdi og nytte som led i en rationalisering inden for containersektoren var almindeligt anerkendt, og det var enig med Kommissionen i dens opfattelse af at »det er af afgørende betydning for EF's skibsfartssektor at kunne opnå stordriftsfordele, hvis rederierne skal kunne klare sig i den internationale konkurrence inden for linje-

⁽¹⁾ EFT nr. C 63 af 1. 3. 1994, s. 8.

⁽²⁾ EFT nr. L 55 af 29. 2. 1992, s. 3.

⁽³⁾ Dokument 10280/91 (MAR 40 RC 11).

⁽⁴⁾ EFT nr. C 69 af 18. 3. 1991, s. 16.

skibsfart«, og at »konsortier kan bidrage til at forbedre produktiviteten inden for linjeskibsfart og fremme den tekniske og økonomiske udvikling«.

1.5. ØSU konstaterede, at linjekonferencerne allerede med Rådets forordning (EØF) nr. 4056/86⁽¹⁾ havde opnået en gruppefritagelse fra konkurrencereglerne og konkluderede, at der var behov for lovregler for liner-konsortier, som kunne udfylde den eksisterende lovgivningslakune og skabe retssikkerhed for kommercielle foretagender. Det var imidlertid ØSU's opfattelse, at »Kommissionen langt tydeligere bør angive, i hvilken retning den agter at gå til værks med hensyn til vilkår og betingelser for gruppefritagelsen« under gennemførelsen af enhver ny selvstændig forordning om gruppefritagelse. Sådanne betingelser skulle efter ØSU's mening »sikre fri konkurrence samt gennemsigtighed på tre niveauer: i konsortiet, inden for konferencerne og i skibsfarten«.

1.6. Kommissionens forslag til forordning og konsultationsproceduren stemmer således overens med de generelle konklusioner i ØSU's tidligere udtalelse.

2. Konsortiernes berettigelse

2.1. EF-skibsfarten har været banebrydende inden for udviklingen af skibsfartskonsortier. Konsortiernes værdi for det økonomiske og tekniske fremskridt inden for skibsfarten er almindeligt anerkendt, da de letter og fremmer udviklingen og anvendelsen af containere og moderniseringen af linjetrafikken. Containerisering har gjort det muligt at udvikle kombinerede gennemgående transportsystemer, som har bidraget væsentligt til den generelle effektivitetsforbedring inden for industrien i de senere år, fordi virksomhederne kan trække på globale ressourcer og distribuere deres produkter overalt i verden i forvisning om, at leveringen gennemføres rettidigt og effektivt.

2.2. Med sit forslag om indrømmelse af gruppefritagelse for skibsfartskonsortier anerkender Kommissionen fuldt og helt deres værdi. Konsortieaftaler betragtes som fordelagtige for de deltagende rederier, da der opnås omkostningsbesparelser gennem øget kapacitetsudnyttelse og stordrift. De kan også give brugerne fordele ved at sikre mere regelmæssige transportydelse og højere kvalitet.

3. Forordningens sigte

3.1. Målet med denne forordning er ifølge Kommissionen at tilvejebringe afbalancerede og fleksible juridi-

ske rammer, som sikrer, at rederierne kan udøve deres virksomhed på grundlag af konkurrencebegrænsende aftaler, men som samtidig sikrer afskiberne en rimelig andel i de tilknyttede fordele.

3.2. Med henblik herpå erkendte Kommissionen i sit dokument af 1991, at betingelserne for, at konsortierne kunne udøve deres virksomhed under overholdelse af EF's konkurrenceregler, givetvis ville variere meget og burde afspejle de faktiske tekniske og kommercielle forhold.

3.3. ØSU støtter denne brede målsætning, og det har i sin gennemgang af forslaget til forordning søgt at fastslå, hvorvidt de specifikke bestemmelser i tilstrækkelig grad beskytter afskiberne og brugerne af liner-konsortiernes transportydelser, og om liner-konsortierne samtidig sikres den fornødne frihed til at udøve deres virksomhed. Det er også vigtigt at sikre, at rederier, som ikke deltager i skibsfartskonsortier, kan bevare deres konkurrencestilling.

3.4. ØSU har endvidere forsøgt at sondre mellem forskellige former for konsortieaftaler, idet nogle aftaler udelukkende har til formål at sikre et teknisk fremskridt og samarbejde (dvs. fælles anvendelse af transportudstyr eller -faciliteter), og derfor muligvis ikke er omfattet af forbuddet i artikel 85, stk. 1, eftersom de i reglen ikke virker konkurrencebegrænsende.

4. Generelle bemærkninger

4.1. Konsortiernes baggrund og udvikling

4.1.1. Containeriseringen har været en af de vigtigste teknologiske nyskabelser på transportområdet i de senere år. Den resulterede umiddelbart i en drastisk reduktion af både afskibernes og redernes udgifter til håndtering af last, som indtil da havde været en stadig vigtigere omkostningsfaktor. Samtidig blev der behov for nye færdigheder inden for sektoren. En hurtig og stærkt mekaniseret håndtering med beskeden brug af manuelt arbejde har gjort havneopholdene meget kortere og dermed øget skibenes effektivitet. Større skibe, strammere fartplaner og anvendelsen af edb i lastplanlægningen samt automatisk containersøgning har givet såvel afskibere som redere store fordele.

4.1.2. De nævnte forandringer medførte, at en arbejdskraftsintensiv sektor udviklede sig til en meget kapitalintensiv sektor. Konkurrencemomentet inden for linjefarten har derfor efter containeriseringen (fra

⁽¹⁾ EFT nr. L 378 af 31. 12. 1986, s. 4.

1970'erne og fremefter) primært været baseret på at minimere driftsomkostningerne. En forudsætning herfor er, at man anvender de største, og dermed mest omkostningseffektive, skibsstørrelser. Investeringerne i sådanne skibe, containere og specialiserede håndteringsfaciliteter er enorme og overstiger langt små og mellemstore selskabers formåen.

4.2. Definition på konsortier

4.2.1. Konsortierne er et af elementerne i den moderne linjeskibsfarts organisation. Konsortierne opererer ofte — men ikke altid — inden for en linjekonference. En konference er en gruppe bestående af to eller flere rederier, som udfører internationale transporter på en bestemt rute inden for et afgrænset geografisk område i overensstemmelse med en offentliggjort fartplan, og som er blevet enige om at benytte samme fragtrater. En konference kan ligeledes indgå aftaler om faste fragtandele med henblik på at afpasse kapaciteten efter efterspørgslen.

4.2.2. Fælles fastsættelse af fragtrater indgår ikke i konsortiernes virkefelt. De forskellige former for samarbejdsaftaler, der omfattes af begrebet skibsfartskonsortier, har Kommissionen defineret i forslaget til forordning på grundlag af de specifikke aktiviteter, som udføres. Disse karakteriseres som enten tekniske, driftsmæssige eller kommercielle.

4.2.3. ØSU fastslog i sin tidligere udtalelse, at skibsfartskonsortier groft set kan defineres som »kooperative foretagender inden for linjeskibsfarten, gennem hvilke de involverede rederier deltager i en række fællesaktiviteter for at opnå de nødvendige stordriftsfordele og rationaliseringsgevinster inden for en bestemt sektor, og de kombinerer faktorer som deling af fartøjsomkostninger og puljeordning for laster«. Kommissionens definition i den foreslåede forordnings artikel 1 stemmer i vidt omfang overens med ØSU's definition.

4.3. Udviklingstendenser inden for skibsfartskonsortier

4.3.1. Konsortiernes skiftende og dynamiske karakter blev anerkendt i Rådets bemyndigelsesforordning. Både veletablerede og nyere konsortier har udviklet og ændret deres virkefelt for at kunne imødekomme kundernes behov. Disse behov afspejler den udvikling inden for containeriseringen, som er omtalt i punkt 4.1 ovenfor. Konsortierne var i begyndelsen kendetegnet ved en ret høj grad af integration, og deres meget komplicerede fragtpuljeordninger indeholdt mekanismer, som sikrede, at deltageres fragtindtjening fordeltes efter en nøgle, der var fastlagt på forhånd. Nogle konsortier har ment, at det er meget kostbart og tidkrævende at udføre det arbejde og de undersøgelser, der

kræves for at afgrænse og beregne de drifts- og fragtrelaterede omkostninger. Udviklingen er derfor gået i retning af mindre komplicerede aftaler, såsom tekniske aftaler mellem rederier, for eksempel om udveksling af »slots« på skibe og fælles drift af skibe.

4.3.2. Mens konsortiedeltagere førhen måske deltog i fælles markedsføring og indgik omfattende finansielle forpligtelser, så dækker de nye former for aftaler i mange tilfælde udstyr til vands og til lands samt andre faciliteter, mens graden af finansiell integration er begrænset til afregning af benyttede og ydede tjenester.

4.3.3. Fællesskabets rederisammenslutning (ECSA) har givet en skematisk oversigt over de former for konsortieaftaler, som for øjeblikket forekommer i transporten til og fra Fællesskabet. ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation har studeret denne oversigt. Selv om analysen ikke er 100 % fuldstændig (andre aftaleformer eksisterer måske), og den ikke er helt ajourført, fordi der er tale om en meget dynamisk sektor, kan oversigten alligevel betragtes som en illustration af det meget brede spektrum af konsortieaftaler. Det fremgår, at mere end halvdelen af de nævnte aftaler er begrænset til tekniske aspekter af kapacitetsudnyttelse og terminaldrift og ikke omfatter handelsmæssige bestemmelser vedrørende pooling eller markedsføringsordninger.

5. Særlige bemærkninger til forslaget til forordning

5.1. Med udgangspunkt i afsnit 4 ovenfor samt Kommissionens målsætning (pkt. 3.1) har ØSU analyseret de enkelte artikler i forslaget til forordning. ØSU ønsker at pege på følgende punkter af særlig interesse, når det drejer sig om følgerne for den effektive drift af skibsfartskonsortier, og det angiver samtidig de områder, som Kommissionen bør tage op til fornyet overvejelse:

5.2. Definition (artikel 1)

5.2.1. ØSU er stort set enig i definitionen på »konsortium« i artikel 1. Af hensyn til retssikkerheden vil det dog gerne have præciseret, hvad der skal forstås ved »hovedsagelig i containere«. Når linjefartsydelse tilbydes i fællesskab som en blanding af container- og ikke-containertransport, falder de så inden for rammerne af konsortiedefinitionen og dermed forordningens sigte?

5.2.2. ØSU ønsker tilføjet en yderligere definition, som forklarer udtrykket »independent rate action«, der benyttes i artikel 5, uden nærmere forklaring.

5.3. *Anvendelsesområdet (artikel 2)*

5.3.1. Både den nye forordning (EØF) nr. 479/92 og forordning (EØF) nr. 4056/86 finder anvendelse på linjeskibsfart, men den indbyrdes overensstemmelse mellem deres respektive anvendelsesområder er ikke klar. Forordning (EØF) nr. 4056/86 gælder kun for international søtransport, hvorimod anvendelsesområdet for det nye forslag til forordning er defineret anderledes. Definitionen på et konsortium begrænser imidlertid ganske klart medlemsaftaler til internationale linjefartsydelse. Denne uklarhed må ryddes af vejen. ØSU er ikke klar over, om anvendelsesområdet tænkes at skulle omfatte feederkystsejls, herunder også mellem en medlemsstats havne, som er et væsentlig supplement til en effektiv drift af oceanskibsfart. ØSU minder om, at Kommissionen for øjeblikket generelt søger at fremme kystsejls som følge af dens miljømæssige og andre fordele for EF's transportnet. Der er behov for en præcisering af den nye forordnings nøjagtige anvendelsesområde.

5.3.2. Hovedparten af de forskellige konsortierederer tilbyder kombinerede transportydelser, dvs. også landtransport, som led i transporten af en container fra punkt A til punkt B. Selv om Kommissionen oprindeligt havde den tanke, at forordningen skulle omfatte multimodal transport, omhandler forordningsforslaget kun søtransport. Da multimodal transport har stor betydning, bør relationerne mellem denne transportform og konkurrencereglerne præciseres hurtigst muligt. Spørgsmålet om fælles anvendelse af containere på landjorden må også tages op. Konsortierederer, som besejler samme ruter, har undertiden aftaler om benyttelse af hinandens containere. Kommissionen bør overveje med en anden forordning at indrømme en gruppefritagelse, som omfatter denne specifikke aktivitet.

5.4. *Tekniske aftaler (artikel 3)*

5.4.1. Det er vigtigt at tilvejebringe retlig sikkerhed i spørgsmålet om, hvorvidt alle konsortieaktiviteter — tekniske, driftsmæssige og kommercielle — skal omfattes af forordningens vilkår og betingelser. I den nuværende udformning omfatter forordningsforslaget kun rent tekniske aftaler (dvs. fælles fartplaner, udveksling af lastrumskapacitet, fælles brug af udstyr). Der er i forordning (EØF) nr. 4056/86 (art. 2, stk. 1) klar præcedens for, at aftaler, som udelukkende tilsigter og resulterer i tekniske forbedringer, fritages fra forbuddet i Traktatens artikel 85, stk. 1. Når konsortieaftaler har ren teknisk karakter og medvirker til at øge effektiviteten og produktiviteten inden for skibsfarten, er det

spørgsmålet, om de overhovedet bør omfattes af forordningens anvendelsesområde. Kommissionen bør tage dette spørgsmål op igen med det formål at skabe større klarhed, og den tidligere maritime forordning bør benyttes som udgangspunkt.

5.5. *Kapacitetsstyring (artikel 3, stk. 3)*

5.5.1. ØSU konstaterer, at skævheder inden for skibsfarten og de store omkostninger i forbindelse med losning/lastning og flytning af tomme containere betyder, at kapacitetsstyring er af afgørende betydning for en effektiv linjeskibsfart. Som forordningsforslaget er affattet, vil et konsortium ikke længere kunne omfattes af gruppefritagelsen, hvis det eller dets medlemmer deltager i aftaler, som tager sigte på en »betydelig« begrænsning eller reduktion af deres kapacitet. Denne bestemmelse vil ikke alene berøre konsortier, men også konferencer, når konsortiemedlemmer samtidig deltager i konferencer. I artikel 3, stk. 3, tillades imidlertid kapacitetsstyring, når den omfatter samtlige medlemmer, og formålet er en tilpasning til »sæson- eller konjunkturbetonede« efterspørgselssvingninger eller anvendelse af mere effektive skibe.

5.5.2. ØSU mener, at terminologien i denne bestemmelse er temmelig upræcis. Det vil gerne vide, hvorledes Kommissionen vil kunne sondre mellem tilladelige og utilladelige former for kapacitetsstyring. I betragtning af, at forordning (EØF) nr. 4056/86 om søtransportkonferencer tillader kapacitetsstyring, er det spørgsmålet, hvorledes Kommissionen regner med, at de to forordninger vil kunne fungere sammen.

5.6. *Artikel 5*

5.6.1. ØSU godkender bestemmelserne i artikel 5, da disse opfylder målsætningen i den sjette betragtning om at sikre »tilstrækkelig konkurrence på de farter, inden for hvilke konsortierne opererer«, hvilket er en forudsætning for at give »brugerne af de søtransportydelser, der udbydes af konsortierne, en rimelig andel i de fordele, der følger med den af konsortierne forbundne forbedring af produktivitet og servicekvalitet«.

5.7. *Markedsandel (artikel 6 og 7)*

5.7.1. ØSU konstaterer, at konsortier kun kan opnå fritagelse, hvis deres trafikandele ligger inden for specifikke grænser. Alt afhængigt af konsortiets særlige beskaffenhed skal det have en andel på under 30 %, 35 % eller 50 % af den direkte trafik. Kommissionen fastslår ganske klart, at kun henved 6-7 aftaler skønnes at ville

falde uden for disse grænser, og at der i disse tilfælde er mulighed for at opnå individuelle fritagelser. Det fremgår af den tredje betragtning på side 7, at der kan opnås individuel fritagelse. Det ser imidlertid ikke ud til, at der i forslaget artikler er bestemmelser, som direkte svarer hertil, hvilket ØSU ikke forstår. Det er betryggende, at Kommissionen i et vist omfang er rede til at tage hensyn til de særlige kommercielle forhold på visse farter, hvor markedsandelen — af sunde økonomiske årsager — for øjeblikket er større end på andre, hvor konkurrencen netop nu er større.

5.7.2. ØSU finder, at markedsandelstallene er valgt vilkårligt, og den kan navnlig ikke se nogen begrundelse for at begrænse antallet af deltagende rederier i et konsortium, hvis markedsandel ligger mellem 30/35 % og 50 %. Sådanne markedsandelsbestemmelser er måske helt overflødige, eftersom kravene i de andre artikler er tilstrækkelige til at sikre en passende konkurrence.

5.7.3. Markedsandelstanken stemmer ikke overens med forordning (EØF) nr. 4056/86, hvori der ikke stilles sådanne krav. Nævnte forordning indeholdt ej heller begrænsninger med hensyn til, hvor mange rederier der kunne deltage i en konference. Ingen af EF's mere betydelige samhandelspartnere i Organisationen for økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) fastsætter grænser for markedsandelen eller antallet af rederier.

5.7.4. ØSU ønsker nærmere oplysninger om Kommissionens metode til beregning af markedsandele, og det er navnlig ikke tilfreds med den upræcise anvendelse af udtryk som »trafikken på de havne, de besejler« og »den direkte trafik«. Det fremgår ikke klart, hvorvidt Kommissionen har til hensigt at vurdere markedsandelen på grundlag af de faktisk benyttede anløbshavne, eller om den også er indstillet på at medregne andre havne, som betjener den samme type trafik. Det er også uklart, hvad der skal forstås ved »direkte« trafik, og om Kommissionen agter at medregne omladning i sin markedsandelsformel. Kommissionen bør for retssikkerhedens skyld og for at undgå fremtidige stridsspørgsmål meget klarere tilkendegive, hvorledes den agter at vurdere og gennemføre sine markedsandelsregler.

5.8. Opsigelsesvarsel (artikel 8)

5.8.1. ØSU konstaterer, at Kommissionen i sit dokument af 1991 tilkendegav, at den var indstillet på at følge gældende praksis i forbindelse med aftaler af denne art. Det blev navnlig erkendt, at det kunne være hensigtsmæssigt med et opsigelsesvarsel, som var afpasset efter investeringens størrelse. Som allerede bemærket kan der være tale om meget store investeringer i et

konsortium, og i sådanne tilfælde vil de henholdsvis 18 og 24 måneder, Kommissionen foreslår, være for lidt til, at investeringerne er kommercielt rentable. Der er tale om et kontraktuelt forhold mellem samarbejdspartnere, og det bør derfor overlades dem at tage stilling til dette spørgsmål. Længere opsigelsesvarsler vil desuden give brugerne en bedre garanti for, at bestemte ydelser er til rådighed.

5.9. Konsultationer med afskibere (artikel 9)

5.9.1. ØSU finder denne artikel vigtig, når det drejer sig om at tage hensyn til brugernes krav. Kommissionen fastslog dog klart i sine retningslinier af 1991, at sådanne konsultationer kun tager sigte på de aktiviteter, som konsortierne selv forestår, og at der ikke må ske en overlapning med de konsultationsprocedurer, som er fastsat i forordning (EØF) nr. 4056/86. Disse retningslinjer bør respekteres. Sådanne konsultationer bør i hovedsagen (således som artiklen foreskriver) finde sted i form af direkte kontakt mellem konsortiet, de deltagende rederier og deres kunder.

5.10. Ikrafttrædelse (artikel 13)

5.10.1. ØSU vil gerne for klarheds skyld have artikel 13 omredigeret med hensyn til den særlige behandling af konsortieaftaler, som overskrider grænserne for markedsandele og antallet af medlemsrederier. Som artiklen er affattet, er det uklart, om det vil blive krævet af disse, at de tilpasser sig inden for en seks måneders periode, i løbet af hvilken de vil være beskyttet af gruppefritagelsen, eller om de kan bevare de eksisterende rettigheder, indtil udløbet af de pågældende konsortieaftaler.

6. Resumé og konklusioner

6.1. ØSU hilser forelæggelsen af udkastet til Kommissionens forordning velkommen og konstaterer, at det i det store og hele stemmer overens med de generelle konklusioner, ØSU nåede frem til i sin tidligere udtalelse om dette spørgsmål.

6.2. ØSU anerkender, at det er nødvendigt at finde en balance, så man sikrer afskibere og brugere af skibsfartskonsortierne ydelser en tilstrækkelig beskyttelse, samtidig med at man indrømmer konsortierne den fornødne frihed til at udføre deres virksomhed og sørger for, at de rederier, der står uden for konsortiet, kan konkurrere.

6.3. Der må tages hensyn til den kendsgerning, at eksisterende konsortieaftaler er meget forskellige med

hensyn til formål og vilkår, og at de fortsat skal være fleksible for at kunne opfylde brugernes behov.

6.4. Forslaget til forordning stemmer på en række punkter ikke overens med bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 4056/86 om søtransportkonferencer og forordning (EØF) nr. 479/92. Disse uoverensstemmelser bør så vidt muligt fjernes.

6.5. Af hensyn til klarheden og retssikkerheden er det nødvendigt at definere nogle af de begreber, der anvendes i udkastet til forordning, mere præcist.

6.6. Kommissionen bør atter se på følgende specifikke spørgsmål på baggrund af de fremsatte kommentarer:

— Bør rent tekniske aftaler udelukkes fra forordningens anvendelsesområde, således som det er tilfældet i forbindelse med forordning (EØF) nr. 4056/86 (art. 3)?

— Kan det ikke tænkes, at de foreslåede restriktioner med hensyn til kapacitetsstyring [som også er i modstrid med forordning (EØF) nr. 4056/86], vil lægge unødvendige hindringer i vejen for omkostningseffektive ydelser (art. 3)?

— Er de foreslåede kriterier til afgrænsning af markedsandelen korrekte, kan de anvendes med blot nogen grad af sikkerhed, og vil anvendelsen af rent vilkårlige procentsatser i denne sammenhæng være hensigtsmæssig (art. 6 og 7)?

— Er de foreslåede grænser for længden af opsigelsesvarslet egnede til at tage højde for de meget store kapitalinvesteringer, der kan være tale om (art. 8)?

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens grøn bog om den europæiske dimension på uddannelsesområdet

(94/C 195/10)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 18. oktober 1993 under henvisning til EØF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens grøn bog om den europæiske dimension på uddannelsesområdet.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Giancarlo Pasquali til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 27. april, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Maastricht-traktaten har givet Fællesskabet nye beføjelser på uddannelsesområdet. For første gang foreligger et juridisk grundlag, som giver Fællesskabet mulighed for at bringe samarbejde i forslag inden for uddannelse, herunder navnlig inden for skoleuddannelsen. Det er således Kommissionens hensigt gennem denne grøn bog at fremlægge et grundlag for overvejelser om mulige retningslinjer for en EF-aktion på uddannelsesområdet.

1.2. Disse overvejelser indgår i den overordnede sammenhæng, hvor der er tale om fuldførelsen af enhedsmarkedet og dets virkninger for undervisnings- og uddannelsesområdet samt om udviklingen i behovet for menneskelige ressourcer i forbindelse med ændringer af teknologisk og samfundsmæssig art. Heri indgår også spørgsmålet om, hvilken støtte erhvervsuddannelsen og lærlingeuddannelsen i virksomhederne kan give de unge ved at give dem bedre indsigt i deres socio-økonomiske omgivelser og bedre integrere dem både som borgere og som arbejdstagere i Europa ⁽¹⁾. Udviklingen af undervisningen bør således betragtes som en væsentlig faktor i harmonien mellem uddannelserne og et nyt økonomisk, socialt og kulturelt miljø.

1.3. De grundprincipper, Kommissionens grøn bog bygger på, er respekten for hver enkelt nations identitet og tanken om tilstrækkelig forberedelse af de unge til på mere effektiv måde at gå ind i det europæiske samfund og i erhvervs- og arbejdslivet.

1.4. På europæisk niveau har man på skoleområdet hidtil kun kunnet fremme forsøgsaktioner af begrænset rækkevidde.

2. Uddannelsens europæiske dimension**2.1. Generelle målsætninger**

Til skolens almene opgaver hører at fremme chancen for alle, at give hvert ungt menneske ansvarsfø-

lelse i et solidarisk samfund, at udvikle dets selvstændighed, dømmekraft, kritiske sans, kreativitet og livsvarende lærelyst og at give alle en uddannelse og en viden, som kvalificerer til at gå ind i det aktive liv.

2.2. Specifikke målsætninger

Det er på baggrund af disse generelle målsætninger, det er vigtigt at præcisere, hvilke specifikke målsætninger der kan forfølges gennem europæiske tiltag, og dermed hvilken »merværdi« disse kan give:

- bidrage til udviklingen af europæisk »citizenship«,
- skabe muligheder for en forbedring af uddannelsens kvalitet,
- forberede de unge til bedre integration i samfunds- og erhvervslivet.

2.3. Strategier

Et af de vigtigste felter for indsats på uddannelsesområdet i medlemslandene er skolen. Også for en aktion på fælleseuropæisk niveau bør dette være tilfældet. I skolemiljøet er der tale om dynamiske relationer, som kan aktiveres efter følgende retningslinjer:

- a) samarbejde gennem mobilitet og udvekslinger;
- b) uddannelse af lærere og andet personale på undervisningsområdet;
- c) udvikling af fremmedsprogsundervisningen;
- d) fjernundervisning;
- e) fremme af pædagogiske nyskabelser;
- f) udveksling af informationer og erfaringer.

(¹) EFT nr. C 148 af 30. 5. 1994.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Artikel 126⁽¹⁾ udgør det juridiske grundlag for fælles handling på undervisnings- og uddannelsesområdet; det skal anvendes under overholdelse af subsidiaritetsprincippet således at det sikres, at der intet forsøg gøres på at harmonisere undervisningssystemerne i Europa. Men for at opfylde en af ovennævnte målsætninger, navnlig i tilfælde hvor medlemsstaten ikke tager initiativ, mener ØSU dog, at et snævert samarbejde på grundlag af viljen til at skabe konvergens mellem de nationale systemer og med høring af erhvervs- og fagorganisationerne med henblik på gennemførelsen af en aktion er nødvendigt.

3.2. ØSU finder situationen paradoks, eftersom der mellem den 18. oktober 1993, da Kommissionen forelagde grønbogen, og nu er sket en meget hurtig udvikling for andre projekters vedkommende (f.eks. SOCRATES, LEONARDO, UNGDOM FOR EUROPA), hvorved grønbogen om uddannelsesområdet har forpasset sin opgave som forløber. Samtidig bemærkes, at den europæiske dimension i undervisning og uddannelse allerede indgår i kapitel 7 af Kommissionens hvidbog om »vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse« og i kapitel II af det fælles handlingsprogram »SOCRATES«.

3.3. ØSU beklager, at Kommissionen i grønbogen ikke går ind på det kulturelle — som er grundelementet i den europæiske identitet — og at man bruger undervisning og erhvervsuddannelse som midler til at arbejde med de europæiske værdier i stedet for at begynde med kulturen selv. I virkeligheden hviler den europæiske integration på enigheden om demokratiet, retsstaten, medborgerskabet, traditionerne, sindelagene og kraften i den historisk-kulturelle mangfoldighed. Det er i en sådan forestilling om vort kontinent, vi skal søge den kreativitet, som skal næres for at løse den værdikrise, der har ramt vore samfund, og som giver sig udtryk i revoltelignende fænomener.

3.4. ØSU mener ikke, Kommissionen præcist forklarer, hvad den forstår ved »den europæiske dimension på uddannelsesområdet«. ØSU mener, at »den europæiske dimension« bør indbefatte følgende ideer:

- tilskyndelse til viden om de forskellige europæiske kulturer,
- humanismen bør være den fælles nævner,
- kundskaber i andre EU-sprog er en afgørende faktor for det kulturelle, økonomiske, tekniske og forskningsmæssige samarbejde, for skabelsen af et »borgernes Europa« og for gennemførelsen af enhedsmarkedet,

⁽¹⁾ »1. Fællesskabet bidrager til udviklingen af et højt uddannelsesniveau ved at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt at støtte og supplere disses indsats, med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed.«

- viden om europæiske forhold gennem undervisningen,
- skabelse af et system hvori den enkelte kan realisere sit potentiale for bedre at klare sig i en mere konkurrencebetonet omverden,
- udvikling af den pædagogiske forskning og dens anvendelse.

3.4.1. Undervisningen bør også bidrage til de unges uddannelse for gennem de europæiske demokratiske værdier og gennem viden om de forskellige europæiske kulturer at give dem en tilstrækkeligt kvalificeret grunduddannelse til at de kan tilpasse sig forandringerne i erhvervslivet og på arbejdsmarkedet.

3.4.2. Undervisningen bør bygge på en paneuropæisk vision, således at hver medborger, ud over de nationale og individuelle særpræg, kan opfatte sit dybtliggende tilhørsforhold til vor verdensdels kultur.

3.5. I betragtning af familiens naturlige rolle i opdragelsen mener ØSU, at en mere aktiv deltagelse fra forældrenes side er ønskelig med henblik på at fremme en mere åben indstilling til den europæiske dimension.

3.6. Som tilfældet er med de fleste forehavender, er det afsatte budget den væsentligste garanti for, at EU-aktionen lykkes. ØSU henleder Kommissionens opmærksomhed på, at det bevilgede budget bør være tilstrækkeligt til, at målsætningerne kan opfyldes.

3.7. ØSU understreger, at det drejer sig om at bidrage til at udvikle undervisning af kvalitet for ca. 67 millioner elever og ca. 3,7 millioner lærere i EU, hvilke tal vil stige efterhånden som Unionen udvides.

4. Særlige bemærkninger

4.1. ØSU hilser Kommissionens grønbog om den europæiske dimension på uddannelsesområdet velkommen, men finder det dog nødvendigt at gøre opmærksom på den betydelige rolle, undervisningen, både den elementære og den højere, kan spille til støtte for unionsborgerskabet. Dette begreb bør tages op til ny vurdering med henblik på de kommende udvidelser og det større europæiske fællesskab.

4.2. ØSU finder det nødvendigt at understrege, at der er en meget nær sammenhæng mellem tilstedeværelsen af uddannelse af kvalitet og muligheden for at opfylde de økonomiske målsætninger og herunder konkurrenceevnen, thi det er åbenbart, at undervisning af kvalitet er grundlaget for et »Europa af kvalitet«, hvor kompetence, kreativitet og dynamik finder næring; den giver erhvervslivet fremdrift og de unge de nye kvalifi-

kationer, som er nødvendige for tilpasningen til virksomhedernes skiftende krav. Men ØSU rejser følgende spørgsmål: med hvilke midler kan man motivere alle aktørerne?

4.3. Med hensyn til elevers, studerendes, læreres og andet uddannelsespersonales mobilitet — hvor målsætningen består i at øge antallet af personer med uddannelsen delvis gennemført i et andet medlemsland og at øge udvekslingen af lærere og således forbedre undervisningens og uddannelsens kvalitet — mener ØSU, at Fællesskabet bør finde midlerne til at skabe motivationen.

4.4. ØSU peger ligeledes på, at det er nødvendigt og hastende at fremme den gensidige anerkendelse af kvalifikationsbeviser og uddannelsesforløb, uden hvilken mobiliteten ingen mening har. Der er her især tale om at samordne medlemsstaternes bestræbelser for at fjerne de vigtigste mobilitetshindringer.

4.5. I spørgsmålet om udvekslingen af unge og af pædagogisk personale henviser ØSU til sine udtalelser

om »Ungdom for Europa« og »SOCRATES-handlingsprogrammet«.

4.6. Fjernundervisning er et vigtigt aktionsfelt. Udtrykket fjernundervisning dækker enhver form for undervisning eller uddannelse, som ikke umiddelbart og permanent foregår under kontrol af en skole eller læreanstalt, men som trækker på tilrettelæggelse og knowhow fra en uddannelsesorganisme og på den undervisning, som udgår fra denne. Skolens eller læreanstaltens ledelse bør have funktionel og naturligt aftalebetonet autonomi, for så vidt som den er ansvarlig for undervisningens effektivitet. ØSU mener her, at ingen teknik kan erstatte den menneskelige kontakt.

4.6.1. Fjernundervisningen kan tænkes at indføre en europæisk dimension i uddannelsen af studerende, som ikke har mulighed for at følge et uddannelsesforløb i udlandet. Den gensidige anerkendelse af således opnåede kvalifikationer vil ligeledes være en væsentlig betingelse for systemets succes, især i betragtning af markedets internationale karakter.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om iværksættelse af Fællesskabets handlingsprogram SOCRATES⁽¹⁾

(94/C 195/11)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 21. februar 1994 under henvisning til EU-Traktatens artikel 126 og 127 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om iværksættelse af Fællesskabets handlingsprogram SOCRATES.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Jan Jacob van Dijk til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse:

1. Indledning

1.1. I Maastricht-Traktatens artikel 126 og 127 fastlægges det som en generel målsætning for Fællesskabet at bidrage til at udvikle et højt uddannelsesniveau.

1.2. I dag er det almindeligt anerkendt, at det er nødvendigt at udvikle det menneskelige potentiale for at nå de økonomiske og sociale mål og den livskvalitet, som Fællesskabet tilstræber. I den forbindelse spiller uddannelse en væsentlig rolle. At udvikle det menneskelige potentiale er også af afgørende betydning for bekæmpelsen af social udstødelse og arbejdsløshed, som hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse nævner som en fælles politisk bestræbelse.

1.2.1. De højere læreanstalters ansvar for samarbejdsaktioner som helhed går hånd i hånd med foranstaltninger til stimulering af økonomisk vækst.

1.2.2. Uddannelsesinstitutionerne kan ikke alene levere erhvervsuddannelsesbeviser, men har til opgave at give elever og studerende den nødvendige baggrund for deres personlige, almene og faglige udvikling. For at opnå et erhvervsuddannelsesbevis er det normalt nødvendigt at arbejde i en virksomhed, i det mindste som led i en vekselluddannelse.

1.3. Uddannelsen får en ny rolle at spille i den proces af økonomiske og sociale forandringer, som Europa konfronteres med. Det vil medføre fundamentale ændringer i uddannelsessystemerne i medlemsstaterne.

1.4. Med forslaget til programmet »SOCRATES« tilsigter man at fortsætte den indsats, Fællesskabet allerede har indledt, ikke mindst via programmerne ERASMUS og LINGUA; at skaffe de midler, der skal til for at takle 1990'ernes store problemer, og at sikre en rationel koordinering af aktiviteterne under de to nævnte programmer og aktiviteter i henhold til andre budgetposter til finansiering af uddannelsessamarbejde.

1.5. Programmet omfatter tre aktionsfelter:

— højere uddannelse,

— almen uddannelse,

— tværgående aktioner til fremme af sprogindlæring, åben undervisning og fjernundervisning, information og udveksling af erfaringer.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Handlingsprogrammet SOCRATES må ses i lyset af kapitel 7 i hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse, hvori uddannelse nævnes som en afgørende faktor i forbindelse med bekæmpelse af social udstødelse, arbejdsløshed, racisme og fremmedhad.

2.1.1. Efter ratificeringen af Maastricht-traktaten forelagde Kommissionens Task Force for Menneskelige Ressourcer tre nye udvekslingsprogrammer, nemlig LEONARDO, Ungdom for Europa-III og SOCRATES.

2.1.2. ØSU bifalder, at de tidligere udvekslingsprogrammer ERASMUS og LINGUA inddrages og dermed videreføres⁽²⁾.

2.2. ØSU hilser SOCRATES velkommen i dets egen skab af udvekslingsprogram og betragter det som et hensigtsmæssigt instrument til fremme af »den euro-

⁽¹⁾ EFT nr. C 66 af 3. 3. 1994, s. 3.

⁽²⁾ EFT nr. C 139 af 5. 6. 1989, s. 12.

pæiske dimension på uddannelsesområdet«. I den forbindelse henvises til udtalelsen udarbejdet af studiegruppen »Den europæiske dimension på uddannelsesområdet« (ordfører: Pasquali).

2.3. ØSU bifalder, at der i programmet lægges større vægt på almen uddannelse, og glæder sig over fornyelsen på dette område. I ovennævnte udtalelse om LINGUA⁽¹⁾ udtrykte ØSU netop bekymring over, at man da kun beskæftigede sig med sprogundervisning inden for den højere uddannelse.

3. Særlige bemærkninger

3.1. På grund af den brede vifte af aktiviteter, der indgår i SOCRATES, hvis målsætning dermed omfatter både almindelig uddannelse og erhvervsuddannelse, navnlig på højere niveau, har programmet et dobbelt retsgrundlag, nemlig Maastricht-Traktatens artikel 126 og 127. I artikel 126, stk. 4, hedder det:

»For at bidrage til virkeliggørelse af målene i denne artikel vedtager Rådet

— efter fremgangsmåden i artikel 189 B og efter høring af Det økonomiske og sociale Udvalg og Regionsudvalget: tilskyndelsesforanstaltninger, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser,

— med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen: henstillinger.«

I dette tilfælde har Kommissionen valgt et bindende instrument.

3.1.1. I artikel 127 bestemmes, at Rådet vedtager foranstaltninger, som kan bidrage til virkeliggørelsen af de mål, der er anført i denne artikel, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser. Det betyder, at artikel 127 giver Rådet beføjelse til at vedtage foranstaltninger til realisering af artiklens målsætning.

3.1.2. Der er to årsager til, at Kommissionen benytter artikel 127:

— udveksling af lærere indgår i deres erhvervsuddannelse og efteruddannelse,

— Domstolen har i sine domme fastslået, at højere uddannelse må betragtes som erhvervsuddannelse. Ved at benytte artikel 127 efterlever Kommissionen EF-retten på dette område.

3.1.3. Beslutningsproceduren i forbindelse med artikel 126 er baseret på fælles beslutningstagning, mens artikel 127 bygger på samarbejdsproceduren. I begge tilfælde træffer Rådet beslutning med kvalificeret flertal.

3.2. Kommissionen foreslår et budget, der stiger fra 169 millioner ECU i 1995 til 236 millioner ECU i 1999 og i alt beløber sig til 1005,6 millioner ECU, fordelt på 5 år.

3.2.1. I den tidligere femårsperiode (1989-1994) anvendtes 376,5 millioner ECU til ERASMUS-programmet, 153 millioner ECU til LINGUA-programmet og 70,6 millioner ECU til de øvrige foranstaltninger; i alt således 600,1 millioner ECU på fem år.

3.2.2. Forøgelsen af budgettet skyldes hovedsagelig, at programmet er blevet udvidet. Budgettet til udvekslinger inden for den højere uddannelse er ganske vist også forøget, men ikke i samme grad som det samlede budget. Efter ØSU's opfattelse er det tvivlsomt, om midlerne er tilstrækkelige.

3.3. Med SOCRATES-programmet gennemføres der ændringer i samarbejdet mellem de deltagende universiteter. Hidtil har der været tale om et samarbejde mellem fakulteter. Kommissionen foreslår nu, at alle deltagende universiteter indgår en »institutionel kontrakt«. Det er endnu uklart, hvordan forholdet bliver mellem de interuniversitære samarbejdsprogrammer (ICP'er) og de institutionelle kontrakter. ØSU opfordrer Kommissionen til at forelægge yderligere information herom.

3.3.1. Den foreslåede ændring i samarbejdet mellem universiteterne får informationsmæssige konsekvenser. ØSU ønsker at henlede Kommissionens opmærksomhed herpå.

3.3.2. At programmet i så høj grad gennemføres decentralt via nationale organer kan gøre det vanskelig at koordinere informationen.

3.3.3. Som ØSU bemærkede i udtalelsen om »Ungdom for Europa III«-programmet⁽²⁾ er information en af de faktorer, der betyder mest for, om et program lykkes eller ej.

3.3.4. I samme udtalelse⁽²⁾ efterlyste ØSU en klar koordinering mellem Kommissionens udvekslingsprogrammer LEONARDO, SOCRATES og Ungdom for Europa-III. Som hidtil bør de forskellige nationale organer arbejde effektivt sammen.

3.4. En af de vigtigste målsætninger for SOCRATES-programmet er at udvikle en europæisk dimension inden for uddannelse. Som middel hertil foreslår Kommissionen prioritering af projekter og aktiviteter vedrørende undervisning i de mindre udbredte fællesskabsprog, som der ikke undervises så meget i.

⁽¹⁾ EFT nr. C 139 af 5. 6. 1989, s. 12.

⁽²⁾ EFT nr. C 148 af 30. 5. 1994.

3.4.1. ØSU er tilhænger af, at man søger at beskytte de mindre udbredte sprog, som der ikke undervises så meget i. ØSU mener dog ikke, at man dermed bidrager til den europæiske dimension på uddannelsesområdet.

3.4.2. Under henvisning til tidligere udtalelser⁽¹⁾ anbefaler ØSU, at der undervises i to EF-sprog foruden modersmålet.

⁽¹⁾ EFT nr. C 148 af 30. 5. 1994.

3.5. Det overrasker ØSU, at SOCRATES indtil videre ikke rummer bestemmelser om udveksling med tredjelande, skønt artikel 126 giver Kommissionen mulighed for at foranstalte sådanne udvekslinger. ØSU opfordrer derfor Kommissionen til på grundlag af ekstrabevillinger at udvide sit udvekslingsprogram på dette punkt.

3.6. ØSU støtter kraftigt, at det rådgivende udvalg, der er sammensat af 12 repræsentanter for europæiske organisationer, opretholdes, og finder, at observatørerne bør rekrutteres fra virkeligt »repræsentative« organisationer.

3.7. ØSU finder, at Aktion 2 i kapitel II også bør gælde børn af flygtninge og asylsøgere.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 337/75 om oprettelse af et europæisk center for udvikling af erhvervsuddannelse⁽¹⁾

(94/C 195/12)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 9. marts 1993 under henvisning til EF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Herbert Nierhaus til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 27. april, uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Det økonomiske og sociale Udvalg tager til efterretning, at Rådet den 29. oktober 1993 på grund af den ændrede politiske situation besluttede at flytte CEDEFOP's hjemsted fra Berlin til Thessaloniki. Det er klar over, at denne beslutning er truffet på baggrund af, at Grækenland hidtil ikke har haft nogen europæisk institution, hvilket det absolut har krav på.
2. For ØSU er det ganske vist komplet uforståeligt, at denne politiske beslutning åbenbart var en »hovsabelsbeslutning«, som blev truffet uden forudgående varsel eller orientering, endsize høring af CEDEFOP's medarbejdere og bestyrelse. ØSU misbilliger på det skarpeste en sådan diktatorisk adfærd fra de ansvarlige myndigheders side.
3. ØSU accepterer, at det er nødvendigt, at det »på fællesskabsplan sikres, at der er ensartede forhold hvad angår personaleforvaltning i de forskellige decentrale organer«⁽²⁾. Det er ikke desto mindre af den opfattelse, at EF-institutioner af første generation (CEDEFOP eller Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene i Dublin), som har fungeret med succes i næsten 20 år, og i hvis arbejde arbejdsmarkedets parter har været inddraget lige fra starten, ikke kan ligestilles fuldstændigt med organer af anden generation, hvoraf nogle endnu slet ikke har påbegyndt deres arbejde, og som drives på et helt andet grundlag.
4. Derfor kræver ØSU, at der med ændringen af artikel 13 i forordning (EØF) nr. 337/75⁽³⁾ tages behørigt hensyn til de forhold, der er beskrevet ovenfor. Især opfordrer det udtrykkeligt Kommissionen til at anerkende CEDEFOP-medarbejdernes årelange, dygtige professionelle indsats og til utvetydigt at tilkendegive, at den ikke på nogen måde har til hensigt at forringe eller nedvurdere deres ansættelses- og arbejdsvilkår.
5. Derfor anser ØSU det kun for ret og rimeligt, at man ikke i den hellige ligestillings navn anvender »grønthøstermetoden« på ansættelsesvilkårene og ikke accepterer nogen forringelse af medarbejdernes ansættelsesbetingelser. Tværtimod må der findes løsninger, som sikrer, at alle ansatte får lige så gode eller bedre kontraktvilkår på det nye tjenestested efter reglerne for EU-ansatte, herunder mulighed for mod dokumentation af faglige kvalifikationer at opnå fuld EF-tjenestemandstatus [jf. artikel 1 i EF-tjenestemandsvedtægten⁽⁴⁾].
6. Kommissionen må derudover sikre, at der indgås aftaler om passende ordninger for ydelse af materiel bistand i socialt vanskelige situationer. Dertil hører også — hvor det er påkrævet — førtidspensioneringsordninger såvel som mulighed for overflytning til andre af EF's institutioner eller organer samt de nødvendige midler til at ansætte yderligere personale i rimeligt omfang.
7. Desuden må det garanteres, at de rettigheder, som CEDEFOP-medarbejderne har erhvervet hos forskellige sociale sikringsorganer, ikke kun bevares, men sikres permanent.
8. Endelig forventer ØSU, at der på CEDEFOP's nye arbejdssted skabes sådanne forudsætninger, både hvad angår bygninger, udstyr og andet, at medarbejderne — som tidligere — også i fremtiden kan yde et kvalificeret arbejde under passende, humane og acceptable vilkår.
9. Blandt CEDEFOP's særlige fortjenester regner ØSU også dets indsats for med sine aktiviteter at nå ud til de nord-, central- og østeuropæiske lande for dermed at skabe forudsætninger for at intensivere forbindelserne mellem disse lande og EU. Det må sikres, at sådanne aktiviteter, der er uomgængeligt nødvendige for Fælles-

⁽¹⁾ EFT nr. C 74 af 12. 3. 1994, s. 12.

⁽²⁾ Dok. KOM(94) 20 endelig udg., s. 3.

⁽³⁾ EFT nr. L 39 af 13. 2. 1975.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 157 af 28. 6. 1977, s. 1.

skabets fremtidige udvikling, kan udfoldes på samme måde fra det nye hjemsted.

10. Når ovennævnte problemer har fundet en positiv løsning, håber Det økonomiske og sociale Udvalg, at

flytningen af CEDEFOP fra Berlin til Thessaloniki kan foregå så gnidningsløst som muligt, da den ikke blot berører de for tiden 76 ansatte, men også deres familier, som omfatter næsten 300 mennesker.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om:

- Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om fælles retningslinjer for transeuropæiske energinet,
- Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om et sæt retningslinjer for transeuropæiske net på energiområdet, og
- Kommissionens forslag til Rådets beslutning om en række aktioner med henblik på at skabe gunstigere vilkår for udbygning af transeuropæiske net på energiområdet⁽¹⁾

(94/C 195/13)

Rådet besluttede den 21. februar 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 129 B, C og D at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Energi, Kernekraft og Forskning, som udpegede Gafo Fernández til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Transeuropæiske energinet er medtaget i Unionstraktaten som værende et nødvendigt element i det indre markeds rygrad og som et bidrag til økonomisk og social samhørighed.

1.2. Rent konkret hedder det i artikel 129 C, at EF skal opstille fælles retningslinjer på området, iværksætte enhver form for aktion, som måtte være nødvendig for at sikre nettens interoperabilitet og harmoniseringen af tekniske standarder, og at EF kan yde finansiel støtte til projekter af fælles interesse.

1.3. ØSU har haft lejlighed til at give udtryk for de transeuropæiske energinets betydning for etablering af det indre el- og gasmarked⁽²⁾.

1.4. Selv om en del af de planlagte foranstaltninger snarere har en national end en EF-dimension, er det indlysende, at integration af energisystemerne bevirker, at aspekter som forsyningsikkerhed, omkostninger, tjenesteydelsens kvalitet og miljøhensyn — for ikke at nævne den økonomiske og sociale samhørighed — må

⁽¹⁾ EFT nr. C 72 af 10. 3. 1994, ss. 10-15.

⁽²⁾ EFT nr. C 73 af 15. 3. 1993, s. 31.

anskues på samme vis. Derfor må disse foranstaltninger anses for berettigede, men det tilkommer medlemsstaterne at godkende dem og bidrage til deres finansiering.

1.5. ØSU mener, at transport af energi kun er ønskelig, hvis ovennævnte aspekter tilgodeses; endvidere indebærer energitransport efter ØSU's opfattelse betydelige investeringsomkostninger til infrastrukturer, tab af omdannet energi ved transporten, samt negative konsekvenser for miljøet. Følgelig bør man ved udviklingen af transeuropæiske energinet i første række satse på bedst mulig samlet udnyttelse af nettene for at opfylde de tidligere nævnte målsætninger, og nettene bør udbygges så lidt som muligt, så man i videst mulig udstrækning undgår unødigt energitransport.

2. Resumé

2.1. ØSU ser positivt på disse forslag til beslutning, som er nødvendige for at udbygge det indre marked for energi, styrke forsyningssikkerheden og kvaliteten af el- og naturgasforsyningen samt muliggøre økonomiske og relevante el- og gasleverancer til de isolerede områder og øerne i Den Europæiske Union.

2.2. ØSU mener dog, at de foreliggende forslag bør udvides med en grundig vurdering af disse nye nets samlede konsekvenser og sociale aspekter, især når det gælder de projekter, hvortil strukturfondene kan yde støtte; dem bør man vise særlig bevågenhed.

3. Generel vurdering af forslagene

3.1. ØSU godkender generelt set Kommissionens forslag til beslutning, fordi de er et skridt i retning af gennemførelsen af principperne i Unionstraktaten.

3.2. Den planlagte retsramme bygger på to særskilte, men snævert forbundne beslutninger og en finansforordning, foreslået af Kommissionen. ØSU rejser det spørgsmål, om denne fremgangsmåde er den mest velegnede, eller om man i stedet burde indføje forordningen i den anden af de nævnte beslutninger, som handler om de konkrete aktioner, der skal vedtages.

3.3. ØSU ønsker imidlertid at fremsætte følgende bemærkninger:

3.3.1. Generelle bemærkninger til forslaget til beslutning om et sæt retningslinjer for transeuropæiske net på energiområdet

3.3.1.1. ØSU mener, at målsætningerne, som anføres i artikel 3, og prioriteterne, som anføres i artikel 4, ikke

harmonerer helt med hinanden. Konkret mangler der prioriteter om den økonomiske og sociale samhørighed, idet den liste, som Kommissionen opstiller, specielt i elsektoren er koncentreret om udvikling af det indre energimarked og forbedring af forsyningssikkerheden.

3.3.1.2. ØSU er ikke enig i kriteriet »økonomisk levedygtigt« (artikel 6, stk. 1, tredje led). Selv om begrebet defineres nærmere i artikel 6, stk. 6, bør man inddrage »økonomisk og social levedygtighed« som et nøgleelement ved vurderingen af de projekter, som eventuelt skal finansieres af strukturfondene. Dette står særlig klart, fordi EF's indsats, især med hensyn til finansieringen, skal være en opbakning af medlemsstaternes indsats, idet det tilkommer sidstnævnte at foreslå og godkende projekter, ligesom det er medlemsstaterne, der har bedst mulighed for at vurdere projekternes overordnede rentabilitet.

3.3.1.3. Dette kriterium, »økonomisk og social levedygtighed«, bør udmøntes i en konsekvensanalyse, hvori alle følger af de nævnte net undersøges, så vidt muligt i samråd med de berørte erhvervskredse og befolkningsgrupper.

3.3.1.4. ØSU mener endvidere, at udviklingen af disse net ikke må influere på udbygningen af det indre marked inden for disse sektorer, skabe problemer for driften af de selskaber, som i dag opererer i el- og naturgassektoren, eller forvride konkurrenceforholdet mellem disse.

3.3.1.5. ØSU mener, at det udvalg, som nedsættes i henhold til artikel 7 i beslutningsforslaget (i det følgende betegnet »det tekniske udvalg«), bør indskrænke sig til, inden for rammerne af denne beslutning, at godkende projekter af fælles interesse, som forelægges af Kommissionen og/eller den berørte medlemsstat. Den frist på en måned, som Rådet har til at vedtage en anden beslutning i tilfælde, hvor Kommissionen ikke er enig i det tekniske udvalgs udtalelse, er efter ØSU's opfattelse utilstrækkelig og bør forlænges til tre måneder.

3.3.1.6. ØSU mener endvidere, at artikel 6, stk. 3, bør ændres, så der kun kræves forhåndsgodkendelse fra én medlemsstat, når projektet udelukkende drejer sig om den pågældende medlemsstat. I de tilfælde, hvor det drejer sig om to eller flere medlemsstater, og der ikke er enighed om projektets relevans, skal det tekniske udvalg efter forslag fra Kommissionen forelægge sagen for Rådet.

3.3.1.7. ØSU udtrykker tilfredshed med den vejledende liste over projekter af fælles interesse, som er vedlagt forslaget til beslutning, ikke mindst fordi der efter ØSU's opfattelse indføres passende procedurer for udvidelse og revision af listen.

3.3.2. Generelle bemærkninger til forslaget til beslutning om at skabe gunstigere vilkår for udbygningen af transeuropæiske net på energiområdet

3.3.2.1. ØSU ser positivt på dette forslag til beslutning, selv om det ikke indeholder præcise oplysninger hverken om varigheden eller Fællesskabets samlede økonomiske forpligtelser i denne forbindelse.

3.3.2.2. Dette er særligt påfaldende, fordi den vedlagte finansieringsoversigt anfører gennemførelsesperioden (1994-1999), et skøn over den samlede nødvendige investering til finansiering af disse net og desuden det beløb, som Unionen skal bidrage med. ØSU mener, at disse oplysninger bør anføres i forslagenes juridiske del og ikke kun i finansieringsdelen, selv om de vejledende finansieringsbeløb anses for utilstrækkelige.

3.3.2.3. ØSU godkender alle foranstaltningerne i artikel 2 og ønsker blot at understrege vigtigheden af et effektivt teknisk samarbejde mellem de ansvarlige distributionsselskaber. Dette skal ses i sammenhæng med den nye strategi for det indre marked for el og gas, som Kommissionen har fremlagt, og som indeholder forslag om en såkaldt forhandlingsbaseret — tredje parts adgang — (TPA) og — som kernen i de nye forslag⁽¹⁾ — et forligssystem. Derfor mener ØSU, at man, før man godkender konkrete samarbejdsprojekter på dette område, bør vurdere deres indvirkning på det indre marked for energi.

3.3.2.4. ØSU kan kun delvist godkende de foreslåede finansielle foranstaltninger. Man godkender artikel 3, stk. 1, angående den generelle finansielle støtte, men mener, at stk. 2, som omhandler interventioner fra andre af Fællesskabets strukturfonde, bør lægge større vægt på og opprioritere de transeuropæiske net. Grunden er, at det lige præcis er sådanne projekter — med større fokus på økonomisk og social samhørighed — der er mindst økonomisk rentabel set ud fra en regulær omkostningsanalyse, og som derfor kan være vanskeligere at gennemføre. ØSU håber, at Kommissionen og medlemsstaterne vil tage disse bemærkninger til efterretning, når det udarbejder finansieringsforordningen for de transeuropæiske energinet.

3.3.2.5. Efter ØSU's mening bør det tekniske udvalg, der omtales i artikel 4, klart definere gennemførelsesregler, som er nedfældet i det forslag om retningslinjer, som sektionen har udtalt sig om i det foregående.

3.3.2.6. ØSU glæder sig over, at der hvert andet år skal forelægges en rapport om den praktiske gennemførelse af disse beslutninger.

4. Særlige bemærkninger

4.1. *Særlige bemærkninger om forslaget til beslutning om et sæt retningslinjer for transeuropæiske net på energiområdet*

4.1.1. Sjette betragtning

Ordene »potentielt økonomisk levedygtige« udgår og erstattes af »socialt og økonomisk levedygtige«.

4.1.2. Artikel 2, stk. 1

I slutningen af første led tilføjes følgende: »I undtagelsestilfælde kan der godkendes projekter vedrørende linjer med en spænding på under 220 kV, forudsat at de etableres på isolerede øgrupper«.

4.1.3. Artikel 4, stk. 1

Følgende tilføjes: »og udvikling af nettene i de regioner, hvor kapaciteten ikke er tilstrækkelig.«

4.1.4. Artikel 6, stk. 1, tredje led

Ordlyden ændres således: »— det modsvarer et behov og ser indtil videre ud til at være økonomisk og i givet fald socialt levedygtigt.«

4.1.5. Artikel 6, stk. 3

I slutningen tilføjes følgende: »I modsat fald afgør Rådet efter den i artikel 7 fastsatte procedure, om det er hensigtsmæssigt at medtage projektet.«

4.1.6. Artikel 6, stk. 6

I slutningen tilføjes følgende: »Evalueringen foretages af medlemsstaterne med udarbejdelse af en konsek-

⁽¹⁾ Dok. KOM(93) 643 endelig udg.

vensanalyse og høring af alle de erhvervskredse og befolkningsgrupper, der er berørt af projektet.«

4.1.7. Artikel 7, stk. 2, andet afsnit

I tredje linje indsættes ordene »tre måneder« i stedet for »en måned«.

4.2. *Særlige bemærkninger om forslaget til beslutning om gunstigere vilkår for udbygningen af trans-europæiske net på energiområdet*

4.2.1. Artikel 3, stk. 2

Ordlyden ændres således: »tager EU først og fremmest hensyn til projekter...«.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 66/400/EØF, 66/401/EØF, 66/402/EØF, 66/403/EØF, 69/208/EØF, 70/457/EØF og 70/458/EØF om handel med bederoefrø, frø af foderplanter, sædekorn, læggekartofler, frø af olie- og spindplanter og grønsagsfrø og om den fælles sortliste over landbrugsplantearter⁽¹⁾

(94/C 195/14)

Rådet besluttede den 20. december 1993 under henvisning til EF-Traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Jean-Paul Bastian til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, med et stort flertal af stemmer for og 1 stemme imod, følgende udtalelse.

ØSU godkender med nedenstående forbehold Kommissionens forslag, som har til formål at forbedre harmoniseringen af lovgivningen om de tekniske karakteristika ved frø, der forhandles i EU.

1. Indledende bemærkninger

1.1. Direktivforslaget går ud på at ændre 7 direktiver fra mellem 1966 og 1970. Hvert enkelt af disse direktiver er ændret mange gange i de forløbne 20-25 år. Eksempelvis er direktiv 66/403/EØF ændret 23 gange og direktiv 69/208/EØF 32 gange. For at kunne afgive udtalelse

ville ØSU derfor i teorien være nødt til at behandle 100-150 tekster.

1.1.1. ØSU anmoder Kommissionen om at samle og koordinere alle disse tekster i én enkelt tekst, så snart det direktivforslag, som behandles her, er vedtaget.

1.2. ØSU ønsker at blive informeret om, hvilken procedure der påtænkes for frø-direktivernes anvendelse i de EØS-lande, som senere bliver medlemmer af Den Europæiske Union.

2. Kommissionsforslagets formål

2.1. Regulering

2.1.1. De generelle bestemmelser om handel med landbrugs- og grønsagsfrø er hovedsagelig harmo-

⁽¹⁾ EFT nr. C 29 af 31. 1. 1994, s. 1.

niseret ved hjælp af direktiver siden 1966, dvs. i 27 år.

2.1.1.1. Direktiverne vedrører frøenes to grundlæggende karakteristika:

- sortens genetiske karakter, sortslistedirektiv 457 og 458,
- frøenes teknologiske karakteristika (genetik, renhed, spiring, formering osv.), som dækkes af direktiverne om samhandel (400, 401, 402, 403, 208 og tillige 458), der også i praksis regulerer den officielle kontrol med disse kvaliteter.

2.1.1.2. Disse tekster, som hænger fortrinligt sammen indbyrdes, har følgende to målsætninger:

- a) at garantere kvaliteten af de markedsførte frø (beskytte forbrugerne, fremme gentekniske fremskridt, organisere den kommercielle frøsektor);
- b) at muliggøre fri markedsføring i Den Europæiske Union og at lette samhandelen med tredjelande, der respekterer ækvivalens og Organisationen for økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)-systemet for frø.

2.1.1.3. Hidtil er disse målsætninger opfyldt på bemærkelsesværdig vis takket være sammenhængen i de regulerende bestemmelser og formentlig takket være råderummet i den praktiske gennemførelse i funktion af de agroklimate forhold og sædvaner inden for landbrug og forvaltning.

2.1.2. Disse særlige frødirektiver blev i 1977 suppleret af plantesundhedsmæssige regler, som også gælder for frø og formeringsmateriale. Desuden er Den Europæiske Union ved at udvide sine beføjelser i kølvandet på fremkomsten af gen-ændrede organismer, nye ernæringsmidler, spørgsmål vedrørende genressourcer samt beskyttelse af forædlerens rettigheder.

2.1.2.1. Disse nye tekster, som endnu ikke er offentliggjort allesammen, har betydning for frøsektoren. Nogle af konsekvenserne kan forudses allerede nu, mens det er vanskeligere at forudsige andre, som ellers kan få stor betydning.

2.2. Kommissionens målsætninger

2.2.1. Kommissionen ønsker, at det indre marked skal fungere og er bekymret over eventuelle hindringer for den frie samhandel, som endnu består i de forskellige frødirektiver, selv om grænserne mellem medlemsstaterne nu har været næsten helt åbne i over 20 år; Kommissionen foreslår derfor en række ændringer i skematisk form, som skal forhindre medlemsstaterne i at tilpasse de generelle bestemmelser eller fravige disse,

idet disse opgaver overdrages Den Stående Komité og Kommissionen.

2.2.2. Kommissionen vil tillige udvide disse direktivers anvendelsesområde, blandt andet så der etableres juridiske forbindelser med de tekster, som omtales i punkt 2.1.2 ovenfor.

2.3. Foreslåede ændringer

2.3.1. De foreslåede ændringer kan inddeles i horisontale ændringer, som vedrører alle arter og særlige ændringer, som kun vedrører én art frø.

3. ØSU's bemærkninger

3.1. Generelle bemærkninger

3.1.1. For den første målsætnings vedkommende (markedsføring i Den Europæiske Union) ser de foreslåede foranstaltninger generelt ud til at bero på indhøstede erfaringer og på den balance, som medlemsstaterne og Kommissionen er nået frem til.

Derimod er konsekvenserne af den anden målsætning (udvidelse af anvendelsesområdet og opstilling af nye retsgrundlag) mere utydelige. Desuden vil de foreslåede bestemmelser overdrage beføjelser udelukkende til Den Stående Komité og til Kommissionen.

I begrundelsen skriver Kommissionen, at det er nødvendigt med ensartede forskrifter. Da der imidlertid er tale om frø beregnet til at fremstille planter, der skal vokse på hele Den Europæiske Unions territorium, er det nødvendigt med tilpasninger til de enkelte medlemsstater og til regionerne, alt efter de agroklimate forhold, sædvaner og krav fra forbruger- eller brugerside. Disse tilpasninger skal gennemføres på forslag af Den Stående Komité.

3.1.2. ØSU fremhæver betydningen af, at Den Rådgivende Komité for Frø konsulteres i tide og at der tages behørig hensyn til komiteens udtalelse og holdning.

3.1.3. Det hedder videre i begrundelsen, at forslaget ikke vil få nogen eller kun ubetydelige følger for små og mellemstore virksomheder. Dette er dog næppe helt korrekt i visse spørgsmål, som tværtimod kan få meget omfattende konsekvenser for erhvervslivet, herunder ikke mindst forbindelserne mellem de frøproducerende landmænd, produktionsselskaber, distributører og brugere (eks.: markedsføring af ubearbejdet frø). Andre

punkter kan få betydelige følger for forskningens finansiering (eks.: frø af anden generation — R2).

3.2. Bemærkninger til de horisontale ændringer

3.2.1. Udvidelse af direktivernes anvendelsesområde til også at omfatte produktion og i givet fald anvendelse af frø

3.2.1.1. Hvad anvendelsen af frø angår, begrænses denne udvidelse af anvendelsesområdet af ordene »i givet fald«. Sigtet er formentlig at dække de regionale aspekter, som følger i kølvandet på undtagelser for »blandinger af frø af foderplanter«, »små mængder frø« eller begrænsninger i markedsføringen af visse arter. På dette felt bør Kommissionen dog tydeliggøre sine hensigter enten i direktivet eller i betragtningerne.

3.2.2. Udvidelse af direktivernes anvendelsesområde til også at omfatte bearbejdning af frø, bevarelse af de genetiske ressourcer, genetisk ændrede sorter og nye levnedsmidler

ØSU afgav den 24. februar 1993 en udtalelse om nye levnedsmidler⁽¹⁾.

3.2.2.1. Her drejer det sig simpelthen om at tilvejebringe et retsgrundlag, så Den Stående Komité og Kommissionen kan foretage en koordinering med direktiverne om disse spørgsmål.

3.2.2.2. ØSU ønsker at blive holdt orienteret om udviklingen i disse generelle tekster. Endvidere er det ønskeligt, at de bestemmelser, som foreslås af Den Stående Komité og Kommissionen med baggrund i det direktiv, som behandles i denne udtalelse, udformes efter samråd med organisationerne og Den rådgivende Komité for Frø.

3.2.3. Antal tilladte generationer (første generation, R1, anden generation, R2, osv.)

3.2.3.1. Medlemsstaterne må ikke længere forbyde markedsføring af andengenerationsfrø til langstrået korn og storfrøede foderbælgplanter, især ærter.

3.2.3.2. For korns vedkommende er det dog muligt at forbyde produktion af visse andengenerationsfrø. Hvis tilladelse gives, må der kun produceres sorter, som figurerer i den nationale sortliste. Disse foranstaltninger gælder dog ikke for storfrøede bælgplanter.

Det forekommer at være helt ulogisk at behandle disse to grupper af arter forskelligt: i alle tilfælde er der tale om autogame planter, hvis tekniske og markedsføringsmæssige problemer er sammenlignelige. Det er ønskeligt

at undgå forskelsbehandling ved at udvide »kornsystemet« til også at omfatte storfrøede bælgplanter.

3.2.3.3. Pligten til at tillade samtidig markedsføring af to forskellige generationer af én og samme art kan få betydelige økonomiske konsekvenser og dermed bringe forstyrrelse i produktionen. (Man får allerførst det indtryk, at frø af anden generation er billigere. Dette er imidlertid ikke tilfældet, medmindre man går ud fra, at forædleren oppebærer lavere royalties, hvilket ville medføre, at der bliver færre finansieringsmuligheder til rådighed til forskning i sorter. Sådanne konsekvenser er helt bestemt mere vidtgående end den blotte målsætning om at få fjernet hindringerne for den frie handel.)

3.2.3.4. Kvalitetsnormerne for frø af anden generation er lavere i henseende til sortsrenhed, hvilket ikke er et fremskridt, fordi det påvirker forbrugerproduktets endelige kvalitet.

3.2.3.5. De sorter, som er medtaget på sortlisten, er blevet undersøgt for førstegenerationsfrøs, men derimod ikke andengenerationsfrøs karakteristika, hvilket har betydning for visse arter eller sortstyper, der ikke er helt autogame (eks.: tritikale).

3.2.3.6. Det ville være langt bedre at begrænse handelen til første generation og give virkighederne i de lande, hvor anden generation stadig benyttes, en tilstrækkelig lang tilpasningsperiode.

3.2.4. Leverandøretiket

Det fremstår ikke klart, om det er muligt at påbyde en leverandøretiket eller ej. Forslaget bør udformes præcist, så etikettering bliver obligatorisk af hensyn til forbrugeroplysning.

3.2.5. Fejl eller unøjagtigheder i teksten

3.2.5.1. Det fastsættes, at ubearbejdet frø, som skal certificeres, skal forsynes med en etiket, men at »denne bestemmelse ikke gælder for afsætning af små mængder frø i samme administrative område«.

Da det næppe er Kommissionens hensigt at tillade afsætning til brugeren af ubearbejdet frø, er dette afsnit

⁽¹⁾ EFT nr. C 108 af 19. 3. 1993, s. 8.

uforståeligt. Det må under alle omstændigheder undgås, at denne bestemmelse kan anses for en opfordring til misbrug.

3.2.6. Fremskridt i harmoniseringen af reglerne om registrering af sorter

De nugældende direktiver og den foreslåede ændring nedfælder nogle generelle principper for optagelse på de nationale sortslister. EF-sortlisten er baseret på de nationale sortslister. For de sorter, som figurerer på EF-sortlisten, gælder fri bevægelighed i hele EU. Imidlertid påvirker dyrkningsmetoder og brugsteknologi selvsagt reglerne om optagelse på sortlisten i de enkelte lande; det forekommer vanskeligt at opstille en ensartet teknisk ordning for optagelse på sortlisten gældende for hele EU. Dog bør der udtrykkes tilfredshed med dette fremskridt, som går i retning af en vis harmonisering af reglerne om vurdering af dyrknings- og brugsværdien.

3.3. Særlige ændringer

3.3.1. Bederoer (artikel 1): ingen bemærkninger, bortset fra de horisontale punkter i 3.1

3.3.2. Foderplanter (artikel 2)

3.3.2.1. Pligten til at tillade handel med andengenerationsfrø indføres her. I teksten bør der medtages en foranstaltning, som giver medlemsstaterne mulighed for at begrænse produktionen til førstegenerationsfrø på samme vilkår som dem, der forudses for korn (jf. punkt 3.1.3 ovenfor).

3.3.2.2. Pligten til inden for kategorien handelsfrø at kontrollere frø af foderplanter, for hvilke certificering ikke er obligatorisk, udgår i kraft af den nye formulering af artikel 3 til direktiv 401 (punkt 9.10 i det behandlede udkast): der må være tale om en fejl.

3.3.2.3. Blandinger af foderplante frø: markedsføring af disse er fortsat forbudt med rette. Undtagelsesordningen opretholdes på medlemsstatsbasis for nationale producenter, forudsat disse blandinger kun anvendes i et »område, hvor almindelig landbrugspraksis gør denne anvendelse berettiget«. Begrebet område erstatter

her begrebet land, og ordet anvendelse erstatter afsætning: det er vigtigt at få at vide, hvad Kommissionen rent konkret mener med dette nye ordvalg.

3.3.3. Korn (artikel 3)

3.3.3.1. Anden generation (jf. punkt 3.2.3 ovenfor)

3.3.3.2. I punkt 8 bør den bestemmelse, som gør det muligt at begrænse certificeringen af sædekorn af havre, byg, ris og hvede til sædekorn af første generation, udvides til at omfatte hård hvede, spelt og tritikale.

3.3.3.3. I punkt 13 og 14 optræder pligten til at tillade blandinger af korn. Dette vil indebære risiko for et betydeligt teknisk tilbageslag på et tidspunkt, hvor der på forbrugermarkedsområdet stilles stadig større krav til det markedsførte produkts renhed. Denne bestemmelse har mistet sin aktualitet. Det ville være bedre at indføre en undtagelse efter proceduren med Den Stående Komité for de lande, som endnu måtte have brug for denne bestemmelse.

3.3.4. Kartoffler (artikel 4): ingen bemærkninger (bortset fra de horisontale punkter i 3.1 ovenfor).

3.3.5. Olie- og spindplanter (artikel 5): ingen bemærkninger (bortset fra de horisontale punkter i 3.1 ovenfor).

3.3.5.1. Pligten til at tillade handel med soja- og hørfrø af anden generation indføres her. I teksten bør der medtages en foranstaltning, som giver medlemsstaterne mulighed for at begrænse produktionen til førstegenerationsfrø på samme vilkår som dem, der forudses for korn (jf. punkt 3.1.3 ovenfor).

3.3.6. Sortslisten over landbrugsplantearter: ingen bemærkninger (bortset fra de horisontale punkter 3.2.2 og 3.2.6 ovenfor).

3.3.7. Grønsagsfrø (artikel 6)

3.3.7.1. Det er givetvis en fejl, at man med ændring nummer 12 og 13 ophæver certificeringspligten for industrielle cikoriefrø.

3.3.7.2. Den foreslåede formulering i ændring nummer 18 omhandler (i det mindste på fransk) blandinger af standardfrø. På fransk bør benyttes udtrykket »mélanges de salades«.

3.3.7.3. I den foreslåede formulering i ændring nummer 20 glemmer man ved en fejl standardfrø, således at det ikke længere bliver muligt at angive vægten

på pakningen, hvilket ville være beklageligt set med forbrugerojne.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv af 26. juni 1990 om ændring af Rådets direktiv 90/428/EØF om samhandelen med enhovede dyr bestemt til konkurrencer og om fastsættelse af betingelserne for deltagelse i disse konkurrencer⁽¹⁾

(94/C 195/15)

Rådet besluttede den 17. februar 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Georges Proumens til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU godkender det foreliggende forslag med forbehold af bemærkningerne i det følgende.

1. Baggrund

1.1. Man skal først minde om hovedbestemmelserne i basisdirektiv 90/428/EØF, som ændres med det foreliggende forslag.

1.2. Basisdirektivet, som var baseret på Traktatens artikel 42 og 43, havde til hovedmål at fremme udviklingen af produktionen og opdrætningen af enhovede dyr, og at muliggøre en retfærdig fordeling af de procentdele, som opkræves af gevinsterne og fortjenesten ved konkurrencer, ved at harmonisere disse bedst muligt.

1.3. Det fastsættes i direktivet, at der ikke må finde nogen forskelsbehandling sted, og at der gælder følgende tre grundlæggende forpligtelser i forbindelse med konkurrencer:

— kriterier for indtegning til konkurrencer,

— bedømmelse ved konkurrencer,

— de gevinster eller fortjenester, som konkurrencerne giver.

1.4. Imidlertid er der fastsat undtagelser vedrørende:

— konkurrencer udelukkende for enhovede dyr, som er registreret i en stambog,

— regionale konkurrencer med henblik på udvælgelse,

— historiske optrin og traditionelle arrangementer.

1.5. Medlemsstater, der ønsker at gøre brug af undtagelserne, skal dog på forhånd underrette Kommissionen herom.

1.6. I henhold til dette direktiv 90/428/EØF har medlemsstaterne ret til at tilbageholde en vis procentdel af gevinsten eller fortjenesten, dog højst 20 % fra 1993.

⁽¹⁾ EFT nr. C 51 af 19. 2. 1994, s. 6.

1.7. Midlerne fra konkurrencerne fordeles i den pågældende medlemsstat, efter at Kommissionen er orienteret om fordelingskriterierne.

2. Særlige bemærkninger om baggrunden

2.1. Det er vigtigt at erindre om, hvad der forstås ved »konkurrence«: »enhver hestekonkurrence, navnlig væddeløb, ridebanespringning, dressur, spandkørsel samt bedømmelse af eksteriør og gangart.«

2.2. De undtagelser, som omtales i punkt 1.4 ovenfor, har hovedsageligt til formål at tilskynde til udvikling af nationale racer.

2.3. Gevinster og fortjenester er de præmier, som tilfalder de forskellige vindere af konkurrencer, med undtagelse bl.a. af de beløb, som beror på væddeløbsbanernes totalisatorspil eller indtægter.

2.4. De beløb, som skal tilbageholdes i de samlede præmiebeløb, må ikke globalt og på årsbasis overstige 20 % fra 1993.

2.5. Der består ingen pligt til at tilbageholde denne procentdel for hver enkelt konkurrence.

2.6. Af de samlede præmiebeløb må der således kun tilbageholdes 20 %.

3. Generelle bemærkninger til det foreliggende ændringsforslag

3.1. På basis af den nyvurdering, som i henhold til direktiv 90/428/EØF skulle foretages inden 31. december 1992, opstår der tre væsentlige spørgsmål, som dog ikke falder ind under Traktatens artikel 42 og 43, der er direktivets retsgrundlag.

3.2. Der er tale om følgende spørgsmål:

- beskatning af aktiviteter, der involverer heste,
- lovgivning om totalisatorsystemer,
- ophavsret til hestevæddeløbsresultater (jf. punkt 4.2).

3.3. ØSU mener, at disse tre spørgsmål, herunder især beskatning og lovgivning om totalisatorsystemer, er elementer, som kan fordreje målsætningen om ikke-diskriminering af de beløb, som skal fordeles.

3.4. Disse to områder, og i særdeleshed totalisatorsystemer, kan være en kilde til finansiering af nationale racer, navnlig via selskaber til udvikling af hesteracen, som visse totalisatorselskaber yder officielle, regelmæssige tilskud til.

3.5. Det er interessant at bemærke, at de samlede totalisatorspilbeløb i EU er på ca. 15 milliarder ECU. Derimod er de samlede præmier kun på 300 millioner ECU. Af disse 300 millioner ECU kan der tilbageholdes de 20 %, som omtales i ændringsforslaget til direktiv 90/428/EØF.

3.6. Stillet over for disse vanskeligheder foreslår Kommissionen blot

- at præcisere procentdelen af gevinsterne og udbyttet (højst 20 %),
- og at lade samme procentdel gælde for konkurrencer, som omfattes af de omtalte undtagelser.

4. Bemærkninger om nærhedsprincippet

4.1. ØSU rejser det spørgsmål, om bestemmelserne i dette direktiv og i den foreslåede ændring ikke strider mod nærhedsprincippet.

4.2. Den enkelte medlemsstat kan nemlig, dersom den ønsker det, tilbageholde en procentdel på under 20 %, hvilken sats allerede er nedfældet i direktiv 90/428/EØF og er blevet godkendt efter samråd med repræsentanter for de berørte kredse og medlemsstaternes kompetente myndigheder.

4.3. På den anden side giver den foreslåede ændring mulighed for at tilbageholde en større procentdel for visse konkurrencekategorier efter forudgående anmodning til Kommissionen.

4.4. Det er konkurrencearrangørerne, der tilbageholder procentdelen af gevinsterne og udbyttet, men beløbene fordeles af medlemsstaternes kompetente myndigheder i henhold til kriterier, de har meddelt Kommissionen; beløbene tilfalder avlere eller selskaber til opdræt og forbedring af racen i deres land.

5. Særlige bemærkninger

5.1. ØSU henstiller, at terminologien gøres ensartet: ordet »tilbageholde« bør benyttes for at undgå enhver tvivl (på fransk benyttes »retenir« og »réservé«).

5.2. »Ophavsret til hestevæddeløbsresultater« er et udtryk, som på ingen måde er klart, hvilket der bør rådes bod på (i det mindste ved en forklaring i betragtningerne). Der er tale om, at totalisatorselskaber eller »bookmakere« i en medlemsstat foranstalter væddemål eller tipning i forbindelse med konkurrencer, som afholdes i en anden medlemsstat, men uden at denne stat eller de organisationer, som er godkendt i denne stat, får udbetalt de afgifter, der som regel opkræves af væddemål i denne medlemsstat.

5.3. ØSU ser gerne, at Kommissionen præcisere, at konkurrencer for racer, som er registreret i en stambog,

skal være en national race, der hovedsagelig eller udelukkende opdrættes i den arrangerende medlemsstat.

5.4. Datoen 1. januar 1994 for den foreliggende ændrings ikrafttrædelse bliver Kommissionen naturligvis nødt til at udsætte.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1360/90 om oprettelse af et europæisk erhvervsuddannelsesinstitut⁽¹⁾

(94/C 195/16)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 9. marts 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for EF's Eksterne Forbindelser, Handels- og Udviklingspolitik, som udpegede Eugène Muller til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 18. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Det økonomiske og sociale Udvalg støtter dette forslag til Rådets forordning (EF) med forbehold af en række bemærkninger.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Rådets forordning (EØF) nr. 1360/90 af 7. maj 1990 opretter og indeholder bestemmelser om »Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut«, som har til formål at bidrage til udviklingen af erhvervsuddannelsessystemer i de central- og østeuropæiske lande [ØSU's udtalelse af 25. april 1990 om en europæisk erhvervsuddannelsesfond⁽²⁾].

2.2. Denne forordning beskriver instituttets mål, aktionsradius, funktioner samt organer og fastlægger dets forbindelser med andre fællesskabsorganer, navnlig CE-DEFOP, samt med andre fællesskabsinitiativer, især TEMPUS-programmet.

2.3. De grundlæggende overvejelser, som har ført til oprettelsen af instituttet, er mere aktuelle end nogensin-

de. Den reformproces, som er igangsat under uensartede forhold og med forskellig intensitet i de central- og østeuropæiske lande med støtte fra flere fællesskabsprogrammer og andre programmer, vil kun lykkes, hvis den bakkes op af passende foranstaltninger, som reelt tilgodeser behovet for udvikling af de menneskelige ressourcer, hvoraf erhvervsuddannelse udgør et grundlæggende element.

2.4. Forordning (EØF) nr. 1360/90 blev vedtaget af Rådet den 7. maj 1990, men trådte ikke i kraft før den 30. oktober 1993, efter at repræsentanter for medlemslandenes regeringer den 29. oktober 1993 besluttede at placere instituttets hovedsæde i Torino.

2.5. ØSU konstaterer med tilfredshed, at Kommissionen straks har taget en række skridt med henblik på en hurtig iværksættelse af instituttets arbejde. Det anser det også for nyttigt, at der fra starten gennemføres en række ændringer til den oprindelige forordning, som er nødvendige på grund af de problemer, der er opstået siden 1990.

2.6. ØSU glæder sig over bestemmelserne i artikel 5 og 17 i forordning (EØF) nr. 1360/90, som udtrykkeligt nævner ØSU blandt modtagerne af årsberetningen om

⁽¹⁾ EFT nr. C 82 af 19. 3. 1994, s. 11.

⁽²⁾ EFT nr. C 168 af 10. 7. 1990, s. 13.

instituttets aktiviteter og af evalueringsrapporten vedrørende de erfaringer, der er høstet på dette område.

2.6.1. Under alle omstændigheder mener ØSU, at der kun er tale om et første skridt. Det konstaterer, at de nævnte bestemmelser ikke giver det mulighed for at delagtiggøre Kommissionen i den meget betydelige erfaring, som ØSU ligger inde med på erhvervsuddannelsesområdet. Der bør udarbejdes passende fremgangsmåder, således at ØSU fuldt ud deltager i fastlæggelsen af den erhvervsuddannelsespolitik, som skal gennemføres i de lande, som modtager støtte fra instituttets programmer.

2.6.2. ØSU understreger, at erhvervsuddannelsen udgør et nøgleelement i den sociale og økonomiske udvikling i de lande, der modtager støtte under PHARE- og TACIS-programmerne, især i forbindelse med overgangen til en markedsøkonomi.

3. Særlige bemærkninger

De foreslåede ændringer skulle således ikke udgøre noget problem for instituttets virke.

3.1. Udvidelsen af instituttets ansvarsområde til, ud over de lande, som hører under PHARE-programmet [forordning (EØF) nr. 3906/89]⁽¹⁾, også at dække de lande, som modtager støtte under TACIS-programmet [forordning (EØF) nr. 2053/93]⁽²⁾, er berettiget både

(1) Nuværende modtagerlande: Albanien, Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn.

(2) Nuværende modtagerlande: Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Hviderusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Moldova, Mongoliet, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan.

Bryssel, den 27. april 1994.

ud fra et geografisk synspunkt og på baggrund af disse programmets mål.

3.2. ØSU støtter forslaget om, at instituttets personale skal være underlagt de regler og vilkår, der gælder for tjenestemænd og øvrige ansatte i De europæiske Fællesskaber, da dette vil bidrage til en mere kohærent og homogen personaleledelse i Den Europæiske Unions decentrale organer, og da det også vil bidrage til en mere effektiv opfyldelse af instituttets mål. ØSU håber desuden, at disse tiltag kan føre til større mobilitet og åbenhed mellem det faste personale i Den Europæiske Unions institutioner.

3.3. Ændringerne vedrørende udpegelsen af Kommissionens finansinspektør, som udøver den interne finansielle kontrol med »satellitorganerne«, er berettigede, da de tjener et praktisk formål og øger effektiviteten. Der er grund til at tro, at det foreslåede system vil bidrage væsentligt til en effektiv og fleksibel forvaltning af de pågældende organer, i dette tilfælde Torino-instituttets, budget og finanser.

3.4. Ajourføringen af punkt 7 og 9 i forslaget til ændring af forordningen giver ikke anledning til bemærkninger.

4. Konklusion

4.1. ØSU støtter Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1360/90 om oprettelse af et europæisk erhvervsuddannelsesinstitut [dok. KOM(94) 21 endelig udg.] og håber, at instituttet vil være et centralt element og nyttigt redskab for udviklingen af de pågældende lande.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens økonomiske årsberetning for 1994

(94/C 195/17)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 6. april 1994 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens økonomiske årsberetning for 1994.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Camille Giacomelli til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, med et stort flertal af stemmer for og 16 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Kommissionens økonomiske årsberetning for 1994 — prognoser og henstillinger

1.1. Ifølge Kommissionens årsberetning for 1994 er de seneste års økonomiske krise den alvorligste, Europa har oplevet i 50 år. Den har medført tab af 3 millioner arbejdspladser (de nye tyske delstater medregnet). Bunden af lavkonjunktoren synes dog at være nået. Hvis man undgår fejl i de politiske tiltag (rentesatser, budgetunderskud, lønudvikling, inflation), vil man kunne håbe på et opsving. Kommissionens hvidbog »Vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse« og Rådets henstilling om »Overordnede retningslinjer for den økonomiske politik«⁽¹⁾, som Kommissionen mange steder i sin årsberetning refererer til, opregner en række politiktiltag, som må føres ud i livet for at gøre EU's økonomi mere konkurrencedygtig og dynamisk og for at bremse og dernæst reducere ledigheden.

1.1.1. Ifølge årsberetningen er det en forudsætning for en afgørende reduktion i ledigheden, at der er en tilstrækkelig kraftig og beskæftigelseskabende vækst over en længere årrække. Dette stiller krav om resolute strukturtilpasningsbestræbelser og en fornuftig makroøkonomisk styring. Sigtet med de strukturelle tiltag vil være at skabe et mere velfungerende arbejdsmarked og at ændre visse aspekter af »beskæftigelsessystemet«, så at væksten kan blive mere beskæftigelseskabende. Hvidbogen rummer i så henseende lovende perspektiver. Heri påpeges det, at der er behov for en aktiv arbejdsmarkedspolitik, hvis det skal forhindres, at den nuværende konjunkturelle ledighed går over i strukturel ledighed, som det er langt vanskeligere at bekæmpe. Derfor slås der kraftigt til lyd for forbedringer på det uddannelsesmæssige område, som skal sikre, at de, der mister deres job eller hvis jobsituation er truet, kan bevare og om muligt forbedre deres færdigheder.

1.2. Opsvinget skal ifølge Kommissionen bygge på en genetablering af tilliden, som vil vise sig i øget efterspørgsel hos forbrugerne og fremgang i investerin-

gerne. Sidstnævnte skulle blive befordret af resultaterne af Uruguay-runden, hvis virkninger ikke umiddelbart slår igennem, men som dog kan spille en rolle, og ligeledes af den genfundne vækst i USA og Canada. Nye rentenedsættelser vil også underbygge et opsving.

1.3. Andre overvejelser maner dog til forsigtighed; f.eks. er det ikke givet, at renteniveauet vil falde, og den store ledighed ikke vil falde før tidligst i 1996. Desuden vil de medlemsstater, som stræber efter at deltage i ØMU-slutfasen og er bange for ikke at opfylde kriterierne (budgetunderskud, inflation, offentlig gældsætning), uvilkårligt være meget forsigtige og tilbageholdende. Ifølge årsberetningen vil de første sikre tegn på et opsving i visse medlemslande være betinget af, at inflationen kommer under kontrol, og i medlemslandene under ét være betinget af, at lønudviklingen får et afdæmpet forløb, og at budgetunderskuddene kommer under kontrol og reduceres.

1.4. De tal, Kommissionens beretning bygger på, er i det væsentlige de samme, som allerede blev forelagt i november, med en mindre opjustering især af arbejdsløsheden. Det bekræftes også, at den ventede svage vækst ikke vil mindske arbejdsløsheden. Det mest optimistiske håb består i, at det i det mindste lykkes fra 1996 at standse forværringen af situationen.

Nøgletal	1993	1994	1995
BNP	-0,3	+1,3	+2,1
Privatforbruget	-0,1	+0,3	+1,3
Arbejdsløsheden (% af arbejdsstyrken)	10,6	11,2	11,3
	(december 1993 10,9 %)		

1.5. Med hensyn til pengepolitikken anbefaler Kommissionen centralbankerne at fremme en sænkning af de korte rentesatser. Det er afgørende, at man går videre i retning af at fjerne konflikten mellem stabilitetshensynet og udviklingen i lønningerne og i de nationale

(1) EFT nr. L 7 af 11. 1. 1994.

budgetter. Hvis det bliver nødvendigt, kan den korte rente tænkes at skulle længere ned end forudset.

1.6. Dette er så meget desto vigtigere, som pengepolitikken i Fællesskabet endnu ikke er tilstrækkelig lempet til at være forenelig med en kraftig stimulering af væksten, navnlig når man ser på, hvor sandsynlig en stram finanspolitik i 1994 og senere er i flere medlemslande.

1.7. Kommissionen bringer også i erindring, at det betydelige fald i rentesatserne i Europa mod udgangen af 1993 ikke kun skyldes den lavere inflation, men også de gunstige udsigter for budgetmæssig konsolidering på mellemlang sigt.

1.8. Kommissionen konstaterer, at der er et gensidigt påvirkningsforhold mellem renteniveaet, budgetunderskuddene og vækstperspektiverne. En fortsat tendens til faldende rentesatser og den deraf følgende forbedring af vækstmulighederne vil gøre det lettere at nedbringe budgetunderskuddene i den retning, som »De overordnede retningslinjer« og konvergenskriterierne tilsiger.

2. Situationen

2.1. Tillidsindikatorer offentliggjort medio februar (basis 1985 = 100) viser en stigning fra oktober til december 1993 fra henholdsvis -23 til -19 for industriproduktionen og fra -44 til -38 for bygge- og anlægssektoren samt fra 96,8 til 97,5 for den samlede økonomi. Derimod er tillidsindikatoren for forbruget uændret efter en stigning på 2 point i september.

2.2. Kommissionen understreger ofte, at forudsætningen, for at der kan skabes fornyet vækst gennem øget efterspørgsel og højere investeringsniveauer, er, at tilliden genoprettes hos de økonomiske aktører. Men skal denne tillid genvindes, er den første forudsætning, at der er beskæftigelsesperspektiver for den enkelte: den mand eller kvinde, som frygter at miste sit job, engagerer sig ikke ud over et strengt minimum i sin økonomiske adfærd. Med andre ord vil den enkelte i en sådan usikkerhedssituation have tendens til at begrænse sine forbrugsudgifter og udskyde sine investeringsprojekter. Samme reaktionsmønster genfindes hos virksomhedslederen, som ikke forudser forbedringer i omsætningen, der kan begrunde investeringer.

2.3. Den enkelte borger tager sin tilflugt i sikker opsparing, som det offentlige har monopoliseret gennem sin låneoptagning. For at dække sit finansieringsbehov øger det offentlige skattebelastningen og appellerer til opsparingen, men giver normalt, ud fra politiske hensyn, prioritet til forbrugsudgifter i stedet for at understøtte investeringsinitiativer. Imidlertid er infrastrukturbehovene fortsat af stor vigtighed i alle medlemslandene.

2.4. Hvad konjunkturudviklingen på det korte sigt angår, peger de data, man råder over på indeværende tidspunkt, på en vækst på 1-1,25 % i 1994 og på 2 % i 1995. Med hensyn til den af medlemsstaterne hidtil førte økonomiske politik skal den igangværende udvikling

sammenholdes med de henstillinger, der er indeholdt i »De overordnede retningslinjer«. Selv om der er frygt for fornyet inflation, er de igangværende tendenser ifølge Kommissionen snarere positive: der er udsigt til en inflationstakt på 2-3 % i 1996 og en mere afdæmpet lønudvikling, der satte ind i november 1993. Den svage økonomiske konjunktur virker dog selvsagt ind på de nationale budgetter og får de offentlige udgifter til at stige, og så længe denne tendens fortsætter, vil der ikke være nogen bedring i udsigt på budgetområdet.

2.5. Det er utvivlsomt rigtigt, at den konjunkturopgang, der lader sig ane, forsat er for svag til, at den kan føre til en reduktion i arbejdsløsheden. Selv om indikatorer tyder på, at bunden af konjunkturen blev nået ved udgangen af 1993, giver den opgang, de bebuder, imidlertid kun grundlag for at forvente en svag vækst, som ikke vil skabe nye arbejdspladser, hvorfor arbejdsløsheden, som blev opgjort til 10,9 % i januar — ifølge visse kilder — forudses at stige til 12 % i årets løb (11,5 % medio 1995 ifølge Kommissionens novemberprognose).

2.6. Hvidbogen foreslår, at man bruger den genfundne vækst til at nedbringe budgetunderskuddene i 1996/1997 til det niveau, der er forudsat i Maastrichttraktaten, i det mindste i flertallet af landene.

2.7. Hvis det ventede opsving skulle befæste sig som en vedholdende opgangstendens, bør man benytte lejligheden til at konsolidere budgetsituationen og, så hurtigt som konjunkturen tillader, bringe underskuddet ned på de 3 %. Stater, hvis gældsætning er uholdbar, må sætte endnu kraftigere ind på dette punkt og hurtigere styre udviklingen hen imod målsætningen om 60 % af BNP.

2.7.1. Som følge af den dybe recession, den europæiske økonomi befinder sig i, er referenceværdien på 3 % af BNP for budgetunderskuddet imidlertid som bekendt overskredet i en række lande. I Kommissionens beretning om den opnåede konvergens skønnes 1990-1993-recessionens effekt på de europæiske budgetunderskud at ligge på 2,2 % af BNP. ØSU skal på den baggrund pege på, at en økonomisk politik, som skal indhente efterslæbet i »mistet vækst og produktion« i løbet af f.eks. de følgende fire år for EU i gennemsnit skal være i stand til at reducere det europæiske underskud i stort set samme omfang, fra 6,4 % til 4,5 % af BNP. En sådan vækstpolitik vil samtidig kunne yde et væsentligt bidrag til at knække arbejdsløhedskurven.

2.7.2. Herudover må medlemsstaterne samtidig interessere sig for de »strukturelle« elementer i budgetunderskuddene: omfanget af den »strukturelle« indsats må imidlertid afvejes i forhold til risikoen for, at overdrevne anstrengelser på et for kort sigt giver sig udslag i et usikkert eller utilstrækkeligt kraftigt opsving i den europæiske konjunktur.

2.8. Med hensyn til handelsbalancen er Den Europæiske Unions negative saldo i aftagende. Dette kan i første række tilskrives faldet i importen under indtryk af krisen, men skyldes også en vis forbedring af den europæiske konkurrenceevne som følge af stigningen i dollar- og yenkursen samt opsvinget i visse tredjelande.

2.9. Fællesskabets vækstpotentiale er for svagt, eftersom det hviler på en investeringskvote på 19 % af BNP, der kun kan skabe en vækst på 2 %, hvilket er utilstrækkeligt til at stille en afgørende reduktion, endsige en afskaffelse af arbejdsløsheden på mellemlang sigt, i udsigt; i hvidbogen peges der på, at investeringskvoten må sættes op til 23 til 24 % af BNP i år 2000, hvis man skal op på en vækstrate, der betyder reduceret arbejdsløshed. Indtil da skal man være opmærksom på, at der er en sammenhæng mellem lønstigningsstakten og selvfinansieringsgraden i investeringerne på den ene side og produktivitetsudviklingen på den anden. De nye investeringer skal selvsagt tjene jobskabelsen, men man må også forvente, at de af hensyn til konkurrenceevnen orienteres mod en øget anvendelse af ny teknologi, som muliggør strukturomstillinger og rationaliseringer. Forbedringen af beskæftigelsessituationen skal i så fald tage sit udgangspunkt i en forstærket indsats på erhvervsuddannelses- og efteruddannelsesområdet.

2.10. Medlemsstaterne bør være i stand til at skabe en tilstrækkelig opsparring til at dække deres investeringsbehov. Den private opsparings stabile niveau bør tilskynde medlemsstaterne til at reducere de offentlige driftsudgifter til fordel for produktive investeringer, at fremme den nationale opsparring og at undgå import af fremmed kapital. En vis reduktion af de offentlige udgifters andel af BNP, der i EU-gennemsnit tegner sig for henvend 50 % af BNP og dermed ligger langt over normen i USA og Japan, ville have en gunstig effekt på EU-økonomiernes konkurrenceevne. En privatisering af de offentlige sociale udgifter må ikke betyde en trussel imod de europæiske sociale trykkesystemers grundlag og principper, omend disse udgifter bør styres for at sikre en effektiv og korrekt udgiftsanvendelse.

2.11. Samtidig vil en begrænsning af den offentlige sektors rolle i den europæiske økonomi — der er underlagt bindinger fra en urimeligt stiv lovgivning — vil da også forbedre virksomhedernes konkurrenceevne. Endelig vil en bevidstgørelse af den offentlige sektor om de aktuelle problemer — hvis henstillingen af 22. december 1993 om »De overordnede retningslinjer« føl-

ges — have en gunstig effekt gennem en omlægning af de offentlige udgifter hen imod en opprioritering af offentlige investeringer.

2.12. Den politik, der anbefales i hvidbogen, bygger også på, at »De overordnede retningslinjer« implementeres. I den sammenhæng har forslagene om gennemførelsen af omfattende infrastrukturnet også betydning på det nationale plan såvel med hensyn til beskæftigelsen som med hensyn til konkurrenceevnen.

2.12.1. Det må beklages, at hverken EU-programmerne, og følgelig ej heller de nationale programmer, endnu er vedtaget; baggrunden er formodentligt divergerende holdninger til finansieringsproblemet i ECOFIN-Rådet. På et uformelt rådmøde for nylig gav finansministrene deres tilslutning til en række prioriterede projekter, uden dog at præcisere, hvordan de skal finansieres. ØSU håber, at ECOFIN-Rådet snart finder en egnet løsning på finansieringsproblemet.

3. Den internationale ramme

3.1. Afslutningen af Uruguay-runden inden for den fastsatte tidsramme er opmuntrende for udviklingen i den internationale samhandel. Man har dermed i allersidste øjeblik kunnet forhindre, at verdensøkonomien hjemsøges af en ny bølge af protektionisme. Selv om man ikke skal vente sig mirakler på vækstområdet fra denne genforhandling i Den almindelige overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT)-regi, synes faren for en forværring af det internationale handelsklima, med en forværret økonomisk situation til følge, inddæmmet. Aftalen er fortsat uklar for en række sektors vedkommende, men konsoliderer og styrker de eksisterende regler. Desuden står det fortsat tilbage at finde løsninger på en række ømfindtlige spørgsmål (finansielle tjenesteydelser USA/Europa, kompensationer på tekstilområdet, m.v.) samt på områder uden for aftalen, såsom luftfartsindustrien og den audiovisuelle sektor. Generalsekretær Sutherland har selv erkendt, at det ville have været urealistisk på forhånd at tro, at der ville have været perfekt harmoni mellem parterne ved aftalens underskrivelse.

3.1.1. ØSU fastholder i øvrigt, at Den internationale Arbejdsorganisation (ILO)-konventionerne skal anvendes i alle relationerne med tredjelande, og henstiller til de medlemsstater, som endnu ikke har ratificeret denne eller hin af disse konventioner, at fremskynde deres bestræbelser i denne retning.

3.1.2. I den sammenhæng, og det tænker her navnlig på landene i Sydøstasien, beklager ØSU, at man i GATT-aftalerne leder forgæves efter sociale klausuler til forebyggelse af tilfælde af illoyal konkurrence (f.eks. fra lande, der udbyder varer, som ikke er belastet med omkostninger til beskyttelse af arbejdstagere, eller hvor til der er anvendt børnearbejde).

3.1.3. ØSU må på den baggrund rejse spørgsmålet, om Fællesskabets tålmodighed ikke snart er opbrugt i lyset af anvendelsen af GATT-regler og principper om fri konkurrence — som er grundstammen i disse regler — på lande, som ikke iagttager menneskerettighederne, som hindrer eller hæmmer adgangen til deres hjemmemarked for varer og tjenester fra EU-landene, hvis arbejdstagere ikke er omfattet af sociale sikringsregler, som ikke honorerer minimumsmiljøkrav — uden at den i øvrigt ganske kraftige vækst, de opnår i kraft af deres handle måde, i særlig grad kommer deres befolkninger til gode i form af forbedret levestandard.

3.1.4. GATT-regler giver ikke i øjeblikket mulighed for at anvende ILO-konventionerne til modvirkning af illoyal konkurrence eller til indbygning af miljøkrav eller overholdelse af menneskerettighederne. I så henseende må man efter den officielle undertegnelse den 15. april 1994 i Marrakech overvåge, at miljømæssige, sociale og juridiske hensyn figurerer blandt hovedmål-sætningerne for den nye Verdenshandelsorganisation, der skal efterfølge GATT fra 1. januar 1995.

3.2. Der refterer en lang række områder, som stadig kan give anledning til gnidninger mellem parterne, og selv i spørgsmål, der tilsyneladende har fundet en afklaring, kan selv det mindste fejltrin hos den ene part fremkalde en reflekshandling hos den anden. Specielt giver de seneste stridigheder mellem USA og Japan fortsat næring til frygt for, at der her og der vendes tilbage til bilaterale aftaler og gribes til protektionistiske forholdsregler. Amerikanerne truer i øjeblikket med på ny at tage deres handelslovs »super article 301« i anvendelse både i forholdet til Japan og EU. For Den Europæiske Union drejer det sig om, af hensyn til dens egen økonomi, der er åben over for omverdenen, til stadighed at overvåge, at de aftalte principper efterleves.

3.3. Hvis man ser bort fra de ret opmuntrende præstationer i Tjekkiet, Polen, Ungarn og Slovenien, lykkes det kun meget vanskeligt for landene i Central- og Østeuropa at tilpasse sig til de nye vilkår i et økonomisk system, der bevæger sig i retning af markedsøkonomi. De fleste af disse lande kæmper med negative vækstrater. Fællesskabet har ikke kunnet finde frem til en strategi, der skaber basis for et mere aktivt engagement i udviklingen af disse lande. Selv om dette en dag måtte lykkes Fællesskabet, vil de positive virkninger heraf på dens egen økonomi først slå igennem på sigt. I øvrigt kan Fællesskabet, stillet over for de enorme behov og den politiske usikkerhed, der kendetegner situationen i Rusland og i de øvrige lande i Statsamfundet af Uafhængige Staten (SNG), næppe, da det selv befinder sig i en akut recessionsfase og må afsætte et maksimum af ressourcer til at stimulere væksten i sin egen økonomi, gøre mere end, hvad der ligger i samarbejds- og associeringsaftalerne. Fællesskabet bør naturligvis åbne sine grænser for produkter fra disse lande, men bør i tilfælde, hvor illoyale konkurrenceformer ville true enkelte erhvervssektorer, ikke betænke sig på at tage egnede handelsmæssige virkemidler i anvendelse.

3.4. De seneste EU-initiativer vedrørende finansieringen af projekter i de central- og østeuropæiske lande synes at være udtryk for en vilje til at følge det rette spor. ØSU vil vende tilbage til, hvad der synes at indvarsle nye tendenser, så snart resultaterne heraf begynder at vise sig i praksis.

3.5. Nu skal der imidlertid ikke kun ses på finansiel støtte. Disse lande har også behov for rådgivning og videnoverførsel på alle områder, det være sig på det tekniske, administrative, sociale, uddannelsesmæssige eller organisatoriske område m.v., så de kan sættes i stand til at etablere egne strukturer, der skal understøtte deres omstilling til markedsøkonomi. Et godt grund- og erhvervsuddannelsesniveau hos en stor del af befolkningen i disse lande vil befordre disse bestræbelser.

3.6. Måske vil det, når krisen er ovre, være muligt for Fællesskabet, medlemsstaterne og private investorer på sigt at yde et mere substantielt bidrag til befæstelse af markedsøkonomien i de central- og østeuropæiske lande.

3.7. Indtil udviklingen er så vidt, må man ikke overse, at skuffelser i befolkningen kan give næring til ønsker om at vende tilbage til planøkonomi eller til den ene eller anden form for totalitært regime.

3.8. Med hensyn til landene i Den Europæiske Frihandels-sammenslutning (EFTA), bortset fra Schweiz, betyder EØS-aftalens ikrafttrædelse pr. 1. januar i år, at det faktiske frihandelsområde bestående af disse og EU-landene konsolideres, men samtidig kan det konstateres, at dette endnu ikke har medført den økonomiske dynamik, man kunne forvente, navnlig i forbindelse med nogle af landenes tiltrædelse af EU. Dog er der tegn på begyndende opsving, specielt i Sverige.

3.9. Hvad industrilandene angår, er det i øjeblikket kun USA, som nyder godt af en større vækst. Men det amerikanske handelsunderskud vokser fortsat, idet opsvinget medfører en stigning i importen, som koster så meget dyrere, så længe dollaren forbliver svag.

3.10. Den japanske økonomi er i store vanskeligheder trods regeringens mange successive stimuleringsprogrammer. Japan lider i øjeblikket, udover følgerne af den stærkere yen, under den alvorligste krise siden 1975, idet væksten er blevet meget svag med et fald på 2,2 % på årsbasis.

3.11. Hvad angår landene i Sydøstasien, er disse inde i en meget kraftig vækst. Selv om Europas tab af markedsandele på verdensmarkedet ikke udelukkende skal tilskrives konkurrencen fra disse lande, må den dynamik, der præger udviklingen i Sydøstasien, være en påmindelse for markedsdeltagerne i Fællesskabet om, at vor samlede økonomis og de enkelte virksomheders konkurrenceevne er og bliver en problematik, som man ikke kommer udenom.

3.11.1. Uagtet de ovenstående under 3.1.1, 3.1.2 og 3.1.3 nævnte forbehold mener ØSU at den kendsgerning, at de sydøstasiatiske lande kan nå op på så voldsomme vækstrater uden at modtage udviklingsstøtte fra Fællesskabet eller enkeltmedlemsstater, må give stof til eftertanke. Mange års udviklingsbistand fra Fællesskabet til de afrikanske lande har ikke formået at give disse økonomier et afgørende udviklingsløft. Europas bistandspolitik i Afrika har derved forfejlet sit mål, som er at stimulere væksten i disse lande og på sigt skabe afsætningsmarkeder for Fællesskabets eksportindustrier. Dette er en god grund til at se nærmere på, hvordan Europas tilstedeværelse i Afrika kan få større gennemslagskraft, og hvordan den finansielle bistand kan omlægges til teknisk og administrativ bistand, hvilket er, hvad disse lande har behov for.

4. Virkningerne af den af Fællesskabet og medlemsstaterne førte politik

4.1. Fuldførelsen af det indre marked og dernæst ikrafttrædelsen af Maastricht-traktaten, og dermed overgangen til anden fase på vejen mod Den økonomiske og Monetære Union, skabte forståeligt nok højt spændte forventninger. Man skulle da også have forventet, at konsolideringen af det indre marked i kombination med det solidaritetsprincip, den nye europæiske Union bygger på, ville have styrket tilliden hos den enkelte borger, som ville have investeret og derigennem have skabt mere vækst til gunst for den samlede velfærd i samfundet. Den vanskelige ratificering af unionstraktaten og den voksende erkendelse af, at der er lang vej igen, førend De Tolvs indre marked er en egentlig realitet, har imidlertid i vidt omfang skuffet disse forventninger.

4.2. I øvrigt er der ikke på det seneste sket fremskridt i den konvergens i økonomierne og i de makroøkonomiske resultater i medlemsstaterne og i EU, som er så nødvendig; tværtimod er der i øjeblikket, om ikke en bevægelse bort fra konvergens, så dog i hvert fald stilstand i konvergens. Der er tydeligvis tale om divergens, når det gælder »Maastricht-kriterierne«. Inflationen, støttet af en svag konjunktur og lave priser på råstoffer (navnlig på olie), udvikler sig i den rigtige retning (selv om den stadig gennemsnitligt set ligger ret langt fra de 2-3 %, der er forudsat i »De overordnede retningslinjer« fra december 1993), men underskuddet på de offentlige budgetter er taget til i samtlige medlemsstater. Det samme gælder udviklingen i statsgælden, der tager til og dermed indsnævrer det råderum, som regeringerne har behov for, hvis de skal kunne føre en økonomisk politik sigtende mod vedholdende, ikke-inflationsdrivende vækst.

4.2.1. Divergensen mellem medlemslandene er således ikke taget til, men de har alle fjernet sig fra Maastricht-målsætningerne, der betragtes som kriterier til efterlevelse under alle omstændigheder. Kun i inflationsdæmpning får medlemsstaterne gode karakterer.

4.3. Ikke desto mindre er det en realistisk mulighed, at medlemsstaterne inden for deres respektive spillerum kan bringe de automatiske stabilisatorer i anvendelse til fremme af væksten og skabelse af arbejdspladser, også selv om det derved for en tid bliver vanskeligere — men ikke må opgives — at respektere konvergenskriteriet med hensyn til budgetunderskud. Dog er der kun få tilfælde, hvor en sådan politik har været ført, og langt den største del af medlemsstaternes udgifter er ikke kommet den produktive sektor til gode.

4.4. Med hensyn til valutakurserne var året 1993 kendetegnet ved turbulenser af en sådan kraft, at det var nødvendigt at træffe beslutning om at udvide udsvingsmarginen i EMS'ens valutakursmekanisme til $\pm 15\%$. Senere har valutakursudviklingen bevæget sig ind i mere smult vande. Det rejser spørgsmålet, om det ikke havde været ønskeligt, at der på et tidligere tidspunkt var blevet grebet ind i denne retning for at dæmpe op for spekulation.

4.5. Det er ØSU's opfattelse, at der ganske vist var behov for et hastende indgreb, men at det havde været bedre at gøre noget ved de underliggende årsager til valutauroen. Det er jo en kendsgerning, at tilpasningerne i august 1993 ikke kun skal ses i lyset af de spekulative pres, men i højere grad i lyset af en manglende tilpasning af de økonomiske forhold i medlemsstaterne, som fremkaldte de spændinger, spekulanterne forstod at udnytte. En justering på et gunstigt tidspunkt af pariteterne for visse valutaer ud fra de pågældende landes faktiske økonomiske forhold ville nok uden tvivl i tide have kunnet dæmpe op for enhver omfattende spekulativ offensiv.

4.6. Men de udeblevne justeringer og de skuffede forventninger til EMS'en som en stabil valutazone på et tidspunkt, hvor medlemsstaterne har fulgt undertiden konfliktende målsætninger, idet nogle har styret mod stabilitet, andre mod økonomisk opsving, er formentlig hovedårsagerne til de turbulenser, der hjemsøgte Fællesskabet sidste år.

4.7. I denne sammenhæng har centralbankernes holdning og politik også været medvirkende til at skabe et klima af usikkerhed, ligesom der kan sættes spørgsmålstegn ved nogle af de interventioner, de har foretaget. ØSU ønsker selvsagt ikke at antaste princippet om centralbankernes uafhængige status, som er den eneste garant for penge- og valutapolitisk stabilitet og et grundelement i anti-inflationspolitikken. På den anden side synes visse bankers adfærd undertiden vanskeligt forenelig med det ansvar, der ligger hos centralbankerne med hensyn til at bidrage til en harmonisk udvikling i deres lands økonomi.

4.7.1. Bundesbank, som er den centralbank, opmærksomheden som oftest samler sig om, havde ganske vist ansvaret for forvaltningen af den tyske genforeningsproces i pengepolitisk henseende, og bankledelsens forsigtighed er for så vidt forståelig. Ikke desto mindre vil ØSU mene, at denne institution på baggrund af den vedvarende for høje realrente i forbindelse med nedadgående inflation og lavkonjunktur kunne have

ført sig mindre forsigtigt frem i retning af en kraftigere nedsættelse af sine basisrentesatser. Dette ville have lettet finansieringen af virksomhedernes driftskapital og likviditet og stimuleret investeringerne og af væksten og bidraget til at forbedre beskæftigelsessituationen. Positive virkninger ville også have kunnet mærkes i de andre EU-lande, navnlig i dem, hvis centralbanker er bundet til at følge med. Når bortses fra politiske hensyn, skulle der imidlertid ikke have været noget til hinder for, at andre centralbanker havde ført en pengepolitik, som havde været gunstigere set fra et investerings- og beskæftigelsessynspunkt.

4.8. På grund af faldet i inflationstakten og ugunstige udsigter for forbrug og investeringer har Bundesbank da også i den forløbne tid foretaget beherskede men successive rentesænkninger, selvom udviklingen i M3-pengemængden ligger langt uden for det fastsatte bånd. Anerkendes må det således, at diskontosatsen og lombardsatsen netop er blevet nedsat til henholdsvis 5 og 6,5 %, og at især rentesatsen for genkøbsforretninger, der er den tredje styrende rentesats og har betydning for hele to tredjedele af bankernes refinansieringsbehov, for nylig er blevet nedsat gradvis fra 5,97 % til 5,70 %.

4.8.1. Lignende sænkninger af renten er foregrebet eller fulgt i de øvrige medlemsstater.

4.8.2. Imidlertid er det vigtigt, at man gør sig klart, at rentesatsen kun er en af parametrene i den tredobbelte målsætning »vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse«.

4.9. Selv om rentesænkningerne i øjeblikket imødekommer et krav fra erhvervslivet, lønmodtagerne og forbrugerne, og selv om Organisationen for økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) henstiller til mere tilbageholdende lande, at også de sætter renten ned, er det en kendsgerning, at der i de første måneder af 1994 opstod frygt for, at inflationen ville blusse op på ny som følge af den kraftige vækst (4,5 % i sidste kvartal af 1993) og rentestigningerne i USA. Forventningerne om et opsving i Europa og det igangværende rentefald kunne, til trods for den markante pengemængdeudvidelse i Tyskland, føre til, at de europæiske centralbanker slår roret om i deres rentepolitik. De seneste turbulenser, der er fremkaldt af en brat og usædvanlig pengemængdevækst i Tyskland, vidner om, hvor ekstremt skrøbelig situationen er. De lange rentesatser er allerede begyndt at stige. Hertil kommer den effekt, som en stigning i priserne på råstoffer, som for øjeblikket befinder sig på et meget lavt niveau på grund af krisen og en undervurderet dollar, vil kunne udløse i forbindelse med et almindeligt økonomisk opsving.

4.9.1. Imidlertid bremses inflationen i Europa uden tvivl som følge af de vedholdende konsekvenser af det dybeste og mest langvarige konjunkturtilbageslag, Europa har oplevet siden 2. verdenskrig, idet ledigheden er høj og kapacitetsudnyttelsen meget lav. Den uudnyttede produktionskapacitet skulle, hvis opsvinget befæster sig, i en første fase dæmme op for ethvert spænd

mellem udbud og efterspørgsel og dermed hindre fornyede inflationspres.

4.10. Selv om det er alt for tidligt at vurdere de beskæftigelsesmæssige virkninger af den hvidbog om »Vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse«, som Kommissionen fremlagde sidste år, synes de virkninger, man tillagde de tiltag, der blev truffet beslutning om først i Edinburgh og siden i København, rent faktisk at udeblive. Spørgsmålet er, om man ikke af hensyn til øget konsekvens og gennemsigtighed burde søge at afklare hele Fællesskabets finansieringskoncept på en række indsatsområder, som forskning, uddannelse eller direkte investeringer i storstilede projekter som grænseoverskridende net. ECOFIN-Rådets beslutninger i Athen rummer her visse oplæg for den nærmeste fremtid.

4.11. ØSU ser med meget stor beklagelse på, at ECOFIN-Rådet og regeringerne har forsinket iværksættelsen af de investeringsprogrammer, der, som forudset i formandskabets konklusioner af Det Europæiske Råd af 10-11. december 1993, skal indgå i de transeuropæiske net på transport- og energiområdet. Problemet er behandlet indgående i punkt 2.12.1, hvor EU's instanser og de nationale regeringer opfordres til snarest at igangsætte disse programmer af hensyn til den beskæftigelse, de vil skabe.

4.12. ØSU skal minde om, at virkningerne af hvidbogen og af »De overordnede retningslinjer«, som Rådet vedtog i december 1993, først vil slå igennem på mellem- og langt sigt — hvilket er den tidshorizont, der sigter mod. Fællesskabet som sådant råder ikke over konjunkturpolitiske midler for det korte sigt. I de kommende måneder må Den Europæiske Union og medlemsstaterne, når det gælder virkningerne af det ventede beherskede opsving, fremdeles sætte deres lid til det internationale økonomiske klima. Det vil så være op til EU og medlemsstaterne at befæste og styrke dette opsving og omsætte det i en varig vækst ved at føre henstillingerne i hvidbogen ud i livet på en solidarisk og konsekvent måde.

5. Udsigterne for det mellemlange sigt

5.1. ØSU håber, at debatten om hvidbogen vil blive ført på alle niveauer i Fællesskabet. En række af de strukturelle tiltag, der lægges op til i hvidbogen for på én gang at styrke væksten, konkurrenceevnen og beskæftigelsen, vil uden tvivl på sigt få positiv indvirkning på økonomien i Fællesskabet. I den sammenhæng tænkes først og fremmest på tilpasning af produktionsstrukturerne og større fleksibilitet på arbejdsmarkedet. I den forbindelse kan fremdrages nylige eksempler fra automobil-, metal- og kemisektoren samt den offentlige sektor i Tyskland, hvor de kollektive arbejdsmarkedsforhandlinger har ført til aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, som giver et mål af fleksibilitet: løntilbageholdenhed på den ene side og en ændret arbejdstidstil-

rettelæggelse (Arbeitszeitumverteilung) på den anden side med indbyggede garantier om opretholdelse af beskæftigelsen. For meget kapitalintensive industrigrene er en bedre tidsmæssig udnyttelse af produktionsapparatet en vigtig konkurrenceevneparameter.

5.2. ØSU finder, at Fællesskabet fremdeles bør kæmpe for at befæste de solidariske principper i den europæiske sociale model, hvis kendemærker er tilstræbelse af kvalitet og sikkerhed på alle områder (produkt-sikkerhed, arbejdsmiljø, social tryghed) samt risikovillighed og foretagsomhedsånd. Erhvervslivet, der skaber velstand gennem indsats af arbejde og kapital, og fagbevægelsen er således de vigtigste garantier for den sociale model.

5.3. Et forbedret investeringsklima frembragt gennem optimal anvendelse af skattepolitiske virkemidler og finansieringsmæssige incitamenter er fremdeles et vigtigt indsatsområde, som er i medlemsstaternes ressort i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet. Det er imidlertid vigtigt, at Fællesskabet her bevarer oversynet, da det må undgås, at der opstår en nådesløs rivalisering mellem medlemsstaterne, som vil føre til provenutab til skade for de offentlige investeringer og kontinuiteten i den sociale beskyttelse.

6. Institutionelle overvejelser

6.1. ØSU's tidligere udtalelser om de årlige økonomiske årsberetninger blev udarbejdet på Rådets anmodning under henvisning til beslutning 90/141/EØF af 12. marts 1990 om gennemførelse af gradvis konvergens i den økonomiske politik og de økonomiske resultater i første etape hen imod Den Økonomiske og Monetære Union.

6.2. Den 1. januar 1994 indledtes imidlertid ØMU's anden fase, og da traktaten om Den Europæiske Union som bekendt trådte i kraft den 1. november 1993, falder nærværende udtalelse ind under en ny procedure. Den økonomiske årsberetning oversendes således ikke længere til godkendelse i Rådet, men offentliggøres af Kommissionen, hvorefter Rådet kan tage den op til diskussion. Kommissionen tager udgangspunkt i drøftelserne i Rådet, når den fremlægger forslag til Rådets henstilling om »De overordnede retningslinjer for medlemsstaterne og Fællesskabets økonomiske politikker«, som forudsat i unionstraktatens artikel 103. Den økonomiske årsberetnings funktion er hermed blevet en anden.

6.3. Fra anden ØMU-fase ligger kompetencen for samordningen af medlemsstaternes økonomiske politik hos Fællesskabet — idet målsætningerne først og fremmest fastsættes af Rådet. Anvendelsen af de midler, der skal skabe konvergens i medlemsstaternes økonomi, er

medlemsstaternes ressortområde. Dette følger af subsidiaritetsprincippet, som er blevet introduceret med unionstraktaten, og endvidere af Rådets henstillinger af 22. december 1993 om »De overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker«⁽¹⁾.

6.4. Artikel 103 i traktaten om Den Europæiske Union giver desuden Rådet hjemmel til, på forslag af Kommissionen, at rette fortrolige eller offentlige henstillinger til medlemsstater, som ikke måtte holde sig til de opstillede målsætninger. I henhold til artikel 103, stk. 5, kan der udarbejdes nærmere bestemmelser for den multilaterale overvågning. Kommissionen agter ikke, for indeværende, at fremsætte forslag på området. Den ønsker forinden at høste erfaringer med anvendelsen af en nye procedure. Det skal bemærkes, at Europa-Parlamentet underrettes om »De overordnede retningslinjer« (art. 103, stk. 2) af Rådet. Desværre nævnes Det økonomiske og sociale Udvalg ikke i artikel 103, hvilket er meget beklageligt.

6.5. Den nye procedure stiller ØSU over for, hvad der i første række er et juridisk problem, men i sidste ende bliver et fundamentalt politisk problem: Når der ikke er pligt til at indhente udtalelse fra ØSU, hvilken rolle skal de faglige og erhvervs-mæssige organisationer, der er repræsenteret i ØSU, da spille i udformningen af politiktiltag, som de efterfølgende skal indrette sig efter, og som — fremgår det af den første henstilling fra Rådet af 22. december 1993 om »De overordnede retningslinjer« - i vidt omfang kræver, at organisationerne samarbejder og stiller sig solidariske, navnlig når det drejer sig om stabile priser, produktionsomkostninger, investeringspolitik og jobskabelse.

6.6. På den baggrund påskønnes Kommissionens beslutning om at høre ØSU om den økonomiske årsberetning, omend fristen til udarbejdelsen af en grundig udtalelse, ligesom i tidligere år, er yderst snæver. For ØSU at se ligger det største problem imidlertid i, at Kommissionens rolle i samordningen af Fællesskabets og medlemsstaternes økonomiske politik er blevet reduceret. I henhold til bestemmelsen i artikel 103, stk. 2, er denne rolle nu begrænset til formuleringen af henstillinger, som altid kan ændres af Rådet, hvor Kommissionen tidligere havde en eksklusiv initiativret og fremlagde forslag, som Rådet, efter udtalelse fra Parlamentet og ØSU, kun kunne ændre ved enstemmighed. Den nye fremgangsmåde kan skade effektiviteten i de beslutninger, der træffes. Den skaber desuden et gennemsigtighedsproblem og sætter spørgsmålstegn ved demokratiet i EU-beslutningsprocessen.

⁽¹⁾ EFT nr. L 7 af 11. 1. 1994.

7. Konklusioner

7.1. Fællesskabet og medlemsstaterne må lægge en egnet og indbyrdes samordnet økonomisk politik for at knække arbejdsløshedskurven, uden at man derfor på mellemlang og lang sigt opgiver konvergenshensynet. En forudsætning for, at denne politik lykkes, er et tæt samarbejde mellem regering og centralbank. Det Europæiske Monetære Institut kunne gradvist påtage sig en koordinationsfunktion på området.

7.1.1. Ifølge Kommissionen er der gode udsigter til i 1996 at nå op på en vækst på 3% og se et begyndende fald i arbejdsløsheden. Det forudsætter stigende eksport og dermed en styrkelse af konkurrenceevnen og fornyet tillid hos investorer og forbrugere. Løntilbageholdenhed og beherskelse af statsbudgetterne er uomgængelige forudgående krav. Begge dele bør indgå i et afbalanceret policy-mix med lave rentesatser, understøttelse af tilliden og opmuntring af den private opsparing. Alt dette forudsætter, at stabilitets- og antiinflationspolitikken videreføres.

7.2. ØSU finder, at medlemsstaterne med fasthed bør iværksætte en gennemgribende sanering af deres budgetpolitik, som især må sigte mod en gradvis omlægning fra offentlige driftsudgifter over mod offentlige produktive investeringer.

7.3. ØSU vil imidlertid ikke kunne give sin støtte til en overordnet strategi rettet mod et fald i reallønningerne, der vil være en kilde til deflation, og ugenomtænkte offentlige besparelser: under en vanskelig konjunktur vil der være fare for, at en sådan strategi skærper ledighedsproblemerne yderligere og forsinker den økonomiske vækst. I betragtning af den i forvejen rekordhøje ledighed ville den ekstra arbejdsløshed, der ville fremkomme herved, ikke kunne accepteres.

7.4. ØSU anbefaler i stedet en mere vidtgående samordning af den økonomiske politik; det vil betyde, at der dæmmes op for denne fare gennem et egnet europæisk investeringsinitiativ og hurtige og afgørende fald i de korte renter, alt imens der skal holdes øje med udviklingen i de lange renter, som på det seneste er steget lidt.

7.5. ØSU erkender nødvendigheden af monetær stabilitet, men er samtidig af den opfattelse, at man i den aktuelle situation med meget høj arbejdsløshed og relativ lav inflation skal søge at undgå fortidens fejltagelser. I stedet bør der føres en politik, som sigter på at forbedre erhvervslivets stilling i en sådan grad, at arbejdsløshedskurven knækkes. En kraftig, vedholdende og ikke-inflationær vækst er i denne sammenhæng et nødvendigt redskab.

7.6. ØSU vil i anden sammenhæng tage morgendagens samfund op og navnlig se på aspekter som erhvervsdeltagelsen, fordelingen af den disponible arbejdsmængde og den sociale tryk.

7.7. Med henblik på den forestående institutionelle revision af traktaterne i 1996 og på baggrund af erhvervs- og fagorganisationernes rolle, som både i kraft af deres solidaritet under iværksættelsen af Rådets overordnede retningslinjer og i kraft af deres deltagelse i udformningen af indkomstpolitikken er af stigende betydning, kræver Det økonomiske og sociale Udvalg, at der skal være en pligt til høring af arbejdsmarkedets parter som led i den harmonisering af den økonomiske politik, der er forudset i EF-Traktatens artikel 103. Proceduren i denne artikel bør i øvrigt gøres mere gennemskuelig og demokratisk, ved at Kommissionens initiativret på området retableres, Parlamentet inddrages i lovgivningsprocessen og Regionsudvalget høres jævnsides med ØSU.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om etablering af et fællesskabssystem til informering om ulykker i hjemmet og i fritiden⁽¹⁾

(94/C 195/18)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 6. april 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbruger-spørgsmål. I løbet af arbejdet udpegede Det Økonomiske og Sociale Udvalg Ada Maddocks til hovedordfører (artikel 18 og 46 i forretningsordenen).

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I henhold til Rådets beslutning nr. 81/623/EØF af 23. juli 1981⁽²⁾ blev der igangsat et pilotforsøg vedrørende et informationssystem på fællesskabsplan for ulykker, der uden for erhvervsvirksomhed og landevejs-trafikken sker i forbindelse med visse produkter.

1.2. Med Rådets beslutning nr. 86/138/EØF af 22. april 1986⁽³⁾ indførtes der et demonstrationsprojekt for en 5-årig periode. Denne beslutning blev ændret ved Rådets beslutning nr. 90/534/EØF⁽⁴⁾, hvilket blandt andet indebar, at projektets løbetid blev forlænget fra fem til seks år.

1.3. Efter at demonstrationsprojektet var fuldført, blev der foretaget en evaluering på basis af rapporter fra medlemsstaterne. På grundlag af disse oplysninger blev det foreslået, at der for en 5-årig periode indførtes et nyt system, som skulle genvurderes inden udgangen af 1994. I maj 1993⁽⁵⁾ afgav ØSU en udtalelse om forslaget⁽⁶⁾.

1.4. I oktober 1993 vedtoges forslaget af Rådet, men »af særlige grunde kun for en etårig periode«. Kommissionen foreslår nu en beslutning for en 4-årig periode.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU erkender, at fællesskabssystemet til informering om ulykker i hjemmet og i fritiden kun kan give generel vejledning for planlægningen af sikkerhedsforanstaltninger og hilser det derfor velkommen, at det foreslås at samordne medlemsstaternes metoder, således at den enkelte medlemsstats konklusioner får større

værdi for de øvrige medlemsstater og for eventuelle forslag til EF-initiativer.

2.2. Det er dog stadig uklart, hvorledes dette mål kan nås, hvis indsamlingen af oplysninger ikke følger samme mønster i alle tolv lande. I ni lande er den vigtigste informationskilde hospitalerne, mens det i tre lande er rundspørger i hjemmene.

2.3. Det er nødvendigt, at der etableres en snæver forbindelse mellem det foreslåede system og de foranstaltninger mod farlige produkter, der er fastlagt i direktivet om produktsikkerhed, da dette kunne forbedre forbrugerbeskyttelsen i Fællesskabet. Det må beklages, at der ikke findes produktsikkerhedsudvalg eller lignende i alle medlemsstaterne, og Rådet anmodes derfor om at henstille, at der så snart som muligt oprettes sådanne udvalg, og at situationen overvåges.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1

3.1.1. Stk. 1

ØSU hilser forslaget om at udvide fællesskabssystemet til informering om ulykker i hjemmet og i fritiden til en 4-årig periode velkommen.

3.1.2. Bilag 1

ØSU tager til efterretning, at målet er at søge at forbedre koordineringen af medlemsstaternes metoder til indsamling af data på dette område, men er stadig af den opfattelse, at dataene ikke kan udnyttes på den mest effektive måde, så længe dataindsamlingsystemet i ni lande især er baseret på hospitaler, mens det i tre lande er baseret på rundspørger i hjemmene. ØSU mener, at

⁽¹⁾ EFT nr. C 104 af 12. 4. 1994, s. 15.

⁽²⁾ EFT nr. L 229 af 13. 8. 1981.

⁽³⁾ EFT nr. L 109 af 26. 4. 1986.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 296 af 27. 10. 1990.

⁽⁵⁾ EFT nr. C 201 af 26. 7. 1993.

⁽⁶⁾ EFT nr. C 59 af 2. 3. 1993.

undersøgelsen grundlæggende bør bygge på oplysninger fra hospitalerne.

3.1.3. Stk. 2

Formålet, dvs. at fremme forebyggelsen af ulykker, at øge forbrugsprodukternes sikkerhed samt at oplyse og bevidstgøre forbrugerne, kan støttes. Men ØSU ønsker igen at understrege, at dette bør tjene til at skabe et minimumsgrundlag for, at medlemsstaterne kan træffe egnede foranstaltninger.

3.1.4. I ØSU's udtalelse om Kommissionens forslag om at indføre dette system (jf. punkt 1.3) gentog ØSU en tidligere anmodning om, at der anvendes en mere præcis betegnelse end »forbrugsprodukter«. Denne anmodning fremsættes endnu en gang.

3.2. Artikel 2

3.2.1. Stk. 1

ØSU støtter Kommissionens mål, som går ud på at anvende de disponible oplysninger så godt og effektivt

som muligt; men der synes ikke at være nogen antydning af, hvorledes der skal føres tilsyn med medlemsstaternes ulykkesforebyggende foranstaltninger.

3.3. Artikel 3

3.3.1. Stk. 3

ØSU glæder sig over, at der nu lægges vægt på at sprede oplysning om ulykker i hjemmet og i fritiden til så vide kredse som muligt, især til forbrugerne. Men ØSU ønsker også at få sikkerhed for, at erhvervssammenlutninger og fabrikanter får disse oplysninger.

3.4. Artikel 5

3.4.1. Kommissionen skal i løbet af 1996 udarbejde en rapport med en vurdering af, hvorledes systemet fungerer, samt eventuelle forslag til ændringer. Senest den 31. december 1997 skal den tillige udarbejde en endelig rapport om systemets gennemførelse og effektivitet. Begge rapporter fremsendes til ØSU.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening⁽¹⁾

(94/C 195/19)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 29. oktober 1993 under henvisning til EØF-Traktatens artikel 130 S at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbruger-spørgsmål, som udpegede Klaus Boisseree til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 27. april 1994, med 116 stemmer for, 7 imod og 9 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Direktivforslaget, der bygger på Maastricht-Traktatens artikel 130 S, beskæftiger sig af miljøbeskyttelseshensyn med myndighedernes godkendelse af udvalgte industrianlæg inden for følgende sektorer:

- energiindustri,
- produktion og forarbejdning af metaller,
- fremstilling af ikke-metalliske mineralprodukter,
- kemisk industri,
- affaldsbehandling,
- andre industrier.

1.2. I modsætning til EF's hidtidige miljøbeskyttelsesdirektiver er fremgangsmåden i det foreliggende forslag »integreret«, dvs. det omfatter alle emissioner til luft, vand og jordbund, herunder affald, tillige med andre miljøproblemer (f.eks. støj).

1.3. Direktivets mål, nemlig at undgå eller begrænse miljøforurening, skal nås ved hjælp af emissionsgrænseværdier og mål for miljøkvaliteten. Direktivforslaget indeholder imidlertid ikke egne emissionsgrænseværdier eller miljøkvalitetsnormer, men henviser til anden EF-ret, til medlemsstaternes lovgivning, til lokale bestemmelser og til »retningslinjer« anbefalet af Verdenssundhedsorganisationen (WHO).

1.4. Derimod indeholder direktivforslaget meget detaljerede bestemmelser om godkendelsesproceduren, herunder navnlig ansøgningen om godkendelse og betingelser i godkendelsen. Der er desuden procedurebestemmelser om:

- inddragelse af offentligheden,
- koordinering mellem de berørte myndigheder,
- nærmere regler for overvågning af anlæggene, specielt fornyet overvejelse af alle udstedte godkendelser hvert 10. år,

- udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne og Kommissionen om gennemførelsen.

1.5. Kommissionens forslag bygger udtrykkeligt på det femte handlingsprogram på miljøområdet (se dettes punkt 4.1).

2. Resumé af ØSU's udtalelse

- Den integrerede fremgangsmåde hilses velkommen, men ØSU er på en række væsentlige punkter betænkeligt ved forslaget og har mange ændringsforslag til det.

- ØSU foreslår, at der indføres en generel forpligtelse til at begrænse emission ved hjælp af »den bedste tilgængelige teknik« (Best Available Techniques, BAT).

- ØSU kræver, at det i forbindelse med direktivet pålægges Kommissionen at udarbejde forslag til europæiske emissionsgrænseværdier i en rækkefølge, som dikteres af en miljøpolitisk prioritering. Hvad angår tekniske detaljer kan der henvises til normer fastlagt af europæiske eller internationale standardiseringsorganisationer.

- Efter ØSU's opfattelse bør direktivet ikke indeholde alt for detaljerede procedureregler.

- Bestemmelserne om forholdet mellem emissionsgrænseværdier og miljøkvalitetsnormer vækker betænkeligheder.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU er tilhænger af at angribe miljøforurening ved kilden (industrianlæg), dvs. af den integrerede betragtning af forurening af luft, vand og jordbund, herunder også støj [jf. punkt 4.2.3 i udtalelsen om det femte handlingsprogram⁽²⁾]. Men det finder ikke direktivet i den foreliggende form modent til vedtagelse, da det ikke lever op til målsætningen i Maastricht-Traktatens

⁽¹⁾ EFT nr. C 311 af 17. 11. 1993, s. 6.

⁽²⁾ EFT nr. C 287 af 4. 11. 1992.

artikel 130 R (forsigtighedsprincippet, højt beskyttelsesniveau, bekæmpelse af miljøforurening ved kilden).

3.2. Direktivforslagets bestemmelser er ufuldstændige, idet der mangler nogle former for emissioner (f.eks. rystelser, lys og andre former for stråling). Beskyttelsen af visse miljømedier er ufuldstændig (især er bestemmelserne om beskyttelse af jordbunden utilstrækkelige).

Til den integrerede fremgangsmåde hører

- industrianlægs konsekvenser ikke bare for miljømedierne (luft, vand, jordbund osv.), men også for forbruget af naturressourcer (herunder energikilder),
- ikke blot produktionsanlæg og -processer, men også de anvendte stoffers og de fremstillede produkters påvirkning af miljøet,
- lukkede kredsløb i virksomhederne, som kan medvirke til at præge produktionsprocessen ud fra princippet om så vidt muligt at undgå miljøforurening.

Til dels tages disse synspunkter op i forslaget, men i bestemmelserne kommer de ikke tilstrækkeligt til orde. Nogle af dem er behandlet i andre direktiver, som må revideres ud fra den nu foreliggende viden for at leve op til kravet om integreret miljøpolitik (jf. Femte handlingsprogram — Mod en bæredygtig udvikling).

3.3. Direktivforslaget gør myndighedernes godkendelsesprocedure til det centrale element i den integrerede bedømmelse af industrianlægs miljømæssige relevans. Det anser ØSU for et rigtigt princip; men det efterleves ikke på afbalanceret vis i forslaget.

3.3.1. Det stemmer med forsigtighedsprincippet og princippet om, at forureneren betaler — som begge hører til retningslinjerne for EU's miljølovgivning (EF-Traktatens artikel 130 R) — at pålægge også de virksomheder, der ikke er undergivet godkendelsespligt, en grundlæggende forpligtelse, som dækker alle miljømedier og bygger på den bedste tilgængelige teknik. Myndighederne bør — uafhængigt af den individuelle godkendelsesprocedure — på dertil egnet måde kontrollere, at denne forpligtelse overholdes. Den forordning om industrivirksomheders frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøstyring og miljørevision, som Ministerrådet for nylig har vedtaget, [miljørevisionsforordningen (EØF) nr. 1836/93 af 29. juni 1993⁽¹⁾] forudsætter en sådan grundlæggende forpligtelse. De to instrumenter (»integreret miljøkontrol« og »miljørevision«) kan således supplere hinanden i de tilfælde, hvor miljørevisionsforordningen finder anvendelse. Forpligtelsen til individuel godkendelse kan så, som det allerede med rette kommer til udtryk i forslaget, begrænses til større industrianlæg; kun dem er det rimeligt at pålægge de omkostninger, der er forbundet med godkendelsesproceduren.

(1) EFT nr. L 168 af 10. 7. 1993.

3.3.2. Forslaget går med rette ud fra, at godkendelsesproceduren ikke kan gennemføres, uden at der fastlægges emissionsgrænser. Men det ville være fuldstændigt urimeligt at fastlægge disse grænser i hvert enkelt tilfælde. Godkendelsesproceduren ville så ikke være forudsigelig for de berørte, og den ville heller ikke leve op til de krav, der må stilles i en retsstat.

3.3.3. I princippet skal disse grænseværdier ifølge forslaget fastlægges på lokalt eller på nationalt plan. Emissionsgrænseværdier på europæisk plan skal kun forekomme undtagelsesvis.

ØSU kræver derimod, at Kommissionen entydigt får til opgave at foreslå Rådet emissionsgrænseværdier for hele EU svarende til EF's hidtidige miljøpolitik.

- Sådanne værdier, som sigter mod integreret miljøbeskyttelse og gælder for hele EU-området, kan opstilles, hvis de bygger på den bedste tilgængelige teknik. Det Europæiske Miljøagentur (der nu endelig indleder sit arbejde, efter at der er truffet afgørelse om dets placering) kan med støtte fra tilsvarende institutioner i medlemsstaterne forberede udarbejdelsen af europæiske grænseværdier. Den udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne og Kommissionen, som er omtalt i forslaget, kan tjene dette formål.
- Grænseværdierne kan fastlægges på mellemlang sigt i en rækkefølge, som dikteres af en miljøpolitisk prioritering. Ligesom i den hidtidige EF-lovgivning kan der differentieres efter branche og eventuelt efter anlægsstørrelse. Af hensyn til det dynamiske aspekt, der ligger i begrebet »den bedste tilgængelige teknik«, bør emissionsgrænseværdierne suppleres med tidsmæssigt graduerede målværdier.
- For at lette tilpasningen til den tekniske udvikling forekommer det hensigtsmæssigt at anvende europæiske og internationale normer, særlig i forbindelse med tekniske detailbestemmelser, så snart og i det omfang sådanne normer er udarbejdet og anerkendt af de relevante offentlige instanser (jf. ØSU's udtalelse om det femte handlingsprogram, punkt 4.2.3).

3.3.4. Som begrundelse for at der ikke opstilles europæiske grænseværdier, påberåber Kommissionen sig bl.a. subsidiaritetsprincippet (Maastricht-Traktatens artikel 3 B).

3.3.4.1. ØSU kan ikke tilslutte sig Kommissionens argumentation. Det mener ikke, at subsidiaritetsprincippet — ret forstået — er til hinder for, at der fastsættes grænseværdier på europæisk plan.

- Hvis det ifølge subsidiaritetsprincippet er sagens betydning for det indre marked og for kohærensens, der er afgørende for, på hvilket niveau der skal gribes ind, må fastlæggelse af europæiske grænseværdier have højeste prioritet. Det høje beskyttelsesniveau inden for Fællesskabet, som EF-traktaten kræver, kan ikke nås uden europæiske grænseværdier.

— Ifølge Maastricht-Traktaten må subsidiaritetsprincippet ikke udløse konkurrenceforvridning og ikke hindre en miljøvenlig udvikling i Fællesskabet (EF-Traktatens artikel 2). Der er imidlertid fare for begge dele, hvis man ikke indfører europæiske grænseværdier.

3.3.4.2. I hvert fald må subsidiaritetsprincippet ikke blive årsag til, at man undlader at indføre og gennemføre integreret miljøbeskyttelse på ensartet vis.

3.4. ØSU finder det værd at overveje, om man ikke bør undlade at fastlægge alt for detaljerede enkeltbestemmelser vedrørende den administrative procedure, medmindre det er nødvendigt for at sikre ensartet gennemførelse af den integrerede miljøbeskyttelsesmetode. Dette gælder særlig, hvor detailbestemmelser i direktivet

— ville gøre det vanskeligt at indordne den nye godkendelsesprocedure i medlemsstaternes administrative procedurer og i den allerede foreliggende — og fortsat gældende — EF-ret (f.eks. direktivet om miljøkonsekvensanalyse og miljørevisionsforordningen, der delvis overlapper det foreliggende forslags anvendelsesområde),

— ville bringe koordineringen med bygge-, planlægnings- og naturfredningslovgivningen i fare,

— på grund af unødvendige regeloverlapinger eller kompliceret administration ville pålægge de virksomheder, der anmoder om godkendelse, nye byrder, uden at det medfører nogen egentlig forbedring af miljøbeskyttelsen.

3.5. ØSU nærer store betænkeligheder ved direktivforslaget for så vidt angår forholdet mellem emissionsgrænseværdier og miljøkvalitetsnormer (immissionsværdier).

3.5.1. Det er principielt rigtigt, at der bør kræves emissionsbegrænsende foranstaltninger, som går videre end den bedste tilgængelige teknik, hvis miljøkvalitetsnormer overskrides. Men det bør overvejes, om sådanne foranstaltninger ikke også bør omfatte allerede bestående anlæg, for at flere virksomheder kan få mulighed for at etablere sig også i tæt befolkede områder.

3.5.1.1. Det er uklart, hvem der ifølge det foreliggende direktivforslag skal fastlægge miljøkvalitetsnormerne. Henvisningen til WHO's normer alene er ikke tilstrækkelig, blandt andet fordi de ikke indeholder ensartede miljøpolitiske målestokke.

ØSU fastholder derfor sin opfattelse, at europæiske værdier eller normer er nødvendige (se udtalelsens punkt 3.3). Hvor det er påkrævet, bør allerede eksisterende kvalitetsnormer straks strammes, og hvor bestemmelser mangler, bør de indføres.

3.5.2. ØSU afviser bestemmelsen i forslaget (artikel 9, stk. 3) om, at man kan undlade at anvende »den bedste tilgængelige teknik«, når blot kvalitetsnormerne overholdes.

— Bestemmelsen er i strid med forsigtighedsprincippet (EF-Traktatens artikel 130 R) og vil skabe konkurrenceforvridning mellem forskellige industriområder.

— Bestemmelsen tager heller ikke hensyn til, at emissioner ofte har virkninger i andre regioner end der, hvor de opstår, f.eks. på grund af klimatiske, topografiske eller geologiske forhold (bestemmelsen i forslaget artikel 16 er ikke tilstrækkelig).

— Også økonomisk er bestemmelsen ufornuftig, fordi det før eller siden vil blive nødvendigt at ændre på anlæg, som er godkendt på mildere betingelser. Både teknisk og finansielt er det altid mere krævende at foretage en sådan ændring end at rette sig efter »den bedste tilgængelige teknik« fra begyndelsen (ved anlæggets opførelse eller ibrugtagning).

— Miljøkvalitetsnormer kan kun fastlægge minimumsstandarder, hvis de skal kunne efterleves. Men det betyder ikke, at områder, hvor forholdene er bedre, så kan nivelleres til »gennemsnitlig forurening«. Dermed ville man ikke fremme en »bæredygtig miljøvenlig udvikling« (femte handlingsprogram).

3.5.2.1. På den baggrund foreslår ØSU, at denne problematiske bestemmelse opgives.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 2

— I nr. 2 og 4 A) bør emissioner i form af »lys og rystelser« indføres.

— I nr. 5 bør der sigtes til mængden af stoffer osv. (ikke massen). Desuden bør grænseværdierne defineres sådan, at man ikke kan omgå dem ved at fortynde emissionerne.

— I nr. 9 er definitionen af »væsentlig ændring« (forøgelse af emissionen på 5%) for rigoristisk. Det afgørende er, om de faktorer, der er af betydning for godkendelsen (f.eks. emissionernes farlighed) berøres, om ændringen af anlægget medfører, at godkendelsesbetingelserne ikke længere kan overholdes, eller at miljøkvalitetsnormerne overskrides. Endelig nævnes støj og varmeemissioner ikke i forbindelse med bedømmelsen af væsentlige ændringer.

4.2. Artikel 3

Forslaget åbner ikke mulighed for at give delvise tilladelser (f.eks. til prøvedrift af et anlæg). Der kan også

være behov for, at forsøgsanlæg kan behandles efter en forenklet procedure. Disse bemærkninger er tegn på, at det er uhensigtsmæssigt at fastlægge for mange proceduremæssige detaljer i direktivet (jf. udtalelsens punkt 3.4).

4.3. Artikel 4

En omfattende ny godkendelse af alle bestående anlæg er i mange tilfælde overflødig. Der bør kun stilles krav om ændring af godkendelsesbetingelserne, hvor miljøhensyn tilsiger det, herunder i tilfælde af

- ændring af et anlæg,
- forbedring af den bedste tilgængelige teknik til reduktion af emission (BAT),
- behov for at forbedre miljøsituationen.

4.4. Artikel 5

- Det må frygtes, at direktivet sammen med anden fortsat gældende EF-lovgivning og medlemsstaternes lovgivning fører til »overregulering«. Der henvises i den forbindelse til udtalelsens punkt 3.4. Bestræbelser fra medlemsstaternes side for at få gjort godkendelsesproceduren mere enkel og gennemskuelig ville dermed blive gjort umulige.

Men der bør i direktivet stilles krav om, at ansøgningen om godkendelse ledsages af al information og alt andet materiale, som er nødvendigt for at kontrollere, om det planlagte anlæg overholder de gældende emissionsgrænser.

- Angående stk. 1., 9. led, er man betænkelig ved kravet om, at ansøgningen skal indeholde en beskrivelse af »de muligheder, der er blevet overvejet og dernæst opgivet«. Den bestemmelse er urimelig. Det drejer sig alene om at overholde emissionsgrænserne og miljøkvalitetsnormerne, og der stilles ikke krav om, at disse mål skal nås ved hjælp af en bestemt teknologisk metode.
- Stk. 2 fjerner ikke risikoen for dobbeltarbejde. Tværtimod: Ved at kombinere oplysninger stammende fra forskellige administrative procedurer gør man bare godkendelsesproceduren mere kompliceret.

4.5. Artikel 6

ØSU anerkender, at det er nødvendigt at koordinere godkendelsesprocedurerne og de administrative afgørelser. Men den bestemmelse i forslaget, der skal sikre dette, lader sig ikke gennemføre i alle medlemsstater (det gælder særlig de stater, der har føderal struktur). Efter direktivets formål er det først og fremmest vigtigt at kræve, at den myndighed, der i henhold til en medlemsstats lovgivning er ansvarlig for ansøgningen om

godkendelse, grundigt undersøger og dernæst træffer afgørelse om alle de aspekter, der berøres i direktivet.

4.6. Artikel 7

Den frist, der i stk. 2 fastsættes for behandlingens afslutning (6 måneder), er ikke fleksibel nok. Man må desuden huske på, at lovgivningen i nogle medlemsstater og direktivet om miljøkonsekvensanalyse, som der også skal tages hensyn til, stiller krav om omfattende inddragelse af offentligheden.

I øvrigt henvises til udtalelsens punkt 3.4.

4.7. Artikel 8

Bestemmelsen i stk. 6 er for snæver. Miljøgodkendelser må undertiden kædes sammen med procedurer hørende til bygge-, planlægnings- og naturfredningslovgivningen. Især består der ofte en vekselvirkning mellem indgreb i naturen eller landskabet og godkendelsesprocedurens krav. En særlig rolle spiller koordineringen med kravene til driftssikkerheden og med hensynet til miljøbeskyttelsen i virksomheden.

I øvrigt henvises til udtalelsens punkt 3.4.

4.8. Der bør indføjes en ny artikel 8 A, som kan udformes således:

»Kommissionen fremsætter efter proceduren i Traktatens artikel 130 S forslag til emissionsgrænseværdier for de aktiviteter og processer, der er omtalt i Bilag I. Grænseværdierne fastsættes ud fra en miljøpolitisk prioritering og baseres på den bedste tilgængelige teknik. Hvad angår tekniske detaljer kan der henvises til anerkendte internationale eller europæiske normer. Der kan også indgå målsætninger, som skal realiseres gradvis.«

Begrundelse

Se udtalelsens punkt 3.3.3.

4.9. Artikel 9

— Stk. 1 bør formuleres således:

»De emissionsgrænseværdier, der er omtalt i artikel 8 A, skal sammen med foranstaltninger fra medlemsstaternes side sikre, at miljøkvalitetsnormerne ikke overskrides.«

Begrundelse

Denne tilpasning er nødvendig som følge af forslaget om at indføje artikel 8 A.

— Stk. 3 bør udgå.

Begrundelse

Se udtalelsens punkt 3.5.2.

I stedet kan indføres et nyt stk. 3, affattet således:

»Kommissionen fremsætter efter proceduren i Traktatens artikel 130 S forslag til miljøkvalitetsnormer baseret på en miljøpolitisk prioritering. Ved formuleringen af miljøkvalitetsnormerne inddrages Verdenssundhedsorganisationens retningslinjer for så vidt de er anvendelige og dækkende. Artikel 8 A, 2. og 3. punktum, gælder tilsvarende.«

Begrundelse

Se udtalelsens punkt 3.5.1.1.

4.10. Artikel 12

— Bestemmelserne i stk. 2 og 3 er for skematiske. Kun ved ændring af forhold, der har været afgørende for tilladelsen, og med henblik på tilpasning til den til enhver tid bedste tilgængelige teknik, er det nødvendigt at tage tilladelsen op til fornyet overvejelse. Fuldstændigt at gentage hele godkendelsesproceduren forekommer unødvendigt.

— Der næres betæneligheder ved stk. 4: Når en godkendelse udløber, er det ikke acceptabelt at forlænge driftstilladelsen i yderligere to år, navnlig ikke hvor man kan frygte, at der er fare for miljøet.

4.11. Efter artikel 13

Der bør indføres en ny artikel 13 A af følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at emissioner, der forårsages af aktiviteter og processer uden for anlæg, som ifølge artikel 3 sammenholdt med Bilag I er undergivet godkendelsespligt, begrænses så meget, som det er muligt med den bedste tilgængelige teknik. Bilag III og IV gælder tilsvarende.«

Begrundelse

Se udtalelsens punkt 3.3.1.

4.12. Artikel 14

Det må sikres, at videregående inddragelse af offentligheden i henhold til lovgivning i medlemsstaterne ikke berøres. Det gælder også arbejdstagernes og deres repræsentanternes medvirken i forbindelse med virksomhedens interne forberedelse af godkendelsesproceduren. Betydningen af virksomhedens egen sikkerhed og af miljøbeskyttelse i virksomheden er allerede berørt i udtalelsens punkt 4.7.

4.13. Artikel 17

I stk. 1 må det tilføjes, at beslutning om ændring af bilagene træffes af Rådet på forslag af Kommissionen efter behandling i det rådgivende udvalg og under medvirken af Parlamentet efter proceduren i traktatens artikel 130 S, dvs. også under inddragelse af Det Økonomiske og Sociale Udvalg. Bilagens indhold er så vigtigt, at det forekommer uacceptabelt, at Kommissionen skulle kunne ændre dem, så meget mere som de forskellige interesseorganisationer har stor interesse i at medvirke.

4.14. Artikel 19

Stk. 4 bør udgå.

Begrundelse

Det er miljøpolitisk uacceptabelt helt at liberalisere anlæg, der hidtil har været omfattet af EF-direktiver, men ikke er nævnt i Bilag I.

4.15. Bilag I, II og III

4.15.1. De i Bilag I nævnte kategorier af aktiviteter og processer bør afstemmes efter direktivet om miljøkonsekvensanalyse.

Angående fyringsanlæg på over 50 MW (jf. direktiv 88/609/EØF) kan undtagelser for allerede bestående anlæg ikke forsvares.

For så vidt angår punkt 6.6 i bilag I, bør det i forbindelse med den videre behandling af direktivforslaget undersøges, om det med henblik på nitratdirektivet (91/676/EØF) er nødvendigt at medtage intensiv kvægvavl og affald herfra, og om det er praktisk muligt for de omfattende bedriftstørrelser. ØSU's forslag i punkt 4.11 i denne udtalelse (ny artikel 13 a) kan muligvis gøre bestemmelsen i nr. 6.6 i bilag I helt overflødig.

4.15.2. Bilag II bør afstemmes efter direktivforslagets artikel 19, stk. 3.

Særlig punkt 8 er problematisk: Alle bestående affaldsforbrændingsanlæg skal snarest muligt og uden undta-

gelsler underkastes den integrerede godkendelsesprocedure.

4.15.3. Listen i Bilag III bør udvides med dioxin (PCDD) og furan (PCDF).

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG 1

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Udtalelse Følgende stemte for udtalelsen:

ABEJON RESA, AMATO, ANDRADE, ARENA, ATAÍDE FERREIRA, BAGLIANO, BASTIAN, BELTRAMI, BENTO GONÇALVES, BERNS, BLESER, BOISSEREE, BONVICINI, BORDES PAGES, BOTTAZZI, BREDIMA-SAVOPOULOU, BRIESCH, VAN DEN BURG, BURNEL, CEBALLO HERRERO, CHRISTIE, COLOMBO, DAVISON, DE KNEGT, DECAILLON, D'ELIA, VAN DIJK, DONCK, DOUVIS, DRAIJER, DRILLEAUD, ETTY, EULEN, FERNANDEZ, FLUM, FRANDI, FRERICHS, GAFO FERNANDEZ, GAUTIER, GERMOZZI, GIACOMELLI, GIESECKE, GIRON, GOMEZ MARTINEZ, GREDAL, GREEN, HAGEN, VON HAUS, HOVGAARD JAKOBSEN, JANSSEN, JASCHICK, JENKINS, KAZAZIS, KIELMAN, KIENLE, KORFIATIS, KORYFIDIS, LAKA MARTIN, LANDABURU, LAUR, LINSSEN, LIVERANI, LÖW, LYNCH, MADDOCKS, MANTOVANI, MARGALEF, MAYAYO BELLO, MCGARRY, MERCE JUSTE, MERCIER, MEYER-HORN, MORALES, MORIZE, MORRIS, MOURGUES, MULLER E., MÜLLER R., MUNIZ GUARDADO, NIELSEN BENT, NIELSEN PREBEN, NIERHAUS, NOORDWAL, OVIDE ETIENNE, PANERO FLOREZ, PARDON, DE PAUL DE BARCHIFONTAINE, PAVLOPOULOS, PE, PELLARINI, PELLETIER C., PETERSEN, PETROPOULOS, PRICOLO, PROUMENS, QUEVEDO ROJO, RANGONI MACHIAVELLI, REBUFFEL, RODRIGUEZ GARCIA-CARO, ROMOLI, SALA, SANTIAGO, SANTILLAN CABEZA, SAUWENS, SCHLEYER, SEGUY, SILVA A., SOLARI, STOKKERS, STRAUSS, THEONAS, TIXIER, VANDERMEEREN, VASCO CAL, WICK, ZUFIAUR NARVAIZA.

Følgende stemte imod udtalelsen:

ASPINALL, BEALE, BELL, DUNKEL, GARDNER, GROBEN, PEARSON.

Følgende stemte hverken for eller imod udtalelsen:

ATTELY W.A., BARROW, CARROLL, GHIGONIS, KAFKA, LITTLE, MOBBS, MORELAND, WHITWORTH.

BILAG 2

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag, som havde karakter af en modudtalelse, blev forkastet.

Punkt 2, 3 (3.1-3.5.2.1 inkl.) og 4 (4.1-4.15.3 inkl.) erstattes af følgende:

2. Resumé af ØSU's udtalelse

- Den integrerede fremgangsmåde hilses velkommen.
- Efter ØSU's opfattelse bør direktivet ikke indeholde alt for detaljerede procedureregler.
- ØSU accepterer bestemmelserne om forholdet mellem emissionsgrænseværdier og miljøkvalitetsnormer.
- ØSU støtter direktivforslaget på grundlag af princippet om, at forureneren betaler.
- Da medlemsstaterne er ansvarlige for at udstede godkendelser, bør emissionsgrænseværdierne fastlægges på nationalt plan i henhold til subsidiaritetsprincippet.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU støtter den strategi, der ligger til grund for direktivforslaget, nemlig at angribe miljøforurening ved kilden (industri anlæg), dvs. den integrerede fremgangsmåde over for forurening af luft, vand og jordbund. ØSU kan godkende direktivforslaget under forbehold af følgende bemærkninger, da det lever op til målsætningen i EU-Traktatens artikel 130 R som ændret ved Maastricht-Traktaten (forsigtighedsprincippet, højt beskyttelsesniveau, bekæmpelse af miljøforurening ved kilden) og til Kommissionens og Rådets definition af subsidiaritetsprincippet [doc. KOM(93) 545 endelig udg.].

3.2. Til den integrerede fremgangsmåde hører

- industri anlægs konsekvenser ikke bare for miljømedierne (luft, vand, jordbund osv.), men også for forbruget af naturressourcer (herunder energikilder),
- ikke blot produktionsanlæg og -processer, men også de anvendte stoffers og de fremstillede produkters påvirkning af miljøet,
- lukkede kredsløb i virksomhederne, som kan medvirke til at præge produktionsprocessen ud fra princippet om så vidt muligt at undgå miljøforurening.

3.3. Direktivforslaget gør myndighedernes godkendelsesprocedure til det centrale element i den integrerede bedømmelse af industri anlægs miljømæssige relevans. Det anser ØSU for et rigtigt princip.

3.4. Det stemmer med forsigtighedsprincippet og princippet om, at forureneren betaler — som begge hører til retningslinjerne for EU's miljølovgivning (EF-Traktatens artikel 130 R) — at pålægge også de virksomheder, der ikke er undergivet godkendelsespligt, en grundlæggende forpligtelse, som dækker alle miljømedier og bygger på den bedste tilgængelige teknik. Myndighederne bør — under anvendelse af godkendelsesproceduren — på dertil egnet måde kontrollere, at denne forpligtelse overholdes.

3.5. ØSU mener, at Kommissionen i overensstemmelse med EF's hidtidige miljøpolitik bør koordinere medlemsstaternes politik vedrørende emissionsgrænseværdier ved hjælp af udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne og Kommissionen, således som det fremgår af direktivforslaget.

Grænseværdierne bør baseres på den bedste tilgængelige teknik og tage hensyn til de miljømæssige forhold for at sikre den mindst mulige indvirkning på miljøet som helhed.

Grænseværdierne kan fastlægges på mellemlang sigt i en rækkefølge, som dikteres af en miljøpolitisk prioritering. Der kan differentieres efter branche og eventuelt efter anlægsstørrelse.

3.6. I direktivet fremføres det med rette, at godkendelsesproceduren kun kan gennemføres, hvis der fastlægges emissionsgrænseværdier på lokalt eller nationalt plan.

ØSU mener, at subsidiaritetsprincippet, ret forstået, kræver, at grænseværdierne opstilles på nationalt plan.

Hvis det ifølge subsidiaritetsprincippet er sagens betydning for det indre marked og for kohærens, der er afgørende for, på hvilket niveau der skal gribes ind, må fastlæggelse af nationale grænseværdier have højeste prioritet. Det høje beskyttelsesniveau inden for Fællesskabet, som EU-traktaten kræver, kan ikke nås uden nationale grænseværdier.

Kun på denne måde kan der fastlægges integrerede miljøbeskyttelsesforanstaltninger i egentlig forstand.

3.7. ØSU er enig i, at man bør undlade at fastlægge alt for detaljerede enkeltbestemmelser vedrørende den administrative procedure, medmindre det er nødvendigt for at sikre ensartet gennemførelse af den integrerede miljøbeskyttelsesmetode. Dette gælder særlig, hvor detailbestemmelser i direktivet

— ville gøre det vanskeligt at indordne den nye godkendelsesprocedure i medlemsstaternes administrative procedurer og i den allerede foreliggende — og fortsat gældende — EF-ret (f.eks. direktivet om miljøkonsekvensanalyse og miljørevisionsforordningen, der delvis overlapper det foreliggende forslags anvendelsesområde),

— ville bringe koordineringen med bygge-, planlægnings- og naturfredningslovgivningen i fare,

— ville resultere i unødvendige regeloverlappinger eller kompliceret administration, uden at det medfører nogen egentlig forbedring af miljøbeskyttelsen. Dog må anvendelsen af generelle regler under ingen omstændigheder undergrave bestræbelserne på at nå frem til en integreret miljøbeskyttelse.

3.8. ØSU nærer store betænkeligheder ved direktivforslaget for så vidt angår forholdet mellem emissionsgrænseværdier og miljøkvalitetsnormer (immissionsværdier).

3.8.1. Det er principielt rigtigt, at der bør kræves emissionsbegrænsende foranstaltninger, som går videre end den bedste tilgængelige teknik, hvis miljøkvalitetsnormer overskrides. Men det bør overvejes, om sådanne foranstaltninger ikke også bør omfatte allerede bestående anlæg, for at flere virksomheder kan få mulighed for at etablere sig også i tæt befolkede områder.

3.9. ØSU afviser bestemmelsen i forslaget (artikel 9, stk. 3) om, at man kan undlade at anvende »den bedste tilgængelige teknik«, når blot kvalitetsnormerne overholdes.

— Bestemmelsen er i strid med forsigtighedsprincippet (EU-Traktatens artikel 130 R) og vil skabe konkurrenceforvriddning mellem forskellige industriområder.

— Bestemmelsen tager heller ikke hensyn til, at emissioner ofte har virkninger i andre regioner end der, hvor de opstår, f.eks. på grund af klimatiske, topografiske eller geologiske forhold (Bestemmelsen i forslagets artikel 16 er ikke tilstrækkelig.).

— Også økonomisk er bestemmelsen ufornuftig, fordi det før eller siden vil blive nødvendigt at ændre på anlæg, som er godkendt på mildere betingelser. Både teknisk og finansielt er det altid mere krævende at foretage en sådan ændring end at rette sig efter »den bedste tilgængelige teknik« fra begyndelsen (ved anlæggets opførelse eller ibrugtagning).

— Miljøkvalitetsnormer kan kun fastlægge minimumsstandarder, hvis de skal kunne efterleves. Men det betyder ikke, at områder, hvor forholdene er bedre, så kan nivelleres til »gennemsnitlig forurening«. Dermed ville man ikke fremme en »bæredygtig miljøvenlig udvikling« (femte miljøhandlingsprogram).

3.9.1. På den baggrund foreslår ØSU, at denne problematiske bestemmelse opgives.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 2

— I nr. 5 bør der sigtes til mængden af stoffer osv. (ikke massen). Desuden bør grænseværdierne defineres sådan, at man ikke kan omgå dem ved at fortynde emissionerne.

— I nr. 9 er definitionen af »væsentlig ændring« (forøgelse af emissionen på 5%) for rigoristisk. Det afgørende er, om en eventuel ændring af et anlæg medfører, at godkendelsesbetingelserne ikke længere kan overholdes, eller at miljøkvalitetsnormerne overskrides.

4.2. Artikel 3

Forslaget åbner ikke mulighed for at give delvise tilladelser (f.eks. til prøvedrift af et anlæg). Der kan også være behov for, at forsøgsanlæg kan behandles efter en forenklet procedure. Disse bemærkninger er tegn på, at det er uhensigtsmæssigt at fastlægge for mange proceduremæssige detaljer i direktivet (jf. udtalelsens punkt 3.7).

4.3. Artikel 4

En omfattende ny godkendelse af alle bestående anlæg er i mange tilfælde overflødig. Der bør kun stilles krav om ændring af godkendelsesbetingelserne, hvor miljøhensyn tilsiger det, herunder i tilfælde af

- ændring af et anlæg,
- forbedring af den bedste tilgængelige teknik til reduktion af emission (BAT),
- behov for at forbedre miljøsituationen.

4.4. Artikel 5

— Der bør i direktivet stilles krav om, at ansøgningen om godkendelse ledsages af al information og alt andet materiale, som er nødvendigt for at kontrollere, om det planlagte anlæg overholder de gældende emissionsgrænser.

— Angående stk. 1., 9. led, er man betænkelig ved kravet om, at ansøgningen skal indeholde en beskrivelse af »de muligheder, der er blevet overvejet og dernæst opgivet«. Den bestemmelse er urimelig. Det drejer sig alene om at overholde emissionsgrænserne og miljøkvalitetsnormerne, og der stilles ikke krav om, at disse mål skal nås ved hjælp af en bestemt teknologisk metode.

4.5. Artikel 6

ØSU anerkender, at det er nødvendigt at koordinere godkendelsesprocedurerne og de administrative afgørelser. Den bestemmelse i forslaget, der skal sikre dette, skal gennemføres i alle medlemsstater (det gælder særlig de stater, der har føderal struktur). Efter direktivets formål er det først og fremmest vigtigt at kræve, at den eller de myndigheder, der i henhold til en medlemsstats lovgivning er ansvarlig for ansøgningen om godkendelse, grundigt undersøger og dernæst træffer afgørelse om alle de aspekter, der berøres i direktivet.

4.6. Artikel 7

Den frist, der i stk. 2 fastsættes for behandlingens afslutning (6 måneder), er ikke fleksibel nok. Man må desuden huske på, at lovgivningen i nogle medlemsstater og direktivet om miljøkonsekvensanalyse, som der også skal tages hensyn til, stiller krav om omfattende inddragelse af offentligheden.

I øvrigt henvises til udtalelsens punkt 3.7.

4.7. Artikel 9

Stk. 1 bør affattes således:

»Emissionsgrænseværdier og foranstaltninger fra medlemsstaternes side skal sikre, at miljøkvalitetsnormerne ikke overskrides.«

Stk. 3 bør udgå.

4.8. Artikel 12

— Bestemmelserne i stk. 2 og 3 er for skematiske. Kun ved ændring af forhold, der har været afgørende for tilladelsen, og med henblik på tilpasning til den til enhver tid bedste tilgængelige teknik, er det nødvendigt at tage tilladelsen op til fornyet overvejelse. Fuldstændigt at gentage hele godkendelsesproceduren forekommer unødvendigt.

— Der næres betænkeligheder ved stk. 4: Når en godkendelse udløber, er det ikke acceptabelt at forlænge driftstilladelsen i yderligere to år, navnlig ikke hvor man kan frygte, at der er fare for miljøet.

4.9. Artikel 14

Det må sikres, at videregående inddragelse af offentligheden i henhold til lovgivningen i medlemsstaterne ikke berøres. Det gælder også arbejdstagernes og deres repræsentanternes medvirken i forbindelse med virksomhedens interne forberedelse af godkendelsesproceduren.

4.10. Artikel 17

I stk. 1 må det tilføjes, at beslutning om ændring af bilagene træffes af Rådet på forslag af Kommissionen efter behandling i det rådgivende udvalg og under medvirken af Parlamentet efter proceduren i Traktatens artikel 130 S, dvs. også efter høring af Det økonomiske og sociale Udvalg. Bilagernes indhold er så vigtigt, at det forekommer uacceptabelt, at Kommissionen skulle kunne ændre dem, så meget mere som de forskellige interesseorganisationer har stor interesse i at medvirke.

4.11. Artikel 19

Stk. 4 bør udgå.

Begrundelse

Der henvises til punkt 4.3 i denne udtalelse. Det er miljøpolitisk uacceptabelt helt at liberalisere anlæg, der hidtil har været omfattet af EF-direktiver, men ikke er nævnt i Bilag I.

4.12. Bilag I, II og III

4.12.1. De i Bilag I nævnte kategorier af aktiviteter og processer bør afstemmes efter direktivet om miljøkonsekvensanalyse.

Angående fyringsanlæg på over 50 MW (jf. direktiv 88/609/EØF) kan undtagelser for allerede bestående anlæg ikke forsvares.

4.12.2. Bilag II bør afstemmes efter direktivforslagets artikel 19, stk. 3.

Særlig punkt 8 er problematisk: Alle bestående affaldsforbrændingsanlæg skal snarest muligt og uden undtagelser underkastes den integrerede godkendelsesprocedure.

4.12.3. Listen i Bilag III bør udvides med dioxin (PCDD) og furan (PCDF).

Begrundelse for modudtalelsen

I sektionens udtalelse hævdes det, at Kommissionens forslag ikke er tilfredsstillende, da der ikke i tilstrækkelig grad tages hensyn til målene i artikel 130 R, som ændret ved Maastricht-Traktaten.

I modudtalelsen hævdes det, at Kommissionens forslag er tilfredsstillende i den foreliggende form, da det er i overensstemmelse med Maastricht-Traktaten og på linje med Rådets definition af subsidiaritet, f.eks. skal emissionsværdierne fastlægges på nationalt plan.

Afstemning ved navneopråb

Følgende stemte for ændringsforslaget:

ASPINALL, GARDNER, LITTLE, MERCE JUSTE, MOBBS, PANERO FLOREZ, RODRIGUEZ GARCIA-CARO, WHITWORTH.

Følgende stemte imod ændringsforslaget:

ABEJON RESA, AMATO, ANDRADE, ARENA, ATAÍDE FERREIRA, ATTLEY W.A., BAEZA, BAGLIANO, BASTIAN, BELTRAMI, BENTO GONCALVES, BERNS, BLESER, BOISSEREE, BORDES-PAGES, BOTTAZZI, BRIESCH, BURNEL, CARROLL, CASSINA, CEBALLO HERRERO, CHRISTIE, COLOMBO, CUNHA, D'ELIA, DAVISON, DE KNEGT, DE PAUL DE BARCHIFONTAINE, DECAILLON, DONCK, DRAIJER, DRILLEAUD, DUNKEL, ETTY, EULEN, FERNANDEZ, FLUM, FORGAS I CABRERA, FRANDI, FRERICHS, GAFO FERNANDEZ, GAUTIER, GERMOZZI, GIESECKE, GIRON, GOMEZ MARTINEZ, GREDAL, GREEN, GROBEN, HAGEN, HOVGAARD JAKOBSEN, JANSSEN, JASCHICK, JENKINS, KAZAZIS, KIELMAN, KIENLE, KORFIATIS, KORYFIDIS, LACA

MARTIN, LANDABURU, LAPPAS, LAUR, LINSSSEN, LIVERANI, LÖW, LYNCH, MADDOCKS, MASUCCI, MAYAYO BELLO, MCGARRY, MERCIER, MEYER-HORN, MOLINA VALLEJO, MORIZE, MORRIS, MOURGUES, MULLER E., MÜLLER R., MUNIZ GUARDADO, NIELSEN BENT, NIELSEN PREBEN, NIERHAUS, NOORDWAL, OVIDE ETIENNE, PARDON, PE, PEARSON, PELLARINI, PELLETIER C., PETERSEN, PETROPOULOS, POMPEN, PRICOLO, PROUMENS, QUEVEDO ROJO, RAMAEKERS, RANGONI MACHIAVELLI, REA, REBUFFEL, SANTIAGO, SANTILLAN CABEZA, SAUWENS, SCHLEYER, SEGUY, SILVA A., SPYROUDIS, STOKKERS, THEONAS, TIXIER, VAN DEN BURG, VAN DIJK, VANDERMEEREN, VASCO CAL, VON SCHWERIN, VON HAUS, WICK, ZUFIAUR NARVAIZA.

Følgende stemte hverken for eller imod ændringsforslaget:

BARROW, BERNABEI, GHIGONIS, GIACOMELLI, MORELAND, PELLETIER R., ROMOLI, SALA, SOLARI, STRAUSS.

Afstemmingsresultat

Stemte for: 8, stemte imod: 118, stemte hverken for eller imod: 10.

Udtalelse om unge landbrugere og generationsskiftet i landbruget

(94/C 195/20)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 27. januar 1994 under henvisning til forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at udarbejde en udtalelse om unge landbrugere og generationsskiftet i landbruget.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Hervé Morize til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, med et stort flertal af stemmer for, 18 imod og 8 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Rådet har på det græske formandskabs initiativ besluttet at igangsætte brede overvejelser over generationsskiftet i landbruget.

1.2. Den høje gennemsnitsalder inden for landbruget, tendensen til faldende indkomster og de stadig ringere produktionsmuligheder som følge af produktionsstyringen har svækket landbrugsmiljøet og vanskeliggør de unges nyetablering.

1.3. Hertil kommer en række andre faktorer, hvis betydning man ikke bør underkende: det negative syn på landbrugserhvervet i det øvrige samfund og befolkningsflugten fra visse länddistrikter, som gør levevilkårene på landet lidet tiltrækkende.

1.4. Der bør i EU iværksættes en overordnet dynamisk politik, som formår at indgyde unge landmænd ny tillid, og som sikrer dem reelle fremtidsmuligheder.

1.5. ØSU er klar over, at der i en analyse af landbrugsforholdene i EF nødvendigvis må tages hensyn til de dybt virkende strukturbetingede skævheder, som eksisterer mellem EU's forskellige regioner.

1.6. EU bør i al sin politik så vidt muligt søge at rydde disse skævheder af vejen.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU udtrykker tilfredshed med, at Rådet (landbrugsministrene) omsider tager fat på generationsskiftet i landbruget. Landbrugserhvervets vanskelige forhold nødvendiggør overvejelser over, hvorledes det europæiske landbrug atter kan bibringes fremtidsperspektiver.

2.1.1. ØSU anser det for nødvendigt at medtage samtlige landbrugsarbejdere i disse overvejelser. Forbedring af vilkårene for dem, der arbejder i landbruget, er en af Rom-Traktatens landbrugsmålsætninger.

2.1.2. ØSU havde allerede i sin initiativudtalelse om »Den fælles landbrugspolitik indvirkning på de sociale vilkår for lønmodtagere ansat i landbruget« fremhævet mangelen på regler inden for dette område. Det betone- de især, at det virkelige mål med en reform af landbrugs- politikken var at skabe produktionsformer og -enheder, der er levedygtige på langt sigt for at tilbyde sikkerhed i ansættelsen og rimelige arbejdsbetingelser til land- brugsarbejdere og lønmodtagere i det første forar- bejdningsskred.

2.1.2.1. ØSU fremsatte forslag om oprettelse af et informationssystem for at forbedre kendskabet til land- brugets arbejdsvilkår og for så vidt muligt at gøre disse mere ensartede. Endvidere foreslog ØSU at iværksættes sociale ledsage- og udviklingsprogrammer på EU-plan for ikke-sæsonansatte.

2.1.2.2. Forslagene er stadig højaktuelle, og de bør indgå i landbrugsministrenes overvejelser.

2.2. ØSU fastholder i øvrigt, at landbruget og dets følgerhverv spiller en vigtig rolle i bestræbelserne på at bevare og skabe arbejde i landområderne i et stadig mere bypræget samfund med stigende arbejdsløshed samt ændrede livsformer og fritidsaktiviteter.

2.3. I første række skal landbruget gøres konkurren- cedygtigt og gives adgang til markederne. Reformen af den fælles landbrugspolitik har i bund og grund ændret produktionsbetingelserne og balancen mellem de for- skellige sektorer; den har resulteret i administrative besværligheder og har gjort bedrifterne mere sårbare. De initiativer, der skal iværksættes, bør tage højde for disse aspekter, og de bør sørge for at genskabe tilliden i hele landbrugssektoren.

2.4. Udsiftningen af den generation, som forlader landbruget i tidsrummet indtil århundredets udgang, er endnu ikke på plads.

2.4.1. På EU-plan fremgår følgende af den seneste EUROSTAT-undersøgelse (1987) af landbrugsbedrifts- strukturerne:

— I EU findes der ca. 8,6 millioner bedrifter af meget uens gennemsnitsstørrelse (fra 4 til 65 ha) med et samlet areal på 115 millioner ha. Gennemsnitsind- komsterne er meget skævt fordelt.

— Cirka 55% af bedrifterne drives af landmænd på 55 år og derover (30,6% i aldersgruppen 55 til 65 år og 23,7% på over 65 år). Mange af dem ved ikke, om de får en efterfølger. Situationen forværres yderligere af det betydelige fald i fødselstallet i landbrugsfamilierne.

— Hver tredje landmand er deltidslandmand.

2.4.1.1. Den aldrende landbrugsbefolkning og de meget uensartede strukturer vil i de kommende år af- stedkomme en lang række ændringer i de nuværende balanceforhold.

2.4.1.2. Der er i EU's forskellige regioner meget stor forskel på, hvor stor en procentdel af unge, der overtager ældres bedrifter. Den høring, ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri har foretaget af unge fra alle medlemsstater, viser, at etableringsbetingelserne gene- relt er dårlige i alle lande. Disse problemer varierer stærkt og vedrører bl.a. bedriftenes størrelse, arveafgif- ternes omfang, finansiering, høj rente og problemer med at opnå ret til tilskud og kvoter.

2.4.1.3. Disse forhold udelukker, at man kan indtage en laden-stå-til holdning, idet det ville føre til en øget affolkning af visse ugunstigt stillede regioner. Det er i stedet nødvendigt at indføre foranstaltninger og tilveje- bringe forudsætninger, som kan tilskynde unge land- mænd til at etablere sig.

2.4.2. Etableringsstøtte er hovedelementet, når man skal fremme generationsskiftet i landbruget. Hovedsig- tet med Fællesskabets struktur- og etableringspolitik har siden starten været at gøre bedrifterne økonomisk levedygtige. Dette sigte er stadig topaktuelt.

2.4.3. Men de demografiske problemer må løses på regionalt plan. I nogle områder er det muligt at finde nye landmænd i den pågældende region, mens man i andre er nødt til at rekruttere landmænd uden for regionen. Man bør opfordre til geografisk og social fleksibilitet, dvs. forsøge at få unge uden en baggrund i landbrugsmiljøet til at gå ind i sektoren.

2.4.4. ØSU har konstateret, at der er store forskelle på, hvordan medlemsstaterne forvalter en politik om etableringsstøtte, idet en sådan er valgfri og derfor helt op til medlemsstaterne selv at iværksætte. ØSU bemærker, at der bør være mindre forskel på etable- ringsordningerne.

2.4.5. Uanset hvilken region der er tale om, er det risikabelt at beslutte sig for at blive landmand, især på grund af de økonomiske forpligtelser, det indebærer. Den økonomiske risiko varierer i forhold til produk- tionsformen, de eksisterende markeder og den unge landmands evner. Den menneskelige risiko er heller

ikke den samme overalt, idet den hænger sammen med miljøet set i bred forstand (infrastruktur, befolknings-tæthed, erhvervsgrundlag).

2.4.5.1. Derfor er det nødvendigt at udforme en politik, der tager højde for de forskellige lokale, regionale forhold, der eksisterer i hele EU.

2.4.6. I øvrigt understreger ØSU, at EU's og medlemsstaternes regler somme tider er for strenge, og det er årsagen til, at mange unge landmænd udelukkes fra at få etableringsstøtte.

2.5. ØSU lægger helt afgørende vægt på, at man erkender den særlige situation, landmanden, ægtefællen og deres familie befinder sig i, og at man tager hensyn til denne befolkningsgruppes særlige vanskeligheder (familiemæssige bånd, besvær med at følge et uddannelsesforløb, alder ved start af bedrift, ringe muligheder for social sikring m.m.).

2.6. ØSU lægger afgørende vægt på at skabe den nødvendige infrastruktur som grundlag for et levende miljø i landområderne, herunder transport, serviceydelser, skoler m.m.

2.7. Det faldende befolkningstal inden for erhvervet udgør en trussel, men det kan også være en fordel. Den politik, der skal iværksættes, må udnytte fordelene, der ligger i befolkningsudviklingen, til at øge tempoet i omstruktureringen af landbrug med henblik på at skabe sunde enheder og samtidig lette fremtidige nyetableringer i hele EU, således at man på den måde styrker den europæiske landbrugssektor.

3. Områder, der skal styrkes for at skabe en mere sammenhængende politik

3.1. ØSU mener, at Fællesskabet bør koncentrere sig om at tage initiativer på fire hovedområder og sørge for indbyrdes sammenhæng imellem dem. Områderne er følgende: Uddannelse, etablering, ejerskifte og omstrukturering.

3.1.1. Hvad angår etableringsstøtte, mener ØSU, at den bør gives til unge landmænd i hele EU. Derfor bør der iværksættes en evaluering af, hvordan der tildeles etableringsstøtte i hvert enkelt medlemsland.

3.1.2. ØSU mener, at der bør ydes støtte til såvel landmænd som landarbejdere, der etablerer sig/tager arbejde uden for deres hjemregion.

3.1.3. Herudover bør man justere den nuværende politik for etableringsstøtte i forhold til de nye rammer for landbrugsområdet. Det bliver uden tvivl nødvendigt at revidere og slække på visse støttebetingelser, dog ikke det grundlæggende, at det skal dreje sig om levedygtige landbrug: aldersgrænsen bør revideres, og man bør tage større hensyn til folk, der har dobbeltarbejde.

3.2. ØSU mener, at der bør være større sammenhæng mellem etablering og uddannelse.

3.2.1. Det kræver en god uddannelse og stor fleksibilitet at arbejde inden for et erhverv, der er under så stor udvikling som landbruget. Uddannelsen bør prioritere reduktion af omkostningerne og øget effektivitet hos landmanden frem for en stigning i produktionen. Man bør også opfordre de unge landmænd til at tage nye initiativer og til at opsøge nye områder for indtjening (som for eksempel »grøn turisme« og andre serviceydelser).

3.2.2. Man bør derfor fremme uddannelsen på EU-plan for at sikre større uddannelsesmæssig ækvivalens. Endvidere må det gøres muligt for kommende landmænd — der endnu ikke modtaget landbrugsuddannelse — at deltage i kurser.

3.2.3. ØSU understreger vigtigheden af, at den unge landmand får en praktisk erfaring inden for det område, han har valgt. EU bør opmuntre til praktikordninger, som giver praktikanterne mulighed for at udforme projekter i overensstemmelse med de faktiske forhold, og opnå erfaring uden for deres hjemland eller -region. Der bør ydes fællesskabstilskud hertil. Man bør ligeledes styrke uddannelsen af lønmodtagere inden for landbruget.

3.2.4. I hele EU bør der iværksættes et erhvervsorienterings- og rådgivningsprogram for unge landmænd, så disse informeres bedre om landbrugets erhvervsmæssige stilling, om finansieringsmuligheder og om udviklingsprojekter for landdistrikterne.

3.2.5. I øvrigt er der stadig et stort behov for at give landmændene flere informationer. EU bør gøre mere reklame for landdistriks- og landbrugserhvervene. Man kunne for eksempel lade EU samfinansiere en kampagne, der skal forbedre det image, de landlige erhverv har i offentligheden.

3.3. I direkte tilknytning til etableringspolitikken bør det gøres lettere at foretage ejerskifte.

ØSU mener, at dette mål kan nås ved, i tilfælde af arv, at gøre det lettere for den unge at erhverve bedriften og ved at reducere arveafgifterne.

3.3.1. På grund af risikoen for at bedrifter forsvinder eller udstykkes, er ejerskifte en vigtig del af processen med at føre faget videre til den næste generation.

3.3.2. Det er i dag for det meste umuligt for en ung landmand både at købe en bedrift og samtidigt have startkapitalen til at udnytte den. Derfor er det nødvendigt med meget pragmatiske ordninger, både økonomisk, juridisk og skattemæssigt for at løse problemet med startkapitalen. Især bør lovgivningen justeres for at nedbringe omkostningerne ved ejerskifte.

3.3.3. De unge landmænd bør også i de første år efter etableringen enten være fritaget for skat eller modtage støtte til udvikling af bedriften for at undgå, at ejerskifteafgiften bliver en for stor byrde for dem. Den »nye« landmand bør have ro til at befæste sin position som ejer, da skatten ved ejerskifte alt for ofte er kolossal i forhold til den investerede kapital.

3.3.4. Endvidere bør det gøres lettere på EU-plan at forpagte jorden, og man bør mildne de restriktioner, der findes på dette område i de forskellige medlemsstater.

3.4. ØSU opfordrer endvidere til en progressiv harmonisering af skatte- og socialpolitikken i medlemsstaterne.

3.4.1. Skattesystemet bør opmuntre til en tidlig overførsel af landbrugsjorden til unge landmænd. Hvis ejeren for eksempel foretager en overførsel som 60-årig, bør der ikke pålægges nogen skat, hvorimod der bør opereres med en gradvis forhøjelse af beskatningen ud over denne aldersgrænse.

3.4.2. ØSU bemærker, at en trinvis gennemførelse kan lette ejerskiftet, især hvis man samtidig opretter et selskab. Med et selskab kan kapitalen overføres over adskillige år, hvilket giver den nye ejer en reel, social og erhvervmæssig status; selskaber er også fortrinlige til at anbringe familiekapital i.

3.4.3. ØSU gør opmærksom på fordelene ved at gruppere bedrifter og oprette selskaber som et middel til at rationalisere investeringer og omkostninger samt sikre

en bedre organisering af arbejdet. Oprettelsen af et selskab kan være et svar på de voksende vanskeligheder, landmanden i dag står over for.

3.4.4. De færreste beslutninger på fællesskabsplan i overensstemmelse med reformen af den fælles landbrugspolitik tager imidlertid hensyn til muligheden for at oprette selskaber og hæmmer derved denne måde at administrere landbrug på.

3.5. Omstrukturering er et nøgleord i ejerskiftepolitikken. Omstrukturering skal forhindre, at landdistrikter lægges øde, uden at produktionen forøges.

3.5.1. Men det tager fem til ti år at iværksætte et omstrukturingsprojekt, og det er nødvendigt at tage højde for befolkningsudviklingen inden for landbrugsfaget, de økonomiske forhold og forventningerne til den fremtidige samfundsmodel. Herudover kræver det planlægning af en lang række aktioner for at tilpasse landbruget til de nye rammer.

3.5.2. Derfor må omstrukturingsprojekter bakkes op af initiativer på såvel EU-, nationalt og lokalt plan.

3.5.3. ØSU anser omstrukturering for at være hovedmålet med ordninger til førtidspensionering af landmænd. Derfor er det afgørende at sørge for en sammenkobling mellem førtidspensionering og overdragelse af bedriften.

3.5.4. For at lette etableringen i områder, hvor det er svært at drive landbrug, kunne man for eksempel bevilge en førtidspensionering til landmænd, der stopper og overdrager bedriften til en ny landmand — der endnu ikke har etableret sig — uden at kræve, at han skal foretage en udvidelse, bortset fra i tilfælde hvor enheden ikke er stor nok til at kunne drives økonomisk rentabelt.

3.5.5. Det er også nødvendigt at koordinere alle tiltag i forbindelse med ophør generelt eller ophør af enkeltproduktioner (rydningspræmier i vinsektoren, mælketilskud osv.) og kravene om retten til førtidspensionering, for at sikre, at man fremmer strukturændringer i stedet for at forhindre dem.

3.6. ØSU har set nærmere på problemet med tildeling af kvoter og præmier til de unge landmænd. Det mener, at en ung nystartet landmand ikke bør være truet på sit brød, hverken på grund af problemer med at få adgang til et utilstrækkeligt marked eller på grund af økonomiske spekulationer i forbindelse hermed, idet det ville stille ham ringere end andre producenter. Det bør indgå i Fællesskabets regler, at i hvert fald en del af de kvoter, som frigøres på markedet eller fra nationale reserver, tildeles de unge landmænd.

3.7. I den overordnede politik er det nødvendigt med effektive instrumenter for at løse generationsskiftet inden for landbruget. ØSU understreger nødvendigheden af, at der er sammenhæng mellem de iværksatte initiativer på alle niveauer (unions-, nationalt og lokalt).

4. Forslag til tilpasning af fællesskabspolitikker, der indeholder fremtidsperspektiver for landmændene

4.1. Der er enighed om, at landbruget har to hovedfunktioner:

- en økonomisk, der består i at forsyne med fødevarer og andre produkter, såvel som tjenesteydelser til resten af samfundet,
- en funktion, der består i at beskytte miljøet og sikre jorden.

4.1.1. De to funktioner opfattes forskelligt i EU, afhængigt af region og produktionsform. Men der er enighed om, at de to funktioner skal supplere hinanden.

4.2. Landbrugspolitikken skal fokusere på at forbedre de europæiske landmænds konkurrenceevne.

Reformen af støtteordningerne og produktionsstyringen gør adgangen til markedet til et nøgleelement i landbrugets udvikling.

4.2.1. Derfor må man i reglerne for tildeling af støtte undgå risikoen for at flytte produktionen. Det skal være muligt for bestemte produkter at bevare forbindelsen til bestemte områder; placeringen skal ikke kun foretages ud fra økonomisk logik, alt efter hvilke produktions- og salgskæder, der er konkurrencedygtige på et givent tidspunkt.

4.2.2. Men produkters tilknytning til bestemte områder bør ikke låse eller fastfryse produktionsmønstrene på de enkelte bedrifter.

4.2.3. Etableringsprojekter bør have tilstrækkelig adgang til markedet.

4.2.4. Sikring af jorden har fået stigende betydning i takt med, at antallet af aktive landmænd falder, og hensynet til miljøet stadig vejer tungere i samfundet. Den stigende urbanisering og arbejdsløshed nødvendiggør dels en bedre forvaltning af jorden, dels en revitalisering af landområderne.

4.2.5. Det landbrugsmiljøprogram, der ledsager reformen af den fælles landbrugspolitik, gør det nok muligt at finansiere miljøforvaltningsprogrammer og programmer vedrørende vedligeholdelse af landbrugs-

jord og skovområder, men landbrugsmiljøprogrammet bør udbygges via nye aktioner, og finansieringen bør styrkes.

4.2.6. ØSU mener, at Fællesskabets indsats især kan styrkes ved:

- at hjælpe og støtte kollektive fællesprojekter for miljømæssig korrekt forvaltning af jorden,
- at give fortrinsstilling til lokale kontraktlige aftaler, hvilket er den eneste måde, hvorpå man kan tage hensyn til situationen i lokalområdet.

4.2.7. Erhvervsorganisationerne bør medvirke til at udbrede kendskabet til samt fremme og koordinere sådanne aktiviteter.

4.2.8. Endelig bør EU gøre mere for at opmuntre til at udvikle serviceaktiviteter.

4.2.9. ØSU har set nærmere på en række af disse nye tiltag inden for landbruget. Det er bevidst om vanskeligheden ved på nuværende tidspunkt at overskue alle behov og muligheder. EU bør i sin politik lægge større vægt på at udnytte naturressourcerne og landområderne bedre. Endvidere bør den opmuntre til diversificering, udvikling af »grøn turisme« og miljøerhverv.

4.3. ØSU har også set på problemet med deltidslandmænd. Der findes i EU et stigende antal personer, der har erhvervet som deltidsbeskæftigelse, og som har et andet job ved siden af for at supplere deres indkomst. Denne udvikling vidner om kreativiteten inden for landbrugssektoren og om en stor evne til at tilpasse sig, men den tvinger udøverne til jobmæssigt at sprede sig, og fjerner dem dermed længere og længere fra den funktion, en landmand normalt har.

4.3.1. Det er derfor nødvendigt som et første skridt at etablere de juridiske rammer for »diversificerede landbrugsforetagender«, hvori alle aktiviteter kan indgå.

4.3.2. Skattelovs-, sociallovs- og andre lovhindringer for dobbeltjob bør ryddes af vejen. EU's og medlemsstaternes juridiske rammer passer dårligt til virkeligheden på landet, hvor grænserne mellem de forskellige økonomiske aktiviteter har en tendens til at udviskes.

5. Konklusion

5.1. ØSU er overbevist om, at der er et akut behov for en altomfattende undersøgelse af landbrugets fremtid og især af generationsskiftet. De tiltag, der iværksæt-

tes, må frem for alt opmuntre til nyetableringer inden for landbruget.

5.1.1. Det er vigtigt at se det demografiske problem i øjnene nu, idet balancen i landområderne i mange af EU's regioner i dag er truet. En laden-stå-til holdning vil føre til en dramatisk koncentration inden for erhvervet og til den dramatisk underminering af landdistrikterne.

5.2. ØSU mener, at Fællesskabets politik bør tage hensyn til de dybtgående forandringer, der foregår inden for landbrugserhvervet: kommende landmænds

nye profil, den stadige forøgelse af bedrifternes areal og den investerede kapital, udviklingen af nye landbrugsbaserede erhverv og nye måder at tackle dobbeltbeskæftigelsen på.

5.3. ØSU er overbevist om, at landbruget har stor betydning for beskæftigelsen i landområderne, hvad enten det gælder gen- eller nyskabelse af jobs, hvilket igen har en afsmittende virkning i sektorerne før og efter den egentlige landbrugsproduktion. Den lave befolkningstæthed i landområderne, udviklingen i livsformer samt landbefolkningens forventninger gør det nødvendigt at overveje en bedre organisering af servicefaciliteterne og at skabe den infrastruktur, der er nødvendig for at kunne bo på landet.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om markedsføring af biocidholdige produkter

(94/C 195/21)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 18. august 1993 under henvisning til EØF-Traktatens artikel 100 A at anmode Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbruger-spørgsmål, der udpegede Georges Proumens til ordfører som afløser for Felix Kafka. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 28. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU godkender det foreliggende direktivforslag, i det omfang det tager sigte på at beskytte menneskers og dyrs sundhed samt miljøet. Det fremsætter dog følgende kommentarer.

ØSU erkender fuldt ud, at problemerne er meget komplekse, men kunne dog have ønsket, at teksten havde været mere klar og præcis. Hvis den ikke ændres, suppleres eller ekspliciteres, frygter ØSU, at der vil opstå fortolkningsproblemer både for medlemsstaternes kompetente myndigheder, og for fabrikanterne, brugerne og importørerne.

1. Baggrunden

1.1. I forbindelse med udarbejdelsen af direktiv 91/414/EØF om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler⁽¹⁾ opstod den tanke, at der burde opstilles et særskilt direktiv om pesticider til ikke-landbrugsmæssige formål. Man mente dog, at disse produkter sammen med andre producenter burde placeres i kategorien biologisk aktive midler til ikke-landbrugsmæssige formål. I denne forbindelse blev det klart, at disse midler, med hensyn til deres art og anvendelse, adskilte sig stærkt fra pesticider, hvorfor man valgte udtrykket »biocider«.

1.2. Biocider kan anvendes til bekæmpelse af mikroskopiske organismer, såsom virus, bakterier, svampe og gær, og større organismer, såsom insekter, små gnavere (rotter, mus m.v.), bløddyr, alger og endog visse fugle.

1.3. Alle disse organismer kan være sundhedsskadelige for mennesker og dyr, forurene naturlige eller forarbejdede produkter, angribe materialer, f.eks. murværk, træ og maling. De kan ligeledes forurene vandrørssystemer og klimaanlæg og angribe eller endog undergrave dæmninger og diger.

Denne liste er dog langt fra udtømmende.

Selv om man ved hjælp af biocider kan undgå sådanne gener, er det klart, at man må sørge for, at misbrug eller uheldig brug af dem ikke skaber andre gener, især for mennesker og/eller dyr.

2. Indledende bemærkninger

2.1. Det fremgår af ovenstående, at der findes et meget stort antal biocider til mange forskellige formål, og at de adskiller sig stærkt fra plantebeskyttelsesmidler som omhandlet i direktiv 91/414/EØF. Det anslås, at der findes flere tusind forskellige biocider (f.eks. ca. 200 desinficerende midler alene til husholdningsbrug).

2.2. I betragtning af denne mangfoldighed og den kendsgerning, at der allerede findes nationale bestemmelser på visse områder, har Kommissionen fundet det nødvendigt at udarbejde et direktiv på grundlag af traktatens artikel 100 A med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning på området, dog uden at se bort fra miljøbelastningen fra disse produkter.

2.3. For at bestemme, hvilke aktive stoffer der kan anvendes i biocider, har Kommissionen fastsat, at medlemsstaternes myndigheder, i overensstemmelse med nærhedsprincippet, skal opstille en liste over disse stoffer; denne liste centraliseres efterhånden på europæisk plan på listen i bilag I, som i begyndelsen vil være tom. Bortset fra den betydning, en sådan liste vil få for gennemførelsen af direktivforslaget, vil den også gøre virksomhedernes dokumentationsarbejde nemmere.

2.4. Derefter skal virksomheder, som markedsfører biocidholdige produkter, udarbejde nogle dossierer, som er nærmere beskrevet i bilagene til forslaget. Det drejer sig om:

— et dossier for de aktive stoffer, der indgår som bestanddele i biocidholdige produkter,

— et dossier for (selve) de biocidholdige produkter.

⁽¹⁾ EFT nr. C 56 af 7. 3. 1990.

2.5. På linje hermed har Kommissionen i øvrigt foreslået, at en godkendelse af biocidholdige produkter, der gives i én medlemsstat, anerkendes i de andre medlemsstater.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU deler Kommissionens ønske om at beskytte menneskers og dyrs sundhed og miljøet.

3.2. ØSU kan helt tilslutte sig, at de nationale myndigheder indsamler oplysninger om de aktive stoffer, ikke blot fordi denne fremgangsmåde er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, men også fordi visse aktive stoffer, bl.a. af geografiske og klimatiske grunde, vil kunne anvendes i én medlemsstat, men ikke nødvendigvis i andre.

3.3. ØSU kan kun støtte princippet om gensidig anerkendelse af dossiererne, som er et princip, som man genfinder for andre produkter som pesticider i landbruget eller bioteknologiske lægemidler. ØSU ser dog med bekymring på, at Kommissionen accepterer undtagelser, hvilket bringer selve princippet om gensidig anerkendelse i fare.

3.4. Uden at ville komme nærmere ind på problemerne omkring det samlede overslag over omkostningerne ved udarbejdelse af et dossier er ØSU dog betænkelig ved udgifterne, som vil kunne nå op på 120 000 ECU for hver godkendelse. Beløbet vil tilmed normalt være betydeligt højere i forbindelse med dossierer for »aktive stoffer«.

3.5. I betragtning af at det store antal produkter, der henhører under kategorien biocider, og som vil medføre et lige så stort antal dossierer — som skal ganges med antallet af medlemsstater, der skal have en genpart heraf eller en oversættelse — bliver der tale om en meget tung administrativ procedure. Det er vigtigt, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne vurderer, hvor komplekst hele projektet er, også selv om det drejer sig om kortfattede dossierer.

ØSU beder Kommissionen om at lægge pres på medlemsstaterne, for at de kompetente myndigheder, der skal behandle de kortfattede dossierer, accepterer oplysningerne heri uden at foretage yderligere undersøgelser, hvilket ville være dobbeltarbejde.

3.6. Kommissionen erkender i øvrigt selv, at gennemførelsen af direktivet vil tage adskillige år, med en overgangsperiode på 10 år for biocider, som er markedsført inden direktivets ikrafttræden.

3.7. Denne situation og de administrative følger heraf vil navnlig blive en stor byrde for de små og mellemstore virksomheder, som er meget talrige i de sektorer, der omfattes af direktivet (jf. dets bilag V).

3.8. ØSU har forstået, at de to vigtigste foranstaltninger, nemlig positivlisten over aktive stoffer og dossieret for færdigvarer, har forskellige (finansielle og/eller materielle) følger, alt efter om det drejer sig om virksomheder, der fremstiller og/eller markedsfører de aktive stoffer, eller virksomheder, som ud fra disse aktive stoffer formulerer færdigvarer, for hvilke der skal fremlægges et dossier.

3.9. ØSU har drøftet forholdet/overlappingerne mellem listen over aktive stoffer, som skal udarbejdes i bilag I i foreliggende direktivforslag og listen over farlige stoffer, udarbejdet i medfør af Rådets direktiv 67/548/EØF samt ændringer hertil.

3.10. Kommissionen har i den forbindelse taget skridt til at ophæve forpligtelsen til registrering af stoffer på listen over farlige stoffer (direktiv 67/548/EØF), fordi oplysningerne i det dossier, der skal forelægges for de i det foreliggende forslag omhandlede aktive stoffer, er mere detaljerede end de oplysninger, der kræves i direktiv 67/548/EØF.

3.11. Dette indebærer, at de pågældende oplysninger, såfremt de aktive »biocidholdige« stoffer er »farlige« ifølge definitionen i direktiv 67/548/EØF, også skal være indeholdt i det dossier, der skal indgå i bilag I.

3.12. ØSU så i øvrigt gerne, at Kommissionen fastsætter bestemmelse om disse biocidholdige produkters virkninger på overfladevand og grundvand.

4. Specifikke bemærkninger

4.1. Artikel 2

4.1.1. Angående definitionen af biocidholdige produkter, opkaster ØSU spørgsmålet, om ikke denne meget brede definition kan afføde vanskeligheder eller tilmed konflikter, når den skal iværksættes i de forskellige medlemsstater.

4.1.2. Naturligvis belyser listen over produkterne i forslagens bilag V forskellige aspekter heraf, men det undgås dog ikke, at der er mulighed for vide, mindre berettigede, fortolkninger.

4.1.3. ØSU foreslår derfor, at definitionen — med mindre bilag V gøres mere klart og eksplicit — omformuleres ved at tilføje »udelukkende eller primært« efter »som...« og før »er bestemt til«.

4.2. Artikel 3

4.2.1. I stk. 2 mener ØSU, at formuleringen »inden for en rimelig frist« skaber risiko for forsinkelser, som kan være til skade for virksomhederne og brugerne, og foreslår formuleringen »inden for en frist på højst 12 måneder efter forelæggelsen af det samlede dossier«.

For færdigvarer kan fristen dog være kortere, f.eks. 6 måneder.

4.3. Artikel 5

4.3.1. Selv om ØSU forstår, at der på baggrund af nye oplysninger kan være behov for fornyet vurdering af godkendelserne, finder det dog, at dette kun bør ske, hvis der er præcise begrundelser herfor, samt at det kun bør ske exceptionelt.

4.4. Artikel 6, stk. 4

4.4.1. Beslutningen om at lade de myndigheder, der skal udstede godkendelserne, fastsætte brugsvilkårene eller de mængder, der kan anvendes, kan nemt vise sig at være uhensigtsmæssig.

Det er vigtigt, at denne procedure udformes i samråd med de berørte industrigrene og på grundlag af de data, der indeholdes i dossiererne for henholdsvis de aktive stoffer og for færdigvarerne.

4.5. Artikel 7

4.5.1. Det synes at fremgå af denne artikel, at den ansvarlige for markedsføringen i Den Europæiske Union i det dossier, han skal indgive til de kompetente myndigheder i de medlemsstater, han henvender sig til, har ret til kun at henvise til eksisterende oplysninger som anført i bilag I, for så vidt angår de aktive stoffer, som er leveret af en anden virksomhed, der har givet tilladelse til, at disse data kunne udnyttes.

4.5.2. Det bør i den forbindelse bemærkes, at den virksomhed, der markedsfører det færdige produkt, i de fleste tilfælde er en anden end den eller de virksomheder, der producerer det aktive stof, der findes i det færdige produkt.

4.5.3. Eftersom dossieret for det »færdige produkt« skal tage højde for oplysningerne i dossieret for det »aktive stof«, kan virksomheden ikke modtage disse dossierer, medmindre den er i besiddelse af en »skriftlig tilladelse« fra den virksomhed, der har indgivet oplysninger vedrørende det pågældende aktive stof.

4.5.4. ØSU er naturligvis fuldt ud klar over, at udarbejdelsen af et dossier for »aktive stoffer« (som anført i punkt 3.4) har indebåret meget høje udgifter, og det er derfor rimeligt, at den virksomhed, der producerer dette aktive stof, kan forlange en forholdsmæssig betaling af brugeren for at få adgang til dossieret.

4.5.5. Dette krav er så meget desto mere berettiget, når det drejer sig om et færdigt produkt, der er importere-

ret fra et tredjeland, for hvilket der obligatorisk kræves et dossier for de aktive stoffer, men hvor der ikke sker betaling for det aktive stof, der er produceret eller markedsført i Den Europæiske Union.

4.5.6. Kommissionen foreslår derudover, at flere virksomheder i henseende til dossieret for aktive stoffer sammen kan gennemføre en række forsøg for at undgå gentagelse af samme forsøg, især forsøg på levende organismer.

4.5.7. Det fremgår af disse overvejelser, at selv om den »skriftlige tilladelse« er økonomisk berettiget, bør det ikke føre til et salgsmonopol, som gives i medfør af denne administrative procedure.

4.5.8. Det er klart, at hvis flere virksomheder mutatis mutandis producerer det samme aktive stof, vil dette monopol være anderledes, idet konkurrencen vil spille ind (uden at dette dog udelukker stiltiende aftaler). Men hvis der kun er én producent, kan han stille så store økonomiske krav, at producenter af færdige biocidholdige produkter kan blive udelukket fra markedet.

4.5.9. ØSU opfordrer derfor Kommissionen til grundigt at undersøge konsekvenserne af denne proces i samarbejde med de berørte virksomheder, som for deres part generelt har udtrykt tilfredshed med det samarbejde, der er etableret med EF-institutionerne på dette område.

4.6. Artikel 9

4.6.1. ØSU konstaterer, at de aktive stoffer, der skal optages i bilag I, skal indeholde præcise oplysninger om de påtænkte anvendelsesformål.

4.6.2. Men ØSU har konstateret, at dossiererne skal suppleres med oplysninger om de koncentrationer, der er tale om i biociderne, alt efter hvad de skal anvendes til. Hvis dette krav bliver gjort gældende, bør oplysningerne betragtes som delvis fortrolige.

4.6.3. ØSU har i øvrigt spurgt Kommissionen om, hvad konsekvenserne vil være af en udvidelse af et givet aktivt stofs anvendelsesmuligheder. I sådanne tilfælde bør det ikke være nødvendigt at indgive et nyt dossier. Det eksisterende dossier kan eventuelt suppleres med de nødvendige oplysninger.

4.7. Artikel 9, stk. 5

4.7.1. ØSU er forbeholden over for kravet i dette stykke. På trods af at kravet er i overensstemmelse med det femte miljøhandlingsprogram, mener ØSU, at stykket bør ændres, hvis kravet fastholdes.

4.7.2. For det første bør det hedde: »... kan tages op til fornyet vurdering og eventuelt afslås efter behørig undersøgelse«.

4.7.3. Derefter bør der tilføjes et afsnit til dette stk. 5 med følgende ordlyd: »I tilfælde af afslag efter fornyet vurdering får virksomheden en frist på maksimum 5 år til at trække det aktive stof tilbage fra markedet. Denne maksimumsfrist kan dog ikke forlænge den i stk. 4 i denne artikel omhandlede anvendelsesperiode på 10 år«.

4.8. Artikel 11

4.8.1. Der er fremsat bemærkninger og forslag til denne artikel i punkt 4.5.1-4.5.9.

4.9. Artikel 12

4.9.1. Se ligeledes punkt 4.5.1-4.5.9.

4.9.2. Med hensyn til stk. 2 om anvendelsen af hvirveldyr (litra b, 2. afsnit) bør der naturligvis forudses økonomisk kompensation. Kan Kommissionen udforme de nærmere regler herfor?

4.9.3. ØSU accepterer den fremgangsmåde og de bestemmelser, Kommissionen foreslår for at undgå unødigt gentagelse af dyreforsøg.

4.10. Artikel 17

4.10.1. I stk. 3 bør der tages højde for, at dossiererne for så vidt angår litra c) og j) betragtes som fortrolige.

4.11. Artikel 20

4.11.1. Kommissionen bør klart angive, hvad den forstår ved annoncering. ØSU mener nemlig, at denne term ikke blot bør dække egentlig annoncering i medierne (aviser, blade, TV, radio, brochurer, foldere osv.), men ligeledes de tekster, der findes på emballager eller etiketter samt skilte på salgsstederne.

4.12. Artikel 24

4.12.1. I stk. 3 bør formuleringen »kan af Kommissionen blive anmodet« ændres til »bør af Kommissionen anmodes«.

5. Bilag V

5.1. I forbindelse med bemærkningerne i punkt 4.1 og med henblik på en klarere definition i bilag V rejser der sig nogle spørgsmål, som f.eks.: Er desinficerende midler f.eks. ikke antiseptiske midler? Og kan de i så tilfælde ikke også betragtes som lægemidler?

Under alle omstændigheder må det undgås, at der i bilag V's formulering opstår »grå områder«, som kan være en kilde til vildledning eller tilmed konflikter.

5.1.1. I den forbindelse er det vigtigt, at etiketten som specificeret i artikel 18 i forslaget udformes korrekt, således at sådanne »grå områder« undgås.

Bryssel, den 28. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for transeuropæiske net⁽¹⁾

(94/C 195/22)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 28. marts 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 129 D, stk. 3, at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

ØSU besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Vasco Cal som hovedordfører i henhold til forretningsordenens artikel 18 og 46.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27.-28. april 1994, mødet den 28. april 1994, enstemmig følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I Traktatens afsnit XII fastlægges Fællesskabets opgaver og instrumenter med hensyn til etableringen og udviklingen af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturområdet.

I henhold til Traktatens artikel 129 C skal Fællesskabet således opstille et sæt retningslinjer (oversigtsplaner) og fastlægge projekter af fælles interesse, sikre nettens interoperabilitet samt støtte medlemsstaternes finansielle indsats via forundersøgelser, lånegarantier og rentegodtgørelser.

1.2. Med den rådsforordning, som Kommissionen hermed stiller forslag om, suppleres de interventionsformer, der allerede er vedtaget, og hvis finansielle betydning for oprettelsen af nettene kan være meget større, eftersom det drejer sig om interventioner via Regional-fonden og Samhørighedsfonden.

Kommissionens forslag er dog især betydningsfuldt, fordi Kommissionen dermed kan yde et afgørende bidrag til igangsættelsen af projekter og til opstillingen af vilkår for deres finansiering.

1.3. De budgetmidler, der er til rådighed for de transeuropæiske net, indgår i de finansielle overslag 1994-1999 og beløber sig til ca. 400 millioner ECU om året (2 395 millioner ECU i 1993-priser i perioden 1994-1999).

2. Generelle bemærkninger

2.1. I oktober 1991⁽²⁾ vedtog ØSU en udtalelse, som støttede den generelle holdning til de transeuropæiske net. Ved denne lejlighed anførte ØSU følgende (punkt

2.5.2 i udtalelsen): »Som led i gennemgangen af de finansielle overslag for perioden efter 1992 bør EF sørge for, at det råder over finansielle midler nok til at kunne yde betydelige impulser til etableringen og udbygningen af transeuropæiske net. Det er vigtigt at forudse passende finansielle midler på EF-niveau samt at skabe en snæver tilknytning til Den Europæiske Investeringsbank og private finansieringsinstitutter. Oprettelsen af en specifik fond for transeuropæiske net antager således afgørende betydning for gennemførelsen af projekter, som er berettiget til EF-støtte«.

I samme udtalelse (punkt 2.5) erkendte ØSU, at »De beløb, som er nødvendige for den samlede finansiering af de transeuropæiske net, er så store, at EF's bidrag altid kun vil være et supplement; det vil imidlertid spille en vigtig rolle som katalysator, og EF's bidrag vil være relativt højere i medlemsstater med få budgetmidler«.

2.2. Siden da er betydningen af de transeuropæiske net til stadighed øget: Der er tilføjet et nyt afsnit i Traktaten; i de finansielle overslag er der medtaget en særlig post til EU-aktioner på området; på flere møder i Det Europæiske Råd har man støttet en fremskyndet iværksættelse af de transeuropæiske net; med hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse er der givet ny impuls til iværksættelsen af de transeuropæiske net; Kommissionen har allerede forelagt alle oversigtsplaner for transport og energi og er i færd med at forberede de manglende forslag for telekommunikation; og endelig har Rådet allerede godkendt en del af disse oversigtsplaner, og forskellige projekter er under gennemførelse.

I juni agter Det Europæiske Råd på Korfu at træffe alle politiske beslutninger om de prioriterede områder, herunder om bredbåndstelekommunikationsnettene (»datahovedvejene«), og dermed kan samtlige net realiseres.

⁽¹⁾ EFT nr. C 89 af 26. 3. 1994, s. 8.

⁽²⁾ EFT nr. C 14 af 20. 1. 1992.

2.3. Kommissionens forslag er horisontalt, idet det dækker samtlige tre sektorer, selv om der fastlægges lidt forskellige kriterier for projektudvælgelsen alt efter sektor. Dermed er der skabt ét enkelt retsinstrument, som gør det muligt at fremskynde arbejdet forud for nettens iværksættelse. Men der består dog en risiko for problemer, når den endelige fordeling af EF-støtten skal finde sted.

Den finansieringsoversigt, der er vedføjet som bilag til forslaget, indeholder oplysninger om de vejledende beløb for hver enkelt sektor for perioden 1994-1999. Disse vejledende beløb skal dog ajourføres på grundlag af de nye finansielle oversigter. Under alle omstændigheder skal den finansielle støtte, der ydes i henhold til dette forslag, supplere støtten fra strukturfondene og må ikke betragtes som en alternativ finansieringsmåde.

2.4. De forskellige støtteformer (forundersøgelser, herunder forberedende undersøgelser og anden teknisk bistand, bidrag til lånegarantipræmier, rentegodtgørelser og i undtagelsestilfælde samfinansiering af investeringsprojekter) ydes på forskellige stadier i projekternes udvikling og med variable beløb, som dog under alle omstændigheder er begrænsede i forhold til de samlede behov (400 milliarder ECU).

Det ville være ønskeligt, om man i valget af støtteform og -beløb tillige tager hensyn til, hvilket særligt bidrag de kan yde til den finansielle teknik, der er nødvendig, for at projektet kan gennemføres.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU anser det for nødvendigt, at samtlige retningslinjer for tværeuropæiske datanet mellem administrationerne (IDA-programmet)⁽¹⁾, som der er fremsat et særskilt forslag om, godkendes snarest muligt.

3.2. ØSU kan godkende, at begrebet offentlige organer udvides til også at omfatte organer, der kan ligestilles med offentlige organer.

3.3. I tilfælde, hvor oversigtsplanerne endnu ikke er godkendt af Rådet, bør projekter, som er i overensstemmelse med Traktatens mål, derimod også kunne finansieres, selv om de ikke falder inden for rammerne af Kommissionens forslag.

I hvert fald må der fastlægges procedurer, således at prioriteringen kan ajourføres, alt efter hvorledes situationen udvikler sig, og alt efter nyopståede behov. ØSU mener, at undersøgelser forud for ajourføringen af disse prioriteringer også bør kunne finansieres via dette forslag.

3.4. Begrebet »projekt« i artikel 2, stk. 4, bør præciseres. Som »projekt« kan opfattes: 1) et sammenhængende hele, som er bestemt til at udfylde en økonomisk og teknisk funktion; 2) en del af dette hele, som er teknisk og finansielt adskilt.

Man kunne også mene, at begrebet »projekt« dækker en fase af gennemførelsen af de aktioner, der skal finansieres, men det synes ikke at falde ind under det foreliggende forslags anvendelsesområde.

3.5. Normalt påhviler det medlemsstaten at udføre forundersøgelser og forberedende undersøgelser. Skønner Kommissionen, at det er nødvendigt, kan den dog beslutte at tage initiativet og finansiere dem 100%. I så fald ville det også være ønskeligt at samordne dette initiativ med de undersøgelser, som medlemsstaterne foretager.

Forundersøgelser er væsentlige for at afgøre, om et projekt er praktisk gennemførligt, og de kan være vanskeligere at finansiere. De bør derfor have Kommissionens særlige bevågenhed.

3.6. Hvad angår de fælles kriterier for udvælgelse af projekter, ville det være ønskeligt med et bedre kendskab til den relative vægtning af henholdsvis de fælles og de specifikke kriterier og inden for de fælles kriterier den relative vægtning af henholdsvis de kriterier, der er knyttet til etableringen og udviklingen af nettene, dem, der er knyttet til realiseringen af EF's politik, og dem, der er knyttet til projektets økonomiske og finansielle aspekter.

Som ØSU understregede allerede i 1991⁽²⁾, skal kriteriernes relative vægtning fastlægges på en sådan måde, at der »tages hensyn til et projekts bidrag til hele nettets sammenhæng og fuldstændighed, opfyldelse af miljøhensyn og brugersikkerheden, nettets langfristede udsigter samt dets bidrag til det indre markedes gennemførelse. Dette kræver, at der tages højde for nettets strukturelle virkninger inden for de berørte sektorer samt for, hvorledes man sikrer en afbalanceret udvikling i EF's ringest stillede regioner«.

(1) EFT nr. C 249 af 13. 9. 1993.

(2) EFT nr. C 14 af 20. 1. 1992.

3.7. Angående de specifikke kriterier ville det være nyttigt klart at anføre, at projekterne skal være i overensstemmelse med de retningslinjer, der er vedtaget i forbindelse med de enkelte oversigtsplaner, og ikke at fjerne støtten til interne sammenkoblingsprojekter, der er nødvendige og højt prioriterede inden for hvert net.

3.8. ØSU har altid gjort sig til talsmand for, at arbejdsmarkedets og erhvervslivets organisationer inddrages i samrådsproceduren mellem Kommissionen, den pågældende medlemsstat og de kompetente myndigheder eller organer ⁽¹⁾. Det ville derfor være berettiget, at de offentlige og private økonomiske aktører, der er berørt af gennemførelsen af de forelagte projekter, kan bidrage til vurderingen og identificeringen af ansøgningerne (art. 12). Det er derimod vanskeligt at se, hvilken rolle de kan spille i forbindelse med projekternes iværksættelse.

⁽¹⁾ EFT nr. C 201 af 26. 7. 1993, EFT nr. C 133 af 16. 5. 1994, s. 42.

3.9. Vedrørende tildelingen af den finansielle støtte må der fastsættes en frist for Kommissionens afgørelse, ligesom det er tilfældet i forordningerne om strukturfondene og Samhørighedsfonden.

3.10. Hvad betalingerne angår, er ØSU enig med Kommissionen i dens forslag om et første forskud og en endelig betaling. Hvad angår »de følgende betalinger«, skal de foretages i rette tid — der kunne fastsættes en frist på to måneder ligesom for strukturfondene — under hensyntagen til projekternes gennemførelsesniveau, men tillige under hensyntagen til den oprindelige eller reviderede finansieringsplan for aktionen.

3.11. ØSU ønsker til slut endnu en gang at bekræfte sin støtte til realiseringen af de transeuropæiske net, og det agter at yde sit bidrag, når det modtager den rapport, det skal have forelagt i henhold til artikel 18 i forordningsforslaget.

Bryssel, den 28. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse dele eller egenskaber ved to- og trehjulede motordrevne køretøjer

(94/C 195/23)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. december 1993 under henvisning til EØF-Traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Edoardo Bagliano til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 28. april 1994, med et flertal af stemmer for og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

Indledning

Det foreliggende direktivforslag ledsages af et bilag bestående af 12 kapitler, som hver især omhandler de dele af eller karakteristika ved køretøjet, som er underlagt typegodkendelsen.

Frem for at følge hidtidig praksis og foreslå 12 særskilte direktiver har Kommissionen dermed foretrukket en formelt set enklere løsning, idet der foreslås ét enkelt direktiv, hvis bilag er underopdelt i følgende 12 kapitler:

Kapitel 1: Dæk

Kapitel 2: Lygter og lyssignaler

Kapitel 3: Udragende kanter

Kapitel 4: Førerspejle

Kapitel 5: Foranstaltninger mod luftforurening

Kapitel 6: Brændstoftanke

Kapitel 7: Foranstaltninger mod ulovlige indgreb på knallerter og motorcykler

Kapitel 8: Elektromagnetisk kompatibilitet

Kapitel 9: Støjniveau og udstødningsanlæg

Kapitel 10: Tilkoblingsanordninger for påhængskøretøjer og fastspændingsanordninger for sidevogne

Kapitel 11: Sikkerhedsseler og forankring af disse på trehjulede knallerter, trehjulede motorcykler og kvadricykler med karosseri

Kapitel 12: Vinduer, vinduesviskere og -vaskere samt afdugning/afrimningsanordninger på trehjulede knallerter, trehjulede motorcykler og kvadricykler med karosseri.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Det økonomiske og sociale Udvalg bifalder det foreliggende forslag til direktiv, der vedrører typegodkendelsesproceduren for to- og trehjulede motordrevne køretøjer i medfør af direktiv 92/61/EØF af 30. juni 1992. ØSU finder det dog nyttigt at fremsætte nogle forslag og kritiske bemærkninger.

1.2. ØSU konstaterer i første række, at de foreslåede bestemmelser, som tilfældet har været med de tidligere tolv direktiver, tjener to hovedformål:

— at forbedre person- og trafikikkerheden og

— at harmonisere tekniske procedurer og krav for at fjerne de eksisterende handelshindringer og sikre et effektivt indre marked.

Bestemmelserne i det foreslåede direktiv er nødvendige for at realisere målet om EF-typegodkendelse af to- og trehjulede motordrevne køretøjer. Dette mål kan ikke nås gennem national lovgivning, og dermed er spørgsmålet om nærhedsprincipets anvendelse allerede besvaret.

1.3. ØSU bifalder, at Kommissionen så vidt muligt har holdt sig de bestemmelser for øje, som er vedtaget af FN's Økonomiske Kommission for Europa (ECE/UNO — Genève). Der er tale om:

— ECE-regulativer (nr. 75 om dæk; nr. 14 om forankring af sikkerhedsseler med henblik på afprøv-

ningsmetoder; nr. 16 om sikkerhedsseler; nr. 37, 50, 56, 57, 72 og 82 om lygter og lyssignaler),

— ECE-henstillinger (udragende kanter på tohjulede køretøjer).

I forbindelse med andre dele og egenskaber har Kommissionen baseret sine forslag på allerede eksisterende EF-direktiver (80/780/EØF om førerspejle til tohjulede køretøjer; 78/1015/EØF med senere ændringer om støjniveauet fra motorcykler) samt visse medlemsstats nationale love, som Kommissionen har bearbejdet til formålet, idet den bl.a. har udvidet anvendelsesområdet til at omfatte alle to- og trehjulede motordrevne køretøjer.

1.4. Kommissionen lægger selv særlig vægt på kapitel 5 om luftforurening fra køretøjerne og kapitel 9 om støjniveauet.

I forbindelse med støjniveau og forurening har Kommissionen på grund af den store betydning for miljøet valgt at gå frem i etaper (art. 7):

— første etape indledes med direktivets ikrafttræden (1997),

— anden etape indledes fire år senere, så industrien får mulighed for at omstille produktionen til de strengere krav.

1.4.1. Kommissionens strategi til beskyttelse af miljøet (forurening og støj) tager sigte på

— at fastsætte realistiske grænseværdier, som træder i kraft så hurtigt som overhovedet muligt, men samtidig

— at iværksætte et program for undersøgelser, der gennemføres af EF og industrien i fællesskab, så der på grundlag af de opnåede resultater kan fremsættes forslag om de fremtidige grænseværdier.

1.5. Det foreslås, at direktivet skal træde i kraft den 1. januar 1997 (hvorefter køretøjer, der fremstilles til godkendelse, skal opfylde direktivets krav). I den forbindelse må det påses, at eventuelle langvarige drøftelser af visse kapitler i bilaget ikke forsinker anvendelsen af bestemmelserne i de øvrige kapitler.

1.6. ØSU bifalder, at der gives mulighed for at indrømme fiskale fordele for motordrevne køretøjer, der opfylder bestemmelserne om luft- og støjforurening forud for direktivets ikrafttræden. Dog vil det være ønskeligt, om sådanne incitament er gældende i forbindelse med anskaffelse, men også er af årligt tilbagevendende karakter og således har effektiv langtidsvirkning.

1.7. ØSU tager til efterretning, at Kommissionen i forbindelse med de ændringer, der er nødvendige for at tilpasse forskrifterne i bilagets forskellige kapitler til det tekniske fremskridt, henviser til det udvalg, der er oprettet ved artikel 13 i direktiv 70/156/EØF, men med en anden procedure, hvor medlemsstaterne blot høres, uden at der foretages afstemning. ØSU påpeger dog, at det stadig foretrækker det »forskriftsudvalg«, der allerede anvendes i forbindelse med motorkøretøjer og landbrugstraktorer.

1.8. ØSU vil i øvrigt påpege, at man på baggrund af den alvorlige økonomiske krise, der hersker på verdensplan og især på europæisk plan, generelt må betragte det som et prekært forehavende at fastsætte grænser, krav eller forskrifter. Et sådant tiltag medfører et tungt ansvar, eftersom det har store konsekvenser for den europæiske industriproduktion og for beskæftigelsen i medlemsstaterne.

1.8.1. Især i forbindelse med forurenings- og støjgrænserne er det derfor ønskeligt, at der under den planlagte efterfølgende etape tages behørigt hensyn til resultaterne af det undersøgelsesprogram, som EF og industrien skal gennemføre i fællesskab, og som netop er ved at blive søsat (jf. punkt 2.5 og 2.9).

2. Bemærkninger til bilagets enkelte kapitler

2.1. Kapitel 1 — Dæk på to- og trehjulede motordrevne køretøjer og montering heraf

For at tilgodese brugernes ønsker foreslår Kommissionen normer, som skal gøre det muligt at skifte mellem dæktyper af forskellige mærker, men med samme dimensionsbetegnelse (dvs. diameter, højde og bredde), således at der ikke opstår problemer med monteringen eller sikkerhedsproblemer under kørslen.

ØSU kan tilslutte sig de foreslåede forskrifter og metoderne til prøvning af dækkenes stabilitet.

2.2. Kapitel 2 — Lygter og lyssignaler til to- og trehjulede motordrevne køretøjer

ØSU er klar over, at de mange tekniske detaljer i den foreliggende tekst er nødvendige for at sikre føreren et optimalt udsyn, uden at det kan være til gene for andre

trafikanter, og for at modvirke, at førerens intentioner fejlfortolkes af medtrafikanterne.

Der er her tale om grundlæggende sikkerhedsforskrifter.

2.3. Kapitel 3 — Udragende kanter på to- og trehjulede motordrevne køretøjer

Der fastsættes forskellige forskrifter for henholdsvis tohjulede køretøjer og trehjulede køretøjer med karosseri, som tager sigte på at beskytte føreren eller andre trafikanter mod kvæstelser i tilfælde af berøring med køretøjet.

Også her opfylder forskrifterne fuldt ud de sikkerhedskrav, man må stille.

2.4. Kapitel 4 — Førerspejle på to- og trehjulede motordrevne køretøjer

Dette kapitel indeholder særlige forskrifter for førerspejle og deres fastgøring på køretøjet. ØSU bifalder, at det også bliver muligt at forsyne to- og trehjulede motordrevne køretøjer med førerspejle, der er typegodkendt til biler.

2.5. Kapitel 5 — Foranstaltninger mod luftforurening fra to- og trehjulede motordrevne køretøjer

Efter ØSU's opfattelse er der her tale om et prekært spørgsmål i både økonomisk og teknisk henseende, da alt for strenge forskrifter indebærer risiko for

- at to- og trehjulede køretøjer ændres i en sådan grad, at brugerne påføres betydelige meromkostninger, og
- at køretøjernes brugsegenskaber, køreegenskaber m.v. ændres.

I sidste ende risikerer man, at sådanne køretøjer ikke længere vil være interessante set fra et brugersynspunkt. Det kan faktisk ikke udelukkes, at anvendelsen af forskrifterne i kapitel 5 kan have nogle af disse negative konsekvenser.

ØSU henleder opmærksomheden på følgende punkter:

- for motorcykler og trehjulede køretøjer er grænseværdierne og gennemførelsesdatoen for anden etape endnu ikke fastsat,
- for knallerter vedkommende er grænseværdierne og gennemførelsesdatoen for anden etape (1999) allerede fastsat, og værdierne er endnu lavere end de i forvejen meget lave værdier, der er fastsat for biler.

ØSU henstiller, at Europa-Parlamentet og Rådet ved fastsættelsen af de grænseværdier, der skal gælde i

anden etape, dvs. fra år 2001 (jf. foranstående punkt 1.4.1 og 1.8.1), tager højde for resultaterne af den undersøgelse, som EF og industrien efter planen skal gennemføre i fællesskab. Der bør så vidt muligt også findes løsninger, som ikke kræver brug af avancerede og dyre materialer eller teknologier.

2.6. Kapitel 6 — Brændstoftanke på to- og trehjulede motordrevne køretøjer

Dette kapitel indeholder præcise forskrifter for specifikke metoder til prøvning af ikke-metalliske brændstofbeholderes stabilitet for at garantere køretøjernes sikkerhed, bl.a. i forbindelse med ulykker og styrt.

2.7. Kapitel 7 — Foranstaltninger mod ulovlige indgreb på knallerter og motorcykler

ØSU undrer sig over forbudet mod ombyttelighed mellem hovedkomponenter i motorer mellem køretøjer, der svarer til hinanden, men tilhører forskellige klasser. Denne forskrift er ikke alene i modstrid med det industrielle princip, at komponenter skal fungere som moduler, den gør det også vanskeligere at opnå stordriftsfordele ved serieproduktion.

Samtidig stilles der krav om mærkning dels af de vigtigste seriekomponenter i motoren, dels af transmissionen, og dette krav må i sig selv antages at gøre det nemt at identificere eventuelle komponenter på et køretøj, der ikke er typegodkendte eller i hvert fald ikke originale, når der eventuelt foretages kontrol.

ØSU mener således, at der med de kriterier for motorers konstruktion, der er nødvendige for at opfylde de foreslåede forskrifter i dette kapitel, bliver tale om »design restriction«, uden at det gøres klart, hvilke målsætninger dette skulle tjene.

Også for at tilgodese den europæiske industris interesser bør der i det mindste være mulighed for undtagelse (fra forbudet mod ombyttelighed mellem motorkomponenter i køretøjer, der tilhører forskellige klasser), når der er tale om produktion i serier, som er begrænset med hensyn til det faktisk producerede antal køretøjer pr. type og pr. år, og som er bestemt til afsætning i medlemslandene.

Af hensyn til brugerne ville det måske også være hensigtsmæssigt at begrænse anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel til køretøjer med et slagvolumen op til 125 cm³ (kategori A og B).

2.8. *Kapitel 8 — Elektromagnetisk kompatibilitet for to- og trehjulede motordrevne køretøjer*

ØSU bemærker, at prøvningsprocedurerne i dette kapitel er yderst komplicerede og yderligere stiller krav om avanceret og omkostningskrævende udstyr. Hertil kommer, at stedet, hvor prøvningen foretages, skal opfylde meget strenge krav.

ØSU finder det dog positivt, at producenten kan vælge mellem at lade det komplette køretøj eller de enkelte elektriske/elektroniske komponenter typegodkende (hvilket i øvrigt svarer til de eksisterende bestemmelser om typegodkendelse af biler).

Inden for elektromagnetisk kompatibilitet bør der også tages hensyn til, at det generelle harmoniseringsdirektiv 89/336/EØF træder i kraft den 1. januar 1996; altså bør også dette kapitel 8 træde i kraft allerede på dette tidspunkt.

ØSU er desuden enig med Kommissionen i, at forskrifterne om køretøjernes elektromagnetiske immunitet (dvs. evnen til at arbejde i nærvær af elektromagnetiske forstyrrelser) bør træde i kraft tre år senere end forskrifterne om elektromagnetisk kompatibilitet (dvs. et køretøjs evne til at fungere uden at påføre omgivelserne uacceptable elektromagnetiske forstyrrelser).

2.9. *Kapitel 9 — Støjniveau og udstødningsanlæg for to- og trehjulede motordrevne køretøjer*

Dette kapitel omfatter:

- forskrifter for måling af støj fra køretøjer under kørsel og i stilstand,
- bestemmelser om typegodkendelse af udstødnings-systemer som uoriginal reservedel for at imødegå problemerne med udskiftning af originale udstødnings-systemer med uoriginale, som normalt er mere støjende,
- grænseværdier for støj fra knallerter og motorcykler.

ØSU er ganske vist enig i, at det tilladte støjniveau for knallerter bør sænkes, men kravet om en grænseværdi på 71 dB(A) fra 1. januar 1997 synes urimeligt, også sammenlignet med den gældende grænseværdi på 74 dB(A) for biler, der dog udgør langt størsteparten af køretøjerne i byområder.

Hertil kommer, at det lavere støjniveau for knallerter i forhold til biler end ikke vil blive bemærket i bytrafikken.

Set fra et økonomisk synspunkt kan man heller ikke se bort fra de tekniske og konstruktionsmæssige vanskeligheder, der vil opstå, og de omkostningsmæssige følger, som i sidste instans vil afspejle sig i forbrugerprisen.

ØSU må derfor henstille, at Rådet går mere fleksibelt og gradvist frem, dels med hensyn til grænseværdierne, dels med hensyn til ikrafttrædelsesdatoen.

ØSU er absolut lydhør over for bl.a. de menneskelige gener, det høje støjniveau i byerne volder, men mener dog, at et effektivt tiltag kunne bestå i at forhindre markedsføring af ikke-typegodkendte udstødnings-systemer (lyddæmpere).

Analogt med henstillingerne i punkt 1.4.1, 1.8.1 og 2.5 opfordrer ØSU også her Europa-Parlamentet og Rådet til at tage højde for resultaterne af den undersøgelse, EF og industrien gennemfører i fællesskab, når grænseværdierne for anden etape fastsættes.

2.10. *Kapitel 10 — Tilkoblingsanordninger for påhængskøretøjer og fastspændingsanordninger for sidevogne*

Dette kapitel indeholder for det første udformnings- og konstruktionsforskrifter for anordninger til sammenkobling af køretøj og påhængskøretøj med henblik på at sikre koblingsdelenes indbyrdes bevægelighed og styrke af hensyn til trafikikkerheden. For det andet fastlægges der styrkekrav for fastspændingsanordninger for sidevogne til motorcykler ved påvirkning i længderetningen, i lodret retning og i tværretningen.

ØSU bifalder de her foreslåede bestemmelser, som især sigter mod at beskytte passageren mod kvæstelser og at garantere disse køretøjers (eller køretøjskombinationers) sikkerhed i vejtrafikken.

2.11. *Kapitel 11 — Sikkerhedsseler og forankring af disse*

Bestemmelserne i dette kapitel finder selvsagt udelukkende anvendelse på køretøjer, der er forsynet med et karosseri, som omslutter føreren og eventuelle passagerer.

ØSU kan tilslutte sig Kommissionens forslag, idet der i forbindelse med forankring af sikkerhedsseler fastsættes forskellige forskrifter for trehjulede knallerter, trehjulede motorcykler og kvadricykler graderet efter deres masse i ubelastet stand.

ØSU understreger, at det på baggrund af de gennemprøvede erfaringer fra bilsektoren er lykkedes at fastlægge en procedure for typegodkendelse af forankringer af sikkerhedsseler til de her omhandlede køretøjer, som er 100% analog med proceduren for biler, samtidig med at det tillades at anvende en lavere prøvebelastning end ved biler, fordi de omhandlede køretøjers ydeevne, kraft, maksimumshastighed og masse er lavere; der er

således nået frem til en prisværdig overensstemmelse mellem forskrifterne.

ØSU er endvidere enig med Kommissionen i, at der skal anvendes de samme sikkerhedsseler som til biler.

2.12. *Kapitel 12 — Ruder, vinduesviskere og -vaskere samt afdugning/afrimningsanordninger*

Også for dette kapitel gælder, at bestemmelserne udelukkende finder anvendelse på køretøjer, der er forsynet

med et karosseri, som omslutter føreren og eventuelle passagerer.

Disse køretøjsdele er afgørende for trafiksikkerheden, ikke mindst i vintermånederne, hvor vejr- og kørselsforholdene langt fra er optimale, og ØSU kan kun tilslutte sig, at procedurerne for afprøvning af deres funktions-ejne svarer til procedurerne for biler, idet der dog anvendes forenkledede procedurer for køretøjer med lav masse, som efter Kommissionens opfattelse frembyder mindre risici for sig selv og de andre trafikanter.

Bryssel, den 28. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om:

- Kommissionens ændrede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet, og
- Kommissionens ændrede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for det indre marked for naturgas

(94/C 195/24)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 22. marts 1994 i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at udarbejde en udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Energi, Kernekraft og Forskning, som udpegede Gafo Fernández til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling, mødet den 28. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU udtrykker tilfredshed med, at Europa-Kommissionen har fremlagt ændrede forslag om etablering af fælles regler for det indre marked for elektricitet og naturgas.

1.2. ØSU er specielt tilfreds med, at mange af de forslag og henstillinger, som fremsattes om samme spørgsmål i ØSU's udtalelse af 27. januar 1993⁽¹⁾, er taget i betragtning, både af Europa-Parlamentet, da dette udarbejdede sin udtalelse, og af Kommissionen, da denne udarbejdede de nye forslag.

1.3. I særdeleshed er der taget hensyn til ØSU's forslag om at sørge for større fleksibilitet ved gennemførelsen af det indre marked i disse sektorer, om at være opmærksom på de særlige forhold omkring investering og udvikling i disse sektorer, om at sikre en gradvis harmonisering af driftsvilkårene, og, ganske specielt, om at lægge mere vægt på forsyningsikkerhed og forpligtelserne som offentlig tjeneste.

2. Resumé

2.1. ØSU godkender generelt set Kommissionens nye forslag, da disse indebærer en acceptabel balance mellem medlemsstaternes, el- og gasindustriens samt de forskellige forbrugergruppers holdninger.

2.2. ØSU udtrykker tilfredshed med, at medlemsstaterne får mulighed for at pålægge selskaber, som er aktive i disse sektorer, forpligtelser som offentlig tjene-

ste inden for fællesskabsrettens rammer; Kommissionen opfordres også til nøje at definere disse forpligtelser så hurtigt som muligt. Der bør henvises til forligsproceduren i artikel 21, stk. 1 og 2 (el) og artikel 17, stk. 1 og 2 (gas), i alle tilfælde må der være ret til at forelægge spørgsmålet til uvildig voldgift i henhold til artikel 21, stk. 3 og 4 (el) og artikel 17, stk. 1 og 2 (gas).

2.3. ØSU godkender de nye kriterier for opbygningen af ny elproduktionskapacitet, men den mener, at de nævnte kriterier bør forbedres yderligere under skyldig hensyntagen til de små anlæg for produktion eller samproduktion og den elproduktion, der hidrører fra andre medlemsstater.

2.4. ØSU bifalder de nye tanker om »forhandlingsbaseret tredjeparts adgang til nettet« under overholdelse af forpligtelserne som offentlig tjeneste, men understreger, at det ansvarlige distributionsselskabs uafhængighed må sikres, og at forligsproceduren for bilæggelse af tvister må forbedres.

2.5. Med hensyn til adskillelse og gennemsigtighed i regnskaberne lægger ØSU vægt på oplysningernes fortrolige karakter, og den er foruroilig over, at gasselskaberne i EU kan risikere at få forringet deres forhandlingsposition over for leverandører uden for Den Europæiske Union.

2.6. I lighed med sin tidligere udtalelse om dette spørgsmål understreger ØSU nødvendigheden af at forbedre koordinationen af medlemsstaternes energipolitik samtidig med, at der foretages en løbende harmonisering på visse områder såsom skatter og afgifter, miljø

⁽¹⁾ EFT nr. C 73 af 15. 3. 1993, s. 31.

samt med hensyn til rækkevidden af forpligtelserne som offentlig tjeneste.

3. Generel vurdering af forslagene

3.1. ØSU godkender generelt set Kommissionens nye forslag, da disse indebærer en acceptabel balance mellem medlemsstaternes, el- og gasindustriens samt de forskellige forbrugers holdninger.

3.2. Man mærker sig den grad af autonomi, som tillægges medlemsstaterne i overensstemmelse med nærhedsprincippet angående organiseringen af deres el- og gassektor; dog forudsættes det, at organiseringen harmoniserer med indførelsen af markedsprincipper og med etableringen af det indre energimarked.

3.3. ØSU er dog klar over, at de nu forelagte forslag er et kompromis, som skal forbedres, efterhånden som der gøres fremskridt i harmoniseringen af driftsvilkårene i begge sektorer, således som det er forudsat i forslagene, og efterhånden som der indhøstes erfaringer med gennemførelsen af det indre marked i disse sektorer.

3.4. Det er på denne baggrund, at ØSU ønsker at fremsætte følgende vurdering og henstillinger.

4. El- og naturgassektorens organisering

4.1. ØSU udtrykker tilfredshed med, at medlemsstaterne i henhold til artikel 3, stk. 2, i begge forslag, inden for fællesskabsrettens rammer får mulighed for at pålægge selskaber, som er aktive i disse sektorer, forpligtelser som offentlig tjeneste. Imidlertid må denne forpligtelse ikke bruges som påskud for ikke at forhandle om adgang (art. 21, stk. 1 og 2 — elektricitet, og art. 17, stk. 1 og 2 — gas), og i alle tilfælde må der foreligge ret til at forelægge spørgsmålet for en uafhængig forligsmyndighed, jf. artikel 21, stk. 3 og 4 (el) og artikel 17, stk. 3 og 4 (gas).

4.2. ØSU mener, som anført i den foregående udtalelse, at det er vigtigt at skabe balance mellem håndhævelsen af konkurrencereglerne og den generelle forbrugerbeskyttelse.

4.3. Derfor opfordrer ØSU Kommissionen til så hurtigt som muligt at fastlægge det præcise indhold af de nævnte forpligtelser, så meget mere som der ikke er taget det mindste skridt til en harmonisering på medlemsstatsniveau hverken med hensyn til definitionen eller rækkevidden af de pågældende forpligtelser.

5. Produktion og transmission inden for elsektoren

5.1. De to alternativer til fremskaffelse af ny elproduktionskapacitet — det ene beror på en ikke-udtømmende fastlæggelse af objektive og ikke-diskriminatoriske kriterier, det andet på indkaldelse af udbud med henblik på fremskaffelse af den fornødne nye kapacitet — rummer efter ØSU's mening tilstrækkeligt med elementer til at kombinere opretholdelse af forsyningssikkerhed og indførelse af forretningsmæssige kriterier, samtidig med at medlemsstaterne tildeles fleksibilitet med hensyn til, hvilken særlig organiseringsform der skal vælges inden for sektoren.

5.2. ØSU mener, at den mulighed, som gives medlemsstaterne i artikel 7, for at tage hensyn til, »hvilke primære energikilder der skal anvendes,« ikke bør gælde for egenproducenter og selvstændige producenter (artikel 5, stk. 3) med en nominal produktionskapacitet på under 50 MW installeret effekt.

5.3. ØSU anser omtalen i artikel 6, stk. 1: »om nødvendigt ved anvendelse af indbyrdes forbundne net« for at være alt for vag.

5.4. ØSU finder det nødvendigt udtrykkeligt at anføre, at ny produktionskapacitet beliggende i en anden medlemsstat har ret til at deltage i udbudsprocedurerne, forudsat at betingelserne om systemets stabilitet, mulighed for udnyttelse af nettet eller sammenkoblede systemer samt forpligtelserne om offentlig tjeneste opfyldes; bestemmelserne i artikel 21, stk. 1, litra 3, under den generelle overskrift »adgang til nettet«, bør indføres i denne artikel.

5.5. Med hensyn til eltransmissionssystemet mener ØSU, at nøgleelementet er systemoperatørens fulde uafhængighed, som anført i den tidligere udtalelse. Kun på dette grundlag kan man sikre opfyldelse af pligten til at drive systemet rentabelt på objektive og ikke-diskriminerende vilkår, jf. artikel 13.

6. Driften af eldistributionssystemet

6.1. ØSU støtter fuldt ud forpligtelsen som offentlig tjeneste i form af en generel pligt til at levere, ligesom prisen på sådanne leverancer kan reguleres, jf. artikel 15, stk. 2.

7. Naturgassektorens organisering i etaperne modtagelse, oplagring, transport og distribution

7.1. Mange af de tidligere anførte bemærkninger om elsektoren gælder også for naturgassektoren.

7.2. De mest grundlæggende forskelle skyldes etableringen af en enkelt ordning med objektive, ikke-diskriminatoriske tilladelser til opførelse og drift af den nye kapacitet, som er nødvendig i de forskellige medlemsstater, samt den forskelligartede regulering af transmissionsystemet baseret på operatørernes uafhængighed. ØSU godkender disse forslag.

8. Adskillelse og gennemsigtighed i regnskaberne

8.1. ØSU godkender de nye kriterier, som Kommissionen har forelagt, vedrørende regnskabsmæssig adskillelse i elsektoren; hvad angår gassektoren, er ØSU derimod bekymret over den mulige negative effekt af den foreslåede adskillelse samt over den dermed forbundne adgang til fortrolige oplysninger, som kan skade EU-selskabernes forhandlingsposition over for energidistributørerne.

8.2. Med hensyn til gennemsigtigheden i regnskaberne mener ØSU, at selve karakteren af mange af de pågældende oplysninger gør det nødvendigt, at den kompetente myndighed, der får adgang til regnskabsmaterialet i henhold til artikel 19 (elektricitet) og 15 (gas), garanterer for oplysningernes fortrolige karakter i overensstemmelse med de fastsatte mål, som desuden er nedfældet i betragtningerne i begge forslag.

8.3. ØSU er endvidere af den opfattelse, at disse kriterier bør revideres efter en rimelig periode, så man kan vurdere, om de er egnede til at sikre overholdelsen af de forpligtelser, der pålægges i andre af direktivets kapitler.

9. Adgang til nettet

9.1. ØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens nye forslag om frivillig og forhandlingsbaseret indførelse af såkaldt »tredjeparts adgang til nettet«. Dette forslag vedrører retten til at gå ind i forhandlinger med systemoperatørerne med det sigte at indgå kontrakter på et ikke-diskriminatorisk grundlag.

9.2. ØSU mener, at denne nye filosofi kan bidrage til en gradvis og forsigtig tilvejebringelse af det indre marked i disse sektorer samtidig med, at den giver mulighed for at afprøve de reelle muligheder i henseende til økonomi, forsyningssikkerhed og iagttagelse af forpligtelsen som offentlig tjeneste. På baggrund af resultaterne heraf vil det kunne vurderes, om dette system bør udbygges, eller om man i stedet bør søge alternative modeller til etablering af det indre marked i disse sektorer.

9.3. ØSU mener imidlertid, at der foreligger fem elementer, som bør belyses nærmere.

9.3.1. Det første vedrører muligheden i eldirektivets artikel 21, stk. 1, for at producenter og distributører indgår frivillige aftaler. I tilfælde af vertikalt integrerede virksomheder kan dette føre til, at disse aftaler får en fortrinsstilling på bekostning af de generelle økonomiske prioritetskriterier, som er nedfældet i artikel 13, stk. 3. Dette vil i praksis kunne medføre store problemer for direktivets gennemførelse.

9.3.2. Det andet vedrører manglen på en præcis definition på »datterselskaber og associerede selskaber« i begge direktiver. ØSU mener, at en definition, hvori der henvises til gældende EF-ret, bør indføres i direktivernes artikel 2.

9.3.3. Det tredje vedrører den uafhængige myndighed, som omtales i artikel 21, stk. 4. (elektricitet) og artikel 17, stk. 4. (gas). Da der i direktiverne omtales mange sådanne organer, ville det måske være umagen værd at overveje at samle alle disse aktiviteter i én enkelt myndighed på nationalt plan for hver sektor, som så kunne mægle i enhver tvist, der måtte opstå på nationalt plan under direktivernes gennemførelse, uden at dette dog berører muligheden for at benytte klagemuligheder i national ret eller i EU-ret.

9.3.4. Det fjerde er manglen på en præcis definition på forligsproceduren i det tilfælde, hvor adgangen til systemet omfatter to eller flere medlemsstater, jf. artikel 24 (elektricitet) og artikel 21 (gas). Det bør fastsættes, at forligsproceduren skal gennemføres enten i forening af samtlige kompetente myndigheder i de berørte medlemsstater eller via det voldgiftssystem, der er fastsat i direktiverne om transit af el og gas gennem store net⁽¹⁾ ⁽²⁾.

9.3.5. For det femte må det overvejes, om en eventuel afvisning af adgangen til markedet — med henvisning til de negative konsekvenser for opfyldelsen af forpligtelserne som offentlig tjeneste — i højere grad skal gøres afhængig af den disponible kapacitet samt rimeligheden af de gældende tariffer for tjenesteydelserne. Dette ville især være relevant i de medlemsstater, hvor der ikke pålægges nogen forpligtelser som offentlig tjeneste, eller hvor disse ikke er tilstrækkeligt klart defineret.

10. Harmoniseringsproces

10.1. ØSU mener, at harmoniseringsprocessen i artikel 26 (elektricitet) og 23 (gas) bør formuleres tydeligere, så forslagene kommer til at omfatte normer for anlæggenes sikkerhed og beskyttelse af miljøet, jf. artikel 7 (elektricitet) og artikel 4 (gas), samt forpligtelsen

⁽¹⁾ EFT nr. L 313 af 13. 11. 1990.

⁽²⁾ EFT nr. L 147 af 12. 6. 1991.

som offentlig tjeneste, som er defineret i begge direktivers artikel 3, stk. 2.

10.2. ØSU finder det afgørende, at man overholder tidsplanen for revision af disse direktiver, så den afsluttes inden den 1. januar 1999. Dog bør det udtrykkeligt nedfældes, at ØSU skal høres om revisionen af direktiverne, jf. begge direktivers retsgrundlag.

11. Afsluttende betragtninger

11.1. ØSU ønsker at gentage, at gennemførelsen af det indre marked i disse sektorer kan fremmes gennem en passende udvikling af de transeuropæiske energinet.

11.2. I lyset af denne situation er ØSU også ved at udarbejde en initiativudtalelse for at undersøge, om det ville være hensigtsmæssigt at henstille til Den Europæiske Unions institutioner og regeringskonferencen, som i 1996 skal forberede revisionen af unionstraktaten, at medtage et særligt kapitel om energipolitikken, som kunne omfatte såvel elementerne i en fælles energipolitik som den nødvendige harmonisering af andre aspekter af medlemsstaternes energipolitikker.

12. Særlige bemærkninger til direktivet om fælles regler for det indre marked for elektricitet

12.1. Syvende betragtning: (ny formulering). »Hensynet til forsyningssikkerheden og forbrugerbeskyttelsen indebærer en række forpligtelser som offentlig tjeneste, som der skal tages hensyn til parallelt med anvendelsen af de nye konkurrencekriterier«.

12.2. Tyvende betragtning: tilføjelse: »... til Rådet, Europa-Parlamentet og Det økonomiske og sociale Udvalg ...«.

12.3. Artikel 2: der tilføjes »datterselskab« i overensstemmelse med definitionen i artikel 3 i Rådets direktiv af 23. juli 1990 om »En fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater«⁽¹⁾.

12.4. Artikel 5, stk. 2: følgende tilføjes »... der er omhandlet i stk. 1, udarbejder en oversigt over nye produktions- og transmissionsmidler, som måtte være nødvendige, herunder fornyelseskapacitet ...«.

12.5. Artikel 6, stk. 1: Kommissionen bør revidere formuleringen »om nødvendigt«.

12.6. Artikel 7: sidst i andet afsnit tilføjes følgende »Dette kriterium tages ikke i betragtning for kraftvær-

ker med en kapacitet på under 50 MW, som udelukkende benytter kombinerede kraft/varmeproduktionssystemer eller vedvarende energikilder«.

12.7. Artikel 8, stk. 2, ændres til følgende: »... sikrer det ansvarlige transmissionsselskabs status dets fulde uafhængighed i forhold til de andre aktiviteter ...«.

12.8. Artikel 9, stk. 3: følgende tilføjes »... for at nettet kan fungere tilfredsstillende herunder planlægning og opbygning af den nødvendige nye kapacitet ...«.

12.9. Artikel 21, stk. 4: følgende tilføjes »... de klagemuligheder, der findes i henhold til national ret eller fællesskabsret«.

12.10. Artikel 23, første afsnit: »på energimarkedet« ændres til »med hensyn til energiforsyningen«.

12.11. Artikel 21, stk. 3: følgende tilføjes: »jf. dog bilægelse af tvister, som omtales i stk. 4 nedenfor«.

12.12. Artikel 24: følgende tilføjes sidst i artiklen: »Især skal der sørges for, at der ved tvister om adgang til markedet, som involverer sammenkoblede net i flere lande, følges samme forligsprocedure som i artikel 21, stk. 4, med intervention af de kompetente myndigheder i de berørte stater«.

12.13. Artikel 26: i stk. 1 og 2 tilføjes høring af Det økonomiske og sociale Udvalg.

13. Særlige bemærkninger til direktivet om fælles regler for det indre marked for naturgas

13.1. Ottende betragtning: (ny formulering). »Hensynet til forsyningssikkerheden og forbrugerbeskyttelsen indebærer en række forpligtelser som offentlig tjeneste, som der skal tages hensyn til parallelt med anvendelsen af de nye konkurrencekriterier«.

13.2. Treogtyvende betragtning: tilføjelse: »... til Rådet, Europa-Parlamentet og Det økonomiske og sociale Udvalg ...«.

13.3. Artikel 2: der tilføjes »datterselskab« i overensstemmelse med definitionen i artikel 3 i Rådets direktiv af 23. juli 1990 »om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater«, som anført i punkt 12.3.

13.4. Artikel 6, stk. 3: følgende tilføjes: »... for at opretholde et pålideligt og sikkert net, er til rådighed, herunder planlægning og opbygning af den nødvendige nye kapacitet«.

⁽¹⁾ EFT nr. L 225 af 20. 8. 1990, s. 6.

13.5. Artikel 17, stk. 4: følgende tilføjes: »... de klagemuligheder, der findes i henhold til national ret eller fællesskabsret«.

13.6. Artikel 19, første afsnit: »på energimarkedet« ændres til »med hensyn til energiforsyningen«.

13.7. Artikel 17, stk. 3: sidst tilføjes: »jf. dog bilægelse af tvister, som omtales i stk. 4 nedenfor«.

13.8. Artikel 20, stk. 2: følgende tilføjes: »2. Kommissionen udarbejder ... en rapport til Europa-Parlamentet, Det økonomiske og sociale Udvalg og Rådet ...«.

13.9. Artikel 21: følgende tilføjes sidst i artiklen: »Især skal der sørges for, at der ved tvister om adgang til markedet, som involverer sammenkoblede net i flere lande, følges samme forligsprocedure som i artikel 17, stk. 4, med intervention af de kompetente myndigheder i de berørte stater«.

13.10. Artikel 23: i begge stykker tilføjes høring af Det økonomiske og sociale Udvalg.

Bryssel, den 28. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 77/388/EØF og om nye forenklingsforanstaltninger vedrørende moms — anvendelsesområdet for visse fritagelser og reglerne for deres praktiske gennemførelse⁽¹⁾

(94/C 195/25)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 30. marts 1994 under henvisning til EF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Da Rådet har sat en yderst kort frist for afgivelsen af denne udtalelse, besluttede ØSU at anvende hasteproceduren og udpege Richard Müller til hovedordfører (artikel 46 i forretningsordenen).

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 27. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

Det økonomiske og sociale Udvalg godkender direktivforslaget med forbehold af følgende bemærkninger:

1. ØSU konstaterer, at direktivforslaget har til formål at forenkle anvendelsen af momsordningen i medlemsstaterne. Det håber, at resultatet bliver en reel forenkling, som er vigtig for at få det indre marked til at fungere bedre og for at sikre virksomhederne lige konkurrencevilkår.

2. ØSU insisterer på, at enhver ændring af momsordningen skal bidrage til at udelukke enhver mulighed for skattesvig.

3. ØSU tvivler på effektiviteten af bestemmelserne i artikel 1, punkt 4 og 7, om transaktioner under en anden oplagsprocedure end toldproceduren. Bestemmelserne skal ses i lyset af en berettiget tilstræbelse af decentralisering (subsidiaritetsprincippet), men frembyder ikke den nødvendige ensartede løsning, eftersom bestemmelsernes anvendelse er fakultativ. Herudover synes den foreslåede løsning ikke egnet til at hidføre en nødvendig

forenkling med hensyn til den omsætningsafgiftsmæssige behandling af andre kædetransaktioner med mere end tre involverede virksomheder, i forbindelse med hvilke der er tale om en varebevægelse i den indre EF-handel.

4. ØSU tvivler på, at den foreslåede ordning i artikel 1, punkt 6, og artikel 2, om transport af goder og hertil knyttede tjenesteydelser er fuldstændig. De i artikel 2 nævnte rådsbeslutninger indeholder nemlig også — frem til 31. december 1994 — tidsbegrænsede forenklingstilstande for visse arbejder vedrørende løsøregensstande, der ikke repræsenterer lønarbejde i den indre EF-handel. Direktivforslaget bør i betragtning af, at fristernes udløb er nært forestående, kompletteres tilsvarende.

5. ØSU anmoder Kommissionen om at tage disse bestemmelser op til fornyet overvejelse og ændre dem i retning af en egentlig forenkling og gennemsigtighed. Bibeholdes de, må Kommissionen nøje følge, hvorledes de anvendes for at undgå, at der pålægges virksomhederne og de momspligtige yderligere byrder og for at forhindre enhver mistanke om skattesvig (jf. punkt 2 ovenfor).

⁽¹⁾ EFT nr. C 107 af 15. 4. 1994, s. 7.

Bryssel, den 27. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om generelle rammer for Kommissionens indsats på området sikkerhed, hygiejne og sundhedsbeskyttelse på arbejdspladsen

(94/C 195/26)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 19. november 1993 under henvisning til EF-Traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om generelle rammer for Kommissionens indsats på området sikkerhed, hygiejne og sundhedsbeskyttelse på arbejdspladsen.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Thomas Etty til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 14. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 28. april 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. ØSU konstaterer, at Kommissionens meddelelse er en »generel ramme for Kommissionens indsats« og ikke et handlingsprogram, der udstikker en konkret politik og konkrete foranstaltninger for de kommende år. ØSU opfordrer Kommissionen til snarest at forelægge Rådet, Parlamentet og ØSU et forslag til handlingsprogram med præcisering af det finansielle grundlag.

1.2. Kommissionen har valgt følgende fire områder for sin indsats: 1) implementering, konsolidering, rationalisering og supplerung af EU-lovgivningen, 2) fremme af EU's arbejde på området sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen uden for EU samt internationalt samarbejde, 3) information, uddannelse og undervisning og 4) udvikling af ikke-lovgivningsmæssige ledsageforanstaltninger, som skal supplere og støtte de lovgivningsmæssige målsætninger. ØSU bifalder og støtter dette valg.

1.3. ØSU tager dog to generelle forbehold:

— Kommissionens forslag om at føje disse forslag som et tillæg til grønbogen om den europæiske socialpolitikens fremtid kan skabe usikkerhed og unødigt forsinkelse af de ønskede resultater. Sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen er en uløselig del af EU's social- og arbejdsmarkedspolitik og bør derfor have sin egen plads i grønbogen.

— De tanker, Kommissionen fremlægger, er generelle og vage. De specifikke anbefalinger fra Det rådgivende Udvalg for Sundhed og Sikkerhed om iværksættelse af et nyt handlingsprogram (januar 1993) lader til at være skrottet. Kommissionen har tilsyneladende heller ikke hidtil været særlig opmærksom

på relevante forslag fra Det økonomiske og sociale Udvalg i nyligt afgivne udtalelser.

1.4. Forslagene om videreudvikling af EU's lovgivning om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen er uklare. Kommissionen er tilsyneladende på vej væk fra direktiver og foretrækker ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger. ØSU erkender betydningen af sådanne foranstaltninger, men kan få øje på mange områder for yderligere lovgivning som påpeget i tidligere ØSU-udtalelser (f.eks. sundhed- og sikkerhedsuddannelse på arbejdspladsen og arbejdsmedicin).

1.5. Kontrol med medlemsstaternes gennemførelse af EU-lovgivningen bør være et vigtigt punkt i fremtidens dialog mellem arbejdsmarkedets parter om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen i EU.

1.6. ØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til som led i sin fremtidige indsats at undersøge, hvorledes EU's standardiseringspolitik (baseret på artikel 100 A) kan påvirke sikkerheden og sundheden på arbejdspladsen. Arbejdstagernes og arbejdsgivernes repræsentanter bør informeres og inddrages reelt, og de bør støttes i varetagelsen af deres rolle. Kommissionen anmodes om at sikre dette gennem relevante forslag. Ved evalueringen af standardiseringspolitikken for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen bør der tages hensyn til den viden og ekspertise, der findes i nationale institutioner, der beskæftiger sig med arbejdsulykker (som f.eks. »Berufsgenossenschaft« i Tyskland).

1.7. ØSU anmoder Kommissionen om at udarbejde forslag, der tilstræber en fælles holdning til sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, f.eks. med henblik på risikovurdering, uddannelse og håndhævelse.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Dialogen mellem arbejdsmarkedets parter

2.1.1. ØSU er enig med Kommissionen i den betydning, den tillægger denne dialog i forbindelse med forberedelse af foranstaltninger vedrørende sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen.

2.1.2. Samtidig gentager ØSU sin bekymring for, at Det rådgivende Udvalgs rolle bliver svækket [senest udtrykt i udtalelsen om kemiske agenser, november 1993⁽¹⁾]. Kommissionens behandling af de tidligere nævnte enstemmige anbefalinger fra Det rådgivende Udvalg om iværksættelse af et nyt handlingsprogram har været med til at styrke denne bekymring.

2.1.3. Det rådgivende Udvalg bør forsynes med de fornødne ressourcer.

2.2. Forbindelser til andre programmer

2.2.1. ØSU bifalder, at Kommissionen er opmærksom på forbindelser til miljø- og forbrugerbeskyttelse, landbrug og forskning.

2.2.2. ØSU hilser det velkommen, at visse EU-forsknings- og udviklingsprogrammer fastslår behovet for at beskæftige sig med arbejdsmiljøspørgsmål (f.eks. det nye program om industri- og materialeteknologier, biomedicin, sundhed og miljø). ØSU opfordrer Kommissionen til at fortsætte og udbygge sin indsats i den retning.

2.2.3. ØSU henviser til den mulige udnyttelse af forsknings- og udviklingsmidler til telematik og tværeuropæiske netværk samt oprettelse af databaser med oplysninger om arbejdsulykker og erhvervs sygdomme.

2.3. Økonomisk og social indvirkning på små og mellemstore virksomheder (SMV)

2.3.1. ØSU gentager den opfattelse, det ved tidligere lejligheder har givet udtryk for, nemlig at det ikke er acceptabelt at fritage de mindre virksomheder for EU's lovgivning om sikkerhed og sundhed. Risiko, ikke størrelse, bør være kriteriet for sikkerheds- og sundhedsbeskyttelse. Kommissionen må i sit arbejde med udvikling af strategier for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen være særlig opmærksom på, at de skal kunne anvendes i de små og mellemstore virksomheder.

2.3.2. Evalueringer af indvirkningerne er vigtige. De kan imidlertid ikke erstatte en social og politisk vurdering som grundlag for en strategi over for de mindre virksomheder — eller for den sags skyld over for alle virksomheder.

2.3.3. Åbenhed og gennemsigtighed skal præge udviklingen af disse metoder til evaluering af indvirkningerne. De nuværende metoder, der anvendes på området for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, er yderst upræcise og bygger på mange omstridte antagelser. Der bør ikke vedtages nogen metode uden fuldt samråd med arbejdsgivernes og arbejdstagernes repræsentanter og udvikling af en konsensusløsning.

2.3.4. Kommissionen bør begynde at udvikle nye aktiviteter, som kan hjælpe de mindre virksomheder med at opfylde minimumstandarder for sikkerhed og sundhed. Det bør bl.a. ske gennem støtte til oprettelse af nationale arbejdsmiljøfonde. Man må ikke tro, at de små og mellemstore virksomheders (og de erhvervsdrivende foreningers) problemer kan løses gennem mere vejledning alene. Det er af afgørende betydning at udvikle »formidlernes« rolle (enkeltpersoner eller organer, der fungerer som mellemlid mellem de lovgivende myndigheder og de mindre virksomheder, som f.eks. branche- og arbejdsgiverorganisationer, uddannelsesinstitutioner, banker, forsikringselskaber, leverandører og hovedentreprenører).

2.4. Aktioner

2.4.1. Implementering, konsolidering, rationalisering og supplerende lovgivning

2.4.1.1. Medlemsstaterne bør til punkt og prikke gennemføre EU-lovgivningen om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Kommissionen bør gøre det klart, hvordan den aktuelle situation er. Den bør snarest udarbejde en beretning om situationen til forelæggelse for ØSU og Europa-Parlamentet samt høre Det rådgivende Udvalg om den.

2.4.1.2. Kommissionen bør tillige fremover aflægge rapport om de forholdsregler, den har truffet for at fremme korrekt omsætning og implementering af EU-lovgivning i medlemsstaterne og om virkningen af disse forholdsregler.

2.4.1.3. Kommissionen bør gøre det klart, hvilke opgaver »Gruppen af Højtstående Embedsmænd fra Arbejdstilsyn« skal have. Den bør overveje at lade repræsentanter for arbejdstagerne og arbejdsgiverne deltage i denne gruppe som observatører.

2.4.1.4. Forslag fra Kommissionen om ajourføring af eksisterende direktiver på baggrund af den tekniske udvikling skal udformes i samråd med Det rådgivende Udvalg.

⁽¹⁾ EFT nr. C 34 af 2. 2. 1994, s. 42.

2.4.1.5. Som understreget i tidligere ØSU-udtalelser bør konsolidering af lovttekster indebære forenkling af standarderne, uden at de sænkes, og uden at eksisterende forskrifter udvandes.

2.4.1.6. Hele EU's lovgivning om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen bør gennemgås med henblik på at afdække, hvilke større risici der endnu ikke er behandlet i særdirektiver. Nogle eksempler på områder, hvor Kommissionen bør sætte ind, kan umiddelbart nævnes:

- ulykker i forbindelse med transport på arbejdspladsen,
- lidelser i armene som følge af repetitivt arbejde,
- arbejdsrelateret stress,
- forebyggelse af vold på arbejdspladsen (mod arbejdstagere, der i deres arbejde kommer i kontakt med offentligheden) samt problemer som sexchikane, racediskrimination, intimidering og fornærmende sprogbrug.

2.4.2. Internationalt samarbejde og fremme af Fællesskabets arbejde

2.4.2.1. Kommissionen bør oplyse, hvilke forholdsregler den vil træffe for at gennemføre sine forslag, hvilke midler der er til rådighed, og hvorledes de vil blive fordelt. Det hilses velkommen, at EU vil tilskynde landene i Central- og Østeuropa til at vedtage EU's standarder på området. ØSU ønsker at vide, hvorledes dette skal ske. Kommissionen bør også gøre det klart, hvilke følger det vil få for »artikel 100 A-direktiver«. Endelig gør ØSU Kommissionen opmærksom på, at dens indsats over for tredjelande kun vil virke overbevisende, hvis EU's medlemsstater selv gennemfører disse standarder.

2.4.3. Information, uddannelse, undervisning

2.4.3.1. Der er behov for på ny at se på og om fornødent styrke arbejdstagernes ret til information om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Der er ikke blevet taget rimeligt hensyn til anbefalingerne fra ØSU og Det Rådgivende Udvalg.

2.4.3.2. Kommissionen bør med forskellige initiativer og instrumenter sætte samlet ind på områder som generel undervisning af børn i skolen, erhvervsuddannelse, uddannelse i risikorelaterede sikkerheds- og sundhedsproblemer på arbejdspladsen (især i mindre virksomheder) og uddannelse af arbejdstagerrepræsentanter

og andre specialister i risikoforebyggelse, herunder personale med lederfunktioner [jf. ØSU's initiativudtalelse om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen: oplæring, juni 1993 ⁽¹⁾].

2.4.3.3. De foreslåede informationsaktioner må støttes, men det skal endnu en gang påpeges, at forslagene mangler konkrete detaljer.

2.4.3.4. Uddannelsesstandarder, -ressourcer og -systemer i medlemsstaterne bør gennemgås og kortlægges for at vurdere og sammenligne uddannelsesudbuddets nuværende niveau. ØSU anbefaler Kommissionen at udvikle EU-uddannelsesstandarder, f.eks. for eksperter i sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen og for visse højrisikoaktiviteter.

2.4.3.5. ØSU går stærkt ind for, at der udvikles omfattende kurser i sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, som skal indgå i skolernes læseplaner og i den videregående undervisning.

2.4.4. Ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger

2.4.4.1. Der bør fortsat sættes kræfter ind på at udvikle et ensartet rapporteringssystem vedrørende arbejdsulykker og sikkerhed og sundhed.

2.4.4.2. Spørgsmålet om en tværfaglig forebyggende hjælpetjeneste prioriteres fortsat højt og bør snarest behandles i en særlig rapport. Der er især brug for en undersøgelse af, hvilke eksperter og hjælpetjenester arbejdsgiverne bør ansætte eller have adgang til for at sættes i stand til at forstå og opfylde forskrifterne i lovgivningen om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen.

2.4.4.3. ØSU støtter forslaget om vejledning om risikovurdering som en prioritet. Der bør findes en ensartet metode til anvendelse på alle risikotyper.

2.4.4.4. Listen over emner, der skal undersøges nærmere, bør revideres og udvides. Der bør lægges særlig vægt på lidelser i armene og vold mod personale.

2.5. Fastlæggelse af prioriterede områder

Proceduren, tidsplanen og grundlaget for prioriteringen af det fremtidige arbejde er fortsat uklare. Det giver anledning til alvorlig bekymring i lyset af den omfattende høringsaktivitet og debat, der allerede har fundet sted i 1992 og 1993. ØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til snarest at fremlægge klare forslag.

⁽¹⁾ EFT nr. C 249 af 13. 9. 1993, s. 12.

2.6. Agenturet

Det kan være vanskeligt at udtale sig meningsfuldt om denne »generelle ramme«, hvis der ikke gives flere oplysninger om sikkerheds- og sundhedsagenturets

struktur, rolle og ressourcer. ØSU henviser i denne forbindelse til sin udtalelse om agenturet fra april 1992 (deri peges bl.a. på svælget mellem de meget høje ambitioner i Kommissionens forslag og de beskedne midler, der er til rådighed).

Bryssel, den 28. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om forbindelserne mellem Den Europæiske Union og landene i Central- og Østeuropa: Slovenien

(94/C 195/27)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. oktober 1993 i henhold til forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at udarbejde en udtalelse om forbindelserne mellem Den Europæiske Union og landene i Central- og Østeuropa: Slovenien.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for EF's Eksterne Forbindelser, Handels- og Udviklingspolitik, som udpegede Gøke Frerichs til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 18. april 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 315. plenarforsamling af 27. og 28. april 1994, mødet den 28. april 1994, med et flertal af stemmer for og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Samarbejdet mellem Den Europæiske Union og Slovenien baserer sig i øjeblikket på tre aftaler indgået i 1993: en handels- og samarbejdsaftale, en finansprotokol, en transportaftale samt en fælleserklæring om en politisk dialog. Der er tale om en revision og udbygning af handels- og samarbejdsaftalen med det tidligere Jugoslavien fra 1980. Disse aftaler blev underskrevet den 5. april 1993 og trådte i kraft den 1. september 1993.

1.2. Artikel 50 i handels- og samarbejdsaftalen indeholder en udviklingsklausul, ifølge hvilken forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Slovenien hurtigst muligt skal udbygges med indgåelsen af en associeringsaftale (Europaaftale). Sigtet med denne udtalelse er, at der hurtigt indgås en sådan Europaftale.

1.3. ØSU's studiegruppe med den opgave at udarbejde den foreliggende udtalelse om »Forbindelserne mel-

lem Den Europæiske Union og landene i Central- og Østeuropa — Slovenien« aflagde fra den 9.-11. februar 1994 et studiebesøg i Slovenien. I den forbindelse havde man dybtgående samtaler med repræsentanter for den slovenske regering samt for økonomiske og sociale interesseorganisationer.

2. Geografisk og historisk profil af landet

2.1. Slovenien er et relativt lille land beliggende på den sydlige side af Alperne. Dets nabolande er Italien mod vest, Østrig mod nord, Ungarn mod øst og Kroatien mod syd. Dermed ligger Slovenien ved et vigtigt knudepunkt for transportvejene mellem Vesteuropa på den ene side og Central- og Østeuropa (og længere væk Mellemøsten) på den anden. Især transittransporten fra EU- og EFTA-landene til de central- og østeuropæiske lande gør Slovenien til en meget vigtig partner for Den Europæiske Union.

2.2. Klimatisk kan Slovenien inddeles i tre hovedzoner. Den ene er den cirka 40 km lange kyststrækning

langs Adriaterhavet. Her ligger også den vigtige handelsby ved Middelhavet, Koper. Langs kysten ligger et blidt kuperet landskab af kalksandsten, hvori der har dannet sig talrige drypstenshuler. Mod nord stiger den sydlige del af Alpernes stejle skrån timer med Sloveniens højeste bjerg, Triglav (2864 m). Her findes også alpine skiområder. Endelig strækker der sig en frugtbar slette langs floderne Sava, Savinja og Drava i Centralslovenien frem til det tilgrænsende Ungarn mod øst.

2.3. Republikken Slovenien har omkring 2 millioner indbyggere og et areal på 20 251 km² (hvoraf halvdelen er dækket af skov) og er dermed cirka halvt så stor som Schweiz. Det indbefatter et stykke middelhavskyst ved Adriaterhavet samt en del af Alperne. De vigtigste byer er Ljubljana (300 000 indbyggere) og Maribor.

2.4. Slovenien har en meget homogen befolkning. Mere end 50 % af indbyggerne tilhører den slovenske folkegruppe. Endvidere er der et lille italiensk og ungarsk mindretal, som sammen udgør mindre end 0,5 % af befolkningen og nyder særlig status, der bl.a. indebærer, at italiensk henholdsvis ungarsk anvendes som officielle sprog i grænseregioner. Cirka 10 % er økonomiske udvandrere fra mindre udviklede dele af det tidligere Jugoslavien. I disse tal er endnu ikke medregnet de cirka 30.500 flygtninge fra krigsområdet i Kroatien og Bosnien-Herzegovien.

2.5. Dagens Slovenien var allerede beboet i den keltiske tid. Under romertiden bar den nuværende hovedstad Ljubljana navnet Emona. Slovenernes forfædre kom med de slaviske folkestammers folkevandring henimod slutningen af det 6. århundrede. Allerede i begyndelsen af det 8. århundrede skabtes slovenernes frie kongerige: Carinthia. I det 8. århundrede konverterede slovenerne også til kristendommen. Selv i dag er næsten 90 % af befolkningen romersk katolsk. Mod udgangen af det 8. århundrede kom det slovenske kongerige under frankisk styre og blev med Karl den Store en del af den tyske nations hellige romerske imperium. Fra 1335 til 1918 blev den nuværende del af Slovenien styret fra Wien af Habsburger monarkiet. Denne østrigske indflydelse fremgår endnu i dag klart af gadebilledet i Ljubljana.

2.6. Efter opløsningen af det habsburgske kejserrige besluttede slovenerne at grundlægge en uafhængig stat sammen med serberne og kroaterne — serbernes, kroaternes og slovenernes kongerige — som fik det nye navn Jugoslavien i 1929. Efter at Slovenien havde ydet modstand mod den tyske, italienske og ungarske besættelse under 2. verdenskrig, blev det en af de seks republikker i den socialistiske folkerepublik Jugoslavien, som selv blev et alliancefrit land.

3. Vejen mod uafhængighed

3.1. Slovenien var den mest velstående republik i det tidligere Jugoslavien. Per capita indkomsten var næsten dobbelt så høj som gennemsnittet for Jugoslavien som helhed. Selvstændighedsbevægelsen i Slovenien startede allerede i 1988.

3.2. I december 1990 afholdt Slovenien en folkeafstemning om uafhængighedsspørgsmålet. 88 % af befolkningen stemte for uafhængighed (valgdeltagelsen var på cirka 93 %). Slovenien erklærede sig uafhængig den 25. juni 1991. To dage senere marcherede den jugoslaviske folkearmé ind. Efter 10 dages krig kom det til en våbenstilstand tilvejebragt med EF som mellemmand på betingelse af, at uafhængighedsbestræbelserne blev udsat i tre måneder. I løbet af den periode trak hæren sig fuldstændig ud af Slovenien.

3.3. Den 8. oktober 1991 trådte den slovenske uafhængighedserklæring i kraft. Slovenien indførte sin egen valuta, den slovenske tolar. Den officielle betegnelse for staten er: republikken Slovenien. Det officielle sprog er slovensk (tilhører den sydslaviske sproggruppe og anvender det latinske alfabet) og endvidere italiensk og ungarsk i de grænseområder, der overvejende beboes af disse mindretal. Hovedstaden er Ljubljana.

3.4. Slovenien er det eneste land i det tidligere Jugoslavien, som næsten er uberørt af krigen, og hvis selvstændighedsbestræbelser er forløbet med held. Da Slovenien siden uafhængighedserklæringens ikrafttræden ikke er blevet indviklet i krigen, er det også undtaget fra EU's handelsembargo (dog ikke for våbenembargoet).

3.5. Den nye slovenske forfatning blev vedtaget den 23. december 1991. Deri sikres retsstatsprincippet, mennesker- og borgerrettigheder samt beskyttelsen af mindretal. I henhold hertil er republikken Slovenien et pluralistisk demokrati. Ud over Parlamentet med 90 medlemmer findes et andet kammer, Nationalrådet. Regeringen ledes af en ministerpræsident, medens republikkens præsident udelukkende har repræsentative opgaver.

3.6. Ifølge den slovenske lovgivningsprocedure har ikke blot regeringen, de enkelte parlamentsmedlemmer, Nationalrådet, men også enhver gruppe af borgere efter indsamling af et vist antal underskrifter ret til at fremsætte lovforslag. Efter debatten i Parlamentet forelægges lovforslaget det 40 medlemmer store Nationalråd til udtalelse. Dette repræsenterer såvel kommunale interesser med 22 medlemmer som erhvervsinteresser (arbejdsgiverne via Det Økonomiske Råd, landbrugerne, de frie erhverv, lønmodtagere via fagforeningsrepræsentanter) samt ikke-økonomiske aktiviteter (den offentlige forvaltning og sociale tjenester).

3.7. Under den efterfølgende afstemning om lovforlaget kan Parlamentet dog nedstemme Nationalrådets votum. Når det drejer sig om særligt vigtige spørgsmål, kan Nationalrådet kræve en folkeafstemning. Loven træder i kraft efter offentliggørelse i Det Slovenske Statstidende. Lovens forfatningsmæssighed kan eventuelt prøves ved den slovenske forfatningsdomstol.

3.8. De første frie demokratiske valg i efterkrigsperioden fandt sted i april 1990, hvor en centrumhøjre koalition under navnet »DEMOS« vandt flertal. Den første premierminister hed Peterle. Han måtte gå af i april 1992 efter et mistillidsvotum, men er dog stadig udenrigsminister i dag. Den nye regering (en flerparti-koalition bestående af partier såvel til højre som til venstre for centrum) ledes af Janez Drnovsek.

3.9. Republikken Slovenien blev anerkendt som en suveræn stat af EF-medlemsstaterne den 15. januar 1992 og siden af mere end 100 lande. Siden den 3. oktober 1993 repræsenteres Europa-Kommissionen af en diplomatisk delegation i Ljubljana.

3.10. Slovenien er allerede medlem af flere internationale organisationer herunder De Forenede Nationer (siden 22. maj 1992), Det Internationale Valutafond (IMF) (siden 19. januar 1993), Verdensbanken (siden 25. februar 1993), Europarådet (siden 14. maj 1992) og Østbanken (EBRD, siden december 1992). I begyndelsen af april 1994 underskrev Slovenien NATO-initiativet »Partnerskab for fred«. Der er stadig forhandlinger i gang om tiltrædelse af Den almindelige overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT). Endvidere har Slovenien tiltrådt visse internationale konventioner og overvejer endvidere et snævert samarbejde med Visegrad-landene.

4. Økonomisk profil af Slovenien

4.1. Sloveniens per capita-indkomst lå med 6 186 USD i 1993 (Verdensbankens tal) under Irlands, men over Portugals og Grækenlands. Sammenlignet med central- og østeuropæiske lande lå den betydeligt højere end Ungarns og Tjekkiets.

4.2. For et lille land som Slovenien er udenrigshandelen meget vigtig. Eksportandelen af bruttonationalproduktet var på næsten 60 % i 1992. Slovenien er således den mest åbne økonomi i Central- og Østeuropa.

4.3. De enkelte sektors relative betydning viser, at Sloveniens efterhånden nærmer sig vestlige forhold. I 1992 udgjorde land- og skovbrug 4,6 % af bruttonationalindkomsten, industrien 39,4 % (den forarbejdende industri alene 30,9 %) og tjenesteydelsessektoren 56 % (herunder finansielle tjenesteydelser 17,7 %), handel samt hotel- og restaurationserhverv i alt 13,1 %, transport og kommunikation 6,8 %. Med i alt 20,2 % af

bruttonationalindkomsten holder de offentlige ydelser sig inden for fornuftige rammer.

4.4. Beskæftigelsesmæssigt var andelen for landbrug og skovbruget 5,7 % (lavere end EF-gennemsnittet), 45,6 % for industriens vedkommende og 48,6 % i servicesektoren. Sidstnævnte viser en stigende tendens.

4.5. Turismen er også en meget vigtig indtægtskilde for Slovenien. Ferie- og kurstederne i Slovenien har været kendt i mere end 100 år. De vigtigste turistområder er Adriaterhavskysten, ski- og vandrerområderne i Alperne samt visse kursteder med varme kilder.

4.6. Omsætningen inden for turistbranchen anslås skønsmæssigt til 850 millioner USD i 1993. Slovenien er et af de få lande, der i 1993 opnåede en vækst i turismen og det endda med over 25 %. Turisterne kommer først og fremmest fra Ungarn, Tyskland, Østrig, Benelux-landene, Frankrig, Storbritannien og USA. Der findes allerede syv slovenske turistbureauer i udlandet, som skal udbrede kendskabet til de slovenske turistområder (bl.a. i Rotterdam, i Frankfurt am Main, i Budapest og i New York). Slovenien råder også over et allerede 30 år gammelt nationalt luftfartsselskab, Adria Airways.

5. Makroøkonomiske tendenser

5.1. Den slovenske økonomi befinder sig i stabiliseringsfasen i forbindelse med overgangen fra en delvis planøkonomi efter socialistisk mønster til en fuld markedsøkonomi efter vestligt forbillede. Det kumulative fald i produktionen fra 1987 beløb sig til 21,6 %. Faldet i bruttonationalindkomsten dæmpedes klart i 1992, og 1993 resulterede i en stabilisering. Dette tyder på, at væsentlige tilpasningsprocesser allerede har fundet sted.

5.2. Efter foreløbige skøn steg bruttonationalindkomsten i 1993 knap 1 % i forhold til året forinden, medens man i de foregående to år kunne konstatere et fald på 9,3 % i 1991 og på 6,5 % i 1992. Regeringen forventer, at denne stabilisering vil føre til en svag samfundsøkonomisk vækst på 1-3 % i 1994.

5.3. Produktionstilbagegangen skyldes først og fremmest det bratte sammenbrud i de økonomiske forbindelser med landene i det tidligere Jugoslavien, hvilket repræsentanter for den slovenske regering hele tiden understreger. Sloveniens økonomi lider under følgerne af FN's økonomiske embargo mod restjugoslavien og borgerkrigstilstandene i de andre tidligere jugoslaviske republikker. Det økonomiske tilbageslag i Slovenien skyldtes ikke blot det pludselige tab af traditionelle afsætningsmarkeder. Af andre årsager kunne nævnes sammenbruddet af anden handel som f.eks. bortfaldet

af tidligere leverandører til produktionsprocessen eller afbrydelsen af traditionelle transportveje.

5.4. Produktionstilbagegangen i Slovenien er dog væsentlig mindre end i de andre central- og østeuropæiske lande, som ligeledes er i gang med en omlægning fra en planøkonomi til fuld markedsøkonomi. Det tyder på, at Slovenien må foretage en mindre drastisk omlægning af sin produktionsstruktur, end det er tilfældet hos dets østeuropæiske naboer, fordi Slovenien traditionelt allerede var mere orienteret mod vesteuropæiske markeder end disse lande.

5.5. Investeringerne er faldet i de seneste år og ligger nu på 17% af bruttonationalproduktet. I de sidste seks måneder kunne man dog konstatere en stigning i investeringerne. Efterspørgslen efter forbrugsvarer er steget let, hvilket også kan ses på sammensætningen af Sloveniens import.

5.6. Sloveniens statsfinansier er relativt sunde. Regeringens såvel som kommunernes budget udviste i 1992 et samlet overskud på 0,3% af bruttonationalproduktet, efter et overskud på 2,6% i 1991. For 1993 forventedes et budgetunderskud på cirka 0,9% af bruttonationalproduktet som følge af de stigende udgifter til arbejdsløsheden. Dette skulle føre til en nettolåneoptagelse på cirka 2% af bruttonationalproduktet (heraf 1,3% i udlandet).

5.7. Slovenien har ikke en særlig stor statsgæld: alt i alt knap 1,8 milliarder USD. Selv under hensyntagen til Sloveniens andel af det tidligere Jugoslaviens føderale gæld udgør statsgælden kun knap 20% af bruttonationalproduktet, hvilket er ret lavt. Slovenien har hidtil punktligt opfyldt de betalingsforpligtelser, statsgælden afføder.

5.8. Den over statsbudgettet betalte direkte støtte til virksomheder udgør 3,8% af BNP, hvilket ikke er uforholdsmæssigt højt. Forbruget af visse produkter støttes dog stadig af det offentlige. Dette gælder dog kun en lille gruppe varer samt visse tjenesteydelser (offentlige transportmidler, jernbane og post).

5.9. Socialudgifterne i Slovenien udgør i alt 28,2% af BNP. Heraf udgør sygeforsikringen 7,9% af BNP og pensionsfondene 13,7%. Denne andel skal inden 1997 bringes ned på 12%. Også i Slovenien er man bevidst om, hvilke konsekvenser befolkningens aldring forbundet med en lav befolkningstilvækst på kun 0,7% har for pensionssystemet. Pensionsalderen for mænd er i dag 63 og for kvinder 58. En reform af systemet er under overvejelse, men først om nogle år kan man forvente, at den tager konkret form.

5.10. Den pengepolitiske stabilisering har hidtil været gennemført med succes i Slovenien. Inflationstakten for Sloveniens egen valuta, tolar'en, blev mindsket betydeligt ved hjælp af en meget restriktiv pengepolitik. Fra 92,9% i 1992 er inflationstakten faldet til 21,9% i 1993, det laveste i de sidste 11 år. Regeringen vil fortsætte stabiliseringspolitikken for den slovenske valuta. I 1994 er målet en inflationstakt på 15-18%. I 1995 kan den planlagte indførelse af merværdiafgift dog føre til en mindre stigning i inflationen.

5.11. Den slovenske tolar er for øjeblikket den stærkeste østeuropæiske valuta (målt som forholdet mellem den officielle vekselkurs og vekselkursen i købekraftpariteter). Valutareserverne er steget permanent siden indførelsen af den slovenske tolar, p.t. 1,7 milliarder USD, og dækker godt tre måneders import. Målet er at opbygge dem yderligere.

5.12. Tolar'ens konvertibilitet i forbindelse med transaktioner på varer- og tjenesteydelsesbalancen blev opnået allerede i oktober 1992. Dermed har Slovenien opfyldt en væsentlig forudsætning for øget handel med lande med hård valuta. Kapitalbalancetransaktioner i fremmed valuta er dog stadig underkastet visse begrænsninger.

5.13. Tolar'ens vekselkurs er i princippet fleksibel. Den slovenske centralbank intervererer dog fra tid til anden for at holde vekselkursen over for DM (Tyskland er Sloveniens vigtigste eksportmarked) så stabil som muligt. 75 tolar svarer cirka til 1 DM (februar 1994).

5.14. Ifølge slovenske statistikker lå arbejdsløsheden på 10,1% i 1991, på 13,3% i 1992, på 15% i 1993 og i marts 1994 på 14,1%. Anvender man imidlertid Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) internationalt anerkendte standardmetoder, ville arbejdsløshedstallene være væsentligt lavere, nemlig på 9,1% i f.eks. maj 1993, hvor det officielle tal for samme periode er 14%.

5.15. Ungdomsarbejdsløsheden (arbejdsløse unge under 26 år) var med 36% af de arbejdsløse relativt høj. Over halvdelen af disse søgte beskæftigelse for første gang. Antallet af langtidsarbejdsløse lå på over 55%, hvilket først og fremmest skyldes den økonomiske omstrukturingsproces. 45% af de arbejdsløse er ufaglærte. Blandt de arbejdsløse var 44% kvinder.

5.16. Beskæftigelseskvoten for kvinder er 52%, for mænd 64%. Da kvinderne overvejende er beskæftiget inden for tjenesteydelsessektoren, der ikke er så hårdt ramt af den økonomiske omstrukturingsproces som industrien, er arbejdsløsheden for kvinder mindre end for mænd. I Slovenien er princippet om lige løn for lige arbejde almindeligt udbredt. Hovedparten af kvinderne er beskæftiget i den tertiære sektor, hvor det gennem-

snielige lønniveau er lavere. Deltidsbeskæftigelse er ikke særligt populært og vedrører mindre end 2% af alle beskæftigede.

5.17. Udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse samt omskolingsforanstaltninger svarede i 1993 til cirka 1,8% af bruttonationalproduktet. 44,4% af de arbejdsløse modtog arbejdsløshedsunderstøttelse og 21,7% arbejdsløshedsbistand. Derefter kan de i visse tilfælde modtage socialhjælp. Slovenien havde allerede inden den økonomiske omstillingsproces til markedsøkonomi efter vestligt mønster et system af arbejdsformidlingskontorer. Disse skulle derfor ikke først skabes, hvilket gav Slovenien en fordel frem for andre østeuropæiske lande.

5.18. 10% af de arbejdsløse deltog i offentlige videruddannelses- og omskolingsforanstaltninger. To tredjedele af disse programmer er kortfristede. Specielt for unge, der forlader skolen, ydes der offentlige tilskud til virksomheder, der giver unge mulighed for at få en erhvervsuddannelse. Uddannelsesudgifterne dækkes 100% af staten. Cirka 10 000 unge drog fordel af dette i 1993.

5.19. Endvidere er der fra 1994 blevet indført et offentligt program til bekæmpelse af langtidsarbejdsløsheden. Fra en specielt oprettet fond kan virksomheder modtage tilskud til ansættelse af langtidsarbejdsløse, der har været uden arbejde i mere end to år. Desuden findes der en række offentlige jobskabelsesforanstaltninger. Arbejdsløse får i den forbindelse til opgave at varetage sociale funktioner, miljømæssige opgaver eller foranstaltninger til istandsættelse af infrastruktur og offentlige bygninger. I 1993 blev cirka 6 000 arbejdsløse inddraget i sådanne foranstaltninger. For at afhjælpe langtidsarbejdsløsheden er der endvidere blevet skabt mulighed for førtidspensionering. I 1993 kunne cirka 2 000 arbejdsløse gøre brug heraf.

6. Sloveniens udenrigshandel

6.1. Som et relativt lille land med et begrænset hjemmemarked spiller udenrigshandelen en overordentlig vigtig rolle for Slovenien. Derfor fører den slovenske regering en aktiv udenrigshandelspolitik. Regeringen fører således for øjeblikket forhandlinger om Sloveniens optagelse i GATT.

6.2. Der er blevet indgået bilaterale handelsaftaler til forbedring af markedsadgangen med følgende handelspartnere: en handels- og samarbejdsaftale med Den Europæiske Union (behandles udførligt nedenfor), en frihandelsaftale henholdsvis med Den Tjekkiske Republik og Slovakiet med henblik på skabelsen af et frihandelsområde inden for 2 år (ekskl. landbrugsprodukter), en handelsaftale med den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, en med Sloveniens naboland Kroatien (allerede ratificeret af det kroatisk parlament).

6.3. Den 6. april 1994 blev der indgået en frihandelsaftale med Ungarn. Ifølge denne skal der i løbet af

5-6 år skabes et frihandelsområde. Inden for rammerne af et regionalt samarbejde deltager Slovenien ligeledes i »Alperne-Adriaterhav«-initiativet (på italiensk foranledning) om samarbejdet med landene i Middelhavsområdet. Der føres for tiden samtaler om optagelsen af forhandlinger om handelsaftaler med bl.a. Polen, Litauen og Rumænien.

6.4. Sloveniens forhandlinger med Den Europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA) om en frihandelsaftale blev afbrudt af EFTA. Begrundelsen er, at EFTA vil afstemme sine frister for liberalisering af handelen efter dem, Den Europæiske Union fastlægger i den endnu ikke afsluttede nye Europaaftale med Slovenien for at sikre en vis parallelisme (samt med henblik på visse EFTA-landes forestående tiltrædelse). Dette understreger, hvor vigtigt det er for Slovenien, at der hurtigt afsluttes en Europaaftale med Den Europæiske Union.

6.5. Sloveniens udenrigshandel fordeler sig på følgende handelspartnere (jf. diagrammet i bilaget): Den Europæiske Union er Sloveniens langt vigtigste handelspartner med en andel på 58% af den slovenske eksport i første halvår 1993 efterfulgt af EFTA med en andel på 7%. Cirka 16% af eksporten gik til lande i det tidligere Jugoslavien.

6.6. På importsiden tegner Den Europæiske Union sig for ca. 55%, EFTA-landene for 12%, landene i det tidligere Jugoslavien 11% og alle øvrige 22% (højere end på eksportsiden på grund af olie-/gasimporten). På baggrund af værdien af vareudvekslingen pr. land er følgende fem Sloveniens vigtigste handelspartnere: Tyskland, Kroatien, Italien, Frankrig og østrig.

6.7. For Den Europæiske Union er handelen med Slovenien relativt vigtig sammenlignet med andre central- og østeuropæiske lande. EU's bilaterale handel med Slovenien svarer til cirka 80% af handelen mellem EU og Ungarn, 75% af handelen med Den Tjekkiske Republik, større end EU's handel med Slovakiet og 9 gange større end EU's handel med Bulgarien. Disse tal anskueliggør, at Slovenien — selv om det er et relativt lille land — dog er en vigtig handelspartner for Den Europæiske Union i Central- og Østeuropa.

6.8. De vigtigste eksportsektorer for Slovenien var i 1993 elektriske artikler (16,1%), transportmateriel (12%), kemiske basisprodukter (9,4%), metalvarer (8,6%), trævarer og møbler (7%), maskiner (5,7%) samt tekstiler og beklædning (3,3%). Lønforædlingsvirksomheden udgjorde 19,1% af den slovenske eksport og spiller derfor ligeledes en vigtig rolle.

6.9. De vigtigste importvarer var i 1993 følgende: køretøjer (15%), maskiner (9,2%), elektriske artikler (10,5%), kemiske produkter inklusive olie og gas

(17,1%), levnedsmidler (9,5%) samt metalvarer (8,7%). På importsiden udgør sådanne produkter, der indføres inden for rammerne af den passive lønforædlingsvirksomhed en andel på 13,4%.

6.10. Sloveniens komparative fordel ligger således inden for »medium-tech«-produkter samt halvfabrikata og lønforædling inden for forarbejdningsindustrien. På den måde er der en betydelig komplementaritet mellem Slovenien og Den Europæiske Union, som hovedsagelig eksporterer »high-tech«-produkter til investeringsprojekter med henblik på at udvide og omstrukturere den slovenske industri.

6.11. Handelens sammensætning har ændret sig i de seneste år. Sådanne traditionelle industrier som tekstiler, sko og trævarer har mistet betydning. Derimod er andre mere teknisk krævende industrier (elektriske artikler, transportmateriel, kemiske basisprodukter) blevet væsentligere. Denne udvikling skyldtes ikke mindst den relativt godt uddannede slovenske arbejdsstyrke. Ovennævnte fordeling på eksport- og importsektorer viser endvidere, at en stor del af Sloveniens udenrigshandel foregår inden for rammerne af den intra-industrielle handel, hvilket endnu engang bekræfter den slovenske erhvervsstrukturens relativt vestlige udviklingsniveau.

6.12. Talmæssigt udviklede Sloveniens udenrigshandel sig i 1993 ikke så gunstigt som i de to forudgående år. Efter to år med en mindre nominal vækst i eksporten måtte Slovenien i 1993 notere et fald på 8,9%. Dette skyldtes til dels stigende lønomkostninger i Slovenien, som dermed blev mindre konkurrencedygtig over for sine central- og østeuropæiske naboer. Dels led Slovenien med sin kraftige orientering mod de vestlige markeder også under recessionen i Den Europæiske Union og i EFTA-landene, som til sammen aftager 65% af Sloveniens eksport. Sloveniens eksport til EU faldt dog med 7% mindre end den samlede eksporttilbagegang.

6.13. Sloveniens import steg i 1993 med 5,7% i forhold til det foregående år. Dette skyldtes hovedsagelig en øget efterspørgsel efter forbrugsgoder og investeringsgoder som følge af den højere realløn. Importen fra EU steg med hele 16%. Dermed udviklede saldoen på Sloveniens handelsbalance sig fra et overskud i 1992 til et underskud på 400 millioner USD. Slovenien havde et handelsoverskud over for landene i det tidligere Jugoslavien, men et handelsbalanceunderskud i forhold til alle andre partnere altså også Den Europæiske Union.

7. Regeringens reformpolitik

7.1. Hjørnesteinen i Sloveniens makroøkonomiske stabiliseringspolitik er en meget restriktiv pengepolitik. Den Slovenske Centralbank er i sin valutapolitik ikke

afhængig af direktiver fra regeringen. Den råder over en række pengepolitiske instrumenter, som i det store hele svarer til dem, centralbankerne i EU-medlemsstaterne har.

7.2. Med indførelsen af tolar'en tog landet det første skridt til at løsrive sig fra den hyperinflationariske udvikling i den jugoslaviske dinar. Den efterfølgende restriktive pengepolitik førte til en relativ pengestabilitet, hvad sænkningen af inflationstakten til de nuværende ca. 21% om året viser. På den anden side førte dette dog til en stigning i arbejdsløsheden.

7.3. Den slovenske regering har allerede vedtaget den vigtigste nøglelovgivning for at skabe den institutionelle ramme om en markedsøkonomi. Slovenien banede dermed vejen for en reformproces uafhængig af IMF-bestemmelserne. Forfatningen selv garanterer den private ejendomsret. Regeringen anser det for sin væsentligste politiske opgave at skabe den nødvendige administrative ramme. Dertil hører f.eks. loven om virksomhedsformer fra foråret 1993, der er udarbejdet efter tysk og østrigsk forbillede; loven om beskyttelse af industriel og handelsmæssig ejendomsret af marts 1992; loven om regnskabsaflæggelse fra 1993 samt loven om loyal konkurrence.

7.4. Slovenien vedtog i juni 1991 en ny banklovgivning. Den indeholder også bestemmelser om rekapitalisering eller likvidation i tilfælde af konkurs. Der findes ca. 33 banker, hvoraf 15 er nyoprettede.

7.5. Det slovenske finanssystem lider endnu under de tidligere statsvirksomheders gamle gæld, idet de fleste i de senere år udviste underskud. Ca. en tredjedel af banksystemets udestående forpligtelser måtte afskrives. For at sanere bankerne har den slovenske regering vedtaget et bankrehabiliteringsprogram, der i første omgang vedrørte de to største banker med en samlet markedsandel på ca. 50%. Ifølge programmet omlægges de afskrevne forpligtelser til 30-årige statslån. Udgifterne til programmet dækkes til dels over statsbudgettet, til dels gennem lån fra Verdensbanken.

7.6. Siden marts 1990 er der også en værdipapirbørs i Ljubljana. Den omsatte mængde beløb sig til 1,5 milliarder DM i 1993. Dette er dog ringe efter vestlig målestok, men målt per capita var mængden den største i Central- og Østeuropa. I begyndelsen af 1994 blev 50 værdipapirer noteret. Der forventes et opsving i værdipapirmarkedet med den øgede privatisering.

7.7. En tredjedel af boligmassen blev overgivet til privat ejerskab efter et organiseret salg i foråret 1993. I den forbindelse mobiliserede slovenerne deres »skjulte« opsparinger i D-Mark. Aktionen tjente således samtidig det formål at øge Den Slovenske Centralbanks valutareserver.

7.8. Omlægningen af den slovenske økonomi til privat ejendom skrider langsomt frem. Privatiseringslovgivningen blev forsinket af en bred debat om kompensationen for eksproprieringer, således at den først blev vedtaget i november 1992. Den kaldes »Lov om omlægning af ejendomsforhold«, hvorved der tages hensyn til virksomhedernes særlige situation i det tidligere jugoslaviske økonomiske system. Især tages der således hensyn til den relative grad af autonomi, som virksomhedsledere havde.

7.9. Af i alt 29 500 virksomheder i Slovenien er 2 600 store statsejede virksomheder omfattet af denne lov. Disse udgør lidt over 10 % af virksomhederne i fuld drift, men de tegner sig for 60 % af den samlede omsætning og 79 % af de beskæftigede. Disse tal viser den relative betydning af sektoren for statsejede virksomheder. Blandt disse virksomheder er visse brancher som f.eks. bankvæsen og forsikring, land- og skovbrug, lotteri og virksomheder, for hvilke der allerede er indledt en konkursprocedure unddraget privatiseringen.

7.10. Det statslige privatiseringsagentur gennemfører regeringens privatiseringsprogram. Alle berørte virksomheder skal pr. 1. januar 1993 udarbejde en åbningsbalance, hvoraf fremgår værdien af »den offentligt ejede kapital«. Derefter skal hver virksomhed inden 31. december 1994 fremlægge en privatiseringsplan, som det statslige privatiseringsagentur skal godkende. I denne forbindelse tager man blandt andet hensyn til bevarelsen af arbejdspladser ud fra regionalpolitiske og sociale synspunkter.

7.11. Hvis der ikke inden udgangen af 1994 udarbejdes en privatiseringsplan (hvilket sikkert vil gælde for en sjettedel af alle virksomheder) opstiller privatiseringsagenturet selv en privatiseringsplan. Privatiseringsagenturet fører derefter kontrol med gennemførelsen af privatiseringsplanerne. Ændringen af virksomhedsformen til et aktieselskab (kapitalselskab) sker i de fleste tilfælde ved starten af processen. Er der tale om saneringsmodne virksomheder, overtager privatiseringsagenturet salget af formuen.

7.12. Selv om privatiseringen af disse statsejede virksomheder i princippet skal være tilendebragt inden udgangen af 1995, kan der opstå en række problemer, som forhaler tidsplanen. Før åbningsbalancen for en virksomhed kan opstilles, skal en del af kapitalen føres tilbage for at genskabe den oprindelige situation. Ca. en sjettedel af alle virksomheder er berørt heraf. For yderligere en sjettedel af virksomhederne hersker der uklarhed om ejendomsforholdene på grund af løbende kompensationskrav fra tidligere ejere. Endelig kan det også forventes, at mangelen på kredit og kapital i

Slovenien vil vanskeliggøre salg til slovenske entreprenører.

7.13. Privatiseringen af statsejede virksomheder er en blanding af fri uddeling til slovenske borgere og salg. Grundske maet er følgende: 10 % af andelene i en virksomhed går til den slovenske pensionsfond, 10 % til kompensationsfonde til ekspropriering, 20 % til fonde til virksomhedsfremme, 20 % til intern fordeling inden for virksomheden på særlige vilkår og 40 % er til rådighed for frit salg.

7.14. Den slovenske befolkning inddrages direkte ved hjælp af navnecertifikater — beviser på adkomst til tidligere statsejede virksomheder, som alle slovenske borgere kan opnå. Værdien af navnecertifikaterne varierer efter alder. Navnecertifikaterne kan ikke overdrages, kun arves. Ejerne kan enten veksle disse adkomstbeviser til aktier i forbindelse med den interne fordeling af virksomhedsandele, sælge dem på det åbne marked eller erhverve andele i en investeringsfond.

7.15. Udenlandske investorer kan i princippet deltage i privatiseringen. Udenlandske kapitalinteresser, der overstiger 40 % af de aktier, der er udbudt til frit salg, skal dog godkendes af det statslige privatiseringsagentur. Ligeledes skal investeringer, der svarer til mere end 10 millioner ECU, godkendes af regeringen. Imidlertid er en udenlandsk kapitalandel på 100 % dog ikke udelukket. Udover deltagelsen i privatiseringen, står de sædvanlige investeringsformer naturligvis åbne for udenlandsk kapital.

7.16. Såvel den slovenske regering som erhvervslivet ser meget positivt på udenlandske kapitalinvesteringer, da de kan indebære en betydelig forbedring af den slovenske økonomis konkurrenceevne i udlandet samt den indenlandske beskæftigelsessituation. De udenlandske kapitalinteresser i den slovenske økonomi er fortsat ringe.

7.17. I slutningen af 1991 blev der vedtaget en liberal lovgivning om udenlandske investeringer i Slovenien. Den opfylder internationale standarder. Den sikrer blandt andet retten til »national behandling«, ret til at tilbageføre kapital og overskud samt ret til indflydelse på ledelsen i forhold til den investerede kapitalandel. Udenlandske investeringer er mulige inden for alle sektorer bortset fra dem, der udtrykkeligt er udelukket af hensyn til den nationale sikkerhed (militærudstyr, telekommunikation osv.).

7.18. Fra 1988 til september 1993 var der i alt blevet investeret udenlandsk kapital svarende til 1 milliarder ECU, heraf 110 millioner ECU i 1993 (januar til september). Udenlandske investeringer i Slovenien er i princippet muligt på fire forskellige måder: som en joint venture med en national partner, som kapitalindskud i en eksisterende national virksomhed, ved erhvervelse af

andele (op til 100 %) i en national virksomhed og slutte- lig ved etableringen af en ny virksomhed. Den hyppigst valgte form for udenlandske investeringer var joint ventures. Oprettelsen af 100 % ejede datterselskaber var fortsat forholdsvis lav med knap 2 %. Af alle udenland- ske investeringer siden 1988 var næsten 500 millioner ECU kontraktlige joint ventures, erhvervelser til en værdi af 200 millioner ECU og investeringer i nye fabriksanlæg («greenfield investment») til en værdi af 135 millioner ECU.

7.19. Det gennemsnitligt investerede beløb pr. pro- jekt er forholdsvis lille, da tjenesteydelser og handel først og fremmest var målet for disse. Der findes dog nogle få større udenlandske projekter inden for forar- bejdningsindustrien. Blandt de cirka 40 lande, der tilfø- rer Slovenien udenlandsk kapital, er de største Tyskland (44,9 %), Østrig (20,7 %), Italien (16 %) og Frankrig (7,1 %). Knap 70 % af den udenlandske kapital, kom- mer fra lande i Den Europæiske Union. Trods den hurtige stigning i de udenlandske investeringer i de sidste to år har deres betydning for den slovenske økonomi, målt efter omfang og antal, hidtil været for- holdsvist ringe.

7.20. Ejendomsforholdene i den slovenske økonomi ser således ud: medio 1993 fandtes der i Slovenien 23 298 virksomheder i fuld drift, hvoraf 82 % var privat- ejede (et stort antal var nye virksomheder). Det skønnes, at cirka 10 % af den erhvervsaktive befolkning er be- skæftiget i den private sektor, mens tallet for de endnu statsejede store og mellemstore virksomheder er på 72 % af de beskæftigede, som producerer 60 % af om- sætningen. Den private og blandede sektor står for cirka 25 % af omsætningen. Endvidere findes der et statistisk set ukendt antal grænsearbejdere — hovedsa- gelig pendlere — som er beskæftiget i Italien og Østrig, ofte uden officiel arbejdstilladelse.

7.21. Omstruktureringen af økonomien prioriteres højt i Slovenien. To programmer skal bidrage hertil: det allerede omtalte privatiseringsprogram og program- met til genopretning af virksomheder. Genopretnings- programmet omfatter i øjeblikket 100 virksomheder. En udviklingsfond skal yde levedygtige virksomheder de nødvendige lånefaciliteter for at sikre stabilitet. Den skal endvidere indlede likvidationen af virksomheder uden fremtidsperspektiver.

8. Økonomiske og sociale grupper i Slovenien

8.1. Sammenlignet med de tidligere socialistiske planøkonomier, har Slovenien allerede et forspring, hvad antallet af erhvervsledere angår. Dette skyldes det udbredte system af socialistisk selvforvaltning af virksomheder i det tidligere Jugoslavien. Inden for dette system var virksomhedsledere relativt autonome. Dette forklarer den store beredvillighed til at etablere selv- stændige virksomheder (jf. ovenfor det store antal af

nye virksomheder). Dette vil i høj grad lette den sloven- ske økonomis tilpasning til den internationale konkur- rence.

8.2. Slovenien har en forholdsvis veluddannet ar- bejdsstyrke. Efter den overståede skolepligt står en række erhvervsskoler åbne, som forbereder eleverne i forskellige fag. Derudover findes der gymnasier samt universiteter og naturvidenskabelige og tekniske uddan- nelsesanstalter. Inden for håndværkssektoren findes der cirka 37 000 selvstændige samt 32 500 arbejdstagere.

8.3. Den lovfæstede arbejdsuge er på mellem 36 og 42 timer med mindst 18 dages årlig ferie. For tiden er en 40 timers arbejdsuge reglen. Timelønnen er lavere end i Portugal, som i dag er landet med de laveste lønninger i Den Europæiske Union. Dertil kommer indirekte lønomkostninger, som ikke er uforholdsmæs- sigt høje i forhold til lønningerne. Sammenlignet med andre lande i Central- og Østeuropa har Slovenien dog mistet noget af sin konkurrenceevne på grund af landets relativt stærke valuta.

8.4. De cirka 39 500 selvstændige virksomheder i Slovenien er organiseret i Det Slovenske Økonomiske Råd. På nuværende tidspunkt kan cirka 23 000 af disse betragtes som aktive virksomheder. Det Økonomiske Råd er en uafhængig upolitisk organisation. Ifølge loven er medlemskab af Rådet obligatorisk, og det gælder også for joint ventures, hvis disse er oprettet som juridi- ske personer i henhold til slovensk lovgivning.

8.5. Det Økonomiske Råd er opdelt i 13 regionale økonomiske råd. Derudover findes 23 brancheorganisa- tioner for eksempel for industri, handel, bankvæsen, turisme, tekstiler, elektronik osv. Håndværkskammeret er også en af underorganisationerne under Sloveniens Økonomiske Råd og har bestået i ca. 140 år. Til dette er i dag knyttet 37 100 håndværksmestre samt 32 500 arbejdstagere.

8.6. Blandt Det Slovenske Økonomiske Råds opga- ver kan nævnes fremme af internationalt samarbejde, udbredelse af oplysninger om fagmesser i udlandet, erhvervsuddannelse og videreuddannelse, bilæggelse af tvister mellem virksomheder. Under Det Økonomiske Råd hører tre uddannelsescentre, hvor der afholdes videreuddannelsesseminarer for mellemlidende samt virksomhedsledere. Det Økonomiske Råds internatio- nale aktiviteter varetages ud fra Ljubljana.

8.7. Det Slovenske Økonomiske Råd er associeret medlem af Eurochambres og kan således deltage i visse af Eurochambres aktiviteter. Det samarbejder også med organisationer for europæisk standardisering og pro- duktstandarder. Det er endnu ikke direkte repræsente- ret i udlandet. Derfor har det også kun begrænsede

muligheder for at agitere for udenlandske direkte investeringer i Slovenien.

8.8. I februar 1994 førte bestræbelser til oprettelsen af et arbejdsgiverforbund uden for Det Slovenske Økonomiske Råd. Medio februar havde initiativet vundet tilslutning hos arbejdsgivere for cirka 1 500 virksomheder, som beskæftiger ca. 58 % af alle arbejdstagere. Dette nye arbejdsgiverforbund skal alene repræsentere arbejdsgiverne under lønforhandlingerne, hvor denne opgave hidtil blev varetaget af repræsentanter for Det Økonomiske Råd. Endvidere kunne denne arbejdsgiverorganisation optage officielle forbindelser med ILO.

8.9. Lønforhandlingerne foregår mellem Det Slovenske Økonomiske Råd som repræsentant for arbejdsgiverne og fire paraplyorganisationer, der repræsenterer arbejdstagerne. Arbejdstagernes strejkeret er nedfældet i den slovenske forfatning. Retlige modforanstaltninger fra arbejdsgivernes side som for eksempel lock-outs er dog endnu ikke officielt fastlagt.

8.10. Den faglige organisationsgrad i Slovenien er relativ høj med 70 %. De fire aktive faglige paraplyorganisationer er: 1. Sammenslutningen af frie fagforeninger, 2. PERGAM-fagforeningen (trykkeri og papir), 3. Fagforeningssammenslutningen 90 og 4. Den uafhængige sammenslutning af nye slovenske fagforeninger.

8.11. Langt den største faglige organisation med 437 000 medlemmer er Sammenslutningen af frie fagforeninger, som har sit udspring i den tidligere socialistiske fagforening med tvungent medlemskab. Dens organisationsstruktur minder om det tidligere fagforeningssystem. De øvrige paraplyorganisationer er stadig i en opbygningsfase. I øjeblikket foregår der en opsplitning af den gamle fagforening i brancheorienterede og virksomhedsorienterede fagforeninger. Der aftegner sig dog en begyndende ny tendens, hvor de enkelte virksomhedsbaserede fagforeninger igen slutter sig sammen branchevis for at styrke deres position i lønforhandlingerne.

8.12. Dialogen mellem arbejdsmarkedets parter om en solidaritetspagt begyndte allerede halvandet år før, privatiseringsprogrammet for den slovenske økonomi blev iværksat. Forhandlingerne er dog yderst vanskelige på grund af emnets ømtålelige natur (opstilling af retningslinjer for lønfastsættelser og minimumsgrænser for lønstigninger), så der er hidtil ikke blevet opnået konkrete resultater.

8.13. Fagforeningernes indflydelse på lovgivningen er begrænset til en høring i Parlamentet om lovgivningsinitiativer samt retten til at deltage i arbejdsgrupper. Den største fagforening har også mulighed for at øve

indflydelse på Nationalrådet, hvor det har en tiendedel af stemmerne. Parlamentet kan dog nedstemme Nationalrådets votum.

8.14. Der findes forskellige typer lønaftaler: rammeaftaler, sektorielle aftaler og aftaler for offentlige og sociale tjenester. Ud over de generelle rammeaftaler eksisterer der også branchevise lønaftaler for for eksempel tekstiler og firmaaftaler i store virksomheder.

8.15. Princippet om arbejdsmarkedsparternes lønautonomi er endnu ikke blevet fuldt anerkendt af regeringen, som i 1992 og 1993 gentagne gange afbrød lønforhandlingerne med lovforanstaltninger. Trods den lovfæstede fastfrysning af nominallønnen for en periode af tre måneder (marts til juni 1993) kunne man for 1993 konstatere en reallønsstigning på over 10 %.

8.16. Dette førte til en forringelse af de slovenske produkters konkurrenceevne. På grund af de højere lønomkostninger og den stærke valuta har Slovenien allerede mistet visse lønforædlingsoperationer til sine central- og østeuropæiske naboer med lavere lønniveauer.

8.17. Især lønoverenskomster inden for virksomheder bidrog til denne stigning i reallønnen, som ofte oversteg produktivitet fremgangen. På grund af at der ofte herskede uklarhed om ejendomsforholdet før privatiseringen af statsejede virksomheder, indvilgede virksomhedslederne i højere lønninger på bekostning af de mere langsigtede hensyn til virksomheden, og dette førte til en oppustning af kreditmængden i banksystemet.

8.18. Selv de lønaftaler, der blev indgået mellem fagforeningerne og Det Økonomiske Råd, indebærer i det mindste en indeksering af lønningerne på baggrund af stigningen i prisniveauet. På grund af likviditetsproblemerne, som den nuværende omstrukturingsproces i den slovenske økonomi har skabt, overholdt mange virksomheder dog ikke disse aftaler og følte sig ikke bundet heraf.

8.19. Ud over de ovennævnte opgaver anses det for at være en af fagforeningernes hovedopgaver at yde juridisk bistand i arbejdsretlige spørgsmål. Lovgivningen på dette område er dog endnu ikke særligt omfattende i Slovenien. Der består alvorlige flaskehalse i arbejdsretterne, der mangler personale, således at selv ukomplicerede sager ofte kan trække ud i årevis. Loven om reform af arbejdsjurisdiktionen har allerede været forelagt Parlamentet i næsten to år. Selv efter dens vedtagelse vil der sikkert gå fire til fem år, før den nye lov gennemføres.

8.20. I august 1993 blev der vedtaget en lov om medarbejderindflydelse på virksomhedernes drift. Heri sikres arbejdstagernes repræsentation i bestyrelsen for

aktieselskaber eller kooperative foretagender. Endvidere er der mulighed for medindflydelse via tillidsmandsudvalg eller ombudsmanden på spørgsmål, som direkte vedrører arbejdstagernes arbejdsområder. Individuelle arbejdstagere har også visse muligheder for at fremkomme med forslag. De slovenske fagforeninger er dog endnu ikke rede til fuldt og helt at håndhæve de lovfæstede rettigheder.

8.21. Først nu er der ved at blive oprettet tillidsmandsudvalg i de fleste virksomheder. Da loven er så ny, er det endnu ikke en rutinesag, at ledelsen hører arbejdstagerrepræsentanterne. Der vil sandsynligvis gå endnu nogle år, inden arbejdstagernes medbestemmelse bliver en fast etableret bestanddel af den slovenske virksomhedskultur.

8.22. Den mindre industri spiller en særlig rolle i den slovenske økonomi. Små og mellemstore virksomheder (SMV) udgør mere end 70 % af de virksomheder, der er registreret i Det Økonomiske Råd. Inden for håndværk er de blandt andet organiseret i kooperativer.

8.23. Den slovenske regering bestræber sig på at fremme små og mellemstore virksomheder. Med dette for øje findes der et særligt ministerium for SMV samt en fond til fremme af SMV, som finansieres af offentlige midler. Denne fond yder kreditter til SMV, giver rentegodtgørelser for investeringsprojekter og yder garantier. Endvidere overvåger man den mindre industris driftsresultater, og lovende projekter, der er møntet på EU's indre marked, fremmes.

8.24. Det Slovenske Økonomiske Råd bidrager endvidere til at fremme den mindre industri ved bl.a. at afholde videreuddannelsesseminarer for ledere. Trods de igangværende foranstaltninger er de finansielle midler til dette formål stadig ret små i forhold til behovet. Det Økonomiske Råd er ligeledes ansvarlig for gennemførelsen af det tvedelte uddannelsessystem.

8.25. Til at fremme eksporten findes der i Slovenien et særligt kreditprogram, hvorunder der ydes eksportkreditgarantier via banksystemet. Endvidere kan virksomheder modtage tilskud fra en særlig fond til investeringer, som forventes at øge eksporten til vestlige markeder. Slovenien følger i princippet en eksportorienteret vækststrategi. I dag eksporteres noget over 30 % af industriproduktionen. På langt sigt skulle denne andel stige til 60-70 %. I lyset af dette mål er midlerne til eksportfremme i øjeblikket for begrænsede.

8.26. Virksomhederne er underlagt en ensartet selskabsbeskatningssats på 30 %, hvormed Slovenien hører blandt de lande, der har en forholdsvis lav selskabsbeskatning. I tilfælde af reinvesteringer kan beskatningsgrundlaget reduceres med 20 % og hvis en del

af overskuddet placeres i reserver, kan beskatningsgrundlaget reduceres med 10 %. Der ydes også skattelettelser ved etableringen af nye virksomheder (100 % det første år, 66 % det andet og 33 % det tredje). Lignende indrømmelser kan ydes virksomheder i regioner, der får speciel støtte.

8.27. Udbetalte overskud og dividender pålignes en 15 % kildeskat. Virksomhederne er også pligtige til at betale socialbidrag, som udgør ca. 25 % af bruttolønnen.

8.28. Der findes en progressiv personlig indkomstskat. Den laveste skattesats er 17 % og den højeste 50 %. Den ret udbredte skatteunddragelse er dog fortsat et problem.

8.29. Med hensyn til den indirekte beskatning vil Slovenien senest i 1995 indføre det merværdi-henholdsvis omsætningsafgiftssystem, der anvendes i EU-medlemsstaterne. I øjeblikket findes en enfaset forbrugerafgift, som pålignes ved salg til den endelige forbruger. Den generelle afgift ligger på 20 %. Den reducerede sats på 10 % omfatter bl.a. bygningsmaterialer, kul, vin og beklædning. En sats på 5 % gælder f.eks. for brugtvogne, gødning og landbrugsmaskiner. For tæpper, smykker og lignende produkter gælder en luksusafgift på 32 %. Eksporten er fritaget for afgift.

8.30. Forbrugernes interesser beskyttes i Slovenien af et forbrugerbeskyttelsesråd, der blev oprettet i 1990. Rådet har i dag 3 500 medlemmer (privatpersoner). Det finansieres ved medlemsbidrag, men modtager dog projektrelaterede midler fra regeringen f.eks. til offentliggørelse af et forbrugerbeskyttelsesblad. Størstedelen af rådets arbejde udføres af meget engagerede frivillige. Oplysning af forbrugerne bidrager til at øge forståelsen for det markedsøkonomiske system og den frie prisdannelse. Via et net af telefoninformationstjenester på frivillig basis kan forbrugerne ikke blot indhente oplysninger om vareudbuddet, men også fremføre klager og indsigelser. Forbrugerbeskyttelsesrådet er medlem af den internationale forbrugerorganisation og det første østeuropæiske medlem af den internationale varetestorganisation.

8.31. Landbruget i Slovenien fordeler sig på 80 % små og mellemstore familiebedrifter og 20 % store landbrugsbedrifter. I 1993 arbejdede knap 4 % af den slovenske befolkning inden for landbruget og 2 % inden for fiskeriet.

8.32. Udover korn dyrkes der også majs, humle, kartofler og sukkerroer, mange former for frugt samt grøntsager af enhver art. Der er en over hundredårig god tradition for dyrkning af vin både hvid og rød. Kvaliteten af slovensk vin kan afgjort måle sig med de bedste vine fra de største europæiske dyrkningsområder.

8.33. Størstedelen af det slovenske landbrug er i dag i private hænder. For ca. 20 år siden holdt man op med at danne landbrugskooperativer. Derefter blev retten til jordbesiddelse begrænset til 10 ha pr. person. Dette hektartal blev hævet til 20 ha pr. person i slutningen af 1970'erne. Der er i dag ingen arealmæssig begrænsning af slovenske borgeres besiddelse af landbrugsjord.

8.34. Man må forudse, at de endnu bestående landbrugskooperativer gradvis vil miste deres eksistensberettigelse. Denne udvikling indledtes med loven om »denationalisering«. Følgelig blev meget landbrugsjord givet tilbage til de tidligere ejere. Blandt disse er især den romersk-katolske kirke, som har gjort krav på sine tidligere meget omfattende land- og skovbesiddelser.

8.35. Slovenien har et særligt ministerium for miljøbeskyttelse, som arbejder sammen med arbejdsministeriet og andre instanser om gennemførelsen af regionale programmer. I slutforbrugsfasen er visse genbrugsforanstaltninger ved at slå igennem. Således er indsamlingen af gammelt papir, glas og batterier allerede ret udbredt i byerne. Der er også projekter til bortskaffelse af affald langs vejene, som skal skabe bevidsthed om miljøet allerede i underskolen.

8.36. Biler med indbyggede katalysatorer opnår afgiftsbegunstigelser, og blyfrit benzin findes praktisk talt på alle tankstationer. Endnu findes der næsten ingen miljøforskrifter for emissioner og øvrige affaldsstoffer fra den industrielle produktionsproces. Tærskelværdierne for den højest tilladte forurening er relativt høje sammenlignet med de skrappeste forskrifter i EU (nemlig i Tyskland).

8.37. Slovenien har et kernekraftværk, hvis kapacitet dækker ca. 20% af landets energibehov. Da det er en type, som ikke opfylder de seneste sikkerhedskrav, kræver visse grupper af miljøforkæmpere, at det lukkes.

9. Den juridiske ramme om samarbejdet med Den Europæiske Union

9.1. Allerede da det var en del af det tidligere Jugoslavien, udbyggede Slovenien sine handelsforbindelser med Det Europæiske Fællesskab inden for rammerne af den handels- og samarbejdsaftale, der var gældende fra 1980. Efter opløsningen af det tidligere Jugoslavien og Sloveniens selvstændighedserklæring blev en revision af denne aftale nødvendig. Denne nye aftale blev underskrevet den 5. april 1993.

9.2. Den 1. september 1993 trådte den nye handels- og samarbejdsaftale mellem Det Europæiske Fællesskab

og Slovenien i kraft. Inden for mange områder (telekommunikation, statistik, tilnærmelse af lovgivningen osv.) skal udvekslingen af oplysninger intensiveres, og samarbejdet fremmes. Som noget nyt blev der indføjet en menneskerettighedsklausul, som også omfatter beskyttelse af mindretal.

9.3. På det handelspolitiske område hedder det, at kvantitative begrænsninger og foranstaltninger med lignende virkning straks skal afvikles for industriprodukter. For andre produkter skal adgang til det europæiske indre marked for slovenske produkter lettes. I den forbindelse gælder der forskellige toldsatser afhængig af produktklasse. For visse produkter gælder der toldlofter, og hvis disse overskrides, finder en højere toldsats anvendelse. Landbrugsprodukter er underlagt visse kontingenter, som er baseret på en opdeling af det tidligere globale kontingent. Vin kræver særlig opmærksomhed under kommende forhandlinger.

9.4. For visse følsomme produkter som f.eks. stål gælder særlige bestemmelser. Således blev der den 23. juni 1993 underskrevet en ny tekstilaftale med særbestemmelser, hvori f.eks. kontingenter erstattes med toldlofter og en dobbelt kontrolordning. Denne aftale giver flere begunstigelser end handels- og samarbejdsaftalen. Anvendelsen heraf blev fremrykket, således at tekstilaftalen har været i kraft siden 1. januar 1994. Instrumenter til imødegåelse af illoyal handelspraksis (antidumpingtold, gengældelsestold samt andre beskyttelsesforanstaltninger) er fortsat i berettigede tilfælde tilladt i det gensidige handelssamkvem.

9.5. Til samarbejdsaftalen hører en finansprotokol. I følge denne stiller Den Europæiske Union i alt 150 millioner ECU til rådighed for Slovenien indtil udgangen af 1997 i form af lån fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB). Disse lån skal anvendes til forbedring af vejnettet, hvilket Den Europæiske Union har en særlig interesse i på grund af Sloveniens strategiske placering som et transportknudepunkt. Lånene vil indebære en rentegodtgørelse på 2 procentpoint. De nødvendige midler (20 millioner ECU) tilvejebringes over EU-budgettet. Allerede i december 1993 stillede EIB et første lån på 47 millioner ECU til rådighed til istandsættelse af den vigtigste slovenske jernbaneforbindelse mellem den italienske grænse ved Triest og Maribor.

9.6. Endvidere blev der indgået en transportaftale med Slovenien, som ligeledes har været i kraft siden 1. september 1993. Indholdsmæssigt er den kombineret med finansprotokollen. I følge denne aftale yder Slovenien lastbiler fra Den Europæiske Union fri transit gennem sit territorium til gengæld for finansiel bistand. Endvidere skal formaliteter ved grænsen forenkles. Slovenien forpligter sig ligeledes til at tiltræde visse internationale transportkonventioner (f.eks. AETR).

9.7. Samtidig med handels- og samarbejdsaftalen underskrev de tolv EU-medlemsstater og Slovenien en fælleserklæring om en politisk dialog. Formålet med denne er at konsolidere forbindelserne mellem EU og Slovenien for at støtte de politiske og økonomiske forandringer der og udvikle nye samarbejdsformer. Det første officielle møde inden for rammerne af denne aftale fandt sted i december 1993.

9.8. Siden 1992 har Slovenien også modtaget midler fra PHARE-programmet (EU's bistandsprogram til omstrukturering af økonomien i de central- og østeuropæiske lande). Under det første program til Slovenien ydede Det Europæiske Fællesskab i alt 9 millioner ECU i 1992 heraf 6,7 millioner til teknisk støtte, mens de andre midler blev anvendt under TEMPUS-programmet. I 1993 ydede Det Europæiske Fællesskab Slovenien 11 millioner ECU i PHARE-midler heraf 7,5 millioner til teknisk bistand. Da det bilaterale samarbejde fungerer så godt, er det planen næsten at fordoble de hidtidige beløb i 1994. 12,5 millioner ECU skal kunne anvendes til teknisk bistand, 2,5 millioner som led i TEMPUS-programmet og yderligere 4 millioner ECU til andre tekniske programmer til fremme af det regionale samarbejde (f.eks. EUREKA, ACE).

9.9. Den slovenske regering har prioriteret anvendelsen af PHARE-midlerne på følgende måde: økonomisk omstrukturering og privatisering (af virksomheder og den finansielle sektor), omstrukturering af den offentlige sektor (energi, transport og telekommunikation) og en stærkere økonomisk integration med Den Europæiske Union. Et konkret eksempel på anvendelsen af PHARE-midlerne er moderniseringen af de slovenske kursteder med termalkilder for også på langt sigt at sikre Slovenien vigtige turistindtægter. Visse samfundsgrupper i Slovenien kræver dog større transparens og bedre orientering om projekterne i henhold til PHARE-programmet.

9.10. Endvidere plejer Den Europæiske Union via sine forskellige institutioner kontakter med forskellige slovenske ministerier og myndigheder og skaber fra tid til anden mulighed for dialog og udveksling af oplysninger. Et eksempel herpå er det seminar, Europa-Kommissionen afholdt i Bruxelles i slutningen af november 1993 med deltagelse af repræsentanter for forskellige slovenske ministerier.

9.11. Slovenien er også allerede involveret i en række andre fællesskabsprojekter. Et eksempel er den aftale, der blev underskrevet i slutningen af januar 1994 med Eurostat om samarbejde på det statistiske område. Ifølge denne modtager Slovenien sammen med de seks central- og østeuropæiske lande, som allerede har indgået Europaaftaler med Det Europæiske Fællesskab teknisk bistand til harmonisering af de slovenske stati-

stikker med dem, der anvendes i Den Europæiske Union. En del af de midler, Eurostat råder over til dette formål (5,5 millioner ECU), kan således anvendes i Slovenien.

10. Forslag til en fremtidig Europaaftale

10.1. Den indgåede handels- og samarbejdsaftale med Slovenien indeholder en udviklingsklausul. I artikel 50 hedder det nemlig, at de kontraherende parter vil undersøge muligheden for hurtigst muligt at indgå en Europaaftale (associeringsaftale).

10.2. En Europaaftale ville på mange områder være langt mere vidtrækkende end den eksisterende handels- og samarbejdsaftale. På det handelspolitiske område ville det indebære en gradvis afvikling af gensidige toldafgifter og andre handelsrestriktioner og med oprettelsen af et frihandelsområde som endemålet. Denne handelsliberalisering ville dække det meste af den gensidige handel og skulle gennemføres gradvist i løbet af en overgangsperiode.

10.3. Endvidere indeholder en Europaaftale normalt bestemmelser om en institutionaliseret politisk dialog, om etableringsfrihed og arbejdskraftens (ofte talmæssigt begrænsede) mobilitet (retten til »national behandling«), om samarbejde på miljøområdet og kulturudveksling.

10.4. Ud over denne vidtgående liberalisering af den gensidige handel omtales i en Europaaftale frem for alt muligheden for fuldt medlemskab af Den Europæiske Union, hvilket det associerede land tilstræber.

10.5. I en Europaaftale forpligter det associerede land sig også til at tilnærme sin lovgivning til EU's lovgivning. Da det associerede land i en sådan aftale skriftligt har tilkendegivet et ønske om tiltrædelse, er tilskyndelsen til en sådan vigtig lovgivningsharmonisering således også større.

10.6. Slovenien har på sin side udtrykt ønske om hurtigst muligt at indlede forhandlinger om indgåelsen af en Europaaftale med Den Europæiske Union og at afslutte disse inden udgangen af 1994. På mellemlangt sigt tilstræber Slovenien åbent at blive fuldt medlem af Den Europæiske Union med de rettigheder og pligter, dette indebærer.

10.7. Hvad angår den interne procedure i Den Europæiske Union, skal det nævnes, at Europa-Kommissionen på sin side allerede i december 1993 havde de første sonderende drøftelser om en Europaaftale med Slovenien. Man kunne fastslå, at der ikke kunne forventes større komplikationer under forhandlingerne herom.

10.8. Med sin beslutning af 8. februar 1993 gav Rådet EU grønt lys til, at alle de lande herunder også de, der udgjorde det tidligere Jugoslavien (især Slovenien), som opfylder de nødvendige betingelser, kan anmode om medlemskab af Den Europæiske Union. Som optakt hertil har Rådet endvidere stillet de nødvendige støtteforanstaltninger (Europaaftaler) i udsigt. I april 1994 vil Kommissionen anmode Rådet om et mandat til forhandlinger om en Europaaftale, således at forhandlingerne med Slovenien kan indledes omkring maj 1994.

11. Sammenfattende bemærkninger og afsluttende henstillinger

11.1. Set ud fra per capita-indkomsten og levevilkårene er Slovenien det mest velstående land af alle de central- og østeuropæiske lande. Landet har en lang tradition for at være en del af Europas hjerte, hvilket klart afspejler sig i befolkningens kultur, mentalitet og levemåde. Som følge af Sloveniens autonomi samt de særlige træk ved det socialistiske system i det tidligere Jugoslavien er ledere inden for erhvervslivet og det offentlige mere vant til at handle selvstændigt end i noget andet central- og østeuropæisk land.

11.2. Det pluralistiske demokrati, retstatsprincippet, respekten for menneskerettighederne og mindretalsrettighederne garanteres i den slovenske forfatning og respekteres fuldt ud. Den vigtigste rammelovgivning om skabelsen af markedsøkonomiske institutioner er allerede i kraft. Endvidere har landet truffet effektive foranstaltninger til modernisering og omstrukturering af sin økonomi. Regeringens makroøkonomiske stabiliseringspolitik har hidtil været succesrig, således at bl.a. den slovenske valuta er den mest stabile i Central- og Østeuropa.

11.3. Slovenien søger meget målbevidst og samvittighedsfuldt hurtigt at tilnærme sig Den Europæiske Union. Disse bestræbelser indbefatter forsøg på at harmonisere lovgivningen med EU-lovgivningen, overholdelsen af europæiske normer og samarbejde inden for alle andre mulige områder.

11.4. Den Europæiske Union er Sloveniens langt vigtigste handelspartner. Også for Den Europæiske Union er handlen med Slovenien af betydeligt omfang sammenlignet med handlen med andre central- og østeuropæiske lande (svarer f.eks. til 80 % af EU's handel med Ungarn og den er 9 gange større end EU's handel med Bulgarien).

11.5. Der består en vis komplementaritet i udenrigshandlen mellem Den Europæiske Union og Slovenien takket være de forskellige komparative fordele samt det lavere lønniveau i Slovenien.

11.6. Geografisk set befinder Slovenien sig på et strategisk vigtigt sted for Den Europæiske Union i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked. Endvidere er Slovenien et vigtigt transitland for Den Europæiske Unions handel med landene i Central- og Østeuropa.

11.7. Resultatet af alle disse overvejelser er, at en Europaaftale er en juridisk ramme, som Slovenien stadig mangler for at kunne styrke landets økonomiske og demokratiske situation samt udbygge den integration, som det tilstræber med Den Europæiske Union.

11.8. Det økonomiske og sociale Udvalg ser med tilfredshed på initiativer som det seminar, Europa-Kommissionen har afholdt for repræsentanter for slovenske ministerier og offentlige administration. Det anser fortsættelsen af sådanne informative kontakter med forskellige slovenske myndighedsniveauer for nyttige, da de letter tilpasningen i Slovenien og hjælper beslutningstagerne med at blive på det rette spor i forbindelse med den yderligere integration.

11.9. Det økonomiske og sociale Udvalg henstiller, at Den Europæiske Union hurtigt indleder forhandlinger om en Europaaftale med Slovenien. Det håber, at disse forhandlinger vil være afsluttet inden udgangen af 1994.

11.10. Eftersom de økonomiske og sociale grupper i Slovenien allerede er veludbyggede og øver indflydelse på beslutninger, der er vigtige for landets økonomi, anser Det økonomiske og sociale Udvalg det for formålstjenligt at oprette et forum for et regelmæssigt samarbejde med de økonomiske og sociale grupper i EU, der er repræsenteret i ØSU. Et sådant samarbejde skulle især bidrage til at rette opmærksomheden på problemer inden for slovensk erhvervsliv i forbindelse med de økonomiske relationer til EU og således lette en tilnærmelse til Den Europæiske Unions strukturer og erhvervsliv.

11.11. Det økonomiske og sociale Udvalg foreslår derfor, at man som et institutionelt aspekt af den fremtidige Europaaftale opretter et rådgivende paritetisk udvalg. En artikel med nedenstående ordlyd kunne således indgå i Europaaftalen.

Forslag til en artikel i associeringsaftalen (Europaaftalen) mellem Den Europæiske Union og Slovenien om oprettelse af et rådgivende paritetisk udvalg

1. Der oprettes et rådgivende paritetisk udvalg med den opgave at fremme dialogen og det indbyrdes samarbejde mellem repræsentanter for økonomiske og sociale grupper i Den Europæiske Union og i Slovenien.
2. Det består af seks medlemmer af EU's økonomiske

og sociale Udvalg og seks medlemmer af lignende økonomiske og sociale grupper i Slovenien.

3. Dialogen og samarbejdet berører alle økonomiske og sociale aspekter af forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Slovenien herunder især de i Europaftalen nævnte områder.
4. Det rådgivende paritetiske udvalg udarbejder selv sin forretningsorden.

11.12. Det økonomiske og sociale Udvalg mener, at forhandlingerne om en Europaftale skal tjene som en forløber for senere forhandlinger om fuldt medlemskab af Den Europæiske Union. Derfor bør alle væsentlige punkter, som kunne være af betydning under senere tiltrædelsesforhandlinger, tages op under forhandlingerne om en Europaftale.

11.13. En vurdering af, hvorvidt Slovenien er modent til medlemskab af Den Europæiske Union, bør udeluk-

kende basere sig på landets udviklingsniveau og fremskridtene inden for reformprocessen. Især bør der ikke drages paralleller med andre lande i det tidligere Jugoslavien. Vurderingen bør heller ikke gøres betinget af den politiske udvikling i forhold til de andre lande i Central- og Østeuropa.

11.14. Det økonomiske og sociale Udvalg mener, at Slovenien efter en godt forberedt overgangsperiode i henhold til Europaftalen og efter den fulde gennemførelse af frihandelsområdet med EU vil være så velforberedt, at det ikke vil være nødvendigt med en ny overgangsperiode i forbindelse med Sloveniens senere tiltrædelse af EU. Således vil Slovenien til sin tid uden videre kunne blive medlem af Den Europæiske Union med alle rettigheder og forpligtelser og uden de sædvanlige tidsmæssige forbehold og begrænsninger.

11.15. Efter Det økonomiske og sociale Udvalgs opfattelse vil indgåelsen af en sådan Europaftale med Slovenien virke stabiliserende på freden i Balkan-området og de tilgrænsende Middelhavslande samt bidrage til gradvis større økonomisk fremgang.

Bryssel, den 28. april 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg
